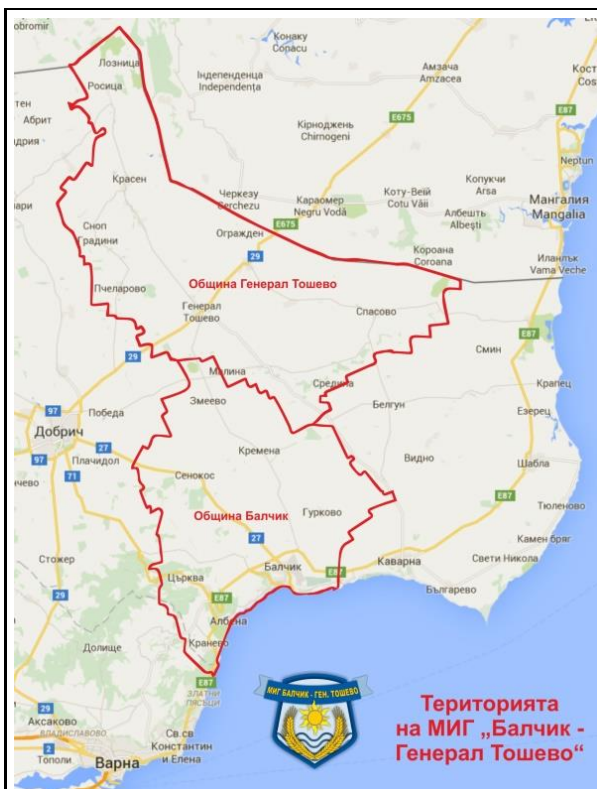

ПРИЛОЖЕНИЕ № 3

СТРАТЕГИЯ ЗА ВОМР (ЗАДЪЛЖИТЕЛНИ ЕЛЕМЕНТИ) шрифт Times New Roman 12, междуредие 1,15	
1. Описание на МИГ: <i>(не повече от 3 страници)</i>	
1.1. Данни за общини и населени места, които попадат в територията на МИГ:	
<i>- списък на общините, обхванати от МИГ;</i>	Община Балчик ЕКАТТЕ 0803 Община Генерал Тошево ЕКАТТЕ 0812
<i>- списък на населените места, обхванати от МИГ;</i>	Населените места на териториите, обхваната от МИГ са 64 – два града (общинските центрове гр. Балчик и гр. Генерал Тошево) и 62 села – 21 в община Балчик и 41 в община Генерал Тошево. Община Генерал Тошево: гр. Генерал Тошево, с. Къпиново, с. Люляково, с. Петлешково, с. Писарово, с. Пленимир, с. Присад, с. Равнец, с. Снягово, с. Чернооково, с. Красен, с. Изворово, с. Краище, с. Росен, с. Житен, с. Сноп, с. Градини, с. Кардам, с. Йовково, с. Огражден, с. Преселенци, с. Малина, с. Пчеларово, с. Дъбовик, с. Зограф, с. Узово, с. Росица, с. Лозница, с. Спасово, с. Александър Стамболийски, с. Бежаново, с. Вичево, с. Рогозина, с. Сираково, с. Сърнено, с. Василево, с. Балканци, с. Великово, с. Калина, с. Конаре, с. Средина. Община Балчик: гр. Балчик, с. Безводица, с. Бобовец, с. Брястово, с. Гурково, с. Дропла, с. Дъбрава, с. Змеево, с. Карвуна, с. Кранево, с. Кремена, с. Ляхово, с. Оброчище, с. Преспа, с. Рогачево, с. Сенокос, с. Соколово, с. Стражица, с. Тригорци, с. Храброво, с. Царичино, с. Църква.
<i>- брой жители на териториите, обхванати от МИГ.</i>	Общият брой на населението на териториите, обхванати от МИГ по данни на НСИ към 31 декември 2016 година е 33 470 души.
1.2. Карта на територията:	
Общините Балчик и Генерал Тошево, формиращи територията на МИГ Балчик-Генерал Тошево влизат в състава на област Добрич, Североизточен район на планиране. Община Балчик се намира в югоизточната, а община Генерал Тошево в североизточната част на областта. На изток целевата територия граничи с общините Каварна и Шабла, на запад	

граничи с общините Крушари и Добричка, на север – с Република Румъния, а на юг с община Аксаково и Черно море. Общият брой на населението на целевата територия към 31.12.2016 година по данни на НСИ е 33470 души, което представлява 18,76% от населението на област Добрич. Общата площ на целевата територия е 1506,4 кв. км и представлява почти 32% от площта на областта. Гъстотата на населението е 22,2 души / кв.км.

Населението на община Балчик към 31.12.2016 е 19875 души, а площта на общината е 524,2 кв.км или средната гъстота на населението 37,9 души на кв.км. Населението на община Генерал Тошево към 31.12.2016 е 13595 души, а площта на общината е 982,2 кв.км или средната гъстота на населението е 13,8 души / кв.км.

Населените места на целевата територия са 64 – два града (общинските центрове гр. Балчик и гр. Генерал Тошево) и 62 села – 21 в община Балчик и 41 в община Генерал Тошево. Повече половината от населението (53%) живее в градовете, въпреки че има известни разлики между двете общини – 58% от населението на община Балчик живее в общинския център, а за община Генерал Тошево този дял е 46%.

2. Описание на процеса на участие на общността в разработване на стратегията: (не повече от 2 страници)

2.1. Описание на процеса - проведени срещи, семинари, конференции, обучения и обществени обсъждания):

Разработването на Стратегията за ВОМР /СВОМР/ за територията на СНЦ „МИГ Балчик - Генерал Тошево” е резултат от публично - частното партньорство с водещ партньор община Балчик и работата на екип, състоящ се от координаторите на проекта за подготвителни дейности по подмярка 19.1, външни експерти, оказали консултантска помощ, а впоследствие и от работата на Колективния върховен и колективния Управителен орган на СНЦ „МИГ Балчик-Генерал Тошево”. Процесът на разработване на СВОМР бе подпомогнат от дейностите в изпълнение на Договор № РД50-215/07.12.2015г. за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ с бенефициент Община Балчик по под мярка 19.1. „Помощ за подготвителни дейности” на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие” от ПРСР за периода 2014-2020г., съфинансирана от ЕЗФРСР. **Водейки се** от основната идея на подхода ВОМР, а именно, че това е подход за включване на партньори на местно равнище, вкл. на гражданското общество и местните икономически участници, в разработването и прилагането на местна интегрирана стратегия, спомагаща на съответния район за осъществяването на преход към устойчиво бъдеще и прилагайки един от основните принципи на ВОМР – принципа «отдолу-нагоре», **позовавайки се** и на другите принципи на подхода като инегрираност, иновативност, работа в мрежи и сътрудничество - **създадохме** настоящата Стратегия за ВОМР на МИГ Балчик - Генерал Тошево

Цялостният процес по изготвяне на СВОМР включи следният подход и основни стъпки: Подходът „Логическа матрица“ е общият подход, който бе използван при изпълнението на дейностите. Наред с редица по-второстепенни резултати, той доведе до разработване на стратегия за ВОМР на целевата територия, с чието изпълнение ще бъдат ангажирани местните актьори. Няколко са достоинства на избрания подход: но най-важния е, че **позволява прилагане на подхода за планиране „отдолу – нагоре“**, който е в сърцевината на подхода **ЛИДЕР и ВОМР**. Две са главните фази на подхода „Логическа матрица“ – анализ и планиране. Във фаза „анализ“ основните етапи са следните:

1.1. Предварителен анализ.

1.2. Анализ на заинтересованите страни.

На първа стъпка от този етап първо бяха **определени и охарактеризирани групите заинтересовани страни**. На тази база бе планирана и комуникацията с тях (разработване на информационните материали, публикациите и каналите за предаване на информацията) и бяха определени техните силни и слаби страни, нужди и потенциални ползи от изпълнението на Стратегията за ВОМР.

Информационната кампания във връзка с популяризиране на процеса на разработка на СВОМР се осъществи на два етапа и в няколко стъпки: Информирание относно подхода ВОМР, предстоящото учредяване на МИГ и процеса на разработване на СВОМР; Информирание относно предстоящото консултиране и обществено обсъждане на анализ на проблемите, анализ на стратегиите и изготвената СВОМР.

След изготвяне на анализ на заинтересованите страни бяха определени потенциалните главни представители на заинтересованите страни, които да бъдат привлечени като участници при разработването на СВОМР. Това бе осъществено, като след провеждане на срещи с населението, бизнеса и неправителствения сектор от целевата територия бе учредено юридическо лице- СНЦ „МИГ Балчик - Генерал Тошево“, което представлява публично-частно партньорство и е пряко отговорно за разработването и изпълнението на СВОМР. От средите на неговите членове (практически, самоопределили се като най-ангажирани с развитието на целевата територия) бяха излъчени представители за участие при разработване на СВОМР.

В рамките на първия етап от информационната кампания бяха проведени **два информационни дни** с 50 участника в двата общински центъра във връзка с популяризиране на процеса на разработка на СВОМР и предстоящото учредяване на МИГ, подхода ВОМР и многофондовото финансиране, проучване на потенциалните възможности и настроения на бизнеса, публичния и НПО сектор на територията. Проведени бяха **16 бр. информационни срещи** на които бяха обхванати всички населени места на двете общини със 159 участници, за насърчаване на заинтересованите страни и активно участие. Бяха проведени и **два информационни семинара** в двата общински центъра с проявилите по-голям интерес, на който присъстваха 57 участника. Първият етап на информиране завърши с **информационна конференция**, на която присъстваха 50 човека. Разпространени бяха информационни материали на всички проведени информационни срещи, както и на всички публични места (плакати и листовки на информационни табла в кметствата във всяко населено място, в магазини, кафенета, хлебарници, читалища и др.) на територията на МИГ-а. Достъп до информационните материали и информация за проведените събития в т.ч. публикации, излъчвания и др. в регионални медии бе осигурена и чрез сайта, който беше създаден : www.mig-balchik-toshevo.bg.

1.3. Анализ на проблемите.

При изпълнението на този етап бяха определени ключовите проблеми, ограниченията и възможностите пред развитието на целевата територия. Бяха определени, също така, и причинно-следствените връзки между тях. Продукти от този етап са: **анализ на ситуацията, дърво на проблемите и SWOT анализ**. В съответствие с подхода „отдолу – нагоре“ при изпълнението на етапа бяха „срещнати“ обективни данни и информация за територията, събрани чрез проучване и анализ и експертна работа с **мненията на участниците от целевата територия**. **Бе проведена една анкета с 419 участника и 4 фокус групи с представители от различните сектори заинтересовани страни**. Това позволи от една страна да бъдат разбрани събраните данни и информация и да се открият причинно-следствените връзки между ключовите проблеми, ограниченията и възможностите пред развитието на целевата територия, а от друга страна бяха допълнени получените данни и информация с други, които много трудно или е невъзможно да бъдат получени чрез проучвания, анализ и експертна работа.

Етапът беше осъществен на следните стъпки:

- На първа стъпка бяха обучени членове на екипа на МИГ и партньорите, а също и местни лидери, като бяха проведени пет еднодневни обучения- две с местни лидери, две с УС, екип и партньори и едно с местни неформални лидери в т.ч.и от уязвими групи, ромската общност и др. Темите на обученията бяха по „Стратегическо планиране” и „Управление на МИГ”. Обученията целяха да постигнат две основни (и взаимно обвързани) цели: 1. Да обучат представителите на екипа, УС и местни лидери, които ще участват адекватно в консултиранията и обществените обсъждания; 2. Да обучат представителите на екипа, УС и местни лидери, които ще изпълняват СВОМР и ще участват в управлението на МИГ.
- На втора стъпка бяха проведени проучвания и анализ на територията, бяха събрани и допълнителни данни за територията.
- На трета стъпка получените данни и информация бяха **консултирани** с участници от местната общност.
- На четвърта стъпка бяха разработени анализ на ситуацията, дърво на проблемите и SWOT анализ. Бяха проведени три информационни срещи в гр. Балчик, с.Г.Тошево и с. Кардам за информиране за предстоящия процес на консултиране на разработваната СВОМР на СНЦ „МИГ Балчик-Генерал Тошево” .На срещите присъстваха 60 човека.

1.4. Анализ на целите и Анализ на стратегиите.

На първа стъпка експертите предложиха решения на определените проблеми и средствата за прекъсване на връзките между проблемите. Бяха разработени, също така, различни стратегии за решаване на проблемите и беше избрана най-подходящата от тях. На втора стъпка предложенията на експертите **бяха консултирани с местната общност**. На трета стъпка експертите изготвиха окончателен вариант на дърво на целите и стратегия за решаване на проблемите.

Проведени бяха двата общински центъра две работни в срещи за консултиране със заинтересованите страни на анализа, целеполагането и мерките, с които могат да бъдат решени тези проблеми. Бе проведено първото **обществено обсъждане** и изготвен окончателен вариант на целите и стратегията за тяхното постигане.

Във фаза „планиране“ основните етапи бяха следните: **2.1. Разработване на логическа матрица; 2.2. Разработване на график на дейностите и 2.3. Разработване на план за ресурсите**. След завършването на тези три етапа бе разработена СВОМР на целевата територия. Тя бе подложена на **обществено обсъждане** и след отчитане на забележките и

мненията, отправени от местната общност, експертите изготвиха окончателен вариант на СВOMP. Бяха проведени **три Обществени обсъждания** на които присъстваха 143 човека. Бе изготвен проект на СВOMP и внесен в РИОСВ-Варна за преценяване на необходимостта от екологична оценка. Издадено Решение № ВА - 25-ЕО/2016 г. за преценяване на необходимостта от извършване на екологична оценка на директора на РИОСВ – Варна с становище "да не се извършва екологична оценка".

Бе проведена **информационна конференция**, на която присъстваха 50 човека за информиране на местната общност за разработената СВOMP, **проведено още едно обществено обсъждане** и изготвян окончателен вариант на СВOMP, който бе приет на ОС на МИГ на **25.05.2016г.** **Местната общност взе активно участие в целия процес на изготвяне на СВOMP**, като на всички горе изброени етапи стратегията бе консултирана със заинтересованите страни.

Консултиране на СВOMP бе извършено и на **етапа на нейното актуализиране** във връзка с обявения втори прием по подмярка 19.2 през 2017 година. Проведени бяха работни срещи и обществено обсъждане на актуализирана Стратегия за ВOMP. Измененията и допълненията в Стратегията за ВOMP (версия 2016 година) произтичат от изменения на насоките и указанията на Управляващия орган на ПРСР 2014-2020 година и Управляващите органи на Оперативните програми, прилагачи подхода ВOMP, за условията на кандидатстване във връзка с обявения в ИСУН втори прием от 30 юни до 31 август 2017 година за одобрение Стратегии за водено от общностите местно развитие.

Актуализираният документ на Стратегията за ВOMP (версия 2017 година) е одобрен от Общото събрание на СНЦ „МИГ Балчик-Генерал Тошево“, състояло се 22.08.2017 година.

В Приложение 22, Документ 3.2. „Изследване на мнението на заинтересовани страни“ са представени резултатите от структурирано анкетно проучване с 419 участника и четири дискусии във фокус групи, чиито резултати са представени.

В Приложение 22, Документ 3.3. „Изследване на мнението на заинтересованите страни относно ключовите проблеми на целевата територия и тяхната причинно-следствена връзка“ са представени резултатите от четири дискусии във фокус групи

2.2. Групи/сектори заинтересовани лица, участвали в разработване на стратегията:

Идентифицираните заинтересовани страни (**групи** заинтересовани лица) от целевата територия са както следва (в скоби е посочено съкратеното им означаване в присъствените списъци и други документи):

- ЗЕМЕДЕЛСКИ ПРОИЗВОДИТЕЛИ (ЗП)
- ПРЕРАБОТВАЩА ПРОМИШЛЕННОСТ (ПП)
- ХОТЕЛИЕРСТВО И РЕСТОРАНТЬОРСТВО (ХР)
- ТЪРГОВИЯ; РЕМОНТ НА АВТОМОБИЛИ И МОТОЦИКЛЕТИ (ТР)
- КУЛТУРНИ ИНСТИТУЦИИ (КИ)
- ДРУГИ СТРУКТУРИ НА ГРАЖДАНСКОТО ОБЩЕСТВО (ДС)
- ДРУГИ ЗАИНТЕРЕСОВАНИ СТРАНИ (ДЗС)
- ОРГАНИ И АДМИНИСТРАЦИИ НА МЕСТНАТА И ВЛАСТ (ОА)
- МЕСТНА ИНИЦИАТИВНА ГРУПА БАЛЧИК – ГЕНЕРАЛ ТОШЕВО (МИГ)

В разработването на СВOMP взеха участие представители на публичния, стопанския и нестопанския сектор (всички **сектори** заинтересовани лица).

Представители на публичния сектор: Общините Балчик и Генерал Тошево:

Община Балчик бе водещ партньор и бенифициент по проекта по мярка 19.1. Освен, че осигури необходимата експертна, логистична и техническа подкрепа за организацията и провеждането на работни срещи, дискусии, обучения, проучвания, форуми и актуална информация за БД и анализи в хода на разработване на СВОМР, публичност на информацията чрез електронните си и печатни портали идентифицира ключови представители от местната общност и секторните политики за участие в процеса на разработване на СВОМР. Участва като заинтересована страна чрез свои представители на работните и информационни срещи, обучения и обществени обсъждания и др. форуми.

Община Генерал Тошево бе партньор по проекта по мярка 19.1. Осигури необходимата експертна, логистична и техническа подкрепа за организацията и провеждането на работни срещи, дискусии, обучения, проучвания, форуми и актуална информация за събиране на БД и анализи в хода на разработване на СВОМР, публичност на информацията чрез електронните си и печатни портали идентифицира ключови представители от местната общност и секторните политики за участие в процеса на разработване на СВОМР. Участва като заинтересована страна чрез свои представители на работните и информационни срещи, обучения и обществени обсъждания и др.

Народно читалище „Светлина 1941”, общ. Генерал Тошево бе партньор по проекта по мярка 19.1. Чрез формалните и неформалните мрежи, в които участва осигури разпространение на информацията и документите във връзка с разработваната СВОМР до организациите от нестопанския сектор на целевата територия и съдейства за включването им при консултирането и обществените обсъждания на документите по разработването на СВОМР.

„СЪН ФУУДС“ ЕООД, общ. Балчик бе партньор по проекта по мярка 19.1. Чрез формалните и неформалните мрежи, в които участва осигури разпространение на информацията и документите във връзка с разработваната СВОМР до организациите от икономическия сектор на целевата територия и съдейства за включването им при консултирането и обществените обсъждания на документите по разработването на СВОМР.

Освен партньорите по проекта по мярка 19.1., на срещите участваха и други представители на секторите заинтересовани лица.

Представители на местната администрация и общински съветници.

Представители на стопанския сектор: ЗП, ЕТ, земеделски кооперации, търговски дружества: участваха в информационните и работни срещи, семинари, конференции и обществени обсъждания. Предоставиха информация за инвестиционните си намерения, участваха в проведеното анкетно проучване и фокус групи.

Представители на нестопанския сектор: НПО, читалища и др. неправителствени организации в т.ч. и маргинални групи (сдружения на хора в неравностойно положение и ромско дружество): участваха в информационните и работни срещи, семинари, конференции и обществени обсъждания. Предоставиха информация за инвестиционните си намерения, необходимия финансов ресурс и специфична информация необходима за определяне на техните потребности, участваха в проведеното анкетно проучване и фокус групи.

Мнението на **местните маргинални групи беше отчетено** чрез включването на мерки, финансирани от ОП”РЧР”, които ще допринесат за подобряване на нивото на образование и заетост на представителите на тия групи.

3. Описание на ситуацията в района към момента на кандидатстване:

3.1. Анализ на нуждите и потенциала за развитие на територията:

ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА

Балансът на територията (територията по фондове) показва, че общините Балчик и Генерал Тошево са част от житницата на България – Добруджа, която се характеризира като крайбрежен район и плодороден хинтерланд с почвено-климатични условия, благоприятни за развитие на земеделието. Мекият климат и селския пейзаж, крайбрежието и морето са благоприятни за развитието на туризма. Северната и южната част на територията взаимно се допълват. Липсата на повърхностни води затруднява водоснабдяването на населението и развитието на поливно земеделие. Ниската лесистост е неблагоприятна предпоставка за ветрова почвена ерозия, замърсеност на атмосферния въздух и в глобален план – за ниски нива на усвояване на въглерода. Понастоящем полезните изкопаеми са с ограничено значение за местната икономика.

Икономика: 1. Икономическите дейности са съсредоточени в южната част на територията. Предприемаческата активност е по-слаба в северната част на целевата територия, в сравнение с южната. Необходимо е да се стимулира предприемаческата активност и растежа на МСП в северната част на целевата територия, както и географската мобилност в рамките на територията. 2. Микро и малките предприятия се развиват с по-високи темпове от средните и големите, но тяхното значение за местната икономика все още сравнително малко. Делът на МСП е близък до средния за страната, но все още изостават спрямо делът на заетите в тях и инвестициите в ДМА. Необходимо е да бъдат подкрепени за инвестиции в ДМА и откриване на работни места. 3. Структурата на икономиката е много различна между северната и южната част на територията. Северната част на територията е с аграрен профил на икономиката. Разходите за възнаграждения на зает и на нает са по-високи в южната част на територията – както за нефинансовите предприятия като цяло, така и по икономически дейности.

Необходимо е да бъдат подкрепени дейности извън земеделските и търговията на дребно с цел разнообразяване на възможностите за заетост, както и инвестиции за създаване на повече и по-добри работни места, особено в северната част на територията.

Водещи икономически дейности: 4. Селското стопанство се развива под влияние както на екстензивни, така и на интензивни фактори. В ИЗП преобладава едрото земеделие, насочено главно към производство на зърнено-житни и технически култури. В растениевъдството доминират стопанствата от групата с голяма ИЗП (между 1000 и 10000 дка) и много голяма ИЗП (над 10000 дка). За тях е характерно предимно монокултурно производство. По-малките стопанства практикуват по-разнообразни производствени модели. В животновъдството производството е съсредоточено в големи и / или интензивни стопанства. Подкрепата трябва да бъде насочена към малките и средните земеделски стопанства, осигуряването на доходи на собствениците и техните семейства, запазване на традициите на територията за развитие на животновъдството и отглеждането на култури с висок СПО на единица площ. 5. Преработващата промишленост е понесла ударите на Световната финансова и икономическа криза, но бързо се възстановява. За съжаление, само в южната част на територията, в северната продължава нейната стагнация. Тази дейност е съсредоточена в южната част на територията, с потенциал за създаване на повече и по-добри работни места, затова трябва да бъде подкрепена – чрез инвестиции в предприятията по Цел 1 на ИСИС и инвестиции в по Цел 2 на ИСИС за предприятия от други сектори. От особена важност е подкрепата за предприятията в ХПП,

с оглед на тяхната роля за създаване на добавена стойност чрез суровини от земеделието на територията. 6. Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети е важна дейност от гледна точка на самонаемането. По другите показатели нейното значение за икономиката е сравнително малко. Дейността не осигурява добри работни места, за стартиране и развитие на бизнес не са необходими големи инвестиции в сравнение с повечето икономически дейности, бариерите за напускане също са малки. Може да бъде подпомогната косвено – чрез развитие на селски и еко туризъм и увеличаване на клиентите на територията, чрез включване в къси вериги на доставки и т.н. Като цяло остава извън фокуса на СВОМР. 7. Хотелиерството и ресторантьорството е силно развито в крайбрежния район. В северната част на територията неговото значение за икономиката понастоящем е маргинално, въпреки че показва високи темпове на растеж. Развитието на морския туризъм е близо до пълния капацитет. По-нататъшното му развитие създава рискове за опазването на околната среда и привлекателността на градската среда населените места по крайбрежието. Следва да се подкрепят дейности в хинтерланда на територията за предлагане на интегриран селски, еко и ловен туризъм. По този начин ще бъде разработен потенциала на територията и ще бъде валоризирано природното и културното наследство. Допълнително може да бъдат използвани средствата за подслон и местата за настаняване за създаване на доходи и заетост извън активния сезон – за фестивален и културен туризъм. Гурме туризмът би позволил реализиране на потенциала на територията за производство на храни и напитки. Инвестиции в обществена и частна туристическа инфраструктура в к.к. „Албена“ и гр. Балчик не са допустими за подкрепа по ПРСР, но бизнесът би могъл да бъде привлечен в дейностите по повишаване на обществената активност с цел цялостно предлагане на територията.

Наука - На 5 км. от гр. Генерал Тошево се намира Добруджански земеделски институт основан през 1951 г. След 1962 г. институтът се специализира като научно-изследователско учреждение по селекция и семепроизводство на обикновена пшеница, ечемик, тритикале, хибриди и сортове слънчоглед, фасул, леща, нахут, бурчак, секирче и фий. Разработва технологии за отглеждане на тези култури. Голяма част от пшеничните площи в страната са засети с негови сортове.

Транспортна инфраструктура. Достъпност и свързаност на територията:

1. Достъпността на територията е много добра. Свързаността на територията е добра. 3. Необходими са инвестиции за ремонт на много от автомобилните пътища. Общинската пътна мрежа е добре развита и с капацитет да обслужва комуникациите между населените места, но повечето автомобилни пътища не са ремонтирани от много време. Такива инвестиции изискват голям финансов ресурс, затова остават извън фокуса на СВОМР.

Комунални услуги : 1. Населението е водоснабдено на 100%, няма населени места с режим на водата. Силно ограничените ресурси на повърхностни води оскъпява услугите по водоснабдяване. Необходима е подмяна на водопроводната мрежа. 2. Районът с най-голямо натоварване (Крайбрежния район) е с изградена канализация и ПСОВ. Необходимо е доизграждане на канализацията в гр. Генерал Тошево. 3. Дейностите по управление на отпадъците са в съответствие с нормативните изисквания и добрите практики. Обратната дистрибуция на някои отпадъци изостава заради изоставането при изграждане на каналите на национално ниво. 4. Електрифицирането е на 100%, няма населени места с режим на електроподаването. 5. Газоснабдяването е предпоставка за подобряване на икономическите показатели на местната икономика и за опазване на чистотата на атмосферния въздух. 6. Развива се комуникационната инфраструктура. Идентифицираните проблеми (В и К сектора) изискват големи инвестиции за решаването им – надхвърлящи

неколкократно целия бюджет на СВОМР, затова ще останат извън фокуса на СВОМР.

Демография: 1. Ускорено намаляване на населението, дължащо се на отрицателен естествен и механичен прираст. Намаляването на населението понижава рентабилността на основни услуги за населението от целевата територия и се явява предпоставка за оптимизиране на структурата, чрез която се предоставят. По този начин тяхната достъпност се затруднява за населението от отдалечените и / или по-слабо населените села от територията. Намалената достъпност до основни услуги е предпоставка за емиграция на населението, особено на младите, и пречка за привличане на население извън целевата територия. Появява се заплахата за обезлюдяване на част от населените места от територията. По този начин се намалява потенциала за развитие на територията. 2. Неблагоприятна възрастова структура и тенденции в нейното развитие. Възrastовата структура е регресивна. Въпреки че в южната част на територията, като цяло е прогресивна, но там са налице тенденции към демографско остаряване (стойност на темпа значително над 100%). Това намалява осигуреността в количествено отношение на местния бизнес с работна ръка. Изисква усилия за икономическо активизиране на населението в над трудоспособна възраст, в т.ч. и чрез подобряване на здравните услуги и квалификационни и преквалификационни курсове, съобразени с възрастта, организация на работния процес с оглед на възрастта на работниците и служителите и др. Възрастните са изложени на риск от бедност и социално изключване. Това изисква поддържане на ролята на читалищата и клубовете на пенсионера при предоставяне на културни услуги, развитие на мобилни библиотеки, но и подобряване на достъпа (в т.ч. и ценови) на възрастните до здравни услуги и социални услуги в общността. Високата смъртност в северната част на целевата територия се дължи в значителна степен на възрастната структура (висок дял на възрастното население), но и на затруднен достъп до здравни услуги за населението от тази част на територията. 3. Лоша образователна структура. Малък е дялът на населението с висше и средно образование, висок е дялът на населението с основно и по-ниско образование и непосещавалите училище. Това намалява осигуреността на бизнеса с работна ръка в качествено отношение, изисква предприемане на мерки за квалификация на населението, особено на това с основно и по-ниско образование, но и мерки, предотвратяващи ранното напускане на училище и стимулиращи завършването на средно образование. Също така поставя изискване към бизнеса за осигуряване на по-добри работни места, за да се предпази образованото население от емигриране към други територии. Лошата образователна структура сочи за риск от бедност. 4. Наличие на вътрешнотериториални диспропорции между северната и южната част на територията и между градовете и селата на територията – по отношение както на възрастната структура, така и на образователната структура. Това налага акцентизиране на равните възможности и подобряване на достъпа до услуги на населението, независимо от неговото местоживееене, подпомагане на географската мобилност на работната сила (без да се налага смяна на местоживееенето).

Икономическа активност. Заетост и безработица: 1. Ниско ниво на икономическа активност на територията. Това изисква мерки за активизиране на населението, в т.ч. и на младежите, които не работят и на възрастните, които са в добро здравословно състояние. Ниското ниво на икономическа активност сочи за неусвоен потенциал за развитие на територията. 2. Високо равнище на безработица. Това налага подкрепа за увеличаване на работните места на територията, насърчаване на предприемачеството, както и мерки за квалификация и преквалификация на безработните; повишаване на професионалната мобилност на безработните. 3. Наличие на вътрешнотериториални диспропорции между

северната и южната част на територията и между градовете и селата на територията – по отношение както на икономическата активност, така и на заетостта и безработицата. Това налага акцентирание на равните възможности и подобряване на достъпа до обучение на населението, независимо от неговото местоживеене, подпомагане на географската мобилност на работната сила (без да се налага смяна на местоживеенето), подпомагане на професионалната мобилност (с оглед бързо намиране на нова работа при загуба на старата). 4. Риск от бедност и социално изключване. Икономически неактивните и безработните са с повишен риск от бедност и социално изключване.

Социални услуги: Недостатъчно развити социални услуги в общността и семейната среда. Това поставя в риск от бедност уязвими групи – хора с увреждания и техните семейства, етнически малцинства, възрастни хора, деца.

Медицински услуги: 1. Затруднен достъп до здравни услуги за населението в малките и отдалечените от общинските центрове населени места. - 2. Затруднен достъп до здравни услуги за населението от община Генерал Тошево – липса на болнична помощ, ползват се болничните заведения в областния център. Това създава проблеми за здравния статус на населението и продължителността на живота, създава риск от бедност и социално изключване.

Образователни услуги: 1. Затруднен достъп до образователни услуги за населението от малките и отдалечените от общинските центрове населени места. Увеличава отпадналите от образователната система ученици. -2. Достъпът до средно образование е затруднен дори в по-голяма степен. Мнозина не продължават образованието си след завършване на основно образование. Това поражда в бъдеще риск от бедност и социално изключване за отпадналите и за незавършилите средна образователна степен ученици.

Малцинства и уязвими групи: На целевата територия най-многобройни са представителите на българския етнос, следвани от турците и ромите. 1. Висок дял на етническите малцинства на целевата територия, с нисък образователен и здравен статус, ниски нива на икономическа активност и високи нива на безработица; с висок риск от бедност и социално изключване – както монетарна, така и свързана с ограничен достъп до услуги. Това изисква подобряване на достъпа (в т.ч. и ценови) до здравни услуги и социални услуги в общността; осигуряване на квалификация и заетост на ромите. 2. Хората с увреждания и техните роднини се нуждаят от подобрен достъп до социални услуги в общността за хората с увреждания – с цел увеличаване на икономическата активност на лицата с увреждания и членовете на техните семейства. 3. Социалното предприемачество е възможност за създаването на работни места и интеграция на хората с увреждания.

Компоненти на околната среда: Като цяло липсват големи замърсители. Компонентите на околната среда са в добро състояние. Рискове процеси с природен характер се наблюдават в Крайбрежния район. **Биоразнообразие** - 1. Зоните с най-богато и ценно биоразнообразие са защитени от националното законодателство. 2. Налице е ниска степен на валоризация на природното наследство. Необходимо е припознаване на мрежата Natura 2000 като възможност, а не като ограничение с оглед екосистемните услуги. 3. Опазването на биоразнообразието води до създаване на работни места – директно свързани с дейностите по съхраняване и подобряване на местообитанията и видовете. 4. Необходимо е да се повиши капацитета на целевата територия за валоризация на природното наследство, в т.ч. и с оглед на бизнес възможностите и създаването на работни места (еко туризъм, интегриран селски туризъм и др.).

Материално културно наследство: Част от архитектурно-строителните паметници на

културата са в незадоволително или лошо физическо състояние. Структурите са разрушени в значителна степен, основно поради неизпълнение на необходимите защитни и консервационни мероприятия, както и във връзка с ново строителство. Значителен, но нереализиран в пълна степен е потенциалът на археологическото наследство, като обект на познавателен туризъм, както и като елемент на атрактивна среда за отдих. Степента на проученост и социализация на недвижимото археологическо наследство на целевата територия понастоящем е неудовлетворителна. Липсва необходимата инфраструктура за превръщането на паметниците в обекти на масово посещение – приемна и информационна инфраструктура, благоустрояване, условия за транспортен и пешеходен достъп и пр.

Музеи и галерии - Наличен е потенциал за развитие на познавателен и културен туризъм. Недостатъчно са развити функционалните връзки със социално-икономическите подсистеми за използване на потенциала на музеите и галериите за развитието на територията.

Нематериално културно наследство и дейност на народните читалища. Клубове на пенсионера и други СГО: Съхранено читалищно дело. НЧ са с потенциал за създаване на местна идентичност и развитие на културния и социалния капитал и социалните мрежи. Клубовете на пенсионера са с голяма роля в съхранението на културния и социалния капитал, приобщаване на възрастните. НЧ и клубовете на пенсионера са от изключителна важност за удовлетворяване на културните нужди на населението от територията, особено извън общинските центрове. Известни разлики във фокуса на културния календар между северната и южната част на територията. В община Балчик международните връзки са с оглед на гостите през активния туристически сезон. Община Генерал Тошево поддържа връзки с Румъния и с българските общности в Бесарабия.

Спорт: 1. Развита организирана спортна дейност на целевата територия. Това се явява предпоставка за добро здравословно състояние на населението, социално общуване, създаване на добри здравословни навици на населението и превенция на младите от наркомания и други нездравословни навици. 2. Наличната спортна база е недостатъчна като количество и се нуждае от подобряване на състоянието. Концентрираните в к.к. „Албена“ съвременни спортни съоръжения обслужват сравнително ограничен контингент, основно туристи (летовници), и не осигуряват условия за масов спорт на местното население. 3. Организираният спорт на целевата територия се нуждае от подпомагане – както за поддържане и развитие на спортната инфраструктура, така и за организиране на първенства, турнири и състезания. 4. Спортните клубове са с потенциал да бъдат включени в изграждането и поддържането на социалния капитал и социалните мрежи на територията.

3.2. Идентифицирани групи от заинтересовани лица на територията на МИГ:

Идентифицираните групи от заинтересовани лица на територията на МИГ подробно са описани в Приложение 22, Документ 2, - „Анализ на заинтересованите страни“

ЗЕМЕДЕЛСКИ ПРОИЗВОДИТЕЛИ

Основни характеристики на заинтересованата страна- виж колона 1 от Матрица на заинтересованите страни от Приложение 22, Документ 2, - „Анализ на заинтересованите страни“ Основните икономически показатели за дейност Селско, горско и рибно стопанство са следните: 343 предприятия (17,20 % от всички); 40,23 % от произведената продукция, 38,75 % от приходите от дейността; 20,05% от заетите, 19,96% от наетите; 18,80 % от ДМА от показателите на нефинансовите предприятия. Над средния брой заети на предприятие. Разходи за възнаграждения на зает и нает над средните за територията – най-

високи за основните икономически дейности. В дейността с най-голяма тежест са предприятията от селско стопанство, затова показатели по-горе могат да се вземат като представителни за тях. Селското стопанство се развива главно поради интензификация на производството – броя на наетите и заетите на предприятие през периода намалява. Над 1200 са регистрираните земеделски производители, които развиват дейност на целевата територия. Налице е биполярна структура на земеделските стопанства – малко на брой високоинтензивни стопанства, ползващи по-голямата част от ИЗП и специализирани в отглеждането на зърнено и технически култури и голям брой малки и средни стопанства, ползващи малка част от ИЗП. Малките и средните стопанства са важни за съхраняването на културното наследство и социалния капитал, в т.ч. и селския ландшафт.

Интереси и как е засегната от проблемите - Средните земеделски стопанства: - Попадат в обхвата на стълб 2 на ОСП.; - Може да се очаква, че значителна част от тях не биха имали желание за разрастване на земеделския бизнес, тъй като това ще бъде свързано с усложняване на управленската структура.; - Част от тях имат амбиции за инвестиции за първична преработка и маркетинг на продукцията.; - Част от тях може да имат интерес от стартиране или развитие на неземеделски бизнес. - Част от тях имат интерес от подобряване на достъпа до пазара и увеличаване на силата на пазарене.; - Може да бъдат склонни да инвестират в подобряване на качеството и проследяемостта на продукцията, намаляване на производствените разходи, внедряване на СУК, биологично производство. **Големите стопанства:** - Интегрирани със световните пазари, те нямат интерес от предприемане на дейности на местно ниво. **Капацитет и мотивация за извършване на промяна - Средните стопанства:** - Дребни и разпръснати те са с ограничен капацитет за извършване на промяна.; - Достъпът им до кредитиране е ограничен.; - Мотивация за разрастване на бизнеса у значителна част от тях.; - Може да се очаква известна мотивация за увеличаване на стойността на продукцията, разнообразяване към неземеделски дейности и непроизводствени инвестиции.; - Ограничени умения за сътрудничество и сравнително слаба мотивация.; - Мотивацията им за извършване на промяна в някои области извън бизнеса се очаква да бъде висока, с капацитет да се самоорганизируют.

Големите стопанства: - С огромен капацитет, техните интереси са насочени в противоположна посока на тези на територията и МИГ.

Възможни действия за адресиране на интереса на заинтересованата страна

Средните стопанства: - Включването им в обучителни мерки извън селскостопанската дейност; - Информирание и стимулиране да се включват в обученията за селскостопанска дейност. (Извън обхвата на СВОМР).; - Стимулиране да се сдружават по хоризонтала и вертикала на производствената верига. (Извън обхвата на СВОМР).; - Стимулиране на участието им в изграждането на местната идентичност.; - Обучения, в т.ч. и мотивационни за валоризирането на природното и културното наследство.; - Обучения, в т.ч. и мотивационни за сътрудничество с научни институти. (Извън обхвата на СВОМР); - Включване на подмерки 4.1. и 4.2. от ПРСР.; - Внимателна преценка относно включване на подмярка 6.4.; - Много внимателна преценка относно включване на подмярка 4.4.

Големите стопанства: - Туширане на потенциални конфликти между техните интереси и интересите на ЗП от другите групи.; - Подпомагане на ЗП от другите групи за развитието на техния бизнес в противовес на едрото интензивно производство.

ПРЕРАБОТВАЩА ПРОМИШЛЕННОСТ - Основни характеристики на заинтересованата страна - Преработваща промишленост - 85 предприятия (4,26 % от всички); 19,28 % от произведената продукция, 14,47 % от приходите от дейността; 13,83% от заетите, 15,72% от наетите; 5,55% от ДМА от показателите на нефинасовите

предприятия. Най-голям брой заети на предприятие. Разходи за възнаграждения на зает и нает под средните за територията **Интереси и как е засегната от проблемите** - Преработващата промишленост бе силно засегната от Световната икономическа криза; Има интерес от подобряване на своята конкурентоспособност чрез технологично развитие, иновации и подобряване на професионалната квалификация и ключовите компетенции на заетите – по този начин да развие способности за конкуренция извън ценовата; Интерес от подобряване на достъпа до финансиране, в т.ч. и с оглед стремежа към растеж. **Капацитет и мотивация за извършване на промяна** - В преработващата промишленост са съсредоточени по-големи предприятия, съответно тази дейност има като цяло капацитет за извършване на промяна; Микро и някои от малките предприятия, все пак, трябва да бъдат оценени като такива с нисък капацитет за промяна; Мотивацията на всички трябва да се приеме за сравнително висока. **Възможни действия за адресиране на интереса на заинтересованата страна**- Подпомагане на технологичното развитие и иновациите; Подпомагане на капацитета им за растеж и достъпа до финансиране; подобряването на професионалната квалификация и/или ключови компетенции на заетите; Стимулиране да подпомогнат достъпа до заетост и устойчиво интегриране на пазара на труда на икономически неактивни и безработни, особено от уязвими групи на пазара на труда. **ХПП** - икономическа поддейност от Преработваща промишленост; Сравнително малки и микропредприятия, разчитащи на ресурси от територията; Много важни с оглед на създаването на добавена стойност на базата на местни ресурси; Важна с оглед създаване на местна идентичност на базата на селското стопанство и производството на храни. **Интереси и как е засегната от проблемите** - Изложена е на конкуренцията на общностния пазар, особено в години, когато има проблем за реализация на продукцията на външни пазари (като мексиканското на Русия); Има интерес от подобряване на ресурсната ефективност; от производство на качествена продукция и избягване на ценовата конкуренция. **Капацитет и мотивация за извършване на промяна** - Сравнително малки, предприятията от ХПП са с ограничен капацитет за извършване на промяна; Евертулна пречка биха били малките управленски умения – консервативност по отношение на търсенето на пазарни ниши и производство на продукти с високо абсолютно качество. **Възможни действия за адресиране на интереса на заинтересованата страна**- Стимулиране на участието им в къси вериги на доставки – извън обхвата на инвестиционните приоритети на СВОМР; Подпомагане на модернизацията на предприятията; подобряването на професионалната квалификация и/или ключови компетенции на заетите; Стимулиране да подпомогнат достъпа до заетост и устойчиво интегриране на пазара на труда на икономически неактивни и безработни, особено от уязвими групи на пазара на труда.

ХОТЕЛИЕРСТВО И РЕСТОРАНТЬОРСТВО - **Основни характеристики на заинтересованата страна** - Хотелиерство и ресторантьорство - 254 предприятия (12,74 % от всички); 17,94 % от произведената продукция, 15,36 % от приходите от дейността; 28,64% от заетите, 31,93% от наетите; 44,87% от ДМА от показателите на нефинансовите предприятия; Стойност на брой заети на предприятие над средното. Разходи за възнаграждения на зает и нает над средните за територията; Поляризирана структура – малък брой големи предприятия, в които е съсредоточена дейността, в малките предприятия от хинтерланда разходите за възнаграждения на зает и нает са под средните за територията; Географски са съсредоточени, както и дейността, в крайбрежния район. Силно е застъпен черноморският туризъм; устойчиви форми на туризъм като селски и еко е слабо застъпен; Потенциал за развитие в Крайбрежния район на уелнес и спа

туризъм, фестивален и културен туризъм; Развитие на туризма е с потенциал да подпомогне и други сектори на местната икономика (акцент за територията – производство на храни и напитки, селско стопанство) - **Интереси и как е засегната от проблемите** - Като цяло морският туризъм е изчерпал капацитета си за развитие; Предприятията в крайбрежния район имат интерес от удължаване на сезона; от заетост извън активния туристически сезон; от разработване на местен туристически продукт на базата на природното и културното наследство, в т.ч. и традициите в селскостопанското производство и производството на храни и напитки. - **Капацитет и мотивация за извършване на промяна** - к.к. „Албена“ има опит в предлагане на туристически продукт извън активния туристически сезон; Другите предприятия от Крайбрежния район са с ограничен капацитет за удължаване на сезона и предлагане на други форми на туризъм; Предприятията в хинтерланда са микро; малко са на брой и съответно са със слаби възможности за извършване на промяна. - **Възможни действия за адресиране на интереса на заинтересованата страна** - Подпомагане развитието на туризма в хинтерланда на територията – за инвестиции в туристическа инфраструктура; Обучения, в т.ч. и мотивационни за валоризация на природното и културното наследство; Подпомагане подобряването на професионалната квалификация и/или ключови компетенции на заетите; Стимулиране да подпомогнат достъпа до заетост и устойчиво интегриране на пазара на труда на икономически неактивни и безработни, особено от уязвими групи на пазара на труда. Развитие на обществена туристическа и спортна инфраструктура в хинтерланда на територията. Чрез дейности за постигане на обществена активност да се постигне съгласие с предприятията от Крайбрежния район да предлагат продукти от хинтерланда (храни и напитки, събития) на своите клиенти.

ТЪРГОВИЯ; РЕМОНТ НА АВТОМОБИЛИ И МОТОЦИКЛЕТИ - Основни характеристики на заинтересованата страна - Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети - 592 предприятия (29,69 % от всички); 4,05 % от произведената продукция, 13,72 % от приходите от дейността 15,42% от заетите, 12,30% от наетите; 1,68% от ДМА от показателите на нефинансовите предприятия; Най-нисък брой заети на предприятие от основните икономически дейности; Разходи за възнаграждения на зает и нает най-ниски за територията от основните икономически дейности; Дейността е представена от микро предприятия предимно в търговията на дребно с хранителни и промишлени стоки, смесени магазини. **Интереси и как е засегната от проблемите** - Мнозина стартират тази дейност при загуба на работа; Основната цел на повечето в бизнеса е получаване на някакви доходи и самонаемане; Ниски бариери за вход и изход в дейността, съответно налице е силна конкуренция; Имат интерес от развитието на територията – би се увеличило платежоспособното търсене от страна на местните и гостите на територията. **Капацитет и мотивация за извършване на промяна** - Малки и разпръснати – те са със силно ограничен капацитет за извършване на промяна; Може да се предполага, че мотивацията за извършване на промяна у мнозина е малка, предвид скромните им амбиции в бизнеса. **Възможни действия за адресиране на интереса на заинтересованата страна** - Включването им в мерки извън за квалификация и преквалификация – като възможност за професионална мобилност при несъстоятелност на бизнеса. - Стимулиране да се сдружават по хоризонтала на производствената верига (къси вериги на доставки). (Извън обхвата на СВОМР).

КУЛТУРНИ ИНСТИТУЦИИ - Основни характеристики на заинтересованата страна
Народни читалища - 34 НЧ на територията, в които членуват повече от 5% от населението. От изключителна важност за съхраняване на културния капитал на

територията. Високата степен на доверие е предпоставка за увеличаване на ролята им за развитие на социалния капитал. Изключителна роля при предоставяне на културни услуги, особено в селата. От изключителна важност за създаване на местна идентичност на базата на културното наследство. **Интереси и как е засегната от проблемите** - Имат голям интерес за развитие на своите културни и социални функции. Негативните демографски тенденции се отразяват на функционалността им. **Капацитет и мотивация за извършване на промяна** - С огромна мотивация за извършване на промяната. Ограничен финансов капацитет – разчитат предимно на държавната субсидия за разходи за дейността си, разчитат на безвъзмездни помощи за ремонт на сградите и помещенията и обновяване на оборудването. - **Възможни действия за адресиране на интереса на заинтересованата страна** - Помощ за създаване на културни събития. Развиване на капацитета им за трансфер на информация – те се явяват възел на множество социални мрежи. Използване на техния потенциал за създаване на местна идентичност. Музеи, галерии, културни комплекси Една художествена галерия, три музея, културни и етнографски комплекси, две изнесени музейни експозиции. Важни за удовлетворяване на културните нужди на населението. Актив за развитието на познавателен туризъм. С потенциал за разпространение на информационни и рекламни материали за територията.

Интереси и как е засегната от проблемите - Имат интерес от развитието на територията – повишаване на посещенията на техните изложби и експозиции. **Капацитет и мотивация за извършване на промяна** - Капацитетът и мотивацията им е трудно да бъдат определени с точност, но при външна мотивация биха могли да се превърнат във важен ресурс за развитието на територията. **Възможни действия за адресиране на интереса на заинтересованата страна** - Чрез дейности по стимулиране на местната активност да се ангажират като комуникационен канал за територията. Като важен ресурс за познавателен туризъм, другите заинтересовани страни (туристически обекти, читалища) могат от друга страна да служат като комуникационен канал за тях.

ДРУГИ СТРУКТУРИ НА ГРАЖДАНСКОТО ОБЩЕСТВО - **Основни характеристики на заинтересованата страна** - Спортни клубове - Наличие на множество спортни клубове. Важни от гледна точка за здравето на населението, създаване на добри здравословни навици и превенция на наркоманията, в т.ч. пиенето и пушенето. Важни за социалния капитал на територията. **Интереси и как е засегната от проблемите** - Негативните демографски тенденции оказват неблагоприятно влияние върху тяхната дейност. **Капацитет и мотивация за извършване на промяна** - Малък финансов капацитет, голям организационен капацитет. - **Възможни действия за адресиране на интереса на заинтересованата страна** - Включване на младите хора в проекти за развитие на територията, в т.ч. и доброволчество. Клубове на пенсионера - 42 клуба на пенсионера. От много важно значение за осигуряване на културни услуги и социално общуване за възрастните от територията. С много важна роля за превенция на изключването на възрастните от територията. **Интереси и как е засегната от проблемите** - С огромен интерес за съживяване на територията – помнят времената, когато територията е била жизнена, пълна с младежи и деца. **Капацитет и мотивация за извършване на промяна** - Голяма мотивация за извършване на промяна, малък капацитет. При стимули от външна страна могат да бъдат важни агенти на промяната. **Възможни действия за адресиране на интереса на заинтересованата страна** - Използване на техните мрежи за проекти в областта на културата, социалното включване и предаването на информация.

ДРУГИ ЗАИНТЕРЕСОВАНИ СТРАНИ - **Основни характеристики на**

заинтересованата страна - Училища и детски градини - Интереси и как е засегната от проблемите - С въвеждането на принципа „парите следват ученика“ и негативните демографски тенденции се затруднява функционирането на училища. Функционирането на детските градини се затруднява от негативните демографски тенденции.

Капацитет и мотивация за извършване на промяна - Голяма мотивация, неголям капацитет. **Възможни действия за адресиране на интереса на заинтересованата страна** Мерки за подобряване на образованието, продължаване в средна образователна степен, превенция на отпадането от училище. (извън обхвата на СВOMP за тази покана).

Комуникационен канал – до родителите на децата и учениците. **Младежи - Интереси и как е засегната от проблемите** - Уязвима група на пазара на труда, често уменията им не отговарят на нуждите на пазара на труда.

Капацитет и мотивация за извършване на промяна - Малък капацитет. **Възможни действия за адресиране на интереса на заинтересованата страна** - Квалификационни курсове, стажове, субсидирана заетост, откриване на несубсидирани работни места. **Наети работници - Интереси и как е засегната от проблемите** - Увеличена зависимост за работните места във връзка с икономическия цикъл.

Капацитет и мотивация за извършване на промяна - Малък капацитет. **Възможни действия за адресиране на интереса на заинтересованата страна** Повишаване на квалификацията, мерки за професионална и географска мобилност.

Безработни - Интереси и как е засегната от проблемите - Нужда от квалификация и откриване на работни места. Риск от бедност и изключване.

Капацитет и мотивация за извършване на промяна - Малък капацитет. **Възможни действия за адресиране на интереса на заинтересованата страна** - Квалификационни курсове, стажове, субсидиране на заетостта, откриване на несубсидирани работни места.

Пенсионери - Интереси и как е засегната от проблемите - Риск от бедност и социално изключване, най-вече относно достъпа до социални и здравни услуги. **Капацитет и мотивация за извършване на промяна** - Малък капацитет. **Възможни действия за адресиране на интереса на заинтересованата страна** - Увеличаване достъпа до здравни услуги, развитие на социални услуги в общността.

Малцинства, в т.ч. роми - Интереси и как е засегната от проблемите - Риск от бедност и социално изключване, в т.ч. и относно достъпа до социални и здравни услуги.

Капацитет и мотивация за извършване на промяна - Малък капацитет. **Възможни действия за адресиране на интереса на заинтересованата страна** - Квалификационни курсове, стажове, субсидиране на заетостта, откриване на несубсидирани работни места.

Увеличаване достъпа до здравни услуги, развитие на социални услуги в общността. Жени

- Интереси и как е засегната от проблемите - В по-неизгодно положение на пазара на труда, в т.ч. и относно безработицата спрямо мъжете.

Капацитет и мотивация за извършване на промяна - Малък капацитет. **Възможни действия за адресиране на интереса на заинтересованата страна** - Превенция на полова дискриминация.

Насърчаване на предприемачеството. **Хора с увреждания - Интереси и как е засегната от проблемите** - Риск от бедност и социално изключване, в т.ч. и относно достъпа до социални и здравни услуги.

Членовете на техните семейства понякога се налага да напуснат работа за да полагат грижи за тях.

Капацитет и мотивация за извършване на промяна - Малък капацитет. **Възможни действия за адресиране на интереса на заинтересованата страна** - Квалификационни курсове, стажове, субсидиране на заетостта, откриване на несубсидирани работни места.

Увеличаване достъпа до здравни услуги, развитие на социални услуги в общността. Социално предприемачество.

ОРГАНИ И АДМИНИСТРАЦИИ НА МЕСТНАТА И ВЛАСТ - Основни

характеристики на заинтересованата страна - Общински органи и общински администрации - **Интереси и как е засегната от проблемите** - С пряк интерес от развитието на територията. **Капацитет и мотивация за извършване на промяна** - С големи правомощия по развитието на територията, възможности за стартиране на процеси по консултиране, обединява участниците при подход „отдолу-нагоре“. Ограничени във възможностите за публични инвестиции – разчитат на средства от бюджета и безвъзмездна финансова помощ. **Възможни действия за адресиране на интереса на заинтересованата страна** - Привличане на ранен етап при разработване на местни инициативи. Включване на широк кръг от мерки за публични услуги, при които е бенефициент, а обществения интерес е збелязан – основни услуги за населението и бизнеса, туристическа инфраструктура, подобряване на инфраструктура за предоставяне на културни, социални и административни услуги, развитие на социални услуги в общността. Кметове на населени места и кметски наместници - **Интереси и как е засегната от проблемите** - В пряк досег с населеното място и неговите проблеми, те са важен говорител на населението. **Капацитет и мотивация за извършване на промяна** - Ограничен финансов капацитет – кметствата не разполагат със собствен бюджет. Голяма мотивация за подобряване на населението от съответните населени места.

Възможни действия за адресиране на интереса на заинтересованата страна - Използването им като комуникационен канал в две посоки – за предаване на информация към населението и за получаване на информация за населението и бизнеса от населеното място. **МЕСТНА ИНИЦИАТИВНА ГРУПА БАЛЧИК – ГЕНЕРАЛ ТОШЕВО**
Основни характеристики на заинтересованата страна - МИГ, ОС на МИГ, УС на МИГ, персонал на МИГ - **Интереси и как е засегната от проблемите** - МИГ е лицето, пряко ангажирано с изпълнението на СВОМР. **Капацитет и мотивация за извършване на промяна** - С огромна мотивация за извършване на промяна, но с ограничен капацитет в началото (капацитетът на членовете на МИГ не може автоматично да се трансформира в капацитет на МИГ). Финансовият капацитет ще остане ограничен докато МИГ вижда своята роля единствено в реализиране на СВОМР. **Възможни действия за адресиране на интереса на заинтересованата страна** - Обучение на екипа. Обмяна на опит с утвърдени МИГ. Развитие на капацитета за промяна на територията, извън възможностите само на СВОМР.

3.3. Анализ на силните и слабите страни, възможностите и заплахите:

СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКО ПОЛОЖЕНИЕ

СИЛНИ СТРАНИ: Запазена богата природна среда, предлагаща привлекателни среда за живот; Потенциал за развитие на туризма, съчетаващи природни и културни ценности; Наличие на два малки градски центъра, осигуряващи основни услуги за населението и икономиката; Изградена пътна и водоснабдителна инфраструктура; Съхранени традиционни занаяти, услуги и технологии за преработка на храни; Съхранени местни общности, културни традиции и активизиране на читалищата и неправителствените организации; Наличие на предприемаческа активност, нелоша гъстота на МСП.

СЛАБИ СТРАНИ: Намаление и застаряване на населението, миграция, особено на младо и високо образовано население; Намаление на гъстотата на населението и риск от обезлюдяване на хинтерланда на територията; Вследствие на оптимизацията на мрежата от детски градини и училища, достъпът до образователните публични услуги за част от населението е затруднен; Намалването на броя на населението намалява рентабилността

на основните публични услуги; Слаба икономическа активност, лоша отраслова структура на МСП (голям дял на предприятията в търговията); Ниска степен на диверсификация и на добавяне на стойност в селската икономика; Ниска иновационна активност; Неразвити туристически атракции и инфраструктура; Сезонност на туризма в Крайбрежния район; Намаляване на работната сила, по-нисък образователен статус на работната сила, риск от загуба на квалификация и умения поради дългосрочна безработица; Висок риск от бедност и социално изключване, особено сред ромите, уязвимите групи и възрастните; Сравнително ниско качество на социалните услуги и затруднен достъп за населението от отдалечените от градските центрове населени места; Лошо състояние на изградената техническа инфраструктура и ниска енергийна ефективност на публичните обекти; Непълно покритие на територията с фиксирана широколентова инфраструктура и ниско използване информационните и комуникационни технологии от населението и бизнеса; Недостатъчно развит капацитет на местните общности за включване и управление на инициативи за местно развитие.

ВЪЗМОЖНОСТИ: Повишено търсене на културно-исторически, спа и балнеологичен, приключенски, еко и селски туризъм; Развитие на технологиите в областта на зелената икономика, включително ВЕИ; на иновациите в областта на социалните услуги; на екосистемните услуги; Улеснен достъп до нови знания, технологии и практики вследствие членството в Европейския съюз;

ЗАПЛАХИ: Нисък икономически растеж в страната, особено с ефект върху заетостта и квалификацията и бедността; Продължаващ ефект на икономическата криза в останалите страни-членки на ЕС, които са основни търговски партньори; Увеличаване на териториалните различия в качеството на живот и доходите, ускоряващи вътрешната и външна миграция на населението от целевата територия; Загуба на квалифицирана работна ръка и недостиг на работна сила, поради неконкурентно заплащане на труда; Глобалната промяна на климата, попадане на страната в зона на засушаване и рискове, свързани с природни бедствия (т.е. наводнения, злополуки, пожари, суша); Ограничен достъп до кредит и външно финансиране за МСП.

СЕЛСКО СТОПАНСТВО И ХРАНИТЕЛНО-ВКУСОВА ПРОМИШЛЕНОСТ

СИЛНИ СТРАНИ: Благоприятен агро-екологичен потенциал за развитие отглеждане на различни земеделски култури; Големите селскостопански производители са интегрирани с хранителната верига на световния пазар; Наличие на аграрен институт на територията.

СЛАБИ СТРАНИ: Поляризирана структура на стопанствата; Слабо развита хранително-преработвателна промишленост на територията; Неоползотворяване на остатъците от селското стопанство; Неблагоприятна възрастова и образователна структура на управителите на стопанствата и заетите в земеделието; Незавършено реструктуриране и модернизация на малките стопанства; Тенденция на спад на традиционно отглежданите земеделски култури на територията в т.ч. месо, мляко, плодове и зеленчуци; Слаба диверсификация на стопанската дейност в земеделските стопанства; Амортизирано оборудване и морално остарели технологии в малките и средните земеделските стопанства; Ниска инвестиционна активност, недостатъчни инвестиции в технологична модернизация и иновации в селското и горско стопанство и преработващата промишленост; Слаби вертикални връзки, коопериране и сътрудничество в хранителната верига; Слабо коопериране и слаби пазарни позиции, включително и поради злоупотреба с пазарна сила на посредници; Липса на хидромелиоративната инфраструктура; липса на повърхностни води за напояване; подпочвените води са на голяма дълбочина; Слаба организация за трансфера на знания в земеделието и ХВП; недостатъчно ефективна връзка

между научно-изследователските и образователни институти и бизнеса; Неразвити механизми за управление на риска;

ВЪЗМОЖНОСТИ: Разширяване на пазарите и нарастване на потребителско търсене на хранителни продукти, с гарантирано качество и произход, местни продукти, както и биологични продукти и продукти, произведени при високи стандарти на опазване на околната среда и хуманното отношение към животните; Развитие на екосистемните услуги; Улеснен достъп до нови знания, технологии и практики вследствие членството в Европейския съюз; Ново отношение на обществото към мултифункционалната роля на земеделието, и неговата роля за опазване на околната среда и създаването на нови производствени цикли; Повишаване на търсенето на селскостопански продукти на международните пазари;

ЗАПЛАХИ: Продължаващ ефект на икономическата криза в останалите страни-членки на ЕС, които са основни търговски партньори в стокообмена със стоки на аграрния сектор и ХВП, което може да доведе до понижено търсене; Нарастващата роля на транснационалните компании в хранителната верига; Нарастване на цените на използваните ресурси и материали (земя, труд, горива и др.) при производството и преработката на земеделски продукти; Циклични спадове и големи колебания в цените на селскостопанските стоки; Глобалната промяна на климата, попадане на страната в зона на засушаване и рискове, свързани с природни бедствия (т.е. наводнения, злополуки, пожари, суша); Ограничен достъп до кредит и външно финансиране, особено за малките и средни стопанства.

ОКОЛНА СРЕДА/КЛИМАТ

СИЛНИ СТРАНИ - Богато биоразнообразие и разнообразен ландшафт; Зоните с най-богато и ценно биоразнообразие са защитени от националното законодателство; Тенденция в подобряване на качеството на водите; Опит в защитата от ерозия и положителна тенденция за ограничаване на ветровата и водна ерозия; полезащитни пояси;

СЛАБИ СТРАНИ - Нисък дял на горските територии, които да допринасят за предотвратяване на промените в климата; Унищожение на ценни полу-естествени местообитания посредством разораване, строителна дейност и използване на синтетични торове и химикали; Неефективно използване на природните ресурси, включително свръх експлоатиране; замърсявания, нарушен воден баланс; Големи площи, изправени пред загуба на многофункционалността на почвите вследствие водна и ветрова ерозия; намаляване на хумусния слой на почвата; Монокултурни производствени модели; Недостатъчна осведоменост и познания на земеделските стопани относно природната стойност на земята и устойчивото земеползване и промените в климата; Недостиг на инвестиции в непроизводствени дейности, свързани с прилагането на екологосъобразни практики; Ниска степен на ползване на алтернативни източници на енергия; Премахване на характеристики на ландшафта (храсти и дървета) с цел получаване на преки плащания в рамките на първи стълб на ОСП; Недостатъчен капацитет за осигуряване на консултантски услуги за опазване на околната среда и екосистемите и адаптиране към климатичните промени; Ниска валоризация на природното наследство.

ВЪЗМОЖНОСТИ: Развитие на технологиите в областта на зелената икономика, включително ВЕИ; Развитие на екосистемните услуги; Улеснен достъп до нови знания, технологии и практики вследствие членството в Европейския съюз; Ново отношение на обществото към мултифункционалната роля на земеделието и неговата роля за опазване на околната среда и създаването на нови производствени цикли; Издаване на заповедите за обявяване на защитените зони за местообитанията в рамките на Натура 2000.;

Оползотворяване на екосистемните услуги.

ЗАПЛАХИ: Увеличаване на замърсяването в следствие на интензивно земеделие, производствени дейности, транспорт и туризъм; Глобалната промяна на климата, попадане на страната в зона на засушаване и рискове, свързани с природни бедствия (т.е. наводнения, злополуки, пожари, суша); Загуба на биоразнообразие.

ЦЕЛЕВАТА ТЕРИТОРИЯ

СИЛНИ СТРАНИ: Добра достъпност на територията; Добра свързаност на територията; Притежание на уникални за Добруджа черти – урбанизиран крайбрежен район и равнинен и плодороден хинтерланд; Съхранени местни общности, културни традиции и първите и уникални за България НПО – читалищата; Висок дял от населението са членове на народните читалища.

СЛАБИ СТРАНИ: Силни вътрешнотериториални диспропорции – между южната и северната част на територията, между градските центрове и селата, между крайбрежния район и хинтерланда; Неразвити функционални връзки с близките областни центрове (гр. Добрич и гр. Варна); Нисък социален капитал и съвместни действия; Ниска интеграция между различните икономически сектори и между социалните подсистеми.

ВЪЗМОЖНОСТИ: Развитие на читалищата като социални мрежи; Използване на читалищата за създаване и утвърждаване на местна идентичност, съответно и за изграждане на социален капитал. Създаване и развитие на функции по отношение на близките градски центрове.

ЗАПЛАХИ: Превръщане на хинтерланда единствено в селскостопански район; Взаимопораждащи се негативни връзки между еднообразие на работните места и обезлюдяване на територията.

3.4. Потребности на уязвимите и малцинствени групи, при наличие на такива:

1. Етническите малцинства, особено ромите, са с нисък образователен и здравен статус, ниски нива на икономическа активност и високи нива на безработица. Те са с висок риск от бедност и социално изключване – както монетарна, така и свързана с ограничен достъп до услуги. Това изисква подобряване на достъпа (в т.ч. и ценови) до здравни услуги и социални услуги в общността; осигуряване на квалификация и заетост на ромите. 2. Хората с увреждания и техните роднини се нуждаят от подобрен достъп до социални услуги в общността за хората с увреждания – с цел увеличаване на икономическата активност на лицата с увреждания и членовете на техните семейства, както и от развитие на социалното предприемачество. 4. Икономически неактивните и безработните са с повишен риск от бедност и социално изключване. 5. За икономическо активиране на населението в над трудоспособна възраст са необходими специални усилия, в т.ч. и чрез подобряване на здравните услуги и квалификационни и преквалификационни курсове, съобразени с възрастта, организация на работния процес с оглед на възрастта на работниците и служителите и др. 6. Възрастните са изложени на риск от бедност и социално изключване, но не толкова монетарна, колкото свързана с ограничен достъп до услуги. Това изисква поддържане на ролята на читалищата и клубовете на пенсионера при предоставяне на културни услуги, развитие на мобилни библиотеки, но и подобряване на достъпа (в т.ч. и ценови) на възрастните до здравни услуги и социални услуги в общността. 7. Малък е делът на населението с висше и средно образование, висок е делът на населението с основно и по-ниско образование и непосещавалите училище. Лошата образователна структура сочи за риск от бедност за голяма част от населението от целевата територия.

4. Цели на стратегията:

(не повече от 10 страници)

4.1. Цели на стратегията и приоритети за развитие на територията:

В самото начало на разработването на анализа на нуждите и потенциала за развитие стана ясно, че въпреки щедростта на природата и материалното и нематериалното културно наследство, то целевата територия среща определени трудности в днешно време. Това, от една страна, са ограниченията пред бизнеса като цяло да се възползва от потенциала на територията, включително и от нейната достъпност и близост до два областни центъра (гр.Добрич и гр.Варна) за икономическото развитие и откриване на повече и по-добри работни места и, от друга страна, ограничените възможности на местното население за осъществяване в живота, ограничен достъп до услуги, често дори живот в риск от бедност и социално изключване. Това ни даде основание да определим два общи проблема пред целевата територия, съответно превърнати в две **общии цели** за постигане:

Обща цел 1. Използване на потенциала на целевата територия за икономическо развитие.

Обща цел 2. Подобряване на качество на живота¹ на целевата територия.

Очевидно, необходимо е тези две цели да бъдат постигнати едновременно – икономическото развитие е необходимо, но недостатъчно условие за подобряване на качеството на живота и обратно – подобряването на качеството на живота, дори и да е свързано с увеличена възможност за потребяване на стоки и услуги, не означава, че местния бизнес ще успее да се възползва от увеличеното търсене. Нещо повече, лесно можем да се убедим, че в днешно време проблемите, които двете общии цели са призвани да преодолеят са взаимопораждащи се. Наистина, предвид увеличената мобилност, ниското качество на живота е стимул за емиграция, оставяйки по този начин бизнеса от територията без най-важния фактор за производство – човешкия ресурс. А ограничените възможности за заетост и липсата на добри работни места намаляват възможностите за осъществяване в живота, подтиквайки по този начин емиграцията на образованата и квалифицираната работна ръка. Затова потърсихме фактор, който да подпомага постигането на двете общии цели. Отчитайки териториалния контекст, основа за това ни послужи концепцията за **териториалната конкурентоспособност**² с нейните четири измерения (пазарна конкурентоспособност, екологична, социална и културна устойчивост) и един метод (на работа в мрежи и вътрешнотериториални взаимодействия). Съобразявайки се с виждането на местните заинтересовани страни, четирите измерения бяха сведени до три (обединение на социалната и културната устойчивост в едно измерение), а Анализът на стратегиите доведе до отпадане на екологичната устойчивост като област на пряко въздействие на СВОМР. Въпреки това, екологичната устойчивост остава като силен хоризонтален приоритет в СВОМР. На тази база бяха формулирани **териториалната специфична цел:**

Увеличаване на териториалната конкурентоспособност на целевата територия

с нейните три **приоритета:**

Приоритет 1. Повишаване на конкурентоспособността на местната икономика и баланса в развитието на икономическите дейности.

Приоритет 2. Повишаване социалната и културната устойчивост, намаляване на риска от

¹ За използваното определение за „качество на живота“ виж Приложение 24, Документ 2 „Анализ на заинтересованите страни“.

² За използваното определение за „териториална конкурентоспособност“ виж Приложение 24, Документ 2 „Анализ на заинтересованите страни“.

бедност и социално изключване.

Приоритет 3. Развитие на капацитета на целевата територия.

4.2. Специфични цели:

На базата на Анализа на нуждите и потенциала за развитие на територията, въвличайки в процеса заинтересовани страни от територията, бяха определени общо 11 приоритетни цели към определените по-горе приоритети. На следващ етап, отчитайки възможностите за финансиране на приоритетните цели, бяха определени 29 специфични цели общо към приоритетните цели. Консултантите заедно с партньорите по проекта за разработване на СВОМР на територията на общините Балчик и Генерал Тошево, при отчитане на бюджетните ограничения, резултатите от Изследване на мнението на заинтересовани страни от общините Балчик и Генерал Тошево относно проблемите пред целевата територия, възможностите за кандидатстване по общия ред на оперативните програми (особено що се отнася до общините) и необходимостта от фокусиране на СВОМР, на базата на разработените цели определиха кои от целите ще бъдат заложени в СВОМР и кои трябва да отпаднат. Новополучените цели бяха консултирани с местната общност, като бяха представени и отпадналите и невключените в Стратегията цели. След отчитане на мненията на местната общност и при спазване на ограничения бюджет, с който би разполагала СВОМР бяха определени девет приоритетни цели и дванадесет специфични цели към тях. Те са представени в изложението по-долу.

Приоритет 1. Повишаване на конкурентоспособността на местната икономика и баланса в развитието на икономическите дейности.

Приоритетът е съставен от четири приоритетни цели, насочени към селското стопанство и ХПП и дейностите извън селското стопанство и ХПП. По този начин ще бъдат подобри конкурентоспособността на местната икономика, но и балансът вътре в съставлящите я икономически дейности и между съставлящите я икономически дейности.

Приоритетна цел 1.1. Повишаване на конкурентоспособност и балансирано развитие на селското стопанство и преработващата промишленост.

Приоритетната цел е съставена от две специфични цели – насочени към първичния и към вторичния сектор, съответно. Включването ѝ се обосновава от съчетаване на силните страни и възможностите и избягване на съчетаването на слабите страни и заплахите от раздел „Селско стопанство и хранително-вкусова промишленост” от SWOT-анализа на целевата територия.

Специфична цел 1.1.1. Инвестиране в земеделските стопанства е предвидено да бъде изпълнена чрез подмярка 4.1. от ПРСР.

Специфична цел 1.1.2. Инвестиране в преработка/маркетинг на селскостопански продукти е предвидено да бъде изпълнена чрез подмярка М 4.2. от ПРСР.

Приоритетна цел 1.2. Разнообразяване на икономическите дейности и възможности за заетост извън селското стопанство, ХПП и горското стопанство.

Приоритетната цел е съставена от две специфични цели – насочени към стимулиране на частните и публичните инвестиции, съответно. Включването ѝ се обосновава от съчетаване на силните страни и възможностите и избягване на съчетаването на слабите страни и заплахите от различни раздели от SWOT-анализа на целевата територия, отчитайки по този начин възможностите за интегриране на различни социално-икономически подсистеми за изпълнението на приоритетната цел.

Специфична цел 1.2.1. Инвестиране в неземеделски дейности е предвидено да бъде постигната чрез подпомагане на микропредприятията от целевата територия. Тя ще бъде

изпълнена чрез подмярка 6.4. от ПРСР.

Специфична цел 1.2.2. Инвестиране в туристическа инфраструктура и в инфраструктура за отдих за публично ползване допълва частните инвестиции, особено насочените към развитие на туристическия бизнес, чрез изграждане на публична инфраструктура. Предвидено е да бъде изпълнена чрез подмярка 7.5. от ПРСР.

Приоритетна цел 1.3. Технологично развитие и повишаване на иновационната активност.

Приоритетната цел е съставена от една специфична цел с много ясна насоченост – към разработване и внедряване на иновации в малките и средните предприятия от целевата територия. Включването ѝ се обосновава от съчетаване на силните страни и възможностите и избягване на съчетаването на слабите страни и заплахите от раздел „Социално-икономическо положение” от SWOT-анализа на целевата територия.

Специфична цел 1.3.1. Технологично развитие и повишаване на иновационната активност е предвидено да бъде постигната чрез една мярка по Приоритетна ос 1, Инвестиционен приоритет 1.1. от ОПИК.

Приоритетна цел 1.4. Предприемачество и капацитет за растеж.

Приоритетната цел е съставена от две специфични цели, насочени към подпомагане на малките и средните предприятия. Включването ѝ се обосновава от съчетаване на силните страни и възможностите и избягване на съчетаването на слабите страни и заплахите от раздел „Социално-икономическо положение” от SWOT-анализа на целевата територия.

Специфична цел 1.4.1. Достъп до финансиране в подкрепа на предприемачите е предвидено да бъде постигната чрез една мярка по Приоритетна ос 2, Инвестиционен приоритет 2.1. от ОПИК.

Специфична цел 1.4.2. Капацитет за растеж на МСП предвидено да бъде постигната чрез две мерки по Приоритетна ос 2, Инвестиционен приоритет 2.2. от ОПИК.

Приоритет 2. Повишаване социалната и културната устойчивост, намаляване на риска от бедност и социално изключване.

Приоритетът е съставен от три приоритетни цели, насочени към подобряване на някои измерения от качеството на живота на целевата територия.

Приоритетна цел 2.1. Инвестиране в малка по мащаб обществена инфраструктура.

Приоритетната цел е съставена от една специфична цел, насочена предимно към подобряване на измеренията „Социалната принадлежност” и „Общностна принадлежност” на качеството на живота.

Специфична цел 2.1.1. Инвестиране в инфраструктура за основни услуги за населението и бизнеса е предвидено да бъде постигната чрез публични инвестиции, финансирани по подмярка 7.2. от ПРСР.

Приоритетна цел 2.2. Подобряване достъпа до заетост и качеството на работните места.

Приоритетната цел е съставена от една специфична цел, насочена предимно към подобряване на измерението „Осъществяване на растеж” и в по-малка степен на измерението „Физическо съществуване на качеството на живота”.

Специфична цел 2.2.1. Достъп до заетост за търсещите работа и неактивните лица, включително трайно безработни и лица, отдалечени от пазара на труда, а също и чрез местните инициативи за заетост, и подкрепа за мобилността на работната сила е предвидено да бъде постигната чрез една мярка по Инвестиционен приоритет 1.1. от ОПРЧР.

Приоритетна цел 2.3. Намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване.

Приоритетната цел е съставена от една специфична цел, насочена предимно към подобряване на измерението „Физическо съществуване” и в по-малка степен на

измерението „Осъществяване на растеж” на качеството на живота.
Специфична цел 2.3.1. Активно приобщаване, включително с оглед насърчаване на равните възможности и активното участие и по-добрата пригодност за заетост е предвидено да бъде постигната чрез една мярка по Инвестиционен приоритет 2.2. от ОПРЧР.

Приоритет 3. Увеличаване на капацитета на целевата територия.

Приоритетът е съставен от две приоритетни цели, насочени към увеличаване на социалния капитал на целевата територия, подпомагайки по този начин развитието на нейния капацитет. Включването му се обосновава от съчетаване на силните страни и възможностите и избягване на съчетаването на слабите страни и заплахите от раздел „Целевата територия” от SWOT-анализа на целевата територия.

Приоритетна цел 3.1. Използване на социалните мрежи на територията.

Приоритетна цел 3.2. Общо планиране и съвместни действия между участници от един сектор, между секторите, между социалните подсистеми.

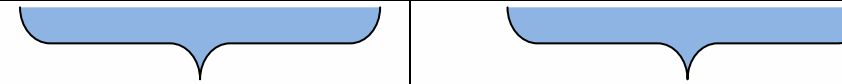

Специфична цел 3.0.1. Изграждане на местна идентичност подпомага постигането на двете приоритетни цели. Предвидено е да бъде постигната чрез подмярка извън обхвата на ПРСР, но в обхвата на Регламент (ЕС) 1305 / 2013 (чл.20). Код и наименование на подмярката съгласно Част 5 от Приложение I на Регламент за изпълнение (ЕС) 808 / 2014: 7.8.

Специфичните цели са разработени на базата на анализа на нуждите и потенциала за развитие на целевата територия, включително анализ на силните страни, слабите страни, възможностите и заплахите, като обосновката е представена в Приложение 22, Документ 5.

4.3. Връзка между стратегията за ВОМР с характеристиките на конкретната територия, разработени въз основа на местните потребности и потенциал, в съответствие с политиките на национално, регионално и местно ниво, включително и с политиките по десеграция и деинституционализация:

Логика на планирането

Планирането бе базирано на целите на подхода ВОМР и плановете за регионално развитие на различни териториални нива. Логиката на планиране е представена на фигурата по-долу.

<p>Подмярка 19.2. от ПРСР</p>	<p>Насърчаване на социалното приобщаване и намаляване на бедността.</p> <p>Интегриран подход към околната среда чрез съхраняване и опазване на околната среда и насърчаване на ресурсната ефективност, включително дейности за превенция и управление на риска и за използване потенциала на културното наследство.</p> <p>Фокусиране върху иновациите чрез насърчаване на въвеждането им в практиката.</p> <p>Насърчаване на устойчивата и качествена заетост и подкрепа за мобилността на работната сила.</p> <p>Повишаване на конкурентоспособността на местните икономики и възможности за създаване на местен бизнес, включително чрез диверсификация, алтернативни дейности и устойчиво производство на аквакултури.</p> <p>Подобряване на качеството на образованието и повишаване квалификацията на населението.</p>
	
<p>Национална стратегия за регионално развитие</p>	<p><u>Главна стратегическа цел:</u> Постигане на устойчиво интегрирано регионално развитие, базирано на използване на местния потенциал и сближаване на районите в икономически, социален и териториален аспект.</p> <p><u>Стратегическа цел 4:</u> Балансирано териториално развитие чрез укрепване на мрежата от градове-центрове, подобряване свързаността в районите и качеството на средата в населените места.</p>
	
<p>Регионален план за развитие на Североизточен район</p>	<p>Североизточният район на България - отворена към Черно море и света българска територия, съхранила богата история и материална култура, плодородна земя, човешки капитал, развита инфраструктура, туристически имидж и насочила своя специфичен потенциал за постигане на общ икономически напредък и подобро качество на живота.</p>
	
<p>Областна стратегия за развитие на област Добрич</p>	<p>Област Добрич, устойчиво развиваща се териториална единица, предлагаща атрактивна инвестиционна среда, в която местната общност ще живее и ще се труди в хармонична природна, социална и бизнес-среда</p>
	

<p>Общински планове за развитие на общините Балчик и Генерал Тошево</p>	<p><u>Община Балчик</u>: Утвърждаването на уникалното място на община Балчик сред останалите черноморски общини в България като курорт със специфичен културен облик и алтернатива на масовия морски туризъм, динамично развиваща се индустрия и експортен център на българското селско стопанство.</p> <p><i>Основната стратегическа цел</i> на общинската политика за периода 2014-2020 година е постигането на устойчиво икономическо и социално развитие при запазване на съществуващия демографски потенциал.</p> <p><u>Община Генерал Тошево</u>: Генерал Тошево – добруджанска община с плодородна земя, утвърден земеделски център с развита преработвателна промишленост, чиста природа, съхранени културни традиции, привлекателен за живот и работа на млади хора.</p> <p><i>Главна цел</i>: Постигане на икономически растеж с високи равнища на заетост, основани на потенциала и ресурсите на общината, подобряване на техническата инфраструктура и преодоляване на демографската криза и бедността.</p>	
		
<p>СВОМР на МИГ БАЛЧИК – ГЕНЕРАЛ ТОШЕВО</p>	<p>Обща цел 1. Използване на потенциала на целевата територия за икономическо развитие.</p>	<p>Обща цел 2. Подобряване на качество на живота на целевата територия.</p>
	<p>Специфична цел: УВЕЛИЧАВАНЕ НА ТЕРИТОРИАЛНАТА КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ НА ЦЕЛЕВАТА ТЕРИТОРИЯ.</p>	
<p>По-подробно съответствието между целите на СВОМР за територията на общините Балчик и Генерал Тошево с Регионалния план за развитие на Североизточен район, Областната стратегия за развитие на област Добрич, Общинския план за развитие на община Балчик и Общинския план за развитие на община Генерал Тошево е представено в <u>Приложение 22, Документ 5</u>.</p>		
<p>Съответствие с целите на подхода ВОМР и специфичните за ЕЗФРСР, ОПИК и ОПРЧР цели.</p>		
<p><u>Съответствие с целите на подхода ВОМР</u></p>		
<p>Съответствието на СВОМР с петте цели на подхода ВОМР е както следва:</p>		
<p><i>1. насърчаване на социалното приобщаване и намаляване на бедността;</i></p>		
<p>Приоритет 2 на СВОМР е насочен към повишаване на социалната и културната устойчивост, намаляване на риска от бедност и социално изключване на целевата територия. Специфичната цел на подхода ВОМР ще бъде подпомогната пряко чрез постигането на Приоритетна цел 2.3. Намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване от СВОМР.</p>		
<p><i>2. интегриран подход към околната среда чрез съхраняване и опазване на околната среда и насърчаване на ресурсната ефективност, включително дейности за превенция и управление на риска и за използване потенциала на културното наследство;</i></p>		
<p>Тази цел ще бъде подпомогната от СВОМР чрез дейности за подобряване на ресурсната ефективност на предприятията, за опазване на околната среда и дейности за използване на</p>		

потенциала на природното и културното наследство.

По приоритетна цел 1.1. са предвидени инвестиции в земеделските стопанства (по подмярка 4.1. от ПРСР) и инвестиции в преработка и маркетинг на селскостопански продукти (по подмярка 4.2. от ПРСР). На първо място трябва да отчетем приноса на всеки проект, който предвижда модернизация на производствената инфраструктура, машини и оборудване към специфичната цел на ВОМР, тъй като новите технологии са с по-добра ресурсна ефективност, особено по отношение на енергийната ефективност. Освен това, критериите за оценка на проектите по подмярка 4.1. предвиждат да се дава предимство на проекти с инвестиции и дейности за повишаване на енергийната ефективност на стопанствата и за инвестиции и дейности за опазване на компонентите на околната среда. Критериите за оценка на проектите по подмярка 4.2., също така, предвиждат да се дава предимство на проекти с инвестиции и дейности за повишаване на енергийната ефективност.

Специфична цел 1.2.1. е насочена към инвестиране в неземеделски дейности на микропредприятията (по подмярка 6.4. от ПРСР). Допустими кандидати са и предприятия от преработващата промишленост. Проекти, които предвиждат модернизация на производствената инфраструктура, машини и оборудване имат принос към специфичната цел на ВОМР, тъй като новите технологии са с по-добра ресурсна ефективност, особено по отношение на енергийната ефективност. Освен това, критериите за оценка на проектите по подмярка 6.4. предвиждат да се дава предимство на проекти за производство на енергия от странични продукти, отпадъци и други нехранителни суровини.

Специфична цел 1.3.1. на СВОМР е насочена към технологичното развитие и повишаване на иновационната активност на малките и средните предприятия. Тя ще се изпълнява чрез проекти по Инвестиционен приоритет от 1.1. на ОПИК. Допустими кандидати са и от тематична област Мехатроника и чисти технологии на ИСИС, подпомагайки по този начин иновациите в областта на ВЕИ и други чисти технологии, съответно и постигането на целта на ВОМР.

Специфична цел 1.4.2. на СВОМР е насочена към подобряване на капацитета за растеж на малките и средните предприятия. Тя ще се изпълнява чрез проекти по Инвестиционен приоритет 2.2. на ОПИК. Сред индикативните допустими дейности са и общи производствени инвестиции за подобряване на производствения капацитет за растеж чрез ефективното и ефикасно използване на факторите на производство, подкрепяйки по този начин постигането на целта на СВОМР. Допълнително критериите за оценка на проектите предвиждат да се дава предимство на проекти, насочени към устойчивото развитие.

За използването на потенциала на природното и културното наследство са предвидени две специфични цели от СВОМР. По Специфична цел 1.2.1. Инвестиране в неземеделски дейности ще бъдат подкрепяни и инвестиции за устойчив туризъм, базиран на природното и културното наследство на територията. Частните инвестиции ще бъдат допълнени чрез публични инвестиции в туристическа инфраструктура и инфраструктура за отдых за публично ползване чрез проекти за изпълнение на Специфична цел 1.2.2. Инвестиране в туристическа инфраструктура и в инфраструктура за отдых за публично ползване.

3. фокусиране върху иновациите чрез насърчаване на въвеждането им в практиката;

СВОМР ще насърчава въвеждането на иновации в практиката в две посоки – насърчаване на въвеждането на бизнес иновации и насърчаване на въвеждането на иновации в областта на социалните услуги.

Най-голям фокус върху бизнес иновациите и въвеждането им в практиката е поставен в Специфична цел 1.3.1. Технологично развитие и повишаване на иновационната активност

на СВОМР чрез изпълнение на проекти по Инвестиционен приоритет 1.1: Технологично развитие и иновации на ОПИК с цели Насърчаване на разработването и въвеждането в практиката на иновации и Повишаване на иновационната дейност на предприятията. Принос към целта на ВОМР ще имат и проектите по специфична цел 1.1.1. на СВОМР, където чрез критериите за оценка ще се дава предимство на проекти за инвестиране в земеделските стопанства с инвестиции и дейности за иновации в стопанствата, както и при проектите по специфична цел 1.1.2. на СВОМР, при които се дава предимство за проекти с над 30% от допустимите инвестиционни разходи за иновации.

Фокусът върху иновациите в областта на социалните услуги е поставен в Специфична цел 2.3.1. Активно приобщаване, включително с оглед насърчаване на равните възможности и активното участие и по-добрата пригодност за заетост чрез изпълнение на проекти по Инвестиционен приоритет 2.2. от ОПРЧР. Където е необходимо ще бъде улесняван и достъпа до здравни услуги, като неразделна част от комплексните услуги за социално включване, осигуряване на по-високо качество на живот и пригодност за заетост, като напр. иновативни междусекторни услуги, включващи рехабилитация, трудотерапия, социална услуга в общността и други, според индивидуалните потребности на човека с увреждане. Ще се насърчава разкриването на нови иновативни услуги за удовлетворяване на потребностите на целевите групи – устойчиви и с дългосрочни ефекти, включващи пълен пакет от услуги, които да спомагат както за социалната интеграция, така и трудовата интеграция на лицата, когато е приложимо.

4. насърчаване на устойчивата и качествена заетост и подкрепа за мобилността на работната сила;

Тази цел на подхода ВОМР ще бъде постигната чрез проекти и дейности по Приоритетна цел 2.2. Подобряване достъпа до заетост и качеството на работните места на СВОМР на МИГ Балчик – Генерал Тошево.

5. повишаване на конкурентоспособността на местните икономики и възможности за създаване на местен бизнес, включително чрез диверсификация, алтернативни дейности и устойчиво производство на аквакултури;

Приоритет 1. Повишаване на конкурентоспособността на местната икономика и баланса в развитието на икономическите дейности на СВОМР на МИГ Балчик – Генерал Тошево подкрепя постигането на тази цел на подхода СВОМР.

Съответствие със специфичните за ЕЗФРСР цели

а) развитие и стимулиране на предприемачество и устойчив бизнес;

Подпомага се по приоритет 1 от СВОМР.

б) развитие на динамична жизнена среда и подобряване качеството на живот чрез развитие на хоризонтални и междусекторни партньорства и взаимодействие за инициативи от общ интерес;

Изпълнението на целта се подпомага по приоритет 3 от СВОМР, както и чрез специфична цел 1.1.1. (стимулират се колективни инвестиции чрез увеличаване на интензитета на помощта) и специфична цел 1.1.2. (чрез критериите за оценка, предимство се дава на проекти с инвестиции за насърчаване на кооперирането и интеграцията между земеделските стопани и предприятия от преработвателната промишленост насърчаващи интеграцията на земеделските производители).

в) развитие на практики и модели за добро управление и участие на заинтересованите страни в развитието на територията като основа за териториално развитие;

В състава на органите на СНЦ „МИГ Балчик – Генерал Тошево” е осигурен баланс между представителите на трите сектора заинтересовани лица, както и представителство на

всички идентифицирани групи заинтересовани лица от територията.

г) *развитие на териториална идентичност, маркетинг и марки на база на специфичния териториален потенциал и продукти от местен характер;*

Изпълнението на целта се подпомага по приоритет 3 от СВОМР.

Съответствие със специфичните за ОПИК цели

а) *инвестиции за повишаване на капацитета на малките и средните предприятия (МСП) за пазарно развитие, производителността на труда и намаляване на енергоемкостта и ресурсоемкостта на производството на тези територии;*

Изпълнението на целта се подпомага чрез Специфична цел 1.4.2. Капацитет за растеж на МСП от СВОМР.

б) *насърчаване на иновационната активност, разработването и внедряването на иновации от и на тези територии, както и насърчаване на частните инвестиции в научни изследвания и иновации;*

Изпълнението на целта се подпомага чрез Специфична цел 1.3.1. Технологично развитие и повишаване на иновационната активност от СВОМР.

в) *подобряване на достъпа до финансиране на МСП и насърчаване създаването на нови устойчиви предприятия, които да осигуряват заетост на местното население и възможности за повишаване на доходите му;*

Изпълнението на целта се подпомага чрез Специфична цел 1.4.1. Достъп до финансиране в подкрепа на предприемачите от СВОМР.

Съответствие със специфичните за ОПРЧР цели

СВОМР подпомага изпълнението на четири от петте специфични за ОПРЧР цели.

а) *преодоляване на силно изразени негативни процеси в обхванатите територии по отношение на пазара на труда и социалното включване;*

Изпълнението на целта се подпомага чрез Специфична цел 2.2.1. Достъп до заетост за търсещите работа и неактивните лица, включително трайно безработни и лица, отдалечени от пазара на труда, а също и чрез местните инициативи за заетост, и подкрепа за мобилността на работната сила и Специфична цел 2.3.1. Активно приобщаване, включително с оглед насърчаване на равните възможности и активното участие и подобрата пригодност за заетост от СВОМР.

б) *устойчива и качествена заетост за уязвими групи;*

Изпълнението на целта се подпомага чрез Специфична цел 2.3.1. Активно приобщаване, включително с оглед насърчаване на равните възможности и активното участие и подобрата пригодност за заетост от СВОМР.

в) *мобилност на работната сила, както и повишаване квалификацията на населението за по-голямо съответствие на уменията на търсещите работа с нуждите на бизнеса;*

Изпълнението на целта се подпомага чрез Специфична цел 2.2.1. Достъп до заетост за търсещите работа и неактивните лица, включително трайно безработни и лица, отдалечени от пазара на труда, а също и чрез местните инициативи за заетост, и подкрепа за мобилността на работната сила от СВОМР.

д) *подобряване достъпа до социални услуги на различни групи социално изключени или в риск от социално изключване лица;*

Изпълнението на целта се подпомага чрез Специфична цел 2.3.1. Активно приобщаване, включително с оглед насърчаване на равните възможности и активното участие и подобрата пригодност за заетост от СВОМР.

Съответствието на специфичните цели и мерките на СВОМР с целите на съответните оперативни програми е представено в Приложение 1.1. Мерки към СВОМР.

СВОМР е съобразена, също така, с политиките по десегрегация и деинституционализация.

Планирането на СВОМР бе съобразено с Националната стратегия за дългосрочна грижа. При нейното изпълнение се насърчава планирането на дейности, свързани с предоставянето на услуги и за деца и възрастни, *особено иновативни*. Планираната реализация на услуги следва да поставя в центъра на вниманието потребностите на лицата, които ще ползват услугата, а не на институции или организации, които ще я предоставят и техните досегашни практики. Услугите следва да се разглеждат като дейности, които да могат да се комбинират в съответствие с индивидуалните потребности на лицата и нуждите на конкретни целеви групи. Предоставянето на социална услуга и качествена грижа за деца, вкл. с увреждания, и възрастни с увреждания, в общността или в домашна среда, е успоредно с дейности за подкрепа участието на реалния пазар на труда на лицата, ангажирани с постоянните грижи за такива деца или възрастни възрастни. Предоставянето на услуги трябва да включва пълен пакет от услуги, които да спомагат както социалната интеграция, така и трудовата интеграция на лицата, когато е приложимо. При планиране разкриването на нови услуги следва да се предвиди осигуряване на устойчиво предоставяне на услугата след приключване на проектите по ОП РЧР (2014–2020) и постигане на дългосрочни ефекти.

4.4. Описание на иновативните характеристики на стратегията:

С най-висока степен на иновативност в СВОМР за територията на общините Балчик и Генерал Тошево е използването на дуалния подход на работа в мрежи и вътрешнотериториални взаимодействия. Той е заложен в Приоритет 3. Увеличаване на капацитета на целевата територия. Ще бъде изпълняван чрез постигането на две приоритетни цели. *Приоритетна цел 3.1. Използване на социалните мрежи на територията* е насочена към проекти с целева група Народните читалища. Изборът на целева група се основава на факта, че НЧ се явяват възли на множество социални мрежи на територията, както и на тяхната роля за културната и социалната устойчивост на територията. Дейностите в тези проекти ще бъдат насочени в две посоки. От една страна, НЧ ще бъдат използвани за изграждане на местна идентичност – важно условие за планирането и осъществяването на съвместни действия, което се явява елемент на социалния капитал. Местната идентичност, също така, се явява важен неосезаем (репутационен) актив, който бизнесът на територията може да влага в своите стоки и услуги, създавайки по този начин уникални характеристики на своите продукти, съответно и отличителен имидж на своите продукти. Ползите за него ще бъдат в печелене на пазарен дял и / или ценова премия. По този начин ще се повиши и икономическата конкурентоспособност на целевата територия.

От друга страна, налице е потенциал социалните мрежи на НЧ да бъдат натоварени с допълни функции, увеличавайки по този начин социалният капитал на територията. В тази посока ще бъдат други дейности с целева група народните читалища.

Съвместните действия имат двойка роля по отношение на социалния капитал. От една страна те се явяват негов елемент. От друга – негово проявление. Изграждането на социален капитал ще бъде осъществено, също така, чрез дейностите по повишаване на активността на територията (обучения, в т.ч. и мотивационни), но и чрез дейности по

вътрешнотериториално и транснационално сътрудничество, които освен ноу-хау за територията, ще донесат и свързване на мрежите от територията с външни за територията мрежи, увеличавайки по този начин социалният капитал на територията. Тези дейности като цяло са извън обхвата на подмярка 19.2. (те са в обхвата на подмерки 19.4. и 19.3.).

Увеличеният социален капитал ще служи за изграждане на бизнес мрежи и клъстери, реализирайки по този начин потенциала за развитие на територията.

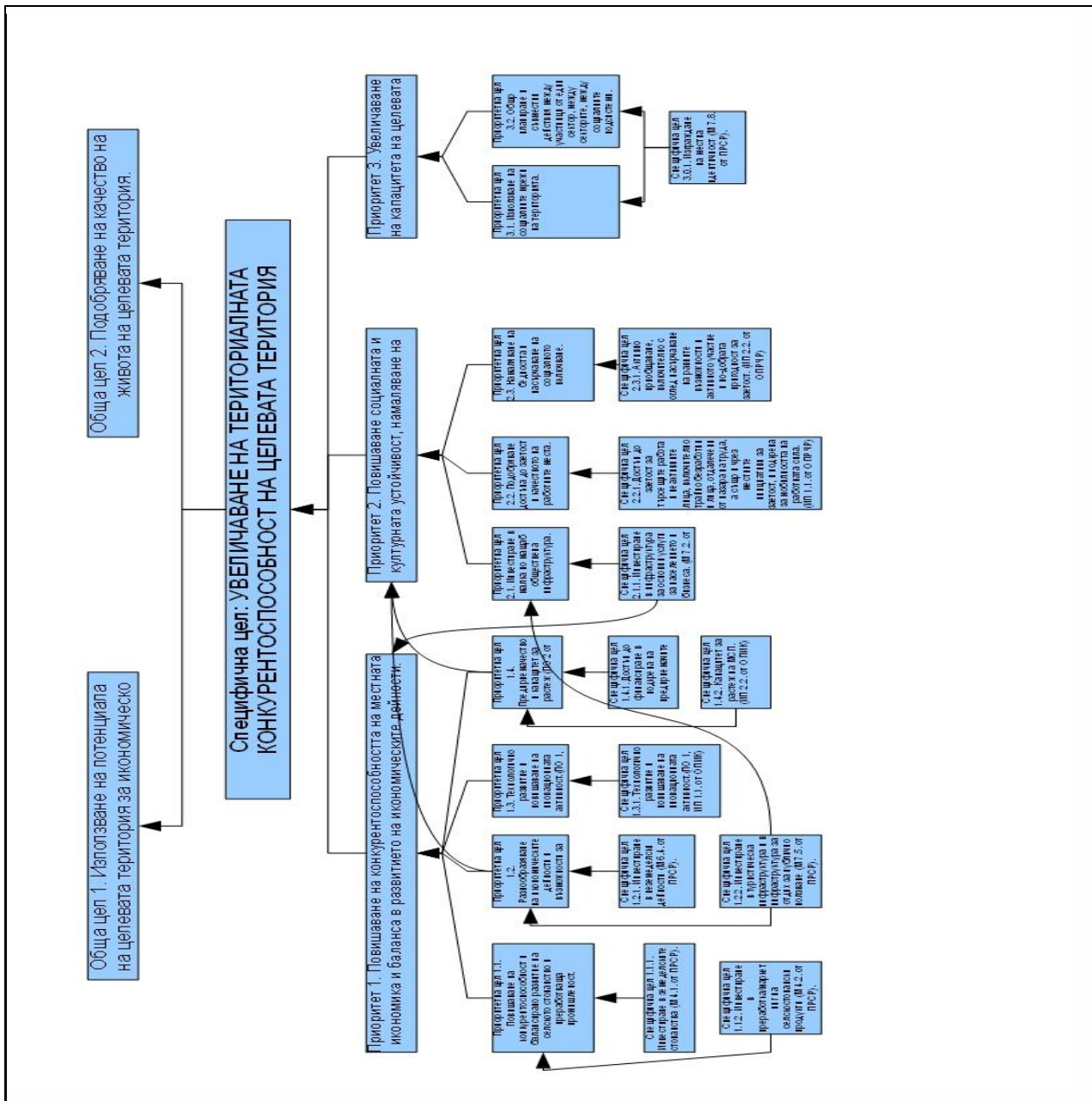
Прилагането на интегрирана многофондова стратегия по подхода ВОМР е иновация на общностно ниво.

Подходът „отдолу-нагоре” до момента е прилаган само на част от целевата територия (община Балчик е член на МИРГ). За останалата част от територията прилагането на този подход се явява иновация.

В сферата на услугите в общността също ще бъде приложена иновация. При изпълнение на специфична цел 2.3.1. на СВОМР ще бъде насърчавано планирането на дейности, свързани с предоставянето на услуги и за деца и възрастни, **особено иновативни**. Планираната реализация на услуги следва да поставя в центъра на вниманието потребностите на лицата, които ще ползват услугата, а не на институции или организации, които ще я предоставят и техните досегашни практики. Услугите следва да се разглеждат като дейности, които да могат да се комбинират в съответствие с индивидуалните потребности на лицата и нуждите на конкретни целеви групи. Предоставянето на социална услуга и качествена грижа за деца, вкл. с увреждания, и възрастни с увреждания, в общността или в домашна среда, е успоредно с дейности за подкрепа участието на реалния пазар на труда на лицата, ангажирани с постоянните грижи за такива деца или възрастни в къщи. Предоставянето на услуги трябва да включва пълен пакет от услуги, които да спомагат както социалната интеграция, така и трудовата интеграция на лицата, когато е приложимо.

Специфична цел 1.3.1. (Мярка 19.2 - 1., „Подкрепа за внедряване на иновации в предприятията“). Основните резултати, които се очакват от прилагането на мярката са свързани с насърчаване на иновационната активност, разработването и внедряването на иновации от и на територията на действие на МИГ Балчик – Генерал Тошево, както и насърчаване на частните инвестиции в научни изследвания и иновации.

4.5. Йерархията на целите - включително цели за крайните продукти или резултатите:

Индикаторите за цели за крайните продукти и резултатите са представени в раздел 9. на настоящия формуляр.

5. Описание на мерките:

(не повече от 4 страници за всяка мярка)

Мерки и дейности за всеки един от фондовете поотделно:

<p>ПРСР 2014-2020 (ЕЗФРСР)</p>	<p>Мярка 4.1 "Инвестиции в земеделски стопанства"</p> <p>Цели:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Повишаване конкурентоспособността на земеделието чрез: <ul style="list-style-type: none"> - реструктуриране и развитие на наличните материални мощности в стопанствата; - насърчаване въвеждането на нови технологии в производството и модернизация на физическия капитал; - опазване на компонентите на околната среда; - спазване стандартите на Европейския съюз (ЕС) и подобряване на условията в земеделските стопанства; - насърчаване на сътрудничеството между земеделските стопани.
--	--

- Инвестиране в земеделските стопанства

Обхват на мярката:

Териториален обхват: Целевата територия на МИГ Балчик-Генерал Тошево

Обхват на инвестициите:

Подпомагат се инвестиции, които водят до подобряване на цялостната дейност на земеделското стопанство чрез:

- внедряване на нови продукти, процеси и технологии и обновяване на наличните производствени материални и/или нематериални активи; или
- насърчаване на сътрудничеството с производителите и преработвателите на земеделски продукти; или
- опазване на компонентите на околната среда, включително с намаляване на вредните емисии и отпадъци; или
- повишаване на енергийната ефективност в земеделските стопанства; и/или
- подобряване условията на труд, подобряване на хигиенните, ветеринарните, фитосанитарните, екологичните и други условия на производство; или
- подобряване качеството на произвежданите земеделски продукти; или
- осигуряване на възможностите за производство на биологични земеделски продукти.

Допустими получатели:

За подпомагане могат да кандидатстват лица, които към датата на подаване на заявлението за подпомагане са:

1. Земеделски стопани, чието стопанство е със стандартен производствен обем над 8 000 евро;
2. Признати групи производители и признати организации на производители на земеделски продукти или такива, одобрени за финансова помощ по мярка 9 "Учредяване на групи и организации на производители" от ПРСР 2014-2020 г.
3. За подпомагане само за проекти за колективни инвестиции могат да кандидатстват и юридически лица, регистрирани по Търговския закон и/или Закона за кооперациите, които включват най-малко 6 лица и са извън посочените в т.1 и т.2.

Получателите на финансова помощ трябва да имат постоянен адрес (за физическите лица) или седалище и адрес на управление (за ЕТ и юридическите лица) на територията на МИГ Балчик-Генел Тошево

Допустимите дейности и разходи:

Допустими дейности:

Допустимите дейности са свързани с инвестиции, които допринасят за подобряване на цялостната дейност, конкурентоспособност и жизнеспособност на земеделското стопанство, предназначени за:

- внедряване на нови продукти, процеси и технологии и обновяване на наличните производствени материални и/или нематериални активи;
- насърчаване на сътрудничеството с производителите и преработвателите на земеделски продукти; за опазване на компонентите на околната среда, вкл. с намаляване на вредните емисии и отпадъци;

- повишаване на енергийната ефективност в земеделските стопанства;
- подобряване условията на труд, подобряване на хигиенните, ветеринарните, фитосанитарните, екологичните и др. условия на производство;
- подобряване качеството на произвежданите земеделски продукти; за осигуряване на възможностите за производство на биологични земеделски продукти.

Дейностите трябва да се изпълняват на територията на МИГ Балчик-Генерал Тошево.

За дейности, които включват инвестиционна подкрепа, задължително ще се изисква положително решение за оценка за въздействието върху околната среда (ОВОС), освен в случаите, когато такава не се изисква от Закона за опазване на околната среда. Проектите, попадащи в територии от Натура 2000, преди одобрението им ще бъдат проверявани за съответствие с разпоредбите на Закона за биологичното разнообразие и съответните подзаконовни нормативни актове за неговото прилагане.

Допустими разходи:

Допустими категории разходи са :

- Разходи които имат характера на инвестиционни по смисъла на чл.45 от Регламент (ЕС) 1305/2013;

- Други допустими разходи, свързани с изпълнението на операции по Регламент (ЕС) 1305/2013 и приоритетите на Стратегията за ВОМР;

- Съобразени с общите национални правила и детайлните правила за допустимост на разходите по програмите, съфинансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ), за програмен период 2014 - 2020 г и по-специално за разходите, съфинансирани от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР), определени в Постановление № 189 на Министерския съвет от 2016 година (Обн.ДВ бр.61/2016)

Допустими разходи в рамките на земеделското стопанство са:

1. строителство или обновяване на сгради и на друга недвижима собственост, използвана за земеделското производство, включително такава, използвана за опазване компонентите на околната среда;
2. закупуване, включително чрез финансов лизинг, и/или инсталиране на нови машини, съоръжения и оборудване, необходими за подобряване на земеделския производствен процес, включително за опазване компонентите на околната среда, получаване на топлинна и/или електроенергия, необходими за земеделските дейности на стопанството и подобряване на енергийната ефективност, съхранение и подготовка за продажба на земеделска продукция;
3. създаване и/или презасаждане на трайни насаждения, включително трайни насаждения от десертни лозя, медоносни дървесни видове за производство на мед, други бързорастящи храсти и дървесни видове, използвани за производство на биоенергия;
4. разходи за достигане съответствие с нововъведените стандарти на ЕС, включително чрез финансов лизинг;
5. закупуване на: съоръжения, прикачен инвентар за пчеларство и съответно оборудване, необходимо за производството на мед и други пчелни продукти,

както и за развъждането на пчели-майки, включително чрез финансов лизинг;

6. разходи за достигане на съответствие със съществуващи стандарти на ЕС - за млади земеделски стопани, получаващи финансова помощ по подмярка 6;

7. закупуване на земя, необходима за изпълнение на проекта във връзка с изграждане и/или модернизиране на сгради, помещения и други недвижими материални активи, предназначени за земеделските производствени дейности и/или за създаване и/или презасаждане на трайни насаждения;

8. закупуване на сгради, помещения и друга недвижима собственост, необходими за изпълнение на проекта, предназначени за земеделските производствени дейности на територията на МИГ Балчик – Генерал Тошево;

9. закупуване, включително чрез финансов лизинг, на специализирани земеделски транспортни средства, като например: камиони, цистерни за събиране на мляко, хладилни превозни средства за транспортиране на продукцията, превозни средства за транспортиране на живи животни и птици;

10. разходи за достигане на съответствие с международно признати стандарти, свързани с въвеждане на системи за управление на качеството в земеделските стопанства, въвеждане на добри производствени практики, подготовка за сертификация;

11. закупуване на софтуер, включително чрез финансов лизинг;

12. за ноу-хау, придобиване на патенти права и лицензи, за регистрация на търговски марки и процеси, необходими за изготвяне и изпълнение на проекта;

13. разходи, свързани с проекта, в т.ч. разходи за предпроектни проучвания, такси, хонорари за архитекти, инженери и консултанти, консултации за екологична и икономическа устойчивост на проекти, проучвания за техническа осъществимост на проекта, извършени както в процеса на подготовка на проекта преди подаване на заявлението за подпомагане, така и по време на неговото изпълнение, които не могат да надхвърлят 12 % от общия размер на допустимите разходи по проект, включени в т. 1 - 12, ако са извършени не по-рано от 1 януари 2014 г., независимо дали всички свързани с тях плащания са направени;

14. всички допустими други разходи, съгласно Програмата за развитие на селските райони за периода 2014 – 2020 г. по отмошение на инвестициите по подмярка 4.1 "Инвестиции в земеделски стопанства" от мярка 4 "Инвестиции в материални активи" от ПРСР (2014-2020).

Няма да се предоставя финансова помощ за закупуването на превозно средство, с изключение на специализирани транспортни, включително превозни средства за целите на инвестицията, когато същите са допустими за финансиране съгласно подмярка 4.1 "Инвестиции в земеделски стопанства" от мярка 4 "Инвестиции в материални активи" от ПРСР (2014-2020)

Недопустими по мярката са всички разходи, попадащи в обхвата на посочените като недопустими в раздел 14 „Категории разходи, допустими за финансиране” от Насоки за определяне на Условието за кандидатстване и Условието за изпълнение на одобрените стратегии за Водено от общностите местно развитие за прием 2017 година на УО на ПРСР 2014-2020.

Опростени разходи не се прилагат

<p>Финансови параметри за проектите:</p> <p><i>Минималният размер</i> на общите допустими разходи за един проект е левовата равностойност на 10 000 евро при курс 1,9558 за 1 евро.</p> <p><i>С решение на КВО на МИГ и допълнително споразумение от 01.10.2018 г. Максималният размер</i> на общите допустими разходи е променен на левовата равностойност на 50 000 евро. при курс 1,9558 лева за 1 евро</p> <p>Интензитет и размер на финансовата помощ:</p> <p>Интензитетът и размера на безвъзмездната финансова помощ е както следва:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Финансовата помощ за одобрени проекти е в размер 50 на сто от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи. 2. Финансовата помощ по т. 1 се увеличава с 10 на сто за: <ul style="list-style-type: none"> - проекти, представени от млади земеделски стопани; интегрирани проекти, включително и такива, свързани със сливания на организации на производителите; - проекти за колективни инвестиции, представени от юридически лица, включващи от 6 до 10 земеделски стопани.   3. Финансовата помощ по т. 1 се увеличава с 20 на сто за проекти за колективни инвестиции, представени от юридически лица, включващи над 10 земеделски стопани и/или групи/организации на производители. <p>Максималният размер на финансовата помощ за проект, отговарящ на повече от едно от условията по т. 2 е не повече от 70 на сто от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи. Максималният размер на финансовата помощ за проект за колективни инвестиции, представен от един кандидат/ползвател на финансова помощ, отговарящ на повече от едно от условията по т. 2 и 3, е не повече от 90 на сто от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи.</p> <p>За мярката се прилагат условията за държавна помощ, приложими за съответната мярка от ПРСР 2014-2020.</p> <p>Критерии за оценка на проектите и тяхната тежест</p> <p>Избраните критерии целят да гарантират насочване на помощ съобразно установените потребности и заложените цели в Стратегията за ВОМР, като се приоритизират проекти, както следва:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Проекти с инвестиции и дейности, насочени в секторите "Плодове и зеленчуци", „Животновъдство” „Етеричномаслени и медицински култури" или проекти с комбинация от инвестиции и дейности изцяло в тези сектори : 25 точки; 2) Проекти, при които изпълнението на одобрените инвестиции и дейности води до осигуряване на допълнителна заетост в земеделските стопанства, изразена в разкриването на минимум едно работно място на пълен работен ден за периода на изпълнение на бизнес плана: 20 точки 3) Проекти с инвестиции и дейности от стопанства за производство на биологични продукти: 15 точки; 4) Проекти с инвестиции и дейности за иновации в стопанствата: 15 точки; 5) Проекти с инвестиции и дейности, осигуряващи опазване на компонентите на околната среда, и/или инвестиции, осигуряващи съответствие на стопанството с изискванията на стандартите на ЕС : 15 точки; 6) Проекти с инвестиции и дейности за повишаване на енергийната

ефективност в стопанствата: 10 точки.

Максимален брой точки: 100

Финансова помощ ще бъде предоставяне на проекти, получили при оценката минимум 10 точки.

Мярка 4.2 "Инвестиции в преработка/маркетинг на селскостопански продукти"

Цели:

- Подобряване на цялостната дейност, икономическата ефективност и конкурентоспособността на предприятия от хранително-преработвателната промишленост чрез:
  - по-добро използване на факторите за производство;
  - въвеждане на нови продукти, процеси и технологии, включително къси вериги на доставка;
  - подобряване на качеството и безопасността на храните и тяхната проследяемост;
  - постигане на съответствие със стандартите на Европейския съюз (ЕС);
  - подобряване опазването на околната среда.
- Инвестиране в земеделски стопанства за получаване на добавена стойност от земеделските продукти

Обхват на мярката:

Териториален обхват: Целевата територия на МИГ Балчик-Генерал Тошево

Обхват на инвестициите:

Подпомагат се проекти, които водят до подобряване на цялостната дейност на предприятието чрез:

1. внедряване на нови и/или модернизиране на наличните мощности и подобряване на използването им, и/или
2. внедряване на нови продукти, процеси и технологии, и/или
3. намаляване на себестойността на произвежданата продукция, и/или
4. постигане на съответствие с нововъведени стандарти на ЕС, и/или
5. подобряване на сътрудничеството с производителите на суровини, и/или
6. опазване на околната среда, включително намаляване на вредните емисии и отпадъци, и/или
7. подобряване на енергийната ефективност в предприятията, и/или
8. подобряване на безопасността и хигиенните условия на производство и труд, и/или
9. подобряване на качеството и безопасността на храните и тяхната проследяемост, и/или
10. подобряване на възможностите за производство на биологични храни чрез преработка на първични земеделски биологични продукти.

Секторен обхват:

- Финансова помощ се предоставя за извършване на инвестиции в следните избрани производствени сектори, свързани с преработката/маркетинга на селскостопански продукти:
  1. мляко и млечни продукти, включително яйца от птици, с изключение на производство, преработка и/или маркетинг на продукти,

наподобяващи/заместващи мляко и млечни продукти;

2. месо и месни продукти;
3. плодове и зеленчуци, включително гъби;
4. пчелен мед и пчелни продукти с изключение на производство, преработка и/или маркетинг на продукти, наподобяващи/заместващи пчелен мед и пчелни продукти;
5. зърнени, мелничарски и нишестени продукти с изключение на производство, преработка и/или маркетинг на хляб и тестени изделия;
6. растителни и животински масла и мазнини с изключение на производство, преработка и/или маркетинг на маслиново масло;
7. технически и медицински култури, включително маслодайна роза, билки и памук, с изключение на производство, преработка и/или маркетинг на тютюн и тютюневи изделия, захар и сладкарски изделия;
8. готови храни за селскостопански животни (фуражи);
9. гроздова мъст, вино и оцет.

- Финансова помощ се предоставя за извършване на инвестиции и за производство на енергия чрез преработка на първична и вторична биомаса от растителни и животински продукти с изключение на биомаса от рибни продукти и при условие, че енергията ще се използва за собствено потребление, свързано с дейностите, попадащи в някои от секторите, изброени по-горе и при спазване на следните изисквания :
  - а) Инвестиции за производство на енергия от възобновяеми енергийни източници, включително проекти с инвестиции за производство на електрическа и/или топлинна енергия или енергия за охлаждане и/или производство на биогорива и течни горива от биомаса, се подпомагат, ако същите не надхвърлят необходимото количество енергия за покриване нуждите на предприятието. Капацитетът на инсталациите не трябва да надвишава мощност от 1 мегават;
  - б) При комбинирано топло- и електропроизводство капацитетът на инсталацията трябва да съответства на необходимата за дейностите на предприятието полезна топлоенергия;
  - в) При комбинирано топло - и електропроизводство капацитетът на инсталацията трябва да съответства на необходимата за дейностите на предприятието полезна топлоенергия;
  - г) Проекти с инвестиции за производство на биогорива и течните горива от биомаса се подпомагат при условие, че отговарят на критериите за устойчивост, определени в чл. 37 - 40 от Закона за енергията от възобновяеми източници;
  - д) Използваните за производство на биоенергия, включително биогорива, суровини от зърнени и други богати на скорбяла култури, захарни и маслодайни култури и суровини, които се използват за фуражи, не трябва да надхвърлят 20 на сто от общия обем суровини, използвани за това производство. Условието не се прилага за отпадъчни продукти от култури,

които не се използват за фуражи;

е) Към заявлението за подпомагане се прилага анализ, удостоверяващ изпълнението на условията от т. „а” до т. „д”, изготвен и съгласуван от правоспособно лице с компетентност в съответната област;

ж) При производство на биоенергия кандидатът трябва да докаже наличието на суровинна база за периода на изпълнение на бизнес плана“.

- Продуктите от допустимите за финансова помощ сектори, за чиято преработка и/или маркетинг се кандидатства, трябва да са описани в приложение № 1 по чл. 38 от Договора за функционирането на Европейския съюз, наричано по-нататък "приложение № 1 от Договора", а по отношение на работните операции по първична преработка на продукт се включва омаганяването - изсушаване на влакното и почистване от примеси, включително балиране на влакното“;

- Съответствието на проектите със секторите по мярката се определя въз основа на селскостопанските продукти, за чиято преработка и/или маркетинг се кандидатства, технологията на производство и получените крайни продукти.

Финансова помощ не се предоставя за дейности:

1. включени в оперативните програми на кандидати - организации на производители на плодове и зеленчуци съгласно Наредба № 11 от 2007 г. за условията и реда за признаване на организации на производители на плодове и зеленчуци и на техните асоциации и за условията и реда за одобряване и изменение на одобрените оперативни програми (обн., ДВ, бр. 42 от 2007 г.);

2. допустими за подпомагане по чл. 1 от Наредба № 2 от 2014 г. за условията и реда за предоставяне на финансова помощ по Националната програма за подпомагане на лозаро-винарския сектор за периода 2014 - 2018 г. (обн., ДВ, бр. 34 от 2014 г.; изм., бр. 60 и 89 от 2014 г.) за производството на лозаро-винарски продукти по приложение № 1 от Закона за виното и спиртните напитки;

3. свързани с производството и съхранението на маслиново масло и трапезни маслини;

4. подпомагани по чл. 6 от Регламент (ЕО) № 1952/2005 на Съвета от 23 ноември 2005 г. относно общата организация на пазара на хмел и за отмяна на регламенти (ЕИО) № 1696/71, (ЕИО) № 1037/72, (ЕИО) № 879/73 и (ЕИО) 1981/82 (ОВ L 314, 30.11.2005 г.);

5. свързани с преработка и/или маркетинг на риба и рибни продукти.

Допустими получатели:

1. Земеделски стопани;

2. Признати групи или организации на производители или такива, одобрени за финансова помощ по мярка 9. "Учредяване на групи и организации на производители" от ПРСР 2014 - 2020 г.;

3. Еднолични търговци и юридически лица, различни от кандидатите по т. 1 и 2.

Получателите трябва да имат седалище и адрес на управление на територията

<p>на МИГ Балчик - Генерал Тошево.</p> <p>Допустимите дейности и разходи:</p> <p>Допустими дейности:</p> <p>Допустимите дейности са свързани с инвестиции, които допринасят за подобряване на цялостната дейност на предприятието, в изброените сектори в т. „Секторен обхват“ по мярката, чрез:</p> <ul style="list-style-type: none"> • внедряване на нови и/или модернизиране на наличните мощности и подобряване на използването им, и/или • внедряване на нови продукти, процеси и технологии, и/или • намаляване на себестойността на произвежданата продукция, и/или • постигане на съответствие с нововъведени стандарти на ЕС, и/или • подобряване на сътрудничеството с производителите на суровини, и/или • опазване на околната среда, включително намаляване на вредните емисии и отпадъци, и/или • подобряване на енергийната ефективност в предприятията, и/или • подобряване на безопасността и хигиенните условия на производство и труд, и/или • подобряване на качеството и безопасността на храните и тяхната проследяемост, и/или • подобряване на възможностите за производство на биологични храни чрез преработка на първични земеделски биологични продукти. <p>Дейностите трябва да се изпълняват на територията на МИГ Балчик-Генерал Тошево.</p> <p>За дейности, които включват инвестиционна подкрепа, задължително ще се изисква положително решение за оценка за въздействието върху околната среда (ОВОС), освен в случаите, когато такава не се изисква от Закона за опазване на околната среда. Проектите, попадащи в територии от Натура 2000, преди одобрението им ще бъдат проверявани за съответствие с разпоредбите на Закона за биологичното разнообразие и съответните подзаконовни нормативни актове за неговото прилагане.</p> <p>Допустими разходи:</p> <p>Допустими категории разходи са :</p> <ul style="list-style-type: none"> - Разходи които имат характера на инвестиционни по смисъла на чл.45 от Регламент (ЕС) 1305/2013; - Други допустими разходи, свързани с изпълнението на операции по Регламент (ЕС) 1305/2013 и приоритетите на Стратегията за ВОМР; - Съобразени с общите национални правила и детайлните правила за допустимост на разходите по програмите, съфинансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ), за програмен период 2014 - 2020 г и по-специално за разходите, съфинансирани от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР), определени в Постановление № 189 на Министерския съвет от 2016 година (Обн.ДВ бр.61/2016) <hr/> <p>Допустими за финансова помощ са следните разходи:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. изграждане, придобиване и модернизиране на сгради и други недвижими активи, свързани с производството и/или маркетинга, включително такива,

използвани за опазване компонентите на околната среда;

2. закупуване, включително чрез финансов лизинг, и/или инсталиране на нови машини, съоръжения и оборудване, необходими за подобряване на производствения процес по преработка и маркетинга, в т.ч. за:

- а) преработка, пакетиране, включително охлаждане, замразяване, сушене, съхраняване и др. на суровините или продукцията;
- б) производство на нови продукти, въвеждане на нови технологии и процеси;
- в) опазване компонентите на околната среда;
- г) производство на енергия от възобновяеми енергийни източници за собствените нужди на предприятието, включително чрез преработка на растителна и животинска първична и вторична биомаса;
- д) подобряване на енергийната ефективност и за подобряване и контрол на качеството и безопасността на суровините и храните;

3. закупуване на земя, необходима за изпълнение на проекта във връзка с изграждане и/или модернизиране на сгради, помещения и други недвижими материални активи, предназначени за производствени дейности;

4. закупуване на сгради, помещения и други недвижими имоти, необходими за изпълнение на проекта, предназначени за производствени дейности на територията на МИГ Балчик - Генерал Тошево. Разходите за закупуване на земя, сгради и други недвижими имоти по т. 3 и 4 не могат да надхвърлят 10 на сто от общия размер на допустимите разходи по т. 1 и 2 и т. 5 – 10;

5. закупуване, включително чрез финансов лизинг, на специализирани транспортни средства, включително хладилни такива, за превоз на суровините или готовата продукция, използвани и произвеждани от предприятието.

6. изграждане/модернизиране, включително оборудване на лаборатории, които са собственост на кандидата, разположени са на територията на предприятието на територията на действие на МИГ Балчик-Генерал Тошево и са пряко свързани с нуждите на производствения процес, включително чрез финансов лизинг;

7. материални инвестиции за постигане на съответствие с новоприети стандарти на Съюза, чиито крайни дати за задължително въвеждане и гратисни периоди са в рамките на срока за прилагане на стратегията за ВОМР, вкл. чрез финансов лизинг;

8. разходи за достигане на съответствие с международно признати стандарти за системи за управление, разходи за въвеждане на добри производствени практики, системи за управление на качеството и подготовка за сертификация в предприятията само когато тези разходи са част от общ проект на кандидата;

9. закупуване на софтуер, включително чрез финансов лизинг;

10. за ноу-хау, придобиване на патентни права и лицензи, за регистрация на търговски марки и процеси, необходими за изготвяне и изпълнение на проекта;

11. разходи, свързани с проекта, в т.ч. разходи за предпроектни проучвания, такси, хонорари за архитекти, инженери и консултанти, консултации за икономическа устойчивост на проекти, извършени както в процеса на подготовка на проекта преди подаване на заявлението за подпомагане, така и по време на неговото изпълнение, които не могат да надхвърлят 12 на сто от общия размер на допустимите разходи по проект, включени в т. 1–10,

извършени не по-рано от 1 януари 2014 г., независимо дали всички свързани с тях плащания са направени

Няма да се предоставя финансова помощ за закупуването на превозно средство, с изключение на специализирани транспортни, включително превозни средства за целите на инвестицията, когато същите са допустими за финансиране съгласно подмярка 4.2. "Инвестиции в преработка/маркетинг на селскостопански продукти" от мярка 4. "Инвестиции в материални активи" от ПРСР за периода 2014 - 2020 г.

Недопустими по мярката са всички разходи, попадащи в обхвата на посочените като недопустими в раздел 14 „Категории разходи, допустими за финансиране” от Насоки за определяне на Условието за кандидатстване и Условието за изпълнение на одобрените стратегии за Водено от общностите местно развитие за прием 2017 година на УО на ПРСР 2014-2020.

Финансови параметри за проектите:

Минималният размер на общите допустими разходи за един проект е левовата равностойност на 15 000 евро при курс 1,9558 лева за 1 евро

Максималният размер на общите допустими разходи е левовата равностойност на 200 000 евро при курс 1,9558 за 1 евро

Интензитет и размер на финансовата помощ:

Интензитетът и размерът на безвъзмездната финансова помощ е, както следва:

1. Финансовата помощ за одобрени проекти е в размер 50 на сто от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи за проекти, представени от микро-, малки или средни предприятия, а за проекти, представени от големи предприятия, финансовата помощ е в размер на 40 на сто от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи.
2. Финансовата помощ за общите разходи по т.11 от „Допустими разходи” не може да надхвърля 12 на сто от общия размер на допустимите разходи по проект, включени в т. 1-10 от раздел „Допустими разходи“.

За мярката се прилагат условията за държавна помощ, приложими за съответната мярка от ПРСР 2014-2020.

Критерии за оценка на проектите и тяхната тежест

Избраните критерии целят да гарантират насочване на помощ съобразно установените потребности и заложените цели в Стратегията за ВОМР, като се приоритизират проекти, както следва:

- 1) Над 30% от допустимите инвестиционни разходи по проекта са свързани с иновации в предприятието: 20 точки;
- 2) Проекти, при които изпълнението на одобрените инвестиции и дейности води до осигуряване на допълнителна заетост в предприятието изразена в разкриването на минимум едно работно място на пълен работен ден за периода на изпълнение на бизнес плана: 20 точки
- 3) Проекти, свързани с преработка на суровини от растителен или животински произход, добити на територията на МИГ – максимален брой точки-20:
- минимум 10% от използваните суровини са с произход от територията на МИГ – 10 точки;
-минимум 20% от използваните суровини са с произход от територията на

МИГ – 20 точки

4) Инвестициите по проекта водят до повишаване на енергийната ефективност с минимум 10% за предприятието: 10 точки;

5) Проекти с инвестиции за преработка и производство на сертифицирани биологични продукти - над 75% от обема на преработваната суровина и произведена продукция, посочена в бизнес плана, ще бъде биологично сертифицирана –10 точки;

6) Проекти за инвестиции за преработка на суровини от чувствителни сектори - над 75% от обема на преработваните суровини са от растителен или животински произход, попадащи в обхвата на чувствителните сектори секторите "Плодове и зеленчуци", „Животновъдство” „Етеричномаслени и медицински култури": 10 точки:

7) Проекти с инвестиции за постигане на стандартите на ЕС, свързани с минимални стандарти за защита и хуманно отношение към животните и/или инвестиции, водещи до намаляване на емисиите - инвестициите водят до изпълнение на изискванията на: Регламент /ЕО/ №853/2004/чл. 10, §3, Приложение III, Глава II и Директива 93/119/ ЕС/22.12.1993 за защита на животните при клане и Наредба № 4 от 15 юли 2014 г. за специфичните изисквания към производството на суровини и храни от животински произход в кланични пунктове, тяхното транспортиране и пускане на пазара; и/или на Регламент за изпълнение на Директива 2009/125/ЕС/, които водят до намаляване на емисиите:5 точки;

8) Проекти с инвестиции за насърчаване на кооперирането и интеграцията между земеделските стопани и предприятия от преработвателната промишленост насърчаващи интеграцията на земеделските производители – максимален брой точки: 5 точки.

Максимален брой точки: 100

Финансова помощ ще бъде предоставяне на проекти, получили при оценката минимум 10 точки

Мярка 6.4 „Инвестиционна подкрепа за неземеделски дейности“

Цели:

- Насърчаване на заетостта и разкриване на качествени работни места и запазване на вече съществуващите работни места;
- Насърчаване стартирането и развитието на неземеделски дейности в селските райони;
- Инвестиране в неземеделски дейности.

Обхват на мярката:

Териториален обхват: Целевата територия на МИГ Балчик - Генерал Тошево, с изключение на територията на град Балчик и Курортен комплекс „Албена“, Община Балчик, попадащи в списъка на населените места и курортните комплекси по черноморското крайбрежие с развит масов туризъм, посочени в Приложение № 16 към ПРСР (2014-2020), където не се предоставя финансова помощ за изграждане и обновяване на туристически обекти и развитие на туристически услуги.

Обхват на инвестициите: Предоставя се подкрепа за инвестиции в неземеделски дейности, които са насочени към:

- Развитие на туризъм (изграждане и обновяване на туристически обекти и развитие на туристически услуги);
- Производство или продажба на продукти, които не са включени в Приложение 1 от Договора за функциониране на Европейския съюз (независимо от вложените продукти и материали);
- Развитие на услуги във всички сектори (например: грижи за деца, възрастни хора, хора с увреждания, здравни услуги, счетоводство и одиторски услуги, ветеринарни дейности и услуги базирани на ИТ и др.);
- Производство на енергия от възобновяеми енергийни източници за собствено потребление;
- Развитие на занаяти (включително предоставяне на услуги, свързани с участието на посетители в занаятчийски дейности) и други неземеделски дейности.

Дейностите трябва да се изпълняват на територията на МИГ Балчик - Генерал Тошево.

За дейности, които включват инвестиционна подкрепа, задължително ще се изисква положително решение за оценка за въздействието върху околната среда (ОВОС), освен в случаите, когато такава не се изисква от Закона за опазване на околната среда. Проектите, попадащи в територии от Натура 2000, преди одобрението им ще бъдат проверявани за съответствие с разпоредбите на Закона за биологичното разнообразие и съответните подзаконовни нормативни актове за неговото прилагане.

Допустими получатели:

Земеделски стопани или микропредприятия, регистрирани като еднолични търговци или юридически лица по Търговския закон, Закона за кооперациите, както и физически лица, регистрирани по Закона за занаятите.

Стопанството на кандидати, земеделски стопани, трябва да има стандартен производствен обем над 8 000 евро;

При определянето на едно предприятие за микропредприятие се следва дефиницията на Препоръка 2003/361/ЕО на Комисията

Получателите трябва да имат постоянен адрес (за физическите лица) или седалище и адрес на управление (за юридическите лица) на територията на МИГ Балчик-Генерал Тошево.

Допустими дейности и разходи:

Допустими дейности:

Допустими са дейности по мярката за:

- изграждане и обновяване на туристически обекти с до 20 помещения за настаняване и развитие на туристически услуги;
- производство или продажба на продукти, които не са включени в

<p>Приложение 1 от Договора за създаване на Европейската общност (независимо от вложените продукти и материали);</p> <ul style="list-style-type: none"> • развитие на услуги във всички сектори; • производство на енергия от възобновяеми енергийни източници за собствено потребление; • развитие на занаятите, включително дейности за предоставяне на услуги, свързани с участието на посетители в занаятчийски дейности и други неземеделски дейности. <p>Проекти, с включени инвестиции за производство енергия от ВЕИ се подпомагат, ако не надхвърлят необходимото количество енергия за покриване на потребностите на предприятието.</p> <p>Проекти за производство на биогорива и течните горива от биомаса се подпомагат при условие, че отговарят на критериите за устойчивост, определени в чл. 37-40 от Закона за енергията от възобновяеми източници.</p> <p>За дейности, които включват инвестиционна подкрепа, задължително ще се изисква положително решение за оценка за въздействието върху околната среда (ОВОС), освен в случаите, когато такава не се изисква от Закона за опазване на околната среда. Проектите, попадащи в територии от Натура 2000, преди одобрението им ще бъдат проверявани за съответствие с разпоредбите на Закона за биологичното разнообразие и съответните подзаконовни нормативни актове за неговото прилагане.</p> <p>Допустими разходи:</p> <p>Допустими категории разходи са :</p> <ul style="list-style-type: none"> - Разходи които имат характера на инвестиционни по смисъла на чл.45 от Регламент (ЕС) 1305/2013; - Други допустими разходи, свързани с изпълнението на операции по Регламент (ЕС) 1305/2013 и приоритетите на Стратегията за ВОМР; -Съобразени с общите национални правила и детайлните правила за допустимост на разходите по програмите, съфинансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ), за програмен период 2014 - 2020 г и по-специално за разходите, съфинансирани от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР), определени в Постановление № 189 на Министерския съвет от 2016 година (Обн.ДВ бр.61/2016) <hr/> <p>Финансова помощ за материални и нематериални инвестиции, за създаване и развитие на неземеделски дейности на територията на действие на МИГ Балчик–Генерал Тошево, включващи:</p> <ol style="list-style-type: none"> а) Изграждане, придобиване или подобренията на недвижимо имущество; б) Закупуване, включително чрез лизинг на нови машини и оборудване до пазарната стойност на активите; в) Общи разходи, свързани с разходите за буква „а“ и „б“, например хонорари на архитекти, инженери и консултанти, хонорари, свързани с консултации относно екологичната и икономическата устойчивост, включително проучвания за техническа осъществимост; г) Нематериални инвестиции: придобиване и създаване на компютърен софтуер и придобиване на патенти, лицензи, авторски права и марки.

<p>Разходите по т.“в“ не могат да надхвърлят 12 % от сумата на разходите по т. „а“, „б“ и „г“.</p> <p>Няма да се предоставя финансова помощ за закупуването на превозно средство, с изключение на специализирани транспортни, включително превозни средства за целите на инвестицията, когато същите са допустими за финансиране съгласно подмярка 6.4. „Инвестиционна подкрепа за неземеделски дейности“ от ПРСР 2014 – 2020 г.</p> <p>Не е допустимо придобиването на товарни автомобили за сухопътен транспорт съгласно чл.3, т.2 и 3 от Регламент 1407/2013 на Комисията от 18 декември 2013 г.относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта de minimis (ОВ, L352/1 от 24 декември 2013 г.).</p> <p>Недопустими по мярката са всички разходи, попадащи в обхвата на посочените като недопустими в раздел 14 „Категории разходи, допустими за финансиране” от Насоки за определяне на Условието за кандидатстване и Условието за изпълнение на одобрените стратегии за Водено от общностите местно развитие за прием 2017 година на УО на ПРСР 2014-2020.</p>
<p>Опростени разходи не се прилагат</p> <p>Финансови параметри за проектите:</p> <p><i>Минималният размер</i> на общите допустими разходи за един проект е левовата равностойност на 5000 евро при курс 1,9558 лева за едно евро</p> <p><i>С решение на КВО на МИГ и допълнително споразумение от 01.10.2018 г.</i></p> <p><i>Максималният размер</i> на общите допустими разходи е променен на левовата равностойност на 50 000 евро. при курс 1,9558 лева за едно евро</p> <p>Интензитет и размер на финансовата помощ:</p> <p><i>С допълнително споразумение от 22.08.2019 г. безвъзмездната финансова помощ за проект за развитие на туризъм (изграждане и обновяване на туристически обекти и развитие на туристически услуги), е при интензитет на помощта 5%.</i></p> <p><i>Безвъзмездната финансова помощ за проект, който не включва дейности за развитие на развитие на туризъм (изграждане и обновяване на туристически обекти и развитие на туристически услуги) е до 75 %.</i></p> <p>Финансовата помощ не може да надвишава 75% от общите допустими разходи и при спазване на правилата за „минимална помощ“ при условията на Регламент (ЕС) № 1407/2013 на Комисията от 18 декември 2013 година относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта de minimis.</p> <p>Максималният размер на финансовата помощ за изграждане и обновяване на места за настаняване не може да надхвърля 50 000 лева с ДДС.</p> <p>За мярката се прилагат условията за държавна помощ, приложими за съответната мярка от ПРСР 2014-2020.</p> <p>Критерии за оценка на проектите и тяхната тежест:</p> <p>Избраните критерии целят да гарантират насочване на помощ съобразно установените потребности и заложените цели в Стратегията за ВОМР, като се</p>

приоритизират проекти, както следва:

- 1) Проекти за производствени дейности: 15 точки;
- 2) Проекти за развитие на селски, еко, културен туризъм и всички други алтернативни форми на туризъм: 10 точки;
- 3) Проекти, при които изпълнението на одобрените инвестиции и дейности води до осигуряване на допълнителна заетост в предприятието, изразена в разкриването на минимум едно работно място на пълен работен ден за периода на изпълнение на бизнес плана: 10 точки;
- 4) Проекти, при които за производството/услугите се използват суровини и материали, произведени/предлагани от производители/търговци от територията на МИГ Балчик-Генерал Тошево – максимален брой точки-10:
  - минимум 10% от използваните суровини/материали са с произход от територията на МИГ – 5 точки;
  - минимум 20% от използваните суровини/материали са с произход от територията на МИГ – 10 точки
- 5) Проекти, включващи иновации – максимален брой точки: 10 точки;
- 6) Проекти за развитие на занаятите – максимален брой точки: 10 точки;
- 7) Проекти, включващи инвестиции за предлагане на пазара на собствена продукция – максимален брой точки: 10 точки;
- 8) Проекти за услуги във всички сектори: 10 точки;
- 9) Проекти, включващи инвестиции за развитие на „зелена икономика“, в т. ч. и за технологии водещи до намаляване на емисиите съгласно Регламент за прилагане на директива 2009/125/ЕС: 5 точки;
- 10) Проекти за услуги, свързани с информационни и комуникационни технологии : 5 точки;
- 11) Проекти, подадени от кандидати на възраст между 18 и 40 г.: 5 точки.

Максимален брой точки: 100

Финансова помощ ще бъде предоставяне на проекти, получили при оценката минимум 10 точки.

Мярка 7.2 „Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура“

Цели:

- Насърчаване на социалното приобщаване, намаляване на бедността и икономическо развитие в селските райони
- Стимулиране на местното развитие в селските райони
- Инвестиране в инфраструктура за основни услуги за бизнеса
- Инвестиране в инфраструктура за основни услуги за населението.

Обхват на мярката:

Териториален обхват: Целевата територия на МИГ Балчик-Генерал Тошево.

Обхват на инвестициите: Мярката предоставя инвестиционна подкрепа за

създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура - строителство, реконструкция и/или рехабилитация на пътища, улици, тротоари и на съоръженията и принадлежностите към тях; изграждане и/или обновяване на площи, за широко обществено ползване, предназначени за трайно задоволяване на обществени потребности от общинско значение; или изграждане, реконструкция, ремонт, оборудване и/или обзавеждане на социална, спортна, културна, общинска образователна инфраструктура с местно значение и др.

Подпомагат се проекти, за които са проведени съгласувателните процедури по реда на Закона за опазване на околната среда, Закона за защитените територии и/или Закона за биологичното разнообразие със съответния компетентен орган по околна среда и по реда на Закона за културното наследство с Министерството на културата за защитените територии за опазване на културното наследство.

Не се подпомагат проекти на Община Генерал Тошево, включващи дейности за подобряване на енергийната ефективност на сгради, в които се предоставят обществени услуги и/или на всякакви други общински сгради и друг вид инфраструктура. Финансова помощ не се предоставя, ако за същите инвестиционни разходи кандидатът е получил публична финансова помощ от държавния бюджет или от бюджета на Европейския съюз.

Допустими получатели:

1. Община Балчик.
2. Община Генерал Тошево – за всички допустими дейности и разходи, с изключение на дейности за подобряване на енергийната ефективност на сгради, в които се предоставят обществени услуги и/или на всякакви други общински сгради и друг вид инфраструктура.
3. Юридически лица с нестопанска цел, регистрирани по Закона за юридическите лица с нестопанска цел за дейности по:
  - изграждане, реконструкция, ремонт, реставрация, закупуване на оборудване и/или обзавеждане на обекти, свързани с културния живот, вкл. мобилни такива, вкл. и дейности по вертикалната планировка и подобряване на прилежащите пространства;
  - изграждане, реконструкция, ремонт, оборудване и/или обзавеждане на:
    - социална инфраструктура за предоставяне на услуги, които не са част от процеса на деинституционализация на деца и възрастни, включително транспортни средства;
    - спортна инфраструктура.
4. Читалища, регистрирани по Закона за народните читалища за дейности по изграждане, реконструкция, ремонт, реставрация, закупуване на оборудване и/или обзавеждане на обекти, свързани с културния живот, включително мобилни такива, включително и дейности по вертикалната планировка и подобряване на прилежащите пространства.

Получателите трябва да имат седалище и адрес на управление на територията на МИГ- Балчик-Генерал Тошево.

МИГ е допустим получател на финансова помощ, ако:

1. проектът, за който кандидатства за финансиране, е в обществена полза,

2. никой от членовете на колективния управителен орган, както и свързано с него лице по смисъла на § 1 от допълнителните разпоредби на Търговския закон, не е изпълнител или подизпълнител на дейностите на проекта, и

3. не е постъпило друго предложение за финансиране по мярката по провежданата процедура

Допустими дейности и разходи:

Допустими дейности:

По мярката се предоставя финансова помощ за следните допустими за подпомагане дейности:

1. строителство, реконструкция и/или рехабилитация на нови и съществуващи общински пътища, улици и тротоари, и съоръженията и принадлежностите към тях;

2. изграждане и/или обновяване на площи за широко обществено ползване, предназначени за трайно задоволяване на обществените потребности от общинско значение;

3. изграждане, реконструкция, ремонт, оборудване и/или обзавеждане на социална инфраструктура за предоставяне на услуги, които не са част от процеса на деинституционализация на деца и възрастни, включително транспортни средства;

4. реконструкция и/или ремонт на общински сгради, в които се предоставят обществени услуги, с цел подобряване на тяхната енергийна ефективност, осъществявани само на територията на Община Балчик;

5. изграждане, реконструкция, ремонт, оборудване и/или обзавеждане на спортна инфраструктура;

6. изграждане, реконструкция, ремонт, реставрация, закупуване на оборудване и/или обзавеждане на обекти, свързани с културния живот, включително мобилни такива, включително и дейности по вертикалната планировка и подобряване на прилежащите пространства;

7. реконструкция, ремонт, оборудване и/или обзавеждане на общинска образователна инфраструктура с местно значение в селските райони.

Дейностите трябва да се осъществяват на територията на МИГ Балчик - Генерал Тошево, с изключение на дейности за подобряване на енергийната ефективност на сгради, в които се предоставят обществени услуги и/или на всякакви други общински сгради и друг вид инфраструктура, които се осъществяват само на територията на Община Балчик, като трябва да кореспондират с идентифицираните в социално-икономическия анализ към Стратегията за ВОМР потребности, очертаващи необходимостта от инвестиции в създаване, подобряване или разширяване на малка по мащаби инфраструктура за подобряване привлекателността на населените места. Проектите по мярката се подпомагат, ако дейностите, включени в проектите,

съответстват на приоритетите на Общинския план за развитие на съответната община, удостоверено с решение на Общинския съвет. За дейности, които включват инвестиционна подкрепа, задължително ще се изисква положително решение за оценка за въздействието върху околната среда (ОВОС), освен в случаите, когато такава не се изисква от Закона за опазване на околната среда. Проектите, попадащи в територии от Натура 2000, преди одобрението им ще бъдат проверявани за съответствие с разпоредбите на Закона за биологичното разнообразие и съответните подзаконови нормативни актове за неговото прилагане

Допустими разходи:

Допустими категории разходи са :

- Разходи които имат характера на инвестиционни по смисъла на чл.45 от Регламент (ЕС) 1305/2013;
- Други допустими разходи, свързани с изпълнението на операции по Регламент (ЕС) 1305/2013 и приоритетите на Стратегията за ВОМР;
- Съобразени с общите национални правила и детайлните правила за допустимост на разходите по програмите, съфинансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ), за програмен период 2014 - 2020 г. и по-специално за разходите, съфинансирани от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР), определени в Постановление № 189 на Министерския съвет от 2016 година (Обн.ДВ бр.61/2016).

Допустими за финансова помощ са следните разходи:

1. строителство, реконструкция, рехабилитация, изграждане, обновяване, ремонт и/или реставрация на сгради и/или помещения и/или друга недвижима собственост, съгласно допустимите за подпомагане дейности, които са:
  - а) разходи, свързани с прякото изпълнение на строително-монтажните работи;
  - б) непредвидени разходи в размер до 5% от стойността на одобрените разходи по б. „а“;
2. закупуване на нови транспортни средства, оборудване и обзавеждане до пазарната им стойност, вкл. чрез финансов лизинг, съгласно допустимите за подпомагане дейности;
3. придобиване на компютърен софтуер, патентни и авторски права, лицензи, регистрация на търговски марки, до пазарната им стойност;
4. разходи, свързани с проекта, в т.ч. разходи за хонорари за архитекти, инженери и консултанти, консултации за икономическа и екологична устойчивост на проекта, извършени, както в процеса на подготовка на проекта преди подаване на заявлението за подпомагане, така и по време на неговото изпълнение, които не могат да надхвърлят 12 на сто от общия размер на допустимите разходи по проект, включени в т. 1, буква „а“, 2 и 3. Допустимите разходи по т. 4 не може да надхвърлят следните стойности:
  - за консултантски услуги, свързани с подготовката на проекта, като част от разходите по т. 4, не могат да надхвърлят 1 на сто от допустимите разходи по т. 1, буква „а“, 2 и 3;
  - за консултантски услуги, свързани с управлението на проекта, като част от разходите по т. 4, не могат да надхвърлят 1 на сто от допустимите разходи по

<p>т. 1, буква „а“, 2 и 3;</p> <p>-разходите за изготвяне на технически и/или работен проект в случаите на строително-монтажни дейности, като част от разходите по т. 4, не могат да надхвърлят 5 на сто от допустимите разходи по т. 1, буква „а“, 2 и 3;</p> <p>-разходите за строителен надзор, като част от разходите по т. 4, не могат да надхвърлят 2 на сто от допустимите разходи по т. 1, буква „а“, 2 и 3;</p> <p>-разходите за авторски надзор, като част от разходите по т. 4, не могат да надхвърлят 1 на сто от допустимите разходи по т. 1, буква „а“, 2 и 3.</p> <p>Разходите по т. 3 са допустими само в случай, че се кандидатства за разходи по т. 1, буква „а“ и са необходими за постигане на целите на мярката и на Стратегията за ВОМР. Разходите по т. 4 са допустими, ако са извършени не по-рано от 1 януари 2014 г., независимо дали всички свързани с тях плащания са направени. Дейностите и разходите по проекта, с изключение на разходите по т. 4, са допустими, ако са извършени след подаване на заявлението за подпомагане, независимо дали всички свързани с тях плащания са направени. Закупуването чрез финансов лизинг на активите е допустимо, при условие че ползвателят на помощта стане собственик на съответния актив не по-късно от датата на подаване на заявката за междинно или окончателно плащане за същия актив. Финансова помощ не се предоставя за разходи, за които кандидатът вече е получил публична финансова помощ от държавния бюджет или от бюджета на Европейския съюз за обекта/те, включени в дейностите.</p> <p>Няма да се предоставя финансова помощ за закупуването на превозно средство, с изключение на специализирани транспортни, включително превозни средства за целите на инвестицията, когато същите са допустими за финансиране съгласно подмярка 7.2. „Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаб инфраструктура“ от ПРСР 2014 – 2020 г.</p> <p>Недопустими по мярката са всички разходи, попадащи в обхвата на посочените като недопустими в раздел 14 „Категории разходи, допустими за финансиране“ от Насоки за определяне на Условието за кандидатстване и Условието за изпълнение на одобрените стратегии за водено от общностите местно развитие за прием 2017 година на УО на ПРСР 2014-2020.</p> <hr/> <p>Опростени разходи не се прилагат</p> <p>Финансови параметри за проектите:</p> <p><i>Минималният размер</i> на общите допустими разходи за един проект е левовата равностойност на 10 000 евро при курс 1,9558 лева за едно евро</p> <p><i>Максималният размер</i> на общите допустими разходи е левовата равностойност на 200 000 евро при курс 1,9558 лева за едно евро</p> <p>Интензитет и размер на финансовата помощ:</p> <ul style="list-style-type: none"> Финансовата помощ е в размер 100 на сто от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи за проекти, които след извършване на инвестицията не генерират нетни приходи, установено въз основа на анализ „разходи-ползи“ (финансов анализ), изготвен по образец, утвърден от изпълнителния директор на ДФЗ;

- Финансовата помощ е в размер 100 на сто от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи за проекти, които след извършване на инвестицията ще генерират нетни приходи (установено въз основа на анализ „разходи-ползи“, изготвен по образец, утвърден от изпълнителния директор на ДФЗ), но размерът на допустимите за финансово подпомагане разходи за проекта не надхвърля левовата равностойност на 50 000 евро при курс 1,9558 лева за едно евро;

- Размерът на финансовата помощ за проекти, които след извършване на инвестицията ще генерират нетни приходи се определя въз основа на анализ „разходи - ползи” (финансов анализ), изготвен по образец, утвърден от изпълнителния директор на ДФЗ. Разликата между пълния размер на допустимите за финансово подпомагане разходи и размера на финансовата помощ определен въз основа на анализ „разходи-ползи“ се осигурява от кандидата, като участието му може да бъде само в парична форма.

Максималният размер на финансовата помощ за МИГ за мерки, финансирани от ЕЗФРСР, е в размер до 10 на сто от бюджета за проекти в стратегията за ВОМР от ЕЗФРСР.

За мярката се прилагат условията за държавна помощ, приложими за съответната мярка от ПРСР 2014-2020 г.

Критерии за оценка на проектите и тяхната тежест:

Избраните критерии целят да гарантират насочване на помощ съобразно установените потребности и заложените цели в Стратегията за ВОМР, като се приоритизират проекти, както следва:

1) Брой население, което ще се възползва от подобрените основни услуги и обхвата на териториално въздействие – максимален брой точки: 15 точки:

до 500 жители – 5 точки;

от 501 до 1000 жители – 10 точки;

от 1001 до 5000 жители – 15 точки;

2) Проекти въвеждащи иновативни технологии или инвестиции с екологичен ефект – максимален брой точки: 10 точки;

3) Проекти, създаващи работни места при изпълнение на допустимите дейности – максимален брой точки: 10 точки;

4) Изграждане, реконструкция, ремонт, оборудване и/или обзавеждане на инфраструктура за социални услуги за деца: 10 точки;

5) Проекти, в зависимост от културната и обществената значимост на обекта – максимален брой точки: 10 точки;

6) Проектът е за реконструкция и/или рехабилитация на улица/и без настилка или лоша настилка, и/или за ремонт на тротоари и/или на площи за широко обществено ползване, предназначени за трайно задоволяване на обществените потребности от общинско значение – максимален брой точки: 10 точки;

7) Проектът е за реконструкция и/или ремонт на обекти свързани с културния живот в общината – максимален брой точки: 10 точки;

8) Проекти за общинска образователна инфраструктура с местно значение, приоритизиране на база Методология за приоритизиране на образователна

инфраструктура, одобрена от МОН – максимален брой точки: 10 точки
9) Проектът е за реконструкция и/или ремонт на спортна инфраструктура – максимален брой точки: 10 точки
10) Проекти, осигуряващи недопускане на дискриминация и приобщаване на уязвими общности (в т.ч. роми), при които е налице концентрация на проблеми, създаващи риск от бедност, социално изключване и маргинализация – максимален брой точки: 5 точки;
Максимален брой точки: 100
Финансова помощ ще бъде предоставяне на проекти, получили при оценката минимум 10 точки.

Мярка 7.5 „Инвестиции за публично ползване в инфраструктура за отдих, туристическа инфраструктура“

Цели:

- Насърчаване на социалното приобщаване, намаляване на бедността и икономическо развитие в селските райони
- Стимулиране на местното развитие, на растежа и подобряване на екологичната и социално-икономическата устойчивост на селските райони чрез развитие на инфраструктурата и основни местни услуги в селските райони
- Инвестиране в туристическа инфраструктура
- Инвестиране в инфраструктура за отдих за публично ползване.

Обхват на мярката:

Териториален обхват: Целевата територия на МИГ Балчик - Генерал Тошево, с изключение на територията на град Балчик и Курортен комплекс „Албена“, Община Балчик, попадащи в списъка на населените места и курортните комплекси по черноморското крайбрежие с развит масов туризъм, посочени в Приложение № 16 към ПРСР (2014-2020), където не се предоставя финансова помощ за изграждане и обновяване на туристически обекти и развитие на туристически услуги.

Обхват на инвестициите: Мярката подкрепя инвестиции за дребна по мащаби туристическа инфраструктура, която допринася за развитието и оползотворяването на туристическия потенциал. Обхватът на инвестициите по мярката е насочен към удовлетворяване на идентифицираните в социално-икономическия анализ на територията потребности на местната общност, за да се получи шанс за адекватно експониране и популяризиране на ценностите в целевата територия и на уникалните туристически ресурси. По мярката се подкрепят инвестиции за изграждане, реконструкция, ремонт, закупуване на оборудване и/или обзавеждане на туристически информационни центрове; посетителски центрове за представяне и експониране на местното природно и културно наследство; центрове за изкуство и занаяти с туристическа цел, както и инвестиции за изграждане, реконструкция, ремонт, закупуване на съоръженията към тях на туристически атракции, свързани с местното

природно, културно наследство, историческо събитие и събития, предоставящи услуги с познавателна или образователна цел. Подпомагат се проекти, за които са проведени съгласувателните процедури по реда на Закона за опазване на околната среда, Закона за защитените територии и/или Закона за биологичното разнообразие със съответния компетентен орган по околна среда и по реда на Закона за културното наследство с Министерството на културата за защитените територии за опазване на културното наследство.

Допустими получатели:

1. Община Балчик
2. Община Генерал Тошево
3. Юридически лица с нестопанска цел, регистрирани по ЗЮЛНЦ, със седалище и адрес на управление на територията на МИГ.

Получателите трябва да имат седалище и адрес на управление на територията на МИГ Балчик - Генерал Тошево.

МИГ е допустим получател на финансова помощ, ако:

1. проектът, за който кандидатства за финансиране, е в обществена полза,
2. никой от членовете на колективния управителен орган, както и свързано с него лице по смисъла на § 1 от допълнителните разпоредби на Търговския закон, не е изпълнител или подизпълнител на дейностите на проекта, и
3. не е постъпило друго предложение за финансиране по мярката по провежданата процедура

Допустими дейности и разходи:

Допустими дейности:

Предоставя се безвъзмездна финансова помощ за следните допустими за подпомагане дейности по мярката:

- Изграждане, реконструкция, ремонт, закупуване на оборудване и/или обзавеждане на туристически информационни центрове;
- Изграждане, реконструкция, ремонт, закупуване на оборудване и/или обзавеждане на посетителски центрове за представяне и експониране на местното природно и културно наследство;
- Изграждане, реконструкция, ремонт, закупуване на оборудване и/или обзавеждане на центрите за изкуство и занаяти с туристическа цел;
- Изграждане, реконструкция, ремонт и закупуване на съоръжения за туристически атракции, които са свързани с местното природно, културно и/или историческо наследство и предоставящи услуги с познавателна или образователна цел;
- Изграждане, реконструкция, ремонт и закупуване на съоръжения за туристическа инфраструктура (информационни табели и пътепоказатели за туристическите места и маршрути, съоръжения за безопасност, велоалеи и

туристически пътеки).

За дейности, които включват инвестиционна подкрепа, задължително ще се изисква положително решение за оценка за въздействието върху околната среда (ОВОС), освен в случаите, когато такава не се изисква от Закона за опазване на околната среда. Проектите, попадащи в територии от Натура 2000, преди одобрението им ще бъдат проверявани за съответствие с разпоредбите на Закона за биологичното разнообразие и съответните подзаконовни нормативни актове за неговото прилагане

Допустими са дейности извършвани на територията на МИГ Балчик - Генерал Тошево, с изключение на територията на град Балчик и Курортен комплекс „Албена“, Община Балчик, попадащи в списъка на населените места и курортните комплекси по черноморското крайбрежие с развит масов туризъм, посочени в Приложение № 16 към ПРСР (2014-2020), където няма да се предоставя финансова помощ за изграждане и обновяване на туристически обекти и развитие на туристически услуги.

Допустими разходи:

Допустими категории разходи са :

- Разходи които имат характера на инвестиционни по смисъла на чл.45 от Регламент (ЕС) 1305/2013;

- Други допустими разходи, свързани с изпълнението на операции по Регламент (ЕС) 1305/2013 и приоритетите на Стратегията за ВОМР;

- Съобразени с общите национални правила и детайлните правила за допустимост на разходите по програмите, съфинансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ), за програмен период 2014 - 2020 г и по-специално за разходите, съфинансирани от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР), определени в Постановление № 189 на Министерския съвет от 2016 година (Обн.ДВ бр.61/2016)

Допустимите разходи се свеждат до:

а) Изграждането, включително отпускането на лизинг, или подобренията на недвижимо имущество;

б) Закупуването или вземането на лизинг на нови машини и оборудване, обзавеждане до пазарната цена на актива;

в) Общи разходи, свързани с изброените по-горе, например хонорари на архитекти, инженери и консултанти, хонорари, свързани с консултации относно екологичната и икономическата устойчивост;

г) Следните нематериални инвестиции: придобиването или развитието на компютърен софтуер и придобиването на патенти, лицензи, авторски права, търговски марки.

Разходите по т. „в“ не трябва да надхвърлят 12% от сумата на разходите по т. „а“, „б“ и „г“. Оперативните разходи, свързани с предоставянето на услугите са недопустими за подпомагане по мярката. Разходи, различни от посочените в т. „б“, свързани с договора за лизинг, например марж на лизингодателя, разходи за рефинансиране на лихви, административни разходи и разходи за застраховка са недопустими за подпомагане по мярката. Допустими са авансови плащания в размер до 50% от публичната помощ, свързана с

<p>одобрените допустими разходи. За проекти, по които бенефициентите са възложители по ЗОП, авансовото плащане е допустимо както следва:</p> <ul style="list-style-type: none"> • до 12% от стойността на одобрената публична помощ по проекта за общи разходи и при наличие на документи от проведената съгласно изискванията на ЗОП процедура за избор на изпълнител/и; • разлика до 50% от стойността на одобрената публична помощ по проекта, след провеждане на всички процедури и сключване на договор за избор на изпълнител/и по реда на ЗОП. <p>Разходите за ДДС са допустими в случаите, когато не подлежат на възстановяване в съответствие с националното законодателство в областта на ДДС.</p> <p>Няма да се предоставя финансова помощ за закупуването на превозно средство, с изключение на специализирани транспортни, включително превозни средства за целите на инвестицията, когато същите са допустими за финансиране съгласно подмярка 7.5. от ПРСР 2014-2020 г.</p> <p>Недопустими по мярката са всички разходи, попадащи в обхвата на посочените като недопустими в раздел 14 „Категории разходи, допустими за финансиране” от Насоки за определяне на Условието за кандидатстване и Условието за изпълнение на одобрените стратегии за Водено от общностите местно развитие за прием 2017 година на УО на ПРСР 2014-2020 г.</p> <hr/> <p>Финансови параметри на проектите:</p> <p><i>Минималният размер</i> на общите допустими разходи за един проект е левовата равностойност на 5 000 евро при курс 1,9558 лева за едно евро</p> <p><i>Максималният размер</i> на общите допустими разходи е левовата равностойност на 200 000 евро при курс 1,9558 лева за едно евро</p> <p>Интензитет и размер на финансовата помощ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Финансовата помощ е в размер 100 на сто от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи за проекти, които след извършване на инвестицията не генерират нетни приходи, установено със нализ „разходи-ползи”, изготвен по образец, одобрен от изпълнителния директор на ДФЗ; • Финансовата помощ е в размер 100 на сто от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи за проекти, които след извършване на инвестицията ще генерират нетни приходи (установено със нализ „разходи - ползи”, изготвен по образец, одобрен от изпълнителния директор на ДФЗ), но размерът на допустимите за финансово подпомагане разходи за проекта не надхвърля левовата равностойност на 50 000 евро при курс 1,9558 лева за едно евро. • Размерът на финансовата помощ за проекти, които след извършване на инвестицията ще генерират нетни приходи се определя въз основа на анализ „разходи-ползи“. Разликата между пълния размер на допустимите за финансово подпомагане разходи и размера на финансовата помощ, определен въз основа на анализ „разходи - ползи“, се осигурява от кандидата, като участието му може да бъде само в парична форма. <p>Максималният размер на финансовата помощ за МИГ за мерки, финансирани</p>

	<p>от ЕЗФРСР, е в размер до 10 на сто от бюджета за проекти в стратегията за ВОМР от ЕЗФРСР.</p> <p>За мярката се прилагат условията за държавна помощ, приложими за съответната мярка от ПРСР 2014-2020 г.</p> <p>Критерии за оценка на проектите и тяхната тежест:</p> <p>1) Брой население, което ще се възползва от подобрените услуги и обхвата на териториално въздействие – максимален брой точки: 40 точки: до 500 жители – 20 точки; от 501 до 1000 жители – 30 точки; от 1001 до 5000 жители – 40 точки;</p> <p>2) Проектът предвижда създаване на работни места за лица с постоянен адрес на територията на действие на МИГ Балчик-Генерал Тошево : 30 точки;</p> <p>3) Проектът е насочен към опазване на околната среда : 20 точки;</p> <p>4) Проектът предвижда да включва техники и програми за интерпретация и анимация за хората с увреждания: 10 точки.</p> <p>Максимален брой точки: 100</p> <p>Финансова помощ ще бъде предоставяне на проекти, получили при оценката минимум 20 точки.</p>
<p>Мерки, които не са част от ПРСР 2014 - 2020 г. , но са включени в Регламент (ЕС) № 1305/2013 (финансирани от ЕЗФРСР)</p>	<p><u>Мярка 1305 / 7.8. „Изграждане на местна идентичност“</u></p> <p><i>Мярката е разписана по Регламент (ЕС) 1305 / 2013: чл. 20 от Регламент (ЕС) 1305 / 2013 и допринася за постигането на Специфична цел 3.0.1. Специфична цел 3.0.1. Изграждане на местна идентичност подпомага постигането на двете приоритетни цели. Предвидено е да бъде постигната чрез подмярка извън обхвата на ПРСР, но в обхвата на Регламент (ЕС) 1305 / 2013 (чл.20). Код и наименование на подмярката съгласно Част 5 от Приложение I на Регламент за изпълнение (ЕС) 808 / 2014: <u>7.8.</u></i></p> <p>Цели:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Развитие на динамична жизнена среда и подобряване качеството на живот чрез развитие на хоризонтални и междусекторни партньорства и взаимодействие за инициативи от общ интерес • Развитие на териториална идентичност, маркетинг и марки на база на специфичния териториален потенциал и продукти от местен характер • Изграждане на местна идентичност. <p>Обхват на мярката:</p> <p>Териториален обхват: Целевата територия на МИГ Балчик-Генерал Тошево.</p> <p>Обхват на инвестициите: Мярката подкрепя инвестиции за организиране и провеждане на събития (празник, честване, фестивал и др.), представящи общото за двете части от целевата територия (Община Балчик и Община Генерал Тошево) културно и природно наследство, с акцент върху</p>

нематериалното наследство – изпълнение на народни песни и танци, пресъздаване на обичаи, представяне на традиционни земеделски или производствени практики и др.

Допустими получатели:

1. Читалища, регистрирани по Закона за народните читалища
2. СНЦ „МИГ Балчик-Генерал Тошево“
3. Юридически лица с нестопанска цел, регистрирани по Закона за юридическите лица с нестопанска цел за осъществяване на общественополезна дейност.

Получателите на финансово помощ трябва да имат седалище и адрес на управление на територията на МИГ Балчик-Генерал Тошево

МИГ е допустим получател на финансова помощ, ако:

1. проектът, за който кандидатства за финансиране, е в обществена полза,
2. никой от членовете на колективния управителен орган, както и свързано с него лице по смисъла на § 1 от допълнителните разпоредби на Търговския закон, не е изпълнител или подизпълнител на дейностите на проекта, и
3. не е постъпило друго предложение за финансиране по мярката по провежданата процедура

Условия за кандидатстване по мярката:

Проектите се изпълняват в партньорство между Водещ партньор, страши партньор(и), асоциирани партньори от първи тип и асоциирани партньори от втори тип.

Водещ партньор по проекта е народно читалище от целевата територия, което отговаря за цялостното изпълнение на дейностите по проекта. Водещият партньор извършва основни дейности и не по-малко от половината от допустимите разходи по проекта.

Старши партньор по проекта е народно читалище, МИГ Балчик-Генерал Тошево или Юридическо лице с нестопанска цел, регистрирани по Закона за юридическите лица с нестопанска цел за осъществяване на общественополезна дейност, който в партньорство с Водещия партньор извършва основни дейности и разходи по проекта. Водещият партньор и старшият партньор / старшите партньори с подаването на заявлението за подпомагане представят и подписано споразумение за партньорство. Водещият партньор и поне един от старшите партньори трябва да бъдат от различни общини от целевата територия. Старшите партньори извършват не повече от половината разходи по проекта.

Асоцииран партньор от първи тип е Народно читалище от целевата територия, което участва в основните дейности по проекта, но не извършва допустими разходи. Необходимите разходи за неговото участие (пътни, храна и др.) могат да бъдат извършени от водещ партньор или старши партньор. Участието на асоцииран партньор от първи тип **не** е задължително. При

подаване на заявлението за подпомагане водещият партньор и старшите партньори представят покана и ангажимент за участие на асоциираните партньори от първи тип при наличие на такива.

Общият брой на Водещия партньор, старшият партньор / старшите партньори и асоциирания партньор / асоциираните партньори от първи тип трябва да бъде минимум 5 (пет). Общият дял на тези партньори от всяка от общините трябва да бъде поне 30%.

Асоцииран партньор от втори тип е културен институт (музей, етнографски комплекс) от целевата територия, който допринася за събитието, предмет на проекта, със спомагателни дейности. Асоциираният партньор от втори тип не извършва допустими разходи по проекта. Разходите за асоциираните партньори от втори тип (пътни, храна, информационни и рекламни материали и др.) могат да бъдат извършени от водещия партньор или старши партньор. Участието на асоцииран партньор от втори тип **не** е задължително, но е **желателно**. При подаване на заявлението за подпомагане водещият партньор и старшите партньори представят покана и ангажимент за участие на асоциираните партньори от втори тип при наличие на такива.

Подпомагат се проекти, които съответстват на Специфична цел 3.0.1. Изграждане на местна идентичност от СВОМР на СНЦ „МИГ Балчик – Генерал Тошево” и не оказват вредно въздействие върху околната среда.

Допустими дейности и разходи:

Допустими дейности:

Предоставя се безвъзмездна финансова помощ за следните допустими за подпомагане дейности по мярката:

- Основните дейности по мярката трябва да бъдат свързани с организирането и провеждането на събития (празник, честване, фестивал и др.), представящи общото за двете части от целевата територия (община Балчик и община Генерал Тошево) културно и природно наследство и да бъдат с акцент върху нематериалното наследство – изпълнение на народни песни и танци, пресъздаване на обичаи, представяне на традиционни земеделски или производствени практики и др.
- Спомагателните дейности по проекта трябва да бъдат обвързани с основните дейности по проекта и да представят паметта и / или материалното културно и природно наследство на територията – експозиция на движими паметници на културата, разпространение на информационни и / или рекламни материали за сбирките на асоциираните партньори и др.

Дейностите трябва да се извършват на територията на МИГ Балчик-Генерал Тошево.

Допустими разходи:

Допустими категории разходи са :

- Разходи които имат характера на инвестиционни по смисъла на чл.45 от Регламент (ЕС) 1305/2013;
- Други допустими разходи, свързани с изпълнението на операции по Регламент (ЕС) 1305/2013 и приоритетите на Стратегията за ВОМР;

-Съобразени с общите национални правила и детайлните правила за допустимост на разходите по програмите, съфинансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ), за програмен период 2014 - 2020 г и по-специално за разходите, съфинансирани от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР), определени в Постановление № 189 на Министерския съвет от 2016 година (Обн.ДВ бр.61/2016)

1. Разходи за провеждане на основните дейности на събитието – транспорт и храна на участниците от страна на водещия партньор, старшите партньори и асоциираните партньори, наем на озвучителна техника, материали и изграждане на временни постройки за нуждите на събитието (сцена, павилиони), наем на временни постройки за нуждите на събитието и др.
2. Разходи за провеждане на спомагателните дейности – транспорт и храна за участниците от страна на асоциираните партньори от втори тип, разработване и отпечатване на информационни и рекламни материали, превоз на експонатите, наем / материали и изграждане на временни постройки и др.
3. Разходи за път на публика от целевата територия до мястото на събитието и обратно – пенсионери, хора с увреждания, ученици, лица в риск от бедност и социално изключване.
4. Разходи за публикации и реклама в печатни и електронни издания, радио и телевизионна реклама и др. във връзка с предстоящото провеждане на събитието.
5. Разходи за публичност на проекта.

Недопустими по мярката са всички разходи, попадащи в обхвата на посочените като недопустими в раздел 14 „Категории разходи, допустими за финансиране” от Насоки за определяне на Условието за кандидатстване и Условието за изпълнение на одобрените стратегии за Водено от общностите местно развитие за прием 2017 година на УО на ПРСР 2014-2020.

Финансови параметри за проектите:

Минималният размер на общите допустими разходи за един проект е левовата равностойност на 2 500 евро при курс 1,9558 лева за едно евро

Максималният размер на общите допустими разходи е левовата равностойност на 20 000 евро при курс 1,9558 лева за едно евро

Интензитет и размер на финансовата помощ:

Финансовата помощ е в размер до 100% от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи за проекта и при спазване на правилата за „минимална помощ“ при условията на Регламент (ЕС) № 1407/2013 на Комисията от 18 декември 2013 година относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта de minimis.

Максималният размер на финансовата помощ за МИГ за мерки, финансирани от ЕЗФРСР, е в размер до 10 на сто от бюджета за проекти в стратегията за

	<p>ВОМР от ЕЗФРСР.</p> <p>Критерии за оценка на проектите и тяхната тежест:</p> <p>1) Общият брой на водещия партньор, старшите партньори и асоциираните партньори от първи тип е поне 10 (десет) : 50 точки;</p> <p>2) Участие на асоциирани партньори от втори тип. Максимален брой точки : 30</p> <ul style="list-style-type: none"> - наличие на партньори само от едната община – 15 точки. - наличие на партньори от двете общини – 30 точки; <p>3) Осигурен транспорт за публика от целевата територия до мястото на събитието и обратно – пенсионери, хора с увреждания, ученици, лица в риск от бедност и социално изключване. Максимален брой точки: 20</p> <ul style="list-style-type: none"> - за поне 100 души, но по-малко от 200 – 10 точки. - за поне 200 души – 20 точки. <p>Максимален брой точки: 100</p> <p>Финансова помощ ще бъде предоставяне на проекти, получили при оценката минимум 25 точки</p>
<p>ОПОС 2014-2020 (ЕФРР)</p>	<p>НЕПРИЛОЖИМО</p>
<p>ОПНОИР 2014-2020 (ЕСФ)</p>	<p>НЕПРИЛОЖИМО</p>
<p><u>ОПРЧР</u> <u>(ЕСФ)</u></p>	<p><u>Мярка 19.2/1.1-1 „Достъп до заетост за търсещите работа и неактивните лица, трайно безработни и лица, отдалечени от пазара на труда чрез местни инициативи за заетост“</u></p> <p><u>Съответствие на мярката с инвестиционен/ни приоритет/и на програмата и приноса ѝ към определена специфична цел/и от ОПРЧР</u></p> <p>Приоритетна ос 1 „Подобряване достъпа до заетост и качеството на работните места“, Инвестиционен приоритет 1 „Достъп до заетост за търсещите работа и неактивните лица, включително трайно безработни и лица, отдалечени от пазара на труда, а също и чрез местни инициативи за заетост, и подкрепа за мобилността на работната сила” от Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ за периода 2014-2020 година</p> <p>Мярката е разработена в пълно съответствие със специфичните цели (СЦ 1, СЦ 2 и СЦ 3) на ИП 1 от ПО 1 на ОП РЧР. Допустимите целеви групи и бенефициенти, като нейното включване в Стратегията за ВОМР на СНЦ „МИГ Балчик-Генерал Тошево“ и обхвата на допустимите дейности произтичат от идентифицираните потребности и нужди на местната общност в социално-икономическия анализ на територията въз основа на наличните статистически данни и информация, очертаващи необходимостта от финансиране на мерки от ОП РЧР с конкретната насоченост за подкрепа на заетостта сред възрастните групи над 30 г. и повишаване квалификацията и</p>

качеството на работната сила, за да се създадат условия за по-лесна реализация на пазара на труда съобразно нуждите на местния бизнес, респективно се подобри качеството на живот. Мярката е насочена към удовлетворяване потребностите на местната общност и на целевите групи, произтичащи от констатираните в проучванията и анализа проблеми с комплексен характер при по-възрастните трудоспособни хора от територията на действие на МИГ, включващи: наличие на неактуални или недостатъчни знания, умения и компетенции, които не отговарят на търсените от работодателите; невъзможност да се справят с нови технологии, наличие на негативни стереотипи и пренебрежение към знанията и опита на по-възрастните от страна на работодателите; наличие на социална ангажираност, която ги е откъснала за дълго от работа. Мярката поставя в центъра на вниманието нуждите на „отделния човек” и индивидуалните потребности на лицата, които ще ползват услугата, а не на институциите или организациите, които ще я предоставят.

Обхват на мярката:

Териториален обхват: Целевата територия на МИГ Балчик-Генерал Тошево.

Цели:

- Достъп до заетост за търсещите работа и неактивните лица, включително трайно безработни и лица, отдалечени от пазара на труда, а също и чрез местните инициативи за заетост, и подкрепа за мобилността на работната сила.
- Увеличаване броя на започналите работа безработни или неактивни лица на възраст от 30 и 54 г. включително;
- Увеличаване броя на започналите работа безработни или неактивни лица с ниско образование на възраст от 30 и 54 г., включително;
- Увеличаване броя на започналите работа безработни или неактивни лица над 54-годишна възраст.

Целеви групи:

(Съгласно Закона за насърчаване на заетостта - отчита се и обхвата на специфичната цел.)

Целева група за Специфична цел 1, Инвестиционен приоритет 1, Приоритетна ос 1: Икономически неактивни лица, извън образование и обучение, в т.ч. обезкуражени лица; търсещи работа безработни лица и групи в неравностойно положение на пазара на труда. Възрастова група – от 30 и 54 години включително.

Целева група за Специфична цел 2, Инвестиционен приоритет 1, Приоритетна ос 1:

Икономически неактивни лица, извън образование и обучение, в т.ч. обезкуражени лица; търсещи работа безработни лица и групи в неравностойно положение на пазара на труда, с ниско образование (под средно). Възрастова група – от 30 и 54 години включително.

Целева група за Специфична цел 3, Инвестиционен приоритет 1, Приоритетна ос 1:

Икономически неактивни лица, извън образование и обучение, в т.ч. обезкуражени лица; търсещи работа безработни лица и групи в неравностойно

положение на пазара на труда. Възрастова група – над 54 години.

Идентифицирани проблеми:

Допустимите целеви групи и бенефициенти, и обхвата на допустимите дейности произтичат от идентифицираните потребности и нужди на местната общност в социално-икономическия анализ на територията въз основа на наличните статистически данни и информация, очертаващи необходимостта от финансиране на мерки от ОП РЧР с конкретната насоченост за подкрепа на заетостта сред възрастовите групи над 30 г. и повишаване квалификацията и качеството на работната сила, за да се създадат условия за по-лесна реализация на пазара на труда съобразно нуждите на местния бизнес, респективно се подобри качеството на живот. Мярката е насочена към удовлетворяване потребностите на местната общност и на целевите групи, произтичащи от констатираните в проучванията и анализа проблеми с комплексен характер при по-възрастните трудоспособни хора от територията на действие на МИГ, включващи: наличие на неактуални или недостатъчни знания, умения и компетенции, които не отговарят на търсените от работодателите; невъзможност да се справят с нови технологии, наличие на негативни стереотипи и пренебрежение към знанията и опита на по-възрастните от страна на работодателите; наличие на социална ангажираност, която ги е откъснала за дълго от работа. Мярката поставя в центъра на вниманието нуждите на „отделния човек” и индивидуалните потребности на лицата, които ще ползват услугата, а не на институциите или организациите, които ще я предоставят.

Специфични условия към мярката:

- Мярката е насочена към придобиването на знания и създаването на подходящи умения на целевите групи, ориентирани към специфичното търсене на местния трудов пазар и потребностите на работодателите от работна сила с определени характеристики;

- Инвестициите по Инвестиционен приоритет 1 са насочени към постигане на дългосрочни ефекти върху целевата група за участие и реално включване в заетост;

- Изпълнението на проектите по мярката трябва да даде възможност за създаване на подходящи умения в посочените целеви групи, за да осигури по-голяма конкурентоспособност и успешна интеграция на пазара на труда;

- Предоставянето на средства за повишаване на професионалната квалификация да бъде свързано с осигуряването на последваща устойчива заетост на обучените.

- Предоставянето на обучения за професионална квалификация трябва да се извършва само от лицензирани от НАПОО центрове за професионално обучение

Допустими получатели:

(допустими типове бенефициенти и мотиви за техния избор):

Община Балчик, Община Генерал Тошево. Организации, предоставящи посреднически услуги на пазара на труда; работодатели; неправителствени организации; обучителни организации. *(предоставянето на обучения за професионална квалификация трябва да се извършва само от лицензирани от*

НАПОО центрове за професионално обучение), които имат седалище и адрес на управление на територията на действие на МИГ Балчик-Генерал Тошево и ще осъществяват дейностите по проекта на същата територия на действие. Допустимите получатели на помощта и/или техни законни или упълномощени представители трябва да отговарят на условията за допустимост, съобразно действащата актуална към момента на конкретната процедура за подбор нормативна база.

Допустимите получатели (бенефициенти) са съобразно Указанията от Управляващия орган на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2014–2020 за прилагането на Подхода ВОМР с ресурси от ОП РЧР (2014–2020), включени са в списъка на допустими бенефициенти на програмата по Инвестиционен приоритет 1, ПО 1. и са налични като организации на територията на МИГ. В хода на консултирането на Стратегията са изразили интерес и готовност да представят свои проекти, съобразно конкретните нужди на територията, обхванати от специфичните цели по програмата.

Партньорствата са възможни, но не са задължителни. Партньорите като вид организации трябва да съвпадат с тези, посочени като допустими получатели (бенефициенти).

Допустимите получатели (кандидати) следва да отговарят на следните задължителни за ОП РЧР критерии:

- Да отговарят на изискванията за предоставяне на минимални помощи, в съответствие с приложимото законодателство-Регламент 1407/2013;
- Да разполагат с финансов капацитет, който се оценява по предоставена от УО на ОП РЧР методика за оценка на финансовия капацитет.
- Когато получател/кандидат е община и тя кандидатства с партньор/и или партньор по проекта е община, тя трябва да представи Решение на Общинския съвет за подаване на проектно предложение по конкретната процедура и Решение на Общинския съвет за одобряване на споразумение за общинско сътрудничество с партньора за кандидатстването по проекта, съгласно чл. 59 и сл. от ЗМСМА.

Иновативни подходи – на ниво Стратегия не са идентифицирани, но на ниво проект са възможни с отчитане на конкретните цели на проекта, целеви групи и предложени решения за решаване на техните проблеми.

Допустими дейности и разходи:

Примерни допустими дейности:

- Предоставяне на посреднически услуги на пазара на труда, активиране на неактивни лица, организиране и участие в трудови борси и др. подкрепящи услуги за заетост;
- Професионално информиране и консултиране, вкл. по въпроси относно упражняването на трудови и осигурителни права;
- Психологическо подпомагане;
- Предоставяне на мотивационно обучение;
- Предоставяне на обучение за повишаване на професионалната квалификация или придобиване на нова;

- Предоставяне на обучение за придобиване на ключови компетентности;
- Осигуряване на заетост след предоставяне на посреднически услуги и/или обучение;
- Осигуряване на обучение по време на работа (чиракуване) и стажуване;
- Предоставяне на стимули за насърчаване на мобилността на търсещи работа лица от групите в неравностойно положение на пазара на труда;
- Предоставяне на стимули на работодатели за наемането на безработни лица от групите в неравностойно положение на пазара на труда;
- Работа с работодателите за преодоляване на дискриминационни нагласи при наемането на представители на уязвими групи на пазара на труда, заедно с предоставянето на посреднически услуги за работодателите.

Бюджет на мярката

(Изм. с доп. споразумение № РД50-35/02.11.2020) Съгласно финансовия план на СВОМР предвидения бюджет за безвъзмездна финансова помощ е **725 054,33** лева

Интензитет и размер на финансовата помощ:

Максималният интензитет на помощта е в размер до 100% от общата стойност на допустимите разходи.

Финансови параметри за проектите:

Минималният размер на общите допустими разходи за един проект е левовата равностойност на 50 000 евро при курс 1,9558 лева за едно евро.

Максималният размер на общите допустими разходи за един проект е левовата равностойност на 200 000 евро при курс 1,9558 лева за едно евро.

Допустими разходи:

Допустимите разходи се определят съгласно изискванията на Глава 5, Раздел I от ЗУСЕСИФ и приложимите подзаконовни нормативни актове, разпоредбите на Регламент № 1303/2013, Регламент № 1304/2013, Регламент № 966/2012 и приложимото национално законодателство за финансовата рамка 2014–2020 г. Съгласно Глава 5, Раздел I от ЗУСЕСИФ, за да бъдат допустими, разходите трябва да отговарят едновременно на следните условия:

1. разходите са за дейности, съответстващи на критериите за подбор на операции и се извършват от допустими бенефициенти съгласно съответната програма по чл. 3, ал. 2;
2. разходите попадат във включени в документите по чл. 26, ал. 1 и в одобрения проект категории разходи;
3. разходите са за реално доставени продукти, извършени услуги и строителни дейности;
4. разходите са извършени законосъобразно съгласно приложимото право на Европейския съюз и българското законодателство;
5. разходите са отразени в счетоводната документация на бенефициента чрез отделни счетоводни аналитични сметки или в отделна счетоводна система;
6. за направените разходи е налична одитна следа съгласно минималните изисквания на чл. 25 от Делегиран регламент (ЕС) № 480/2014 на Комисията от 3 март 2014 г. за допълнение на Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета за определяне на общоприложими

разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство (ОВ, L 138/5 от 13 май 2014 г.) и са спазени изискванията за съхраняване на документите съгласно чл. 140 от Регламент (ЕС) № 1303/2013;

7. разходите са съобразени с приложимите правила за предоставяне на държавни помощи.

8. да са извършени в съответствие с принципа на доброто финансово управление в съответствие с чл. 30 на Регламент (ЕС, ЕВРАТОМ) № 966/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 г. относно финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза, и за отмяна на Регламент (ЕО, ЕВРАТОМ) № 1605/2002 на Съвета (ОВ, L 298 от 26.10.2012 г.)

Видовете допустими разходи по ОПРЧР могат да бъдат представени в следния неизчерпателен списък:

-разходи за оборудване и обзавеждане;

-разходи за трудови и други възнаграждения, стипендии и други доходи на физически лица за дейности, пряко свързани с изпълнението на договора за финансиране, включително осигурителните вноски, начислени за сметка на осигурителя върху договореното възнаграждение, съгласно националното законодателство;

-разходи за командировки (пътни, дневни и квартирни); стойността им се определя съгласно Наредбата за командировките в страната и Наредбата за служебните командировки и специализации в чужбина или съгласно съответните нормативни актове на друга държава- членка на Европейския съюз, в случаите, когато не е приложимо българското законодателство;

-разходи за материали и консумативи, необходими за изпълнението на дейностите по договора за финансиране;

-разходите за стипендии и други доходи, изплатени от трети страни в полза на участниците в дадена дейност;

-разходи, свързани с участието на хора с увреждания.

Пълния обхват на допустимите разходи ще бъде посочен в Условието за кандидатстване, изготвени от МИГ за конкретните процедури на подбор, съгласно Указанията на УО на ОПРЧР.

Недопустими разходи

-разходи, финансирани по друга операция, програма или каквато и да е друга финансова схема, произлизаща от националния бюджет, от бюджета на Общността или от друга донорска програма;

-глоби, финансови санкции и разходи за разрешаване на спорове;

-комисионите и загубите от курсови разлики при обмяна на чужда валута;

-данък върху добавената стойност, освен когато не е възстановим;

-закупуване на дълготрайни материални активи - втора употреба;

- разходите за гаранции, осигурени от банка или от друга финансова институция, с изключение на разходите по финансови инструменти.
- лихви по дългове, с изключение на свързани с безвъзмездна финансова помощ, предоставени под формата на лихвени субсидии или субсидии за гаранционни такси;
- субсидиране на лихва по одобрени схеми за държавни помощи и разноските за финансови транзакции;
- разходи за закупуване на инфраструктура, земя и недвижимо имущество;
- разходи за консултантски услуги, свързани с подготовката и/или попълването на документите за кандидатстване за финансова подкрепа.

На основание чл. 57, ал. 2 от ЗУСЕСИФ не са допустими разходи за проекти или дейности, които са физически завършени или изцяло осъществени преди подаването на формуляра за кандидатстване от бенефициента, независимо дали всички свързани плащания са извършени от него.

Не са допустими за финансиране разходи за консултантски услуги, свързани с подготовката и/или попълването на документите за кандидатстване за финансова подкрепа.

Пълния обхват на недопустимите разходи ще бъде посочен в Условието за кандидатстване, изготвени от МИГ за конкретните процедури на подбор, съгласно Указанията на УО на ОПРЧР.

Критерии за избор на проекти

Критерии	Скала на оценка	Максимален брой точки
1. Оперативен капацитет		10
1.1 <u>Опит на кандидата и партньора/партньорите в управлението на проекти и/или опит в изпълнение на дейности, като тези включени в проектното предложение³ през последните 5 години: (изброяват се дейностите)</u>		
1.1 А <u>Опит на кандидата в управлението на проекти и/или опит в изпълнение на дейности, като тези включени в проектното предложение през последните 5 години</u>		
1.1.Б <u>Опит на партньора/партньорите в управлението на проекти и/или опит в изпълнение на дейности, подобни на тези включени в проектното предложение⁴ през последните 5 години</u>		
1.2. <u>Опит на законния представител на кандидата (управител, прокуриснт и</u>		

³ Оценката по т.1.1 се формира като средно аритметична оценка между оценките по т. 1.1 А и т. 1.1 Б. В случай че не е предвидено участието на партньор по проекта, се взема само оценката по т. 1.1 А

⁴ В случай че са включени повече от един партньор, оценката се формира като средно аритметична от оценките на всеки партньор.

	др.)/собственика на капитала на организацията в организация, управление/изпълнение на проекти на проекти и/или в дейности като тези, включени в проектното предложение и/или управленски опит.		
	2. Съответствие		15
	2.1 Описание и обосновка на <u>целите на проекта (оценява се връзката между заложените цели и целите на процедурата, нуждите на целевите групи, както и предвидените резултати)</u>		
	2.2 Описание на целевите групи по проекта и техните нужди		
	3. Методика и организация		30
	3.1 Съответствие на дейностите с целите и очакваните резултати		
	3.2 Яснота на изпълнение на дейностите		
	4. Бюджет и ефективност на разходите - Ефективност, ефикасност и икономичност на разходите и структурираност на бюджета		15
	5. Допълнителни специфични критерии		30
	5.1.Брой разкрити, работни места на пълен работен ден в изпълняваните проекти	От 1 до 3 работни места – 5 От 3 – 7 работни места - 10 Над 7 работни места - 15	15
	5.2. Териториален и общностен обхват на дейностите	Дейностите по проекта обхващат населени места и представители на целевите групи само от едната община – 5 точки; Дейностите по проекта обхващат населени места и представители на целевите групи от двете общини – 10 точки Дейностите по проекта се осъществяват на територията на двете общини и включват представители на целевите групи и от малки и отдалечени от общинските центрове населени места -15	15

ОБЩ МАКСИМАЛЕН БРОЙ ТОЧКИ**100**

Обща бележка: МИГ след съгласуване с УО на ОП РЧР, има право да допълва и модифицира критериите, съобразно спецификата на съответната процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ. Точките в самите раздели също могат да бъдат променяни в съответствие с конкретната процедура. В зависимост от спецификата на всяка една процедура могат да се добавят допълнителни критерии в рамките на четирите раздела. Разпределението и точкуването на критериите за оценка в рамките на всеки от разделите ще бъде определено в процеса на разработване на насоките за кандидатстване към одобрените стратегии, съгласно Указанията на УО на ОП РЧР по чл. 37, ал. 1 от ПМС 161/2016 г. МИГ след съгласуване с УО на ОПРЧР могат да определят минимален брой точки за преминаване по отделните раздели и/или минимално допустима оценка за качество на проектните предложения.

Режим на минимална помощ:

Мярката се изпълнява в съответствие с правилата за минимална помощ (правилото **de minimis**) по смисъла на Регламент (ЕС) № 1407/2013 на Комисията от 18 декември 2013 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) към помощта *de minimis*, публикуван в Официален вестник на ЕС L 352 от 24.12.2013 година.

В тази връзка следва да се има предвид, че кандидати и/или партньори са **недопустими да получат минимална помощ, ако попадат в забранителните режими на помощ** в съответствие с Регламент (ЕС) № 1407/2013, а именно:

а) помощите, предоставяни на предприятия, които извършват дейност **в сектора на рибарството и аквакултурите**, обхванати от Регламент (ЕС) № 1379/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2013г. относно общата организация на пазарите на продукти от риболов и аквакултури, за изменение на регламенти (ЕО) № 1184/2006 и (ЕО) № 1224/2009 на Съвета и за отмяна на Регламент (ЕО) № 104/2000 на Съвета (ОВ L 354 от 28.12.2013 г.);

б) помощите, предоставяни на предприятия, които извършват дейност **в областта на първичното производство на селскостопански продукти** („селскостопански продукти“ са продукти, изброени в приложение I към Договора (ДФЕС), с изключение на продуктите на рибарството и аквакултурите, включени в приложното поле на Регламент (ЕС) № 1379/2013). Когато дадено предприятие упражнява дейност в секторите, посочени по-горе в букви а) или б) , както и в един или повече от секторите или дейностите, попадащи в допустимите сектори, съгласно Регламент (ЕС) № 1407/2013 г., то предприятието може да получи помощ само за допустимите по регламента сектори, при условие че получателят на помощта гарантира посредством подходящи средства, като например разделение на дейностите или разграничаване на разходите, че дейностите в изключените сектори (букви а и б) не се ползват от помощ *de minimis*, предоставена съгласно Регламент (ЕС)

№ 1407/2013 г.

Демаркация

Координацията между ЕСФ и останалите фондове е необходима, за да се избегне препокриване на сферите на подкрепа, както и избягване на двойното финансиране, а и максимално да се увеличат полезните взаимодействия между фондовете чрез допълняемост между тях. За целта, в ОПРЧР са залегнали правила относно разграничаването на сферите на подкрепа от фондовете. Правилата са подробно описани в Приложение 1.1 към Стратегията за ВОМР, в съответствие с Указанията на УО на ОПРЧР за прилагане на подхода ВОМР с ресурси на ОПРЧР (актуализирани за втори прием).

Мярка 19.2/2.2-2 „Активно приобщаване с оглед насърчаване на равните възможности, подобряване достъпа до социални услуги и до по-добра пригодност за заетост“

Съответствие на мярката с инвестиционен/ни приоритет/и на програмата и приноса ѝ към определена специфична цел/и от ОПРЧР

Приоритетна ос 2: „Намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване”, Инвестиционен приоритет 2: „Активно приобщаване, включително с оглед насърчаване на равните възможности и активното участие и по-добрата пригодност за заетост” от Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ за периода 2014-2020 година

Мярката е разработена в съответствие със специфичните цели (СЦ 1 и СЦ 2) на ИП 2 от ПО 2 на ОП РЧР 2014-2020

Обхват на мярката:

Териториален обхват: Целевата територия на МИГ Балчик-Генерал Тошево.

Цели:

- Активно приобщаване, включително с оглед насърчаване на равните възможности и активното участие и по-добрата пригодност за заетост
- Увеличаване на броя на членове на семейства с деца /включително с увреждания/, които са започнали да търсят работа или са в заетост, след предоставени интегрирани мерки за социално включване;
- Увеличаване на броя на хората с увреждания, които са започнали да търсят работа или са заети, чрез предоставяне на социални и здравни услуги, вкл. чрез интегрирани мерки за хора с увреждания и техните семейства.

Целеви групи:

Целева група за Специфична цел 1, Инвестиционен приоритет 2, Приоритетна ос 2: Семейства с деца, вкл. с увреждания; деца в риск; служители на доставчици на социални и здравни услуги.

Целева група за Специфична цел 2, Инвестиционен приоритет 2, Приоритетна ос 2:

Хора с увреждания и техните семейства; възрастни в риск; служители на доставчици на социални и здравни услуги.

<p>Идентифицирани проблеми:</p> <p>За самотните родители и многодетните семейства и семействата с деца като цяло, рискът от изпадане в бедност е изключително голям. Причините за това могат да бъдат търсени, както в липсата на трудови доходи, така и в продължителното време, прекарано в отглеждане на децата, особено такива с увреждания, което от своя страна обуславя затруднения при съвместяването на семейния и професионалния живот на родителите, особено за жените и ги води до социално изключване и икономическа изолация.</p> <p>Налице е затруднен достъп до заетост на хора с увреждания и неагтивно отношение на работодателите към техните проблеми.</p> <p><u>Допустими получатели:</u></p> <p><i>(допустими типове бенефициенти и мотиви за техния избор):</i></p> <p><u>Допустими получатели:</u></p> <p><i>(допустими типове бенефициенти и мотиви за техния избор):</i></p> <p>Община Балчик, Община Генерал Тошево. Неправителствени организации; организации, предоставящи посреднически услуги на пазара на труда; доставчици на социални услуги; доставчици на здравни услуги; регистрирани поделения на вероизповеданията, които имат седалище и адрес на управление на територията на действие на МИГ Балчик-Генерал Тошево и ще осъществяват дейностите по проекта на същата територия на действие.</p> <p>Допустимите получатели (бенефициенти) са съобразно Указанията от Управляващия орган на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2014–2020 за прилагането на Подхода WOMP с ресурси от ОП РЧР (2014–2020), включени са в списъка на допустими бенефициенти на програмата по ИП 2, ПО 2. В хода на консултирането на Стратегията са изразили интерес и готовност да представят свои проекти, съобразно конкретните нужди на територията, обхванати от специфичните цели по програмата.</p> <p>Допустимите получатели на помощта и/или техни законни или упълномощени представители трябва да отговарят на условията за допустимост, съобразно действащата актуална към момента на конкретната процедура за подбор нормативна база.</p> <p>Допустимите получатели (кандидати) следва да отговарят на следните задължителни за ОП РЧР критерии:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Да отговарят на изискванията за предоставяне на минимални помощи, в съответствие с приложимото законодателство-Регламент 1407/2013; • Да разполагат с финансов капацитет, който се оценява по предоставена от УО на ОП РЧР методика за оценка на финансовия капацитет. • Когато получател/кандидат е община и тя кандидатства с партньор/и или партньор по проекта е община, тя трябва да представи Решение на Общинския съвет за подаване на проектно предложение по конкретната процедура и Решение на Общинския съвет за одобряване на споразумение за общинско сътрудничество с партньора за кандидатстването по проекта, съгласно чл. 59 и сл. от ЗМСМА. <p>Иновативни подходи – на ниво Стратегия не са идентифицирани, но на ниво проект са възможни с отчитане на конкретните цели на проекта, целеви групи и предложени решения за решаване на техните проблеми. По мярката</p>

ще се насърчава разкриването на **нови иновативни услуги** за удовлетворяване на потребностите на целевите групи – устойчиви и с дългосрочни ефекти, включващи пълен пакет от услуги, които да спомагат както за социалната интеграция, така и трудовата интеграция на лицата, когато е приложимо.

Допустими дейности и разходи:

Насърчава се планирането на дейности, които са насочени към:

- предоставянето на услуги, в т.ч. подкрепящи, услуги за превенция и интегрирани услуги за социално включване, вкл. услуги за ранна интервенция;
- дейности, включващи междуобщинско сътрудничество в социалната сфера;
- услуги в общността и в домашна среда, вкл. иновативни. При предоставянето на услугите се препоръчва да се акцентира върху мобилната работа с целевите групи;
- услуги, осигуряващи подкрепена заетост за хора с увреждания и реално включване в заетост.

По мярката трябва да се прилага интегриран подход

Примерни допустими дейности:

- Предоставяне на услуги за семейства с деца (вкл. деца с увреждания), услуги по превенция (семеино консултиране, превенция на изоставянето и др.) и на подкрепящи услуги, в т.ч. интегрирани междусекторни услуги в общността или в семейна среда;
- Реализация на интегрирани подходи за насърчаване участието на пазара на труда на лица, полагащи грижи за зависими членове на семейства;
- Подобряване достъпа до заетост на хората с увреждания и други уязвими групи чрез интегрирани комплексни мерки и предоставяне на подкрепящи услуги, вкл. в общността;
- Подобряване достъпа до здравеопазване и промоция на здравето, в т.ч. чрез целеви действия, насочени към уязвими групи;
- Местни социални дейности за социално включване.

В сферата на здравеопазването ще бъдат подкрепяни съпътстващи дейности, насочени към осигуряване на информационно-образователни и здравно-консултативни услуги за превенция и здравословен живот. Където е необходимо ще бъде улесняван и достъпа до здравни услуги, като неразделна част от комплексните услуги за социално включване, осигуряване на по-високо качество на живот и пригодност за заетост, като напр. иновативни междусекторни услуги, включващи рехабилитация, трудотерапия, социална услуга в общността и други, според индивидуалните потребности на човека с увреждане.

Специфични условия по мярката:

Планираната реализация на услуги следва да поставя в центъра на вниманието потребностите на лицата, които ще ползват услугата, а не на институции или организации, които ще я предоставят и техните досегашни практики.

Услугите следва да се разглеждат като дейности, които да могат да се комбинират в съответствие с индивидуалните потребности на лицата.

Прилага се интегриран подход. Инвестира се в дейности, чрез които се

предоставя социална услуга и качествена грижа за деца, включително с увреждания, и възрастни с увреждания, в общността или в домашна среда. Успоредно с това, лицата, ангажирани с постоянните грижи за такива деца или възрастни възрастни да получават подкрепа, свързана с участието им на реалния пазар на труда.

Дейностите да са насочени към подобряването на достъпа до социални и здравни услуги и повишаване равнището на заетост на хората с увреждания, както и до връщането на пазара на труда на членове на семействата, полагащи грижи за лицата с увреждания.

Дейностите по мерките трябва да допринасят за постигане на целите на основните стратегически документи: Национална стратегия за намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване 2020 г. и Националната стратегия за дългосрочна грижа.

Бюджет на мярката

(Изм. с доп.споразумение № РД50-35/02.11.2020) Съгласно финансовия план на СВОМР предвидения бюджет за безвъзмездна финансова помощ е **761 353,67** лева

Интензитет и размер на финансовата помощ:

Максималният интензитет на помощта е в размер до 100% от общата стойност на допустимите разходи.

Финансови параметри за проектите:

Минималният размер на общите допустими разходи за един проект е левовата равностойност на 50 000 евро при курс 1,9558 лева за едно евро.

Максималният размер на общите допустими разходи за един проект е левовата равностойност на 200 000 евро при курс 1,9558 лева за едно евро.

Допустими разходи:

Допустимите разходи се определят съгласно изискванията на Глава 5, Раздел I от ЗУСЕСИФ и приложимите подзаконовни нормативни актове, разпоредбите на Регламент № 1303/2013, Регламент № 1304/2013, Регламент № 966/2012 и приложимото национално законодателство за финансовата рамка 2014–2020 г. Съгласно Глава 5, Раздел I от ЗУСЕСИФ, за да бъдат допустими, разходите трябва да отговарят едновременно на следните условия:

1. разходите са за дейности, съответстващи на критериите за подбор на операции и се извършват от допустими бенефициенти съгласно съответната програма по чл. 3, ал. 2;
2. разходите попадат във включени в документите по чл. 26, ал. 1 и в одобрения проект категории разходи;
3. разходите са за реално доставени продукти, извършени услуги и строителни дейности;
4. разходите са извършени законосъобразно съгласно приложимото право на Европейския съюз и българското законодателство;
5. разходите са отразени в счетоводната документация на бенефициента чрез отделни счетоводни аналитични сметки или в отделна счетоводна система;
6. за направените разходи е налична одитна следа съгласно минималните изисквания на чл. 25 от Делегиран регламент (ЕС) № 480/2014 на Комисията от 3 март 2014 г. за допълнение на Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета за определяне на общоприложими

разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство (ОВ, L 138/5 от 13 май 2014 г.) и са спазени изискванията за съхраняване на документите съгласно чл. 140 от Регламент (ЕС) № 1303/2013;

7. разходите са съобразени с приложимите правила за предоставяне на държавни помощи.

8. да са извършени в съответствие с принципа на доброто финансово управление в съответствие с чл. 30 на Регламент (ЕС, ЕВРАТОМ) № 966/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 г. относно финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза, и за отмяна на Регламент (ЕО, ЕВРАТОМ) № 1605/2002 на Съвета (ОВ, L 298 от 26.10.2012 г.)

Видовете допустими разходи по ОПРЧР могат да бъдат представени в следния неизчерпателен списък:

- разходи за оборудване и обзавеждане;
- разходи за трудови и други възнаграждения, стипендии и други доходи на физически лица за дейности, пряко свързани с изпълнението на договора за финансиране, включително осигурителните вноски, начислени за сметка на осигурителя върху договореното възнаграждение, съгласно националното законодателство;
- разходи за командировки (пътни, дневни и квартирни); стойността им се определя съгласно Наредбата за командировките в страната и Наредбата за служебните командировки и специализации в чужбина или съгласно съответните нормативни актове на друга държава- членка на Европейския съюз, в случаите, когато не е приложимо българското законодателство;
- разходи за материали и консумативи, необходими за изпълнението на дейностите по договора за финансиране;
- разходите за стипендии и други доходи, изплатени от трети страни в полза на участниците в дадена дейност;
- разходи, свързани с участието на хора с увреждания.

Пълния обхват на допустимите разходи ще бъде посочен в Условието за кандидатстване, изготвени от МИГ за конкретните процедури на подбор, съгласно Указанията на УО на ОПРЧР.

Недопустими разходи

- разходи, финансирани по друга операция, програма или каквато и да е друга финансова схема, произлизаща от националния бюджет, от бюджета на Общността или от друга донорска програма;
- глоби, финансови санкции и разходи за разрешаване на спорове;
- комисионите и загубите от курсови разлики при обмяна на чужда валута;
- данък върху добавената стойност, освен когато не е възстановим;
- закупуване на дълготрайни материални активи - втора употреба;

- разходите за гаранции, осигурени от банка или от друга финансова институция, с изключение на разходите по финансови инструменти.
- лихви по дългове, с изключение на свързани с безвъзмездна финансова помощ, предоставени под формата на лихвени субсидии или субсидии за гаранционни такси;
- субсидиране на лихва по одобрени схеми за държавни помощи и разноските за финансови транзакции;
- разходи за закупуване на инфраструктура, земя и недвижимо имущество;
- разходи за консултантски услуги, свързани с подготовката и/или попълването на документите за кандидатстване за финансова подкрепа.

На основание чл. 57, ал. 2 от ЗУСЕСИФ не са допустими разходи за проекти или дейности, които са физически завършени или изцяло осъществени преди подаването на формуляра за кандидатстване от бенефициента, независимо дали всички свързани плащания са извършени от него.

Не са допустими за финансиране разходи за консултантски услуги, свързани с подготовката и/или попълването на документите за кандидатстване за финансова подкрепа.

Пълния обхват на недопустимите разходи ще бъде посочен в Условието за кандидатстване, изготвени от МИГ за конкретните процедури на подбор, съгласно Указанията на УО на ОПРЧР.

Критерии за избор на проекти

Критерии	Скала на оценка	Максимален брой точки
1. Оперативен капацитет		10
1.1 <u>Опит на кандидата и партньора/партньорите в управлението на проекти и/или опит в изпълнение на дейности, като тези включени в проектното предложение⁵ през последните 5 години: (изброяват се дейностите)</u>		
1.2 А <u>Опит на кандидата в управлението на проекти и/или опит в изпълнение на дейности, като тези включени в проектното предложение през последните 5 години</u>		
1.1.Б <u>Опит на партньора/партньорите в управлението на проекти и/или опит в изпълнение на дейности, подобни на тези включени в проектното предложение⁶ през последните 5 години</u>		
1.3. Опит на законния представител на кандидата (управител, прокурист и др.)/собственика на капитала на		

⁵ Оценката по т.1.1 се формира като средно аритметична оценка между оценките по т. 1.1 А и т. 1.1 Б. В случай че не е предвидено участието на партньор по проекта, се взема само оценката по т. 1.1 А

⁶ В случай че са включени повече от един партньор, оценката се формира като средно аритметична от оценките на всеки партньор.

	организацията в организация, управление/изпълнение на проекти на проекти и/или в дейности като тези, включени в проектното предложение и/или управленски опит.		
	2. Съответствие		15
	2.1 Описание и обосновка на <u>целите на проекта (оценява се връзката между заложените цели и целите на процедурата, нуждите на целевите групи, както и предвидените резултати)</u>		
	2.3 Описание на целевите групи по проекта и техните нужди		
	3. Методика и организация		30
	3.3 Съответствие на дейностите с целите и очакваните резултати		
	3.4 Яснота на изпълнение на дейностите		
	4. Бюджет и ефективност на разходите - Ефективност, ефикасност и икономичност на разходите и структурираност на бюджета		15
	5. Допълнителни специфични критерии		30
	5.1.Брой разкрити, работни места на пълен работен ден в изпълняваните проекти	От 1 до 3 работни места – 5 От 3 – 7 работни места - 10 Над 7 работни места - 15	15
	5.2. Териториален и общностен обхват на дейностите	Дейностите по проекта обхващат населени места и представители на целевите групи само от едната община – 5 точки; Дейностите по проекта обхващат населени места и представители на целевите групи от двете общини – 10 точки Дейностите по проекта се осъществяват на територията на двете общини и включват представители на целевите групи и от малки и отдалечени от общинските центрове населени места -15	15

Обща бележка: МИГ след съгласуване с УО на ОП РЧР, има право да допълва и модифицира критериите, съобразно спецификата на съответната процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ. Точките в самите раздели също могат да бъдат променяни в съответствие с конкретната процедура. В зависимост от спецификата на всяка една процедура могат да се добавят допълнителни критерии в рамките на четирите раздела. Разпределението и точкуването на критериите за оценка в рамките на всеки от разделите ще бъде определено в процеса на разработване на насоките за кандидатстване към одобрените стратегии, съгласно Указанията на УО на ОП РЧР по чл. 37, ал. 1 от ПМС 161/2016 г. МИГ след съгласуване с УО на ОПРЧР могат да определят минимален брой точки за преминаване по отделните раздели и/или минимално допустима оценка за качество на проектните предложения.

Режим на минимална помощ:

Мярката се изпълнява в съответствие с правилата за минимална помощ (правилото **de minimis**) по смисъла на Регламент (ЕС) № 1407/2013 на Комисията от 18 декември 2013 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) към помощта *de minimis*, публикуван в Официален вестник на ЕС L 352 от 24.12.2013 година.

В тази връзка следва да се има предвид, че кандидати и/или партньори са **недопустими да получат минимална помощ, ако попадат в забранителните режими на помощ** в съответствие с Регламент (ЕС) № 1407/2013, а именно:

а) помощите, предоставяни на предприятия, които извършват дейност **в сектора на рибарството и аквакултурите**, обхванати от Регламент (ЕС) № 1379/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2013 г. относно общата организация на пазарите на продукти от риболов и аквакултури, за изменение на регламенти (ЕО) № 1184/2006 и (ЕО) № 1224/2009 на Съвета и за отмяна на Регламент (ЕО) № 104/2000 на Съвета (ОВ L 354 от 28.12.2013 г.);

б) помощите, предоставяни на предприятия, които извършват дейност **в областта на първичното производство на селскостопански продукти** („селскостопански продукти“ са продукти, изброени в приложение I към Договора (ДФЕС), с изключение на продуктите на рибарството и аквакултурите, включени в приложното поле на Регламент (ЕС) № 1379/2013). Когато дадено предприятие упражнява дейност в секторите, посочени по-горе в букви а) или б) , както и в един или повече от секторите или дейностите, попадащи в допустимите сектори, съгласно Регламент (ЕС) № 1407/2013 г., то предприятието може да получи помощ само за допустимите по регламента сектори, при условие че получателят на помощта гарантира посредством подходящи средства, като например разделение на дейностите или разграничаване на разходите, че дейностите в изключените сектори (букви а и б) не се ползват от помощ *de minimis*, предоставена съгласно Регламент (ЕС) № 1407/2013 г.

	<p><u>Демаркация</u> Координацията между ЕСФ и останалите фондове е необходима, за да се избегне препокриване на сферите на подкрепа, както и избягване на двойното финансиране, а и максимално да се увеличат полезните взаимодействия между фондовете чрез допълняемост между тях. За целта, в ОПРЧР са залегнали правила относно разграничаването на сферите на подкрепа от фондовете. Правилата са подробно описани в Приложение 1.1 към Стратегията за ВОМР, в съответствие с Указанията на УО на ОПРЧР за прилагане на подхода ВОМР с ресурси на ОПРЧР (актуализирани за втори прием).</p>
<p><u>ОПИК</u> <u>(ЕФРР)</u></p>	<p><u>Мярка 19.2 - 1., Подкрепа за внедряване на иновации в предприятията“</u></p> <p><u>Съответствие с приоритети на ОПИК 2014-2020, в т.ч. цел и принос:</u> Съответствие: Приоритетна ос 1: „Технологично развитие и иновации“, Инвестиционен приоритет 1.1: "Технологично развитие и иновации", Тематична цел 1: „Насърчаване на разработването и въвеждането в практиката на иновации“ от Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ за периода 2014-2020 година Цел: Насърчаване на разработването и въвеждането в практиката на иновации; Повишаване на иновационната дейност на предприятията Технологично развитие и повишаване на иновационната активност Принос: Мярката допринася за изпълнение на специфичната цел: „Повишаване на иновационната дейност на предприятията“ на Приоритетна ос 1 „Технологично развитие и иновации“, Инвестиционен приоритет „Технологично развитие и иновации“, Тематична цел 1: „Насърчаване на разработването и въвеждането в практиката на иновации“ на ОПИК и на Специфична цел 1 от Стратегията за ВОМР.</p> <p><u>Обхват на мярката:</u> Териториален обхват: Целевата територия на МИГ Балчик – Генерал Тошево. Секторен обхват: По Приоритетна ос 1 „Технологично развитие и иновации“ се подкрепят само внедряване или разработване на иновации, попадащи в тематичните области на Иновационната стратегия за интелигентна специализация (ИСИС). Обхват на инвестициите: Мярката подкрепя дейностите от Приоритетна ос 1: „Технологично развитие и иновации“, Инвестиционен приоритет 1.1: "Технологично развитие и иновации", Тематична цел 1: „Насърчаване на разработването и въвеждането в практиката на иновации“ от Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ за периода 2014-2020 г., попадащи в областите на интелигентната специализация, посочени в ИСИС, и</p>

по-конкретно дейности в подкрепа за иновации в предприятията, вкл. разработване и внедряване на нови продукти, процеси и бизнес модели, насочени към стимулиране на устойчив бизнес и ускоряване темпа на растеж (осигуряване на „догонващ растеж“) и благоприятстване развитието на иновации (като възможност за „интелигентен растеж“). Целта е повишаване на иновационната дейност в тематичните области на ИСИС, като изпълнението на проектите, подкрепени по мярката, следва да води до пазарна реализация на продукт (стока или услуга) или внедряване на процес в приоритетните направления на тематичните области на ИСИС.

Специфика по отношение на обхванатата територия:

Мярката е насочена към удовлетворяване на идентифицираните в анализа на социално-икономическото развитие на територията на МИГ Балчик – Генерал Тошево нужди на МСП и потребности на целевата територия от инвестиции за насърчаване на иновационната активност на малките и средните предприятия, за разработване и/или внедряването на иновации от и на територията на действие на МИГ, насърчаване на частните инвестиции в научни изследвания и иновации, развитие на устойчива пазарна конкурентоспособност с цел подобряване на производствените процеси, повишаване на производствения капацитет, засилване на експортния потенциал на предприятията и устойчиво развитие, вкл. чрез диверсификация и алтернативни дейности.

Целева група и идентифицирани проблеми

Целева група: Предприятия, разработващи/ внедряващи иновации, включително и съществуващи предприятия.

Идентифицирани проблеми: Липса на инвестиционна активност, насочена към внедряване на иновации, вкл. насочени към диверсификация . Това води до слаба конкурентоспособност или неустойчива такава на местните предприятия и спъва развитието на алтернативни дейност

Допустими типове бенефициенти (получатели):

Малки и средни предприятия (МСП) - търговци по смисъла на Търговския закон или Закона за кооперациите, отговарящи на изискванията за малко или средно предприятие съгласно Закона за малките и средни предприятия и Приложение I на Регламент (ЕС) № 651/2014, които имат седалище и адрес на управление на територията на действие на МИГ Балчик – Генерал Тошево и ще осъществяват дейностите по проекта на същата територия на действие. Допустимите получатели на помощта и/или техни законни или упълномощени представители трябва да отговарят на условията на чл. 18, ал. 4 от Наредба № 22 от 14.12.2015 г. на МЗХ за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за Водено от общностите местно развитие“ на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от ПРСР (2014–2020).

Със средства от ОПИК **не се допуска** финансиране на проекти, изпълнявани от **микро** предприятия в рамките на селски райони и от предприятия, които не са допустими съгласно демаркацията на ОПИК с други програми

Кандидатите трябва да отговарят на изискванията за микро, малко или средно предприятие съгласно Закона за малките и средни предприятия. Допустимостта на кандидатите по този критерий се определя на териториален принцип съгласно демаркацията на ОПИК и Приложения № 1-3 на ПМС №

161/2016.

Допустимите получатели трябва да имат седалище и адрес на управление на територията на действие на МИГ Балчик – Генерал Тошево и да осъществяват дейностите по проекта на същата територия на действие.

Допустимите получатели трябва да отговарят на всички условия и изисквания на приложимото европейско и българско право за допустимост, регламентирани в актуални текстове на действащата нормативна уредба, определяща условията и реда за подпомагане.

Иновативни подходи: Не са идентифицирани на ниво Стратегия, но са възможни на ниво проект с оглед на конкретните му цели и решавани нужди.

Бюджет:

Съгласно финансовия план на СВOMP бюджетът на мярката е 391160,00 лева;

Интензитет на финансовата помощ:

Максимален интензитет на безвъзмездната финансова помощ за режим „*de minimis*” за малки и средни предприятия е до 90% от общата стойност на допустимите разходи по проекта.

Финансови параметри за проектите:

Минималният размер на общите допустими разходи за един проект е левовата равностойност на 50 000 евро при курс 1,9558 лева за едно евро

Максималният размер на общите допустими разходи за един проект е левовата равностойност на 200 000 евро при курс 1,9558 лева за едно евро

Допустими дейности и категории разходи:

Индикативни допустими дейности:

Индикативните дейности към мярката в Стратегията за ВOMP предвиждат:

- ✓ подкрепа за иновации в предприятията, вкл. разработване и внедряване на нови продукти, процеси и бизнес модели в предприятия.

Предвижда се инвестиционна подкрепа, консултантски и помощни услуги за разработване и внедряване на иновации в предприятията.

Допустими дейности:

Подкрепят се само дейности за внедряване или разработване на иновации, попадащи в тематичните области на ИСИС.

Изпълнението на дейностите, подкрепени по мярката, следва да води до пазарна реализация на продукт (стока или услуга) или внедряване на процес в приоритетните направления на тематичните области на ИСИС. Разграничават се следните видове иновации: продуктова (стока или услуга), производствена (процесова), маркетингова и организационна. Внедрената иновация (продукти; стоки или услуги; процеси) може да е собствена разработка или на база интелектуални права, придобити от трети лица, без да се нарушават чужди права върху интелектуална собственост.

Допустими дейности по Елемент А „Инвестиции“:

- Придобиване на ново оборудване, необходимо за внедряване в производството на иновативния продукт (стока или услуга) или процес.
- Придобиване на права на интелектуална собственост върху иновациите, които ще бъдат подкрепяни по мярката.
- Придобиване/разработване на специализиран софтуер, необходим за внедряването на иновативния продукт (стока или услуга) или процес.

Дейностите по Елемент А „Инвестиции“ от мярката към Стратегията за ВОМР следва да бъдат изпълнявани при условията и праговете за минимална помощ.

Допустими примерни дейности по Елемент Б „Услуги“:

- Консултантски услуги в подкрепа на иновациите: консултиране, подпомагане и обучение в областта на трансфера на знания; в областта на придобиването, защитата и експлоатацията на нематериални активи; в областта на използването на стандарти и на правилата, които ги уреждат.

- Помощни услуги в подкрепа на иновациите: осигуряване на бази данни в процеса на изпълнение на дейностите с цел разработване на по-ефективни продукти, процеси или услуги; осигуряване на пазарни проучвания; на лаборатории; на етикети за качество; изпитване и сертифициране - с цел разработване на по-ефективни продукти, процеси или услуги.

Дейностите по Елемент Б „Услуги“ от мярката към Стратегията за ВОМР следва да бъдат изпълнявани при условията и праговете за минимална помощ.

Максималният размер на помощта по посочения елемент за едно и също предприятие, заедно с другите получени минимални помощи, не може да надхвърля левовата равностойност на 200 000 евро за период от три бюджетни години. При прилагане на режим „de minimis“ и по двата елемента, то посоченият праг от 200 000 евро за период от три бюджетни години се прилага към размера на помощта общо по двата елемента.

Всяко проектно предложение по мярката към Стратегията за ВОМР задължително трябва да включва комбинация от дейности от двата елемента, като Елемент А „Инвестиции“ е задължителен. Включването само на дейности по Елемент Б „Услуги“ е недопустимо.

Категории разходи:

С Постановление № 189 от 28 юли 2016 г. за определяне на национални правила за допустимост на разходите по програмите, съфинансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове, за програмен период 2014 - 2020 г. (ПМС № 189/2016) се определят общите национални правила и детайлните правила за допустимост на разходите по програмите, съфинансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове, за програмен период 2014 - 2020 г. чрез конкретизиране на условия за допустимост и/или недопустимост на определени категории разходи.

Допустими разходи:

Допустимите разходи се определят на база на изискванията на Глава 5, Раздел I от Закона за управление на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове (ЗУСЕСИФ), приложимите подзаконовни нормативни актове и национално законодателство и разпоредбите на Регламент (ЕС) № 1303/2013 г. за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета.

За допустими се считат разходите, отговарящи на условията на чл. 57, ал. 1 от

ЗУСЕСИФ.

Разходите са допустими, ако са платени в срока за допустимост на разходите за програмния период 2014-2020.

Допустими разходи по Елемент А „Инвестиции“:

- Разходи за придобиване на машини, съоръжения и оборудване, представляващи дълготрайни материални активи, необходими за изпълнението на дейностите по проекта;

- Разходи за придобиване на дълготрайни нематериални активи (вкл. разходи за разработване на софтуер), необходими за изпълнението на дейностите по проекта.

Допустими разходи по Елемент Б „Услуги“:

- Разходи за консултантски услуги в подкрепа на иновациите, извършени за изпълнение на дейностите по консултиране, подпомагане и обучение в областта на трансфера на знания; в областта на придобиването, защитата и експлоатацията на нематериални активи; в областта на използването на стандарти и на правилата, които ги уреждат.

- Разходи за помощни услуги в подкрепа на иновациите, извършени за изпълнение на дейностите за осигуряване на бази данни с цел разработване на по-ефективни продукти, процеси или услуги; за осигуряване на пазарни проучвания; на лаборатории; на етикети за качество; изпитване и сертифициране - с цел разработване на по-ефективни продукти, процеси или услуги.

Опростени разходи се прилагат, ако са допустиви по програмата и това се посочва в условията за кандидатстване.

Недопустими разходи

Недопустимите разходи се определят на основа на изискванията на Глава 5, Раздел I от ЗУСЕСИФ, приложимите подзаконови нормативни актове и национално законодателство и разпоредбите на Регламент (ЕС) № 1303/2013 г. за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета.

На основание на чл. 57, ал. 2 от ЗУСЕСИФ не са допустими разходи за проекти или дейности, които са физически завършени или изцяло осъществени преди подаването на формуляра за кандидатстване от бенефициента, независимо дали всички свързани плащания са извършени от него.

Приложим режим на минимална помощ:

Мярката ще се изпълняват в съответствие с правилата за минимална помощ (режим на помощ de minimis) по смисъла на Регламент (ЕС) № 1407/2013 на Комисията от 18 декември 2013 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта de minimis, публикуван в Официален вестник на ЕС L 352 от 24.12.2013 г.

Максималният размер на помощта по режим de minimis, за която се

кандидатства заедно с другите получени минимални помощи, не може да надхвърля левовата равностойност на 200 000 евро и съответно левовата равностойност на 100 000 евро в случай на едно и също предприятие, което осъществява шосейни товарни превози за чужда сметка за период от три бюджетни години.

Размерът на получените минимални помощи се определя като сбор от помощта, за която се кандидатства и получената минимална помощ от:

- предприятието кандидат;
- предприятията, с които предприятието кандидат образува „едно и също предприятие“ по смисъла на чл. 2, пар. 2 на Регламент (ЕС) № 1407/2013;
- всички предприятия, които са се втели, слели с или са придобити от някое от предприятията, образуващи „едно и също предприятие“ с предприятието кандидат съгласно чл. 3, пар. 8 на Регламент (ЕС) № 1407/2013;
- предприятията, образуващи „едно и също предприятие“ с предприятието кандидат, които са се възползвали от помощ de minimis, получена преди разделяне или отделяне, съгласно чл. 3, пар. 9 от Регламент (ЕС) № 1407/2013.

Очакван принос: Очакваният принос от мярката се изразява основно в нарастване на дела на предприятията, които самостоятелно разработват, внедряват и разпространяват иновации, в резултат на което ще се повиши иновационният им капацитет и конкурентоспособност. В резултат се очаква засилване на иновационната дейност на предприятията чрез стимулиране на инвестициите в научно-изследователска и развойна дейност и увеличаване на инвестициите в продуктови, процесни, маркетингови и/или организационни иновации

Критерии за оценка на проектите и тяхната тежест:

1. В случай на разработване на продуктова и/или производствена иновация

Критерии	Брой ⁷ точки
I. Иновативност и пазарна приложимост на разработваната иновация	20
1. Новост на разработваната иновация	5
2. Пазарна приложимост и жизнеспособност на разработваната иновация	15
II. Иновативен капацитет на екипа на кандидата и степен на техническа готовност	20
1. Опит на екипа на кандидата в изпълнението на сходни дейности	4
2. Образователно-квалификационно ниво на екипа на кандидата	3
3. Придобити права по интелектуална собственост от кандидата, управителя и/или ъдружниците	3

⁷ Тежестта на критериите в рамките на всеки обособен раздел се определят от МИГ в изпълнение на заложените цели и приоритети в стратегията за местно развитие.

4. Начин на разработване на иновацията (от кандидата и/или чрез използване на външни услуги)	5
5. Степен на техническа готовност за разработване на иновацията	5
III. Приоритизиране на проекти	10
1. Регионална специализация съгласно ИСИС	5
2. Подкрепа за еко-иновации ⁸	5
IV. Реалистичност на разходите и плана за действие по проекта	10
1. Реалистичност на разходите по проекта	4
2. Реалистичност на плана за действие по проекта	4
3. Проектното предложение осигурява устойчивост на резултатите и ефект от изпълнението на проекта, вкл. към стратегията за местно развитие	2
V. Допълнителни специфични критерии към СМР, определени от МИГ/МИРГ	40⁹
1. Инвестициите по проекта водят до разкриване нови работни места на пълен работен :От 1 до 3 работни места – 10 ;Над 3 работни места - 20	20
2. Инвестициите по проекта ще се извършват в северната част на територията на МИГ	20
Максимален брой точки	100
2. В случай на внедряване на продуктова и/или производствена иновация	
Критерии	Брой ¹⁰ точки
I. Иновативност и пазарна приложимост на подкрепяната иновация	15
1. Степен на за ита на подкрепяната по проекта иновация	2
2. Новост на подкрепяната иновация	3
3. Пазарна приложимост и жизнеспособност на иновацията	5
4. Подкрепяната по проекта иновация е резултат от съвместна дейност между кандидата и научна организация или собствена за кан идата дейност	5
II. Иновативен капацитет и финансова стабилност на кандидата	15
1. Опит на кандидата в изпълнението на дейности, сходни с дейностите, за които се кандидатства (съгласно Справката за иновационна дейност	3

⁸ Еко-иновациите се определят като всяка форма на иновация, в резултат на която е налице, или е насочена към значителен и видим напредък към целта за устойчиво развитие чрез намаляване на въздействието върху околната среда, повишаване на устойчивостта към натиска върху околната среда или постигане на по-ефективно и отговорно използване на природните ресурси.

⁹ МИГ/МИРГ определя специфичните критерии за приоритизиране на проектите в изпълнение на заложените цели и приоритети така, че да не надвишават 40% от общия брой точки.

¹⁰ Тежестта на критериите в рамките на всеки обособен раздел се определят от МИГ в изпълнение на заложените цели и приоритети в стратегията за местно развитие.

на предприятието през последните три финансови години, подавана към НСИ)	
2. Предприятия, занимаващи се с научно-изследователска и развойна дейност (НИРД) – средно за последните три финансови години	3
3. Претеглен марж на печалбата за последните три финансови години	3
4. Претеглена брутна добавена стойност за последните три финансови години	3
5. Претеглен коефициент на рентабилност на активите за последните три финансови години	3
III. Конкурентоспособност на предприятието в резултат на изпълнението на проекта (прогнозни данни)	12
1. Вътрешна норма на възвръщаемост (IRR)	3
2. Дисконтиран срок за откупуване на инвестициите (DPP)	3
3. Нарастване на производителността на предприятието вследствие на изпълнението на проекта	3
4. Нарастване на нетните приходи от продажби/Обща стойност на проекта	3
IV. Приоритизиране на проекти	8
1. Регионална специализация съгласно ИСИС	5
2. Подкрепа за еко-иновации	3
V. Реалистичност на разходите по проекта	10
1. Реалистичност на разходите по проекта	3
2. Реалистичност на плана за действие по проекта	3
3. Проектното предложение осигурява устойчивост на резултатите и ефект от изпълнението на проекта, вкл. към стратегията за местно развитие	4
VI. Допълнителни специфични критерии към СМР определени от МИГ	40¹¹
1. Инвестициите по проекта водят до разкриване нови работни места на пълен работен :От 1 до 3 работни места – 10 ;Над 3 работни места - 20	20
2. Инвестициите по проекта ще се извършват в северната част на територията на МИГ	20
Максимален брой точки	1 0
Условията за кандидатстване с проектни предложения за изпълнение на стратегията за местно развитие и тяхната оценка се определят съгласно	

¹¹ МИГ определя специфичните критерии за приоритизиране на проектите в изпълнение на заложените цели и приоритети така, че да не надвишават 40% от общия брой точки.

приложимите разпоредби на ЗУСЕСИФ и ПМС № 161/2016.
Подборът на проекти се определя в ЗУСЕСИФ и ПМС № 161/2016 - Глава пета **КООРДИНАЦИЯ ВЪВ ВРЪЗКА С ОДОБРЕНИЕ НА ПРОЕКТИ КЪМ СТРАТЕГИЯ ЗА ВОМР**, Раздел I Подбор на проекти към стратегия за ВОМР на ПМС № 161/2016.

Демаркация:

За мярката се прилагат условията, определени в Указанията на Управляващия орган на ОПИК (2014–2020) относно подготовката на стратегии за местно развитие при многофондово прилагане на Подхода ВОМР, по отношение на демаркацията с ПРСР и ОПМДР и ограниченията за предприятията от секторите на рибарството и аквакултурите, първично производство на селскостопански продукти, преработката и продажбата на селскостопански продукти, вкл. и по отношение на демаркацията с ОП РЧР, ОПОС, ОП НОИР и Хоризонт 2020, както и условията в действащото приложимо европейско и национално право за спазване на установената липса на припокриване и координация по всички програми, финансирани със средства на ЕС. Със средства от ОПИК не се допуска финансиране на проекти, изпълнявани от микропредприятия в рамките на селски райони и от предприятия, които не са допустими съгласно координацията на ОПИК с другите програми.

Мярка 19.2 – 2.1. „Достъп до финансиране в подкрепа на предприемачеството“

Съответствие с приоритети на ОПИК 2014-2020, в т.ч. цел и принос

Съответствие: Приоритетна ос 2: „Предприемачество и капацитет за растеж“, Инвестиционен приоритет 2.1: „Достъп до финансиране в подкрепа на предприемачеството“, Тематична цел 3: „Повишаване на конкурентоспособността на местните икономики и възможности за създаване на местен бизнес, вкл. чрез диверсификация и алтернативни дейности“ от Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ за периода 2014-2020 година

Цели: Повишаване на конкурентоспособността на местните икономики и възможности за създаване на местен бизнес, вкл. чрез диверсификация и алтернативни дейности;Подобряване нивото на оцеляване на МСП, включително чрез насърчаване на предприемачеството;Достъп до финансиране в подкрепа на предприемачите.

Принос: Мярката допринася за изпълнение на специфичната цел: „Подобряване нивото на оцеляване на МСП, включително чрез насърчаване на предприемачеството“ на Приоритетна ос 2: „Предприемачество и капацитет за растеж“, Инвестиционен приоритет 2.1: „Достъп до финансиране в подкрепа на предприемачеството“, Тематична цел 3: „Повишаване на конкурентоспособността на местните икономики и възможности за създаване на местен бизнес, вкл. чрез диверсификация и алтернативни дейности“ на ОПИК и на Специфичната цел от Стратегията за ВОМР.

Обхват на мярката:

Териториален обхват: Целевата територия на МИГ Балчик – Генерал Тошево.

Секторен обхват: По Приоритетна ос 2: „Предприемачество и капацитет за

растеж“ се предвижда подкрепа за секторите, изведени като приоритетни съгласно Националната стратегия за насърчаване на малките и средните предприятия 2014-2020 (НСНМСП). Кандидатите за подпомагане трябва да са с код на основна икономическа дейност по Класификация на икономическите дейности (КИД - 2008) в една от посочените групи сектори на икономическа дейност съгласно тяхната технологична интензивност.

Обхват на инвестициите: Мярката подкрепя дейностите за насърчаване на предприемачески идеи в области, свързани с европейски и регионални предизвикателства от Приоритетна ос 2: „Предприемачество и капацитет за растеж“, Инвестиционен приоритет 2.1: „Достъп до финансиране в подкрепа на предприемачеството“, Тематична цел 3: „Повишаване на конкурентоспособността на местните икономики и възможности за създаване на местен бизнес, вкл. чрез диверсификация и алтернативни дейности“

Специфика по отношение на обхванатата територия:

Мярката е насочена към удовлетворяване на идентифицираните в анализа на социално-икономическото развитие на територията на МИГ Балчик – Генерал Тошево нужди и потребности на местните МСП от устойчиво развитие и диверсификация на техния бизнес за постигане на пазарна конкурентоспособност и подобряване на производствените процеси, повишаване на производствения капацитет. Нуждите произтичат от затруднения достъп до източници за финансиране и незадоволителните условия за реализиране на предприемачески възможности, вследствие от негативните процеси по отношение факторите за растеж и качеството на работната сила. Мярката е насочена към ускоряване темпа на растеж и заетост на малкия и средния бизнес от целевата територия чрез създаване на възможности за по-лесен достъп до финансиране, респ. за оцеляване на МСП и за съхранение на предприемаческия дух. МСП са ключов източник за създаване на работни места, нови бизнес идеи, източник са на предприемачески умения и иновации. В този аспект, усилията за създаване на конкурентоспособна и устойчива местна икономика, осигуряване на растеж и заетост, са в пряка зависимост от подпомагане развитието на МСП на територията на действие на МИГ Балчик – Генерал Тошево за преодоляване на проблемите и негативни процеси по отношение на възможностите за развитие.

Целева група и идентифицирани проблеми

Целева група: За подкрепа за насърчаване на предприемаческите идеи в области, свързани с европейски и регионални предизвикателства и секторите на НСНМСП целева група са МСП, желаещи да реализират предприемачески идеи в областта на здравеопазването, процесите, свързани със застаряването на населението, демографските въпроси, културните и творчески индустрии и др.

Идентифицирани проблеми: недостатъчна конкурентоспособност в контекста на европейските и регионални предизвикателства; застрашена устойчивост на предприятията; липса на достъп до финансиране за предприемаческите идеи.

Допустими типове бенефициенти (получатели):

Малки и средни предприятия (МСП) - търговци по смисъла на Търговския

закон или Закона за кооперациите, отговарящи на изискванията за малко или средно предприятие съгласно Закона за малките и средни предприятия и Приложение I на Регламент (ЕС) № 651/2014 -стартиращи (новорегистрирани) и съществуващи предприятия в определените в Националната стратегия за насърчаване на МСП сектори, както и предприятия, развиващи своята дейност в областта на културните и творческите индустрии, предприятия развиващи нови продукти и услуги, свързани със застаряването на населението, полагане на грижи и здравеопазване, социално предприемачество и др.

Допустимите получатели трябва да имат седалище и адрес на управление на територията на действие на МИГ Балчик – Генерал Тошево и да осъществяват дейностите по проекта на същата територия на действие.

Със средства от ОПИК **не се допуска** финансиране на проекти, изпълнявани от **микро** предприятия в рамките на селски райони и от предприятия, които не са допустими съгласно демаркацията на ОПИК с други програми

Кандидатите трябва да отговарят на изискванията за микро, малко или средно предприятие съгласно Закона за малките и средни предприятия. Допустимостта на кандидатите по този критерий се определя на териториален принцип съгласно демаркацията на ОПИК и Приложения № 1-3 на ПМС № 161/2016.

Допустимите получатели трябва да имат седалище и адрес на управление на територията на действие на МИГ Балчик – Генерал Тошево и да осъществяват дейностите по проекта на същата територия на действие.

Допустимите получатели трябва да отговарят на **всички условия и изисквания за допустимост** на приложимото европейско и българско право , регламентирани в актуални текстове на действащата нормативна уредба, определяща условията и реда за подпомагане.

Иновативни подходи: Не са идентифицирани на ниво Стратегия, но са възможни на ниво проект с оглед на конкретните му цели и решавани нужди.

Бюджет:

Съгласно финансовия план на СВOMP бюджетът на мярката е 586740,00 лева;

Интензитет на финансовата помощ:

Максимален интензитет на безвъзмездната финансова помощ за **режим „de minimis”** за малки и средни предприятия е до 90% от общата стойност на допустимите разходи по проекта.

Финансови параметри за проектите:

Минималният размер на общите допустими разходи за един проект е левовата равностойност на 30 000 евро при курс 1,9558 лева за едно евро

Максималният размер на общите допустими разходи за един проект е левовата равностойност на 200 000 евро при курс 1,9558 лева за едно евро

Допустими дейности и категории разходи:

Допустими дейности:

Допустимите дейности трябва да попадат в обхвата на Инвестиционен приоритет 2.1: „Достъп до финансиране в подкрепа на предприемачеството” по Приоритетна ос 2: „Предприемачество и капацитет за растеж“, Тематична цел 3: „Повишаване на конкурентоспособността на местните икономики и възможности за създаване на местен бизнес, вкл. чрез диверсификация и

алтернативни дейности“ в секторите, изведени като приоритетни съгласно НСНМСП 2014-2020.

Индикативни допустими дейности:

- ✓ насърчаване на предприемаческите идеи в области, свързани с европейски и регионални предизвикателства и секторите на НСНМСП.

Предвижда се насърчаване на предприемаческите идеи в области, свързани с европейски и регионални предизвикателства и секторите на НСНМСП.

Предвид особената значимост за ЕС на определени специфични области, свързани с европейските и регионални предизвикателства, подкрепа ще получат предприятия в специфични сфери, напр.: творчески и културни индустрии, предприятия, разработващи нови продукти и услуги, свързани със застаряване на населението, полагане на грижи и здравеопазване, в т.ч. социално предприемачество. Предвижда се и подкрепа на идеи, които ще се реализират от жени предприемачи, стартиращи предприемачи – лица до 29 годишна възраст и за лица на възраст над 50 години, стартиращи собствен бизнес, като дейностите трябва да съответстват на принципа на ефективност и ефикасност, при най-адекватното съотношение между очакваните разходи и ползи.

Категории разходи:

С Постановление № 189 от 28 юли 2016 г. за определяне на национални правила за допустимост на разходите по програмите, съфинансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове, за програмен период 2014 - 2020 г. (ПМС № 189/2016) се определят общите национални правила и детайлните правила за допустимост на разходите по програмите, съфинансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове, за програмен период 2014 - 2020 г. чрез конкретизиране на условия за допустимост и/или недопустимост на определени категории разходи.

Допустими разходи:

Допустимите разходи се определят на база на изискванията на Глава 5, Раздел I от Закона за управление на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове (ЗУСЕСИФ), приложимите подзаконовни нормативни актове и национално законодателство и разпоредбите на Регламент (ЕС) № 1303/2013 г. за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета.

За допустими се считат разходите, отговарящи на условията на чл. 57, ал. 1 от ЗУСЕСИФ.

Разходите са допустими, ако са платени в срока за допустимост на разходите за програмния период 2014-2020.

Опростени разходи се прилагат, ако са допустими по програмата и това се посочва в условията за кандидатстване.

Недопустими разходи

Недопустимите разходи се определят на основа на изискванията на Глава 5,

Раздел I от ЗУСЕСИФ, приложимите подзаконовни нормативни актове и национално законодателство и разпоредбите на Регламент (ЕС) № 1303/2013 г. за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета.

На основание на чл. 57, ал. 2 от ЗУСЕСИФ не са допустими разходи за проекти или дейности, които са физически завършени или изцяло осъществени преди подаването на формуляра за кандидатстване от бенефициента, независимо дали всички свързани плащания са извършени от него.

Приложим режим на минимална помощ:

Мярката ще се изпълняват в съответствие с правилата за минимална помощ (режим на помощ de minimis) по смисъла на Регламент (ЕС) № 1407/2013 на Комисията от 18 декември 2013 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта de minimis, публикуван в Официален вестник на ЕС L 352 от 24.12.2013 г.

Максималният размер на помощта по режим de minimis, за която се кандидатства заедно с другите получени минимални помощи, не може да надхвърля левовата равностойност на 200 000 евро и съответно левовата равностойност на 100 000 евро в случай на едно и също предприятие, което осъществява шосейни товарни превози за чужда сметка за период от три бюджетни години.

Размерът на получените минимални помощи се определя като сбор от помощта, за която се кандидатства и получената минимална помощ от:

- предприятието кандидат;
- предприятията, с които предприятието кандидат образува „едно и също предприятие“ по смисъла на чл. 2, пар. 2 на Регламент (ЕС) № 1407/2013;
- всички предприятия, които са се втели, слели с или са придобити от някое от предприятията, образуващи „едно и също предприятие“ с предприятието кандидат съгласно чл. 3, пар. 8 на Регламент (ЕС) № 1407/2013;
- предприятията, образуващи „едно и също предприятие“ с предприятието кандидат, които са се възползвали от помощ de minimis, получена преди разделяне или отделяне, съгласно чл. 3, пар. 9 от Регламент (ЕС) № 1407/2013.

Очакван принос:

Очакваният принос от мярката се изразява основно в осигуряване подкрепа за развитие на нови предприятия и конкурентоспособност на съществуващи предприятия, и създаване и устойчивост на работни места в тях, с цел постигане на ръст на нововъзникващите области, свързани с европейски и регионални предизвикателства.

Основните резултати, които се очакват от прилагането на мярката на местно ниво по ОПИК (2014-2020) чрез реализиране на Стратегията за ВОМР, са

свързани с нарастване дела на подпомогнатите предприятия, постигане на положителен ефект по отношение устойчивостта на новосъздадените предприятия, ръст на частните инвестиции, допълващи публичната подкрепа и повишаване на конкурентоспособността на местната икономика и заетостта в подпомогнатите предприятия. Основният резултат, който се очаква от подкрепата на проекти на местно ниво по мярката, е свързан с подобряване на достъпа до финансиране на МСП и насърчаване създаването на нови предприятия, които да осигуряват заетост на местното население и възможности за повишаване на доходите.

Критерии за оценка на проектите и тяхната тежест:

Критерии	Брой ¹² точки
I. Капацитет на екипа на кандидата и иновативност на проектното предложение	25
1. Иновативност на проектното предложение	4
2. Образователно-квалификационно ниво на кандидата	3
3. Пазарна приложимост и жизнеспособност на проекта	10
4. Проектното предложение осигурява устойчивост на резултатите и ефект от изпълнението на проекта, вкл. към стратегията за местно развитие	8
II. Приоритизиране на проекти	25
1. Регионална специализация съгласно ИСИС	5
2. Инвестиции за опазване на околната среда, вкл. такива, които допринасят за смекчаване на последиците от изменението на климата ¹³ и прис особяване към тях	5
3. Устойчиво развитие	5
4. Проектът се изпълнява от жени-предприемачи	5
5. Проектът се изпълнява от стартиращи предприемачи – лица до 29 годишна възраст за лица на възраст над 50 г., стартиращи собствен бизнес	5
III. Бюджет и ефективност на разходите	10
1. Реалистичност на разходите по проекта	5

¹² Тежестта на критериите в рамките на всеки обособен раздел се определят от МИГ/МИРГ в изпълнение на заложените цели и приоритети в стратегията за местно развитие.

¹³ Съгласно Насоки за интеграция на политиката по околна среда и политиката по изменение на климата в европейските структурни и инвестиционни фондове – фаза Изпълнение на Споразумението за партньорство и програмите в периода 2014 – 2020 г.

2. Реалистичност на плана за действие по проекта	5	
IV. Допълнителни специфични критерии към СМР определени от МИГ	40¹⁴	
1. Инвестициите по проекта водят до разкриване нови работни места на пълен работен :От 1 до 3 работни места – 10 ;Над 3 работни места - 20	20	
2.Инвестициите по проекта ще се извършват в северната част на територията на МИГ	20	
Максимален брой точки	100	
<p>Условията за кандидатстване с проектни предложения за изпълнение на стратегията за местно развитие и тяхната оценка се определят съгласно приложимите разпоредби на ЗУСЕСИФ и ПМС № 161/2016.</p> <p>Подборът на проекти се определя в ЗУСЕСИФ и ПМС № 161/2016 - Глава пета КООРДИНАЦИЯ ВЪВ ВРЪЗКА С ОДОБРЕНИЕ НА ПРОЕКТИ КЪМ СТРАТЕГИЯ ЗА ВОМР, Раздел I Подбор на проекти към стратегия за ВОМР на ПМС № 161/2016.</p> <p>Демаркация:</p> <p>За мярката се прилагат условията, определени в Указанията на Управляващия орган на ОПИК (2014–2020) относно подготовката на стратегии за местно развитие при многофондово прилагане на Подхода ВОМР, по отношение на демаркацията с ПРСР и ОПМДР и ограниченията за предприятията от секторите на рибарството и аквакултурите, първично производство на селскостопански продукти, преработката и продажбата на селскостопански продукти, вкл. и по отношение на демаркацията с ОП РЧР, ОПОС, ОП НОИР и Хоризонт 2020, както и условията в действащото приложимо европейско и национално право за спазване на установената липса на припокриване и координация по всички програми, финансирани със средства на ЕС. Със средства от ОПИК не се допуска финансиране на проекти, изпълнявани от микропредприятия в рамките на селски райони и от предприятия, които не са допустими съгласно координацията на ОПИК с другите програми.</p> <p><u>Мярка 19.2 – 2.2.1. „Подобряване на производствения капацитет в МСП“</u></p> <p><u>Съответствие с приоритети на ОПИК 2014-2020, в т.ч. цел и принос</u></p> <p>Съответствие: Приоритетна ос 2: „Предприемачество и капацитет за растеж“, Инвестиционен приоритет 2.2: „Капацитет за растеж на МСП“, Тематична цел 3: „Повишаване на конкурентоспособността на местните икономики и възможности за създаване на местен бизнес, вкл. чрез диверсификация и алтернативни дейности“ от Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ за периода 2014-2020 година.</p> <p>Цели: Повишаване на конкурентоспособността на местната икономика и възможности за създаване на местен бизнес, вкл. чрез диверсификация и алтернативни дейности;Повишаване на производителността и експортния</p>		

¹⁴ МИГ определя специфичните критерии за приоритизиране на проектите в изпълнение на заложените цели и приоритети така, че да не надвишават 40% от общия брой точки.

потенциал на българските МСП; Капацитет за растеж на МСП

Принос: Мярката допринася за изпълнение на специфичната цел: „Повишаване на производителността и експортния потенциал на българските МСП“ на Приоритетна ос 2: „Предприемачество и капацитет за растеж“, Инвестиционен приоритет 2.2: „Капацитет за растеж на МСП“, Тематична цел 3: „Повишаване на конкурентоспособността на местните икономики и възможности за създаване на местен бизнес, вкл. чрез диверсификация и алтернативни дейности“ на ОПИК (2014-2020) и на Специфичната цел от Стратегията за ВОМР

Обхват на мярката:

Териториален обхват: Целевата територия на МИГ Балчик – Генерал Тошево.

Секторен обхват: По Приоритетна ос 2: „Предприемачество и капацитет за растеж“ се предвижда подкрепа за секторите, изведени като приоритетни съгласно Националната стратегия за насърчаване на малките и средните предприятия 2014-2020 (НСНМСП). Кандидатите за подпомагане трябва да са с код на основна икономическа дейност по Класификация на икономическите дейности (КИД - 2008) в една от посочените групи сектори на икономическа дейност съгласно тяхната технологична интензивност.

Обхват на инвестициите: Мярката подкрепя дейностите за насърчаване на предприемачески идеи в области, свързани с европейски и регионални предизвикателства от Приоритетна ос 2: „Предприемачество и капацитет за растеж“, Инвестиционен приоритет 2.2: „Капацитет за растеж на МСП“, Тематична цел 3: „Повишаване на конкурентоспособността на местните икономики и възможности за създаване на местен бизнес, вкл. чрез диверсификация и алтернативни дейности

Специфика по отношение на обхванатата територия:

Мярката е насочена към удовлетворяване на идентифицираните в анализа на социално-икономическото развитие на територията на МИГ Балчик – Генерал Тошево нужди и потребности на местните МСП от иновации; устойчиво развитие и диверсификация на техния бизнес за постигане на пазарна конкурентоспособност; за подобряване на производствените процеси и за развитие на производствения капацитет. Потребностите на сектора на МСП на местно ниво са свързани и с нуждите от улеснен достъп до финансиране, до нови технологии и системи за управление за повишаване на производителността, насърчен достъп до пазари - присъствие и ефективно използване на ползите от растежа на тези пазари, както и стимулиране на устойчива заетост за развитие на конкурентно и ефективно производство и бизнес, и за увеличаване на добавената стойност.

Целева група и идентифицирани проблеми

Целева група: За общи производствени инвестиции за подобряване на производствения капацитет за растеж чрез ефективното и ефикасно използване на факторите на производство и чрез изграждането на възможности за възприемане и адаптиране на европейски и международни знания и технологии **целева група са МСП според НСНМСП**

Идентифицирани проблеми: Ниска степен на интернационализация на предприятията, въпреки наличната благоприятна транспортна

инфраструктура, достъпност и свързаност. Този проблем произтича както от по-слабата иновационна активност на МСП, така и от използването на морално остарели технологии и недостатъчни инвестиции за подобряване на моделите на управление и организация на основните процеси в дейността. Съществува потребност на предприятията от въвеждане и прилагане на ефективни системи за управление, насочени към повишаване качеството на продуктите, услугите и процесите, въвеждане и прилагане на добри производствени практики и иновативни по отношение на местния бизнес, нови подходи и технологии.

Допустими типове бенефициенти (получатели):

Малки и средни предприятия (МСП) - търговци по смисъла на Търговския закон или Закона за кооперациите, отговарящи на изискванията за малко или средно предприятие съгласно Закона за малките и средни предприятия и Приложение I на Регламент (ЕС) № 651/2014. - Допустими получатели са съществуващи МСП, които развиват своята основна икономическа дейност в определените по мярката групи сектори на икономическа дейност съгласно тяхната технологична интензивност според Националната стратегия за насърчаване на малките и средните предприятия 2014-2020.

Допустимите получатели трябва да имат седалище и адрес на управление на територията на действие на МИГ Балчик – Генерал Тошево и да осъществяват дейностите по проекта на същата територия на действие.

Със средства от ОПИК **не се допуска** финансиране на проекти, изпълнявани от **микро** предприятия в рамките на селски райони и от предприятия, които не са допустими съгласно демаркацията на ОПИК с други програми

Кандидатите трябва да отговарят на изискванията за микро, малко или средно предприятие съгласно Закона за малките и средни предприятия. Допустимостта на кандидатите по този критерий се определя на териториален принцип съгласно демаркацията на ОПИК и Приложения № 1-3 на ПМС № 161/2016.

Допустимите получатели трябва да имат седалище и адрес на управление на територията на действие на МИГ Балчик – Генерал Тошево и да осъществяват дейностите по проекта на същата територия на действие.

Допустимите получатели трябва да отговарят на **всички условия и изисквания за допустимост** на приложимото европейско и българско право, регламентирани в актуални текстове на действащата нормативна уредба, определяща условията и реда за подпомагане.

Иновативни подходи: Не са идентифицирани на ниво Стратегия, но са възможни на ниво проект с оглед на конкретните му цели и решавани нужди.

Бюджет:

Съгласно финансовия план на СВOMP бюджетът на мярката е 586740,00 лева;

Интензитет на финансовата помощ:

Максимален интензитет на безвъзмездната финансова помощ за **режим „de minimis”** за малки и средни предприятия е до 90% от общата стойност на допустимите разходи по проекта.

Финансови параметри за проектите:

Минималният размер на общите допустими разходи за един проект е левовата

равностойност на 50 000 евро при курс 1,9558 лева за едно евро
Максималният размер на общите допустими разходи за един проект е левовата равностойност на 200 000 евро при курс 1,9558 лева за едно евро

Допустими дейности и категории разходи:

Допустими дейности:

Допустимите дейности трябва да попадат в обхвата на Инвестиционен приоритет 2.2: „Капацитет за растеж на МСП“ по Приоритетна ос 2: „Предприемачество и капацитет за растеж“, Тематична цел 3: „Повишаване на конкурентоспособността на местните икономики и възможности за създаване на местен бизнес, вкл. чрез диверсификация и алтернативни дейности“ в секторите, изведени като приоритетни съгласно НСНМСП 2014-2020.

Индикативни допустими дейности:

- ✓ общи производствени инвестиции за подобряване на производствения капацитет за растеж чрез ефективното и ефикасно използване на факторите на производство и чрез изграждането на възможности за възприемане и адаптиране на европейски и международни знания и технологии.

Предвижда се повишаване на производителността, ефективното и ефикасно използване на факторите на производство (човешки капитал, природни ресурси и технологии), подобряване на производствените процеси чрез инвестиции в дълготрайни материални и нематериални активи, въвеждане на водещи технологични решения и/или реинженеринг на процеси, разширяване на производството чрез добавяне на нови характеристики или подобряване на съществуващите продукти и услуги и диверсификация на дейността чрез разнообразяване на портфолиото на предприятията и достъп до пазари. Подобряване на ефективността в предприятията и тяхната конкурентоспособност чрез внедряване на нови технологии/практики/методи/системи за подобряване на ресурсната ефективност и ефикасност в производствения процес, въвеждане на добри практики/технологични методи/технологии/процеси за намаляване консумацията на природни ресурси, безотпадни технологии, оползотворяване на вторични суровини и производствените отпадъци, регенериране и др. подобни.

Категории разходи:

С Постановление № 189 от 28 юли 2016 г. за определяне на национални правила за допустимост на разходите по програмите, съфинансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове, за програмен период 2014 - 2020 г. (ПМС № 189/2016) се определят общите национални правила и детайлните правила за допустимост на разходите по програмите, съфинансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове, за програмен период 2014 - 2020 г. чрез конкретизиране на условия за допустимост и/или недопустимост на определени категории разходи.

Допустими разходи:

Допустимите разходи се определят на база на изискванията на Глава 5, Раздел I от Закона за управление на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове (ЗУСЕСИФ), приложимите подзаконовни нормативни

актове и национално законодателство и разпоредбите на Регламент (ЕС) № 1303/2013 г. за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета.

За допустими се считат разходите, отговарящи на условията на чл. 57, ал. 1 от ЗУСЕСИФ.

Разходите са допустими, ако са платени в срока за допустимост на разходите за програмния период 2014-2020.

Опростени разходи се прилагат, ако са допустими по програмата и това се посочва в условията за кандидатстване.

Недопустими разходи

Недопустимите разходи се определят на основа на изискванията на Глава 5, Раздел I от ЗУСЕСИФ, приложимите подзаконовни нормативни актове и национално законодателство и разпоредбите на Регламент (ЕС) № 1303/2013 г. за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета.

На основание на чл. 57, ал. 2 от ЗУСЕСИФ не са допустими разходи за проекти или дейности, които са физически завършени или изцяло осъществени преди подаването на формуляра за кандидатстване от бенефициента, независимо дали всички свързани плащания са извършени от него.

Приложим режим на минимална помощ:

Мярката ще се изпълняват в съответствие с правилата за минимална помощ (режим на помощ de minimis) по смисъла на Регламент (ЕС) № 1407/2013 на Комисията от 18 декември 2013 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта de minimis, публикуван в Официален вестник на ЕС L 352 от 24.12.2013 г.

Максималният размер на помощта по режим de minimis, за която се кандидатства заедно с другите получени минимални помощи, не може да надхвърля левовата равностойност на 200 000 евро и съответно левовата равностойност на 100 000 евро в случай на едно и също предприятие, което осъществява шосейни товарни превози за чужда сметка за период от три бюджетни години.

Размерът на получените минимални помощи се определя като сбор от помощта, за която се кандидатства и получената минимална помощ от:

- предприятието кандидат;
- предприятията, с които предприятието кандидат образува „едно и също предприятие“ по смисъла на чл. 2, пар. 2 на Регламент (ЕС) № 1407/2013;

- всички предприятия, които са се ввели, слели с или са придобити от някое от предприятията, образуващи „едно и също предприятие“ с предприятието кандидат съгласно чл. 3, пар. 8 на Регламент (ЕС) № 1407/2013;

- предприятията, образуващи „едно и също предприятие“ с предприятието кандидат, които са се възползвали от помощ de minimis, получена преди разделяне или отделяне, съгласно чл. 3, пар. 9 от Регламент (ЕС) № 1407/2013.

Очакван принос:

Очакваният принос е свързан с подобряване на конкурентоспособността и създаване на потенциал за експорт и като резултат – подобряване на пазарното присъствие на местните МСП – чрез внедрени технологии за подобряване на производствения процес, постигане на по-висока производителност, намаляване на производствените разходи и оптимизиране на производствената верига, съответно повишаване на добавената стойност и активно включване във всички етапи на веригата за добавяне на стойност.

Основните резултати, които се очакват от прилагането на мярката по ОПИК (2014-2020) чрез реализиране на Стратегията за ВОМР на територията на действие на МИГ са свързани с нарастване дела на подпомогнатите предприятия, трансфера на знания и технологии на местно ниво чрез инвестиции за повишаване на капацитета на МСП за пазарно развитие и производителността на труда на тази територия

Критерии за оценка на проектите и тяхната тежест:

Критерии	Брой ¹⁵ точки
I. Икономическа и финансова стабилност на кандидата преди изпълнение на проекта	19
1. Коефициент на рентабилност на печалбата преди лихви, данъци и амортизации – ЕБИТДА за три финансови години	4
2. Производителност на кандидата за три финансови години	4
3. Приходи от износ за три финансови години	4
4. Съпоставимост между средната стойност на ЕБИТДА за три финансови години на кандидата и стойността на заявените общи допустими разходи по проекта	4
5. Коефициент на задлъжнялост спрямо последната финансова година	3
II. Капацитет на кандидата в инвестиционни проекти и управление	6
1. Инвестиционна дейност на кандидата за последните три финансови години	4
2. Внедрени машини/стандарти/системи за управление	2
III. Ефект от изпълнението на проекта¹⁶	10

¹⁵ Тежестта на критериите в рамките на всеки обособен раздел се определят от МИГ в изпълнение на заложените цели и приоритети в стратегията за местно развитие.

1. Вътрешна норма на възвръщаемост ¹⁷ (N, N+1, N+2, N+3)	2
2. Нарастване на прои водителността (N+1, N+2, N+3)	2
3. Изменение на средните генерирани приходи от износ вследствие на инвестицията по проекта (N+1, N+2, N+3)	3
4. Повишаване на ефективността на производствените разходи (N+1, N+2, N+3)	3
IV. Приоритизиран на проекти	15
1. Тематично приоритизиране в областите на ИСИС	5
2. Инвестиции за опазване на околната среда, вкл. такива, които допринасят за смекчаване на последиците от изменението на климата ¹⁸ и приспособяване към тях	5
3. Устойчиво развитие	5
V. Бюджет и ефективност на разходите	10
1. Реалистичност на разходите по проекта	3
2. Реалистичност на плана за действие по проекта	3
3. Проектното предложение осигурява устойчивост на резултатите и ефект от изпълнението на проекта, вкл. към стратегията за местно развитие	4
VI. Допълнителни специфични критерии към СМР определени от МИГ/МИРГ	40¹⁹
1. Инвестициите по проекта водят до разкриване нови работни места на пълен работен :От 1 до 3 работни места – 10 ;Над 3 работни места - 20	20
2. Инвестициите по проекта ще се извършват в северната част на територията на МИГ	20
Максимален брой точки	100
<p>Условията за кандидатстване с проектни предложения за изпълнение на стратегията за местно развитие и тяхната оценка се определят съгласно приложимите разпоредби на ЗУСЕСИФ и ПМС № 161/2016.</p> <p>Подборът на проекти се определя в ЗУСЕСИФ и ПМС № 161/2016 - Глава пета КООРДИНАЦИЯ ВЪВ ВРЪЗКА С ОДОБРЕНИЕ НА ПРОЕКТИ КЪМ СТРАТЕГИЯ ЗА ВОМР, Раздел I Подбор на проекти към стратегия за ВОМР на ПМС № 161/2016.</p> <p>Демаркация: За мярката се прилагат условията, определени в Указанията на Управляващия</p>	

¹⁶ При изчисляване на показателите по този раздел следва да се има предвид последната приключила година, N, N+1, N+2 и N+3 са прогнозни години, при които N е годината на приключване изпълнението на договора/проекта.

¹⁷ Вътрешна норма на възвръщаемост се изчислява чрез стандартна функция на Excel (fn IRR).

¹⁸ Съгласно Насоки за интеграция на политиката по околна среда и политиката по изменение на климата в Европейските структурни и инвестиционни фондове – фаза Изпълнение на Споразумението за партньорство и програмите в периода 2014 – 2020 г.

¹⁹ МИГ/МИРГ определя специфичните критерии за приоритизиране на проектите в изпълнение на заложените цели и приоритети така, че да не надвишават 40% от общия брой точки.

орган на ОПИК (2014–2020) относно подготовката на стратегии за местно развитие при многофондово прилагане на Подхода ВОМР, по отношение на демаркацията с ПРСР и ОПМДР и ограниченията за предприятията от секторите на рибарството и аквакултурите, първично производство на селскостопански продукти, преработката и продажбата на селскостопански продукти, вкл. и по отношение на демаркацията с ОП РЧР, ОПОС, ОП НОИР и Хоризонт 2020, както и условията в действащото приложимо европейско и национално право за спазване на установената липса на припокриване и координация по всички програми, финансирани със средства на ЕС. Със средства от ОПИК не се допуска финансиране на проекти, изпълнявани от микропредприятия в рамките на селски райони и от предприятия, които не са допустими съгласно координацията на ОПИК с другите програми.

Мярка 19.2 – 2.2.2. „Развитие на управленския капацитет и растеж на МСП“

Съответствие с приоритети на ОПИК 2014-2020, в т.ч. цел и принос

Съответствие: Приоритетна ос 2: „Предприемачество и капацитет за растеж“, Инвестиционен приоритет 2.2: „Капацитет за растеж на МСП“, Тематична цел 3: „Повишаване на конкурентоспособността на местните икономики и възможности за създаване на местен бизнес, вкл. чрез диверсификация и алтернативни дейности“ от Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ за периода 2014-2020 година.

Цели: Повишаване на конкурентоспособността на местните икономики и възможности за създаване на местен бизнес, вкл. чрез диверсификация и алтернативни дейности; Повишаване на производителността и експортния потенциал на българските МСП; Капацитет за растеж на МСП.

Принос: Мярката допринася за изпълнение на Специфичната цел: „Повишаване на производителността и експортния потенциал на българските МСП“ на Приоритетна ос 2: „Предприемачество и капацитет за растеж“, Инвестиционен приоритет 2.2: „Капацитет за растеж на МСП“, Тематична цел 3: „Повишаване на конкурентоспособността на местните икономики и възможности за създаване на местен бизнес, вкл. чрез диверсификация и алтернативни дейности“ на ОПИК (2014-2020) и на Специфичната цел от Стратегията за ВОМР.

Обхват на мярката:

Териториален обхват: Целевата територия на МИГ Балчик – Генерал Тошево.

Секторен обхват: По Приоритетна ос 2: „Предприемачество и капацитет за растеж“ се предвижда подкрепа за секторите, изведени като приоритетни съгласно Националната стратегия за насърчаване на малките и средните предприятия 2014-2020 (НСНМСП). Кандидатите за подпомагане трябва да са с код на основна икономическа дейност по Класификация на икономическите дейности (КИД - 2008) в една от посочените групи сектори на икономическа дейност съгласно тяхната технологична интензивност.

Обхват на инвестициите: За постигане на Специфичната цел: „Повишаване

на производителността и експортния потенциал на българските МСП“ по Приоритетна ос 2: „Предприемачество и капацитет за растеж“ по мярката се предвиждат инвестиции за подкрепа за специализирани услуги за МСП, насочени към развитие и укрепване на управленския капацитет с цел подобряване производителността на труда, с акцент върху изграждането на възможности за възприемане и адаптиране на европейски и международни знания и добри практики за повишаване на конкурентоспособността и като резултат на експортния потенциал, в секторите, изведени като приоритетни в Националната стратегия за насърчаване на малките и средните предприятия 2014-2020 и в обхвата на тематичните области на Иновационната стратегия за интелигентна специализация. Обхватът на инвестициите благоприятства повишаването на конкурентоспособността и производителността на МСП, повишаването на управленския капацитет и добавената стойност, като допринася за оползотворяване на потенциала за експорт и подпомага развитието на местната икономика на територията на действие на МИГ Балчик – Генерал Тошево.

Специфика по отношение на обхванатата територия:

Мярката е насочена към удовлетворяване на идентифицираните в анализа на социално-икономическото развитие на територията на МИГ Балчик – Генерал Тошево потребности на местните МСП от иновации; устойчиво развитие и диверсификация на техния бизнес за постигане на пазарна конкурентоспособност; нужда от подобряване на производствените процеси и развитие на управленския капацитет за подпомагане растежа на местната икономика. Потребностите на сектора на МСП на местно ниво са свързани и с нуждите от улеснен достъп до финансиране, до нови технологии и системи за управление за повишаване на производителността, достъп до специализирани услуги и пазари - присъствие и ефективно използване на ползите от растежа на тези пазари, както и стимулиране на устойчивата заетост за развитие на конкурентно и ефективно производство и бизнес за увеличаване на добавената стойност.

Мярката е насочена към повишаване нивото на факторите на производството, подпомагане разработването, внедряването и сертифицирането на системи за управление на качеството, опазване на околната среда, еко маркировка, сигурност на информацията и др., съгласно международни, европейски и национални стандарти, както и към насърчаване разработването, трансфера, внедряването и сертифицирането на добри производствени практики. По този начин се цели повишаване на производителността, оползотворяване на експортния потенциал на малките и средни предприятия от целевата територия, подобряване на управленския капацитет на местните МСП чрез постигане на съответствие на предлаганите продукти с европейски и международни стандарти - фактор за повишаване на конкурентните им предимства на външен пазар. В този аспект, усилията за повишаване производителността на труда, конкурентоспособността и устойчивостта на местна икономика, с цел постигане на растеж и заетост, са в пряка зависимост от подпомагането и развитието на управленски капацитет на МСП на територията на действие на МИГ Балчик – Генерал Тошево - за смекчаване на негативни процеси по отношение на възможностите за местно развитие.

Целева група и идентифицирани проблеми

Целева група: За подкрепа за специализирани услуги за МСП за развитие и укрепване на управленския капацитет целева група са МСП според Националната стратегия за насърчаване на малките и средните предприятия 2014-2020.

Идентифицирани проблеми: Според извършените проучвания на целевата територия е налице ниска степен на интернационализация на предприятията, въпреки наличната благоприятна транспортна инфраструктура, достъпност и свързаност. Този проблем произтича както от по-слабата иновационна активност на МСП, така и от използването на морално остарели технологии и недостатъчни инвестиции за подобряване на моделите на управление и организацията на основните процеси в дейността. Съществува потребност на предприятията от въвеждане и прилагане на ефективни системи за управление, насочени към повишаване качеството на продуктите, услугите и процесите, въвеждане и прилагане на добри производствени практики и иновативни по отношение на местния бизнес подходи и технологии.

Малките и средните предприятия играят съществена роля в развитието на местната икономика като един от основните източници за създаване на работни места, нови бизнес идеи, изграждане на предприемачески умения и иновации. МСП регулярно изпитват трудности с набирането на капитал или кредитен ресурс, както на местно, така и на национално ниво. Техните ограничени ресурси лимитират и достъпа им до нови технологии и системи за управление, което се отразява негативно на ефективността на производството, възможностите за достъп до пазари и устойчиво развитие.

Допустими типове бенефициенти (получатели):

Малки и средни предприятия (МСП) - търговци по смисъла на Търговския закон или Закона за кооперациите, отговарящи на изискванията за малко или средно предприятие съгласно Закона за малките и средни предприятия и Приложение I на Регламент (ЕС) № 651/2014. - Допустими получатели са съществуващи МСП, които развиват своята основна икономическа дейност в определените по мярката групи сектори на икономическа дейност съгласно тяхната технологична интензивност според Националната стратегия за насърчаване на малките и средните предприятия 2014-2020.

Допустимите получатели трябва да имат седалище и адрес на управление на територията на действие на МИГ Балчик – Генерал Тошево и да осъществяват дейностите по проекта на същата територия на действие.

Със средства от ОПИК **не се допуска** финансиране на проекти, изпълнявани от **микро** предприятия в рамките на селски райони и от предприятия, които не са допустими съгласно демаркацията на ОПИК с други програми

Кандидатите трябва да отговарят на изискванията за микро, малко или средно предприятие съгласно Закона за малките и средни предприятия. Допустимостта на кандидатите по този критерий се определя на териториален принцип съгласно демаркацията на ОПИК и Приложения № 1-3 на ПМС № 161/2016.

Допустимите получатели трябва да отговарят на **всички условия и изисквания за допустимост** на приложимото европейско и българско право, регламентирани в актуални текстове на действащата нормативна уредба,

определяща условията и реда за подпомагане.

Иновативни подходи: Не са идентифицирани на ниво Стратегия, но са възможни на ниво проект с оглед на конкретните му цели и решавани нужди.

Бюджет:

Съгласно финансовия план на СВOMP бюджетът на мярката е 391160,00 лева;

Интензитет на финансовата помощ:

Максимален интензитет на безвъзмездната финансова помощ за режим „*de minimis*” за малки и средни предприятия е до 90% от общата стойност на допустимите разходи по проекта.

Финансови параметри за проектите:

Минималният размер на общите допустими разходи за един проект е левовата равностойност на 25 000 евро при курс 1,9558 лева за едно евро

Максималният размер на общите допустими разходи за един проект е левовата равностойност на 200 000 евро при курс 1,9558 лева за едно евро

Допустими дейности и категории разходи:

Допустими дейности:

Допустимите дейности трябва да попадат в обхвата на Инвестиционен приоритет 2.2: „Капацитет за растеж на МСП“ по Приоритетна ос 2: „Предприемачество и капацитет за растеж“, Тематична цел 3: „Повишаване на конкурентоспособността на местните икономики и възможности за създаване на местен бизнес, вкл. чрез диверсификация и алтернативни дейности“ в секторите, изведени като приоритетни съгласно НСНМСП 2014-2020.

Индикативни допустими дейности:

- ✓ подкрепа за специализирани услуги за МСП за развитие и укрепване на управленския капацитет.

Подкрепата е насочена към управлението на факторите на производство, с акцент върху изграждането на възможности за възприемане и адаптиране на европейски и международни знания и добри практики. За повишаване на конкурентоспособността и като резултат на експортния потенциал на българските МСП чрез инвестициите ще се насърчава: разработване, внедряване и сертифициране на системи за управление на качеството, опазване на околната среда, еко маркировка, сигурност на информацията и други съгласно международни, европейски и национални стандарти; разработване, трансфер, внедряване и сертифициране на добри производствени практики; услуги по реинженеринг на процесите в предприятията; трансфер и адаптиране на нови модели за управление на промените и бърза адаптация към тях; разработване на стратегии за пазарна реализация, проучвания и трансфер на инструментариум за навлизане на нови пазари и за задоволяване на пазарното търсене и разнообразяване на предлагането.

Категории разходи:

С Постановление № 189 от 28 юли 2016 г. за определяне на национални правила за допустимост на разходите по програмите, съфинансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове, за програмен период 2014 - 2020 г. (ПМС № 189/2016) се определят общите национални правила и детайлните правила за допустимост на разходите по програмите,

съфинансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове, за програмен период 2014 - 2020 г. чрез конкретизиране на условия за допустимост и/или недопустимост на определени категории разходи.

Допустими разходи:

Допустимите разходи се определят на база на изискванията на Глава 5, Раздел I от Закона за управление на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове (ЗУСЕСИФ), приложимите подзаконовни нормативни актове и национално законодателство и разпоредбите на Регламент (ЕС) № 1303/2013 г. за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета.

За допустими се считат разходите, отговарящи на условията на чл. 57, ал. 1 от ЗУСЕСИФ.

Разходите са допустими, ако са платени в срока за допустимост на разходите за програмния период 2014-2020.

Опростени разходи се прилагат, ако са допустими по програмата и това се посочва в условията за кандидатстване.

Недопустими разходи

Недопустимите разходи се определят на основа на изискванията на Глава 5, Раздел I от ЗУСЕСИФ, приложимите подзаконовни нормативни актове и национално законодателство и разпоредбите на Регламент (ЕС) № 1303/2013 г. за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета.

На основание на чл. 57, ал. 2 от ЗУСЕСИФ не са допустими разходи за проекти или дейности, които са физически завършени или изцяло осъществени преди подаването на формуляра за кандидатстване от бенефициента, независимо дали всички свързани плащания са извършени от него.

Приложим режим на минимална помощ:

Мярката ще се изпълняват в съответствие с правилата за минимална помощ (режим на помощ de minimis) по смисъла на Регламент (ЕС) № 1407/2013 на Комисията от 18 декември 2013 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта de minimis, публикуван в Официален вестник на ЕС L 352 от 24.12.2013 г.

Максималният размер на помощта по режим de minimis, за която се кандидатства заедно с другите получени минимални помощи, не може да надхвърля левовата равностойност на 200 000 евро и съответно левовата равностойност на 100 000 евро в случай на едно и също предприятие, което

осъществява шосейни товарни превози за чужда сметка за период от три бюджетни години.

Размерът на получените минимални помощи се определя като сбор от помощта, за която се кандидатства и получената минимална помощ от:

- предприятието кандидат;
- предприятията, с които предприятието кандидат образува „едно и също предприятие“ по смисъла на чл. 2, пар. 2 на Регламент (ЕС) № 1407/2013;
- всички предприятия, които са се втели, слели с или са придобити от някое от предприятията, образуващи „едно и също предприятие“ с предприятието кандидат съгласно чл. 3, пар. 8 на Регламент (ЕС) № 1407/2013;
- предприятията, образуващи „едно и също предприятие“ с предприятието кандидат, които са се възползвали от помощ de minimis, получена преди разделяне или отделяне, съгласно чл. 3, пар. 9 от Регламент (ЕС) № 1407/2013.

Очакван принос:

Очакваният принос от изпълнението на мярката е свързан с подобряване на капацитета на местните МСП за работа в интензивно конкурентни пазари, с повишаване на конкурентоспособността и респективно на устойчивото присъствие на българските МСП на външни пазари. Основните резултати, които се очакват от прилагането на мярката по ОПИК (2014-2020) чрез реализиране на Стратегията за ВOMP на територията на действие на МИГ са свързани с нарастване дела на подпомогнатите предприятия, трансфера на знания и технологии на местно ниво чрез инвестиции за повишаване на капацитета на МСП за пазарно развитие и производителността на труда на тази територия.

Критерии за оценка на проектите и тяхната тежест:

Критерии	Брой ²⁰ точки
I. Икономическа и финансова стабилност на кандидата преди изпълнение на проекта	19
1. Коефициент на рентабилност на печалбата преди лихви, данъци и амортизации – EBITDA за три финансови години	4
2. Производителност на кандидата за три финансови години	4
3. Приходи от износ за три финансови години	4
4. Съпоставимост между средната стойност на EBITDA за три финансови години на кандидата и стойността на заявените общ допустими разходи по проекта	4
5. Коефициент на задлъжнялост спрямо последната финансова година	3
II. Капацитет на кандидата в инвестиционни проекти управление	6

²⁰ Тежестта на критериите в рамките на всеки обособен раздел се определят от МИГ в изпълнение на заложените цели и приоритети в стратегията за местно развитие.

1. Инвестиционна дейност на кандидата за последните три финансови години	4
2. Внедрени машини/стандарти/системи за управление	2
III. Ефект от изпълнението на проекта²¹	10
1. Вътрешна норма на възвръщаемост ²² (N, N+1, N+2, N+3)	2
2. Нарастване на производителността (N+1, N+2, N+3)	2
3. Изменение на средните генерирани приходи от износ вследствие на инвестицията по проекта (N+1, N+2, N+3)	3
4. Повишаване на ефективността на производствените разходи (N+1, N+2, N+3)	3
IV. Приоритизиране на проекти	15
1. Тематично приоритизиране в областите на ИСИС	5
2. Инвестиции за опазване на околната среда, вкл. такива, които допринасят за смекчаване на последиците от изменението на климата ²³ и приспособяване към тях	5
3. Устойчиво развитие	5
V. Бюджет и ефективност на разходите	10
1. Реалистичност на разходите по проекта	3
2. Реалистичност на плана за действие по проекта	3
3. Проектното предложение осигурява устойчивост на резултатите и ефект от изпълнението на проекта, вкл. към стратегията за местно развитие	4
VI. Допълнителни специфични критерии към СМР определени от МИГ/МИРГ	40²⁴
1. Инвестициите по проекта водят до разкриване нови работни места на пълен работен ден: От 1 до 3 работни места – 10 ; Над 3 работни места – 20	20
2. Инвестициите по проекта ще се извършват в северната част на територията на МИГ	20
Максимален брой точки	00
<p>Условията за кандидатстване с проектни предложения за изпълнение на стратегията за местно развитие и тяхната оценка се определят съгласно приложимите разпоредби на ЗУСЕСИФ и ПМС № 161/2016.</p> <p>Подборът на проекти се определя в ЗУСЕСИФ и ПМС № 161/2016 - Глава</p>	

²¹ При изчисляване на показателите по този раздел следва да се има предвид последната приключила година, N, N+1, N+2 и N+3 са прогнозни години, при които N е годината на приключване изпълнението на договора/проекта.

²² Вътрешна норма на възвръщаемост се изчислява чрез стандартна функция на Excel (fn IRR).

²³ Съгласно Насоки за интеграция на политиката по околна среда и политиката по изменение на климата в Европейските структурни и инвестиционни фондове – фаза Изпълнение на Споразумението за партньорство и програмите в периода 2014 – 2020 г.

²⁴ МИГ/МИРГ определя специфичните критерии за приоритизиране на проектите в изпълнение на заложените цели и приоритети така, че да не надвишават 40% от общия брой точки.

	<p>пета КООРДИНАЦИЯ ВЪВ ВРЪЗКА С ОДОБРЕНИЕ НА ПРОЕКТИ КЪМ СТРАТЕГИЯ ЗА ВОМР, Раздел I Подбор на проекти към стратегия за ВОМР на ПМС № 161/2016.</p> <p>Демаркация: За мярката се прилагат условията, определени в Указанията на Управляващия орган на ОПИК (2014–2020) относно подготовката на стратегии за местно развитие при многофондово прилагане на Подхода ВОМР, по отношение на демаркацията с ПРСР и ОПМДР и ограниченията за предприятията от секторите на рибарството и аквакултурите, първично производство на селскостопански продукти, преработката и продажбата на селскостопански продукти, вкл. и по отношение на демаркацията с ОП РЧР, ОПОС, ОП НОИР и Хоризонт 2020, както и условията в действащото приложимо европейско и национално право за спазване на установената липса на припокриване и координация по всички програми, финансирани със средства на ЕС. Със средства от ОПИК не се допуска финансиране на проекти, изпълнявани от микропредприятия в рамките на селски райони и от предприятия, които не са допустими съгласно координацията на ОПИК с другите програми.</p> <p><u>В Приложение 1.1 към СВОМР е налично Подробно описание на мерките</u></p>		
ПМДР (ЕФМДР)	НЕПРИЛОЖИМО		
6. Финансов план:			
<p>6.1. (Изм. с доп.споразумение № РД50-35/02.11.2020, РД50-35/05.08.2021, РД50-35/23.11.2021) Индикативно разпределение на средствата по програми/фондове и по мерки: (не повече от 2 страници)</p>			
Код на мярката	Име на мярката	Общо за периода на стратегията	
		лева	%
	Мерки, финансирани от ПРСР 2014 - 2020 г. (ЕЗФРСР)	3 672 929,20	51,19%
4.1	Инвестиции в земеделски стопанства	638 660,00	8,90%
4.2	Инвестиции в преработка/маркетинг на селскостопански продукти	817 777,54	11,40%
6.4	Инвестиционна подкрепа за неземеделски дейности	337 379,25	4,70%
7.2	Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура	1 282 480,01	17,87%
7.5	Инвестиции за публично ползване в инфраструктура за отдых, туристическа	596 632,40	8,32%

	инфраструктура		
	Мерки, които не са част от ПРСР 2014 - 2020 г. , но са включени в Регламент (ЕС) № 1305/2013 (финансирани от ЕЗФРСР)	59 770,80	0,83%
1305/7.8	Изграждане на местна идентичност - Мярка съгласно чл. 20 от Регламент (ЕС) 1305 / 2013	59 770,80	0,83%
	Мерки, извън обхвата на мерките от Регламент (ЕС) № 1305/2013, но съответстващи на целите на регламента (финансирани от ЕЗФРСР)		
	н/п		
	Мерки, финансирани от ОПОС (ЕФРР)		
	н/п		
	Мерки, финансирани от ОПНОИР (ЕСФ)		
	н/п		
	Мерки, финансирани от ОПРЧР (ЕСФ)	1 486 408,00	20,72%
19.2/1.1-1	Достъп до заетост за търсещите работа и неактивните лица, трайно безработни и лица, отдалечени от пазара на труда чрез местни инициативи за заетост	725 054,33	10,11%
19.2/2.2-2	Активно приобщаване с оглед насърчаване на равните възможности, подобряване достъпа до социални услуги и до по-добра пригодност за заетост	761 353,67	10,61%
	Мерки, финансирани от ОПИК (ЕФРР)	1 955 800,00	27,26%
	<i>Инвестиционен приоритет 1.1 Технологично развитие и иновации</i>	391 160,00	5,45%
19.2 - 1	Подкрепа за внедряване на иновации в предприятията	391 160,00	5,45%
	<i>Инвестиционен приоритет 2.1 ”Достъп до финансиране в подкрепа на предприемачеството</i>	586 740,00	8,18%
19.2 – 2.1	Достъп до финансиране в подкрепа на предприемачеството	586 740,00	8,18%
	<i>Инвестиционен приоритет 2.2 „Капацитет за растеж на МСП”</i>	977 900,00	13,64%
19.2 – 2.2.1	Подобряване на производствения капацитет в МСП	586 740,00	8,19%
19.2 – 2.2.2.	Развитие на управленския капацитет и растеж на МСП	391 160,00	5,45%

	Мерки, финансирани от ПМДР (ЕФМДР)		
	н/п		
	ОБЩО ЗА ПРОЕКТИ КЪМ СТРАТЕГИЯТА ЗА ВОМР:	7 174 908,00	100 %

6.2. Финансова обосновка на бюджета и разпределението на средствата по програми и по мерки:

(не повече от 2 страници)

Разпределението на средствата в Бюджета е балансирано съобразно подкрепата на Европейските структурни и инвестиционни фондове, предоставяна за ПРСР (ЕЗФРСР), ОПИК (ЕФРР) и ОП РЧР (ЕСФ) по Подхода ВОМР и е представено по мерки и програми, като произтича от установените в социално-икономическия анализ на територията нужди и потребности от концентрация на подкрепата за определени сфери на местната икономика, които ще осигурят устойчива заетост и конкурентоспособност на предприятията и постигане на растеж, както и постигане на заложените цели в Стратегията и в общинските планове за развитие. Средствата в Бюджета от **ПРСР** са разпределени съобразно потребностите на публичния, стопанския и нестопанския сектор от целевата територия, с фокус на помощта върху развитието на неусвоения потенциал на територията в сферата на туризма, селското стопанство и привлекателността на населените места. На територията на действие на МИГ развиват дейност големи предприятия в сферата на селското стопанство, хранително-вкусовата и преработвателната промишленост, както и голям брой малки и средни предприятия, които осигуряват значителна част от brutния вътрешен продукт за местната икономика. Основните предизвикателства, свързани с прилагането на **Подхода ВОМР** засягат необходимостта от постигане на конкурентоспособна и устойчиво развиваща се икономика в териториите, за удовлетворяване на конкретните местни нужди за развитие, свързани със създаването на устойчива заетост, повишаване на доходите на местното население и използването на местния потенциал за растеж, при спазване на принципите за тематична концентрация и устойчиво развитие, финансиране, основано на нуждите, допълняемост, целесъобразност и релевантност, ефективност и ефикасност на средствата. Със средствата по **ОПИК** се цели да се повиши конкурентоспособността на сектора на МСП от целевата територия, като се подпомогнат стартиращите и жизнеспособните малки и средни предприятия в техните усилия да бъдат иновативни, екологични и експортноориентирани, да се подобри достъпа им до финансиране и се създадат благоприятни условия за тяхното развитие, като се насърчи предприемачеството и се повишат предприемаческите умения. Нуждите произтичат от затруднения достъп до източници за финансиране и незадоволителните условия за реализиране на предприемачески възможности, вследствие от негативните процеси по отношение факторите за растеж и качеството на работната сила. Средствата в Бюджета са насочени към ускоряване темпа на растеж и заетост на малкия и средния бизнес от целевата територия чрез създаване на възможности за по-лесен достъп до финансиране, респ. за оцеляване на МСП и за съхранение на предприемаческия дух. МСП са ключов източник за създаване на работни места, нови бизнес идеи, източник са на предприемачески умения и иновации. В този аспект, усилията за създаване на конкурентоспособна и устойчива местна икономика, осигуряване на растеж и заетост, са в

пряка зависимост от подпомагане развитието на МСП на територията на действие на МИГ Балчик-Генерал Тошево за преодоляване на проблемите и негативни процеси по отношение на възможностите за развитие. Потребностите от инвестиции и подкрепа за удовлетворяване на нуждите на целевите групи в социалната сфера се осъществява чрез разпределението на средствата от **ОП РЧР**. Чрез финансирането на мерките в Бюджета, попадащи в обхвата за подпомагани от ЕСФ, се насърчават дейности, които да могат да се комбинират в съответствие с индивидуалните потребности на лицата от уязвимите групи и с нуждите на местната общност и бизнеса, на работодателите и на заетите лица от територията на действие на МИГ за подкрепа на заетостта и повишаване качеството на работната сила; подобряване на равния достъп до възможностите за учене през целия живот за всички възрастови групи; осъвременяване на познанията, уменията и компетенциите на работната ръка чрез гъвкави процеси на учене, вкл. чрез професионална ориентация за постигане на дългосрочен ефект. Планираната реализация на средства по мерките поставя в центъра на вниманието потребностите на лицата, които ще ползват услугите. И не на последно място, Бюджетът е изцяло съобразен с постъпилите предложения от представителите на ключовите групи заинтересовани страни в хода на подготовката и разработката на Стратегията за ВОМР, като е отчетен инвестиционния интерес и проектна готовност на потенциалните бенефициенти, в контекста на местната специфика и идентичност на територията.

7. План за действие, показващ как целите са превърнати в действия:
(не повече от 4 страници)

Графикът на **Плана за действие на Стратегията за ВОМР** включва основните планирани стъпки, които Местната инициативна група ще предприеме, за да осигури срочното публикуване на покани за подаване на проектни предложение по отделните програми, включени в Стратегията, провеждането на качествен оценителен процес, сключване на договори с бенефициентите по мерките, текущ и последващ мониторинг и контрол на изпълнението, вкл. планиране извършването на оценките на СВОМР. Указани са само основните дейности и са упоменати сроковете, предвидени така, че евентуалното изоставане при дадена дейност да може да бъде компенсирано до настъпването на срока за следващата планирана дейност. Процесът за изготвяне на документите и насоките за поканите по мерките следва да стартира приблизително в края на 2016 година, след одобрение на СВОМР и сключването на Договора за нейното прилагане.

1. Организиране дейността на изпълнителното звено на МИГ, разпределение на функциите и отговорностите с цел оперативност на работните процеси.
2. Изработване на всички вътрешни правила, необходими за качествено и срочно прилагане на мерките по СВОМР, включително правила за публичност, за база данни и за документооборота на Сдружението.
3. Подготовка на Насоките за кандидатстване по всички мерки по ПРСР, ОПИК и ОП РЧР.
4. Съгласуване на Насоките за кандидатстване със съответните Управляващи органи и с Министерството на земеделието и храните.
5. Подготовка на тръжни документи за възлагане на дейности на външни изпълнители, при необходимост, провеждане на процедури по реда на ЗОП и избор на изпълнители, ако е приложимо.
7. Вземане на решение за изготвяне на текуща оценка на СВОМР през 2017 г. съобразно заложените нормативни изисквания в приложимото право.

8. Осъществяване на текущ контрол.

Срок за изпълнение: от м. януари 2018 г. до м. март 2018 г.

Отговорник: МИГ – Управителния съвет (УС) и Изпълнителното звено (ИЗ)

1. Провеждане на дейностите по информиране и консултиране във връзка с прилагането на СВОМР на целевата територия.
2. Публикуване на покани на официалната интернет страница на Сдружението за позоваване на проектни предложения по първи прием по: Мярка "Инвестиции в земеделски стопанства" (ПРСР); Мярка „Изграждане на местна идентичност“ (Регламент 1305); Мярка „Подкрепа за внедряване на иновации в предприятията“ (ОПИК); Мярка „Достъп до финансиране в подкрепа на предприемачеството“ (ОПИК).
3. Консултиране на потенциалните бенефициенти по техните инвестиционни проекти по мерките по отворените покани в рамките на законовите правомощия от експертите на МИГ.
4. Създаване и водене на Регистър на постъпилите проекти, осигуряващ прозрачност на провежданите процедури.
5. Структуриране на Комисия за избор на проекти в съответствие със законовите разпоредби на приложимата нормативна уредба и осигуряване на процеса на оценка.
6. Изготвяне на Доклади за избор на проектни предложения и на всички документи за внасянето им в ДФЗ – РА или в съответните УО за последващ контрол.
7. Сключване на договори с бенефициентите.
8. Осъществяване на текущ контрол.
9. Вазлагане на текуща оценка на СВОМР.

Срок за изпълнение: от м. април 2018 г. до м. септември 2018 г.

Отговорник: МИГ – Управителния съвет (УС) и Изпълнителното звено (ИЗ)

1. Провеждане на дейностите по информиране и консултиране във връзка с прилагането на СВОМР на целевата територия.
2. Публикуване на покани на официалната интернет страница на Сдружението за подаване на проектни предложения по първи прием по: Мярка "Инвестиции в преработка/маркетинг на селскостопански продукти"; Мярка „Инвестиции в подкрепа на неземеделски дейности“ (ПРСР); Мярка „Подобряване на производствения капацитет в МСП“ (ОПИК); Мярка „Развитие на управленския капацитет и растеж на МСП“ (ОПИК); Мярка „Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура“ (ПРСР); Мярка „Инвестиции за публично ползване в инфраструктура за отдих, туристическа инфраструктура“ (ПРСР); Мярка „Достъп до заетост за търсещите работа и неактивните лица, трайно безработни и лица, отдалечени от пазара на труда чрез местни инициативи за заетост“ (ОП РЧР).
3. Консултиране на потенциалните бенефициенти по техните инвестиционни проекти по мерките по отворените покани в рамките на законовите правомощия от експертите на МИГ.
4. Водене на Регистъра на постъпилите проекти, осигуряващ прозрачност на провежданите процедури и създаване на Регистър на сключените договори с бенефициентите по мерките.
5. Структуриране на Комисия за избор на проекти в съответствие със законовите разпоредби на приложимата нормативна уредба и осигуряване на процеса на оценка.
6. Изготвяне на Доклади за избор на проектни предложения и на всички документи за

вносянето им в ДФЗ – РА или в съответните УО за последващ контрол.

7. Сключване на договори с бенефициентите.

8. Осъществяване на мониторинг и текущ контрол.

Срок за изпълнение: от м. октомври 2018 г. до м. март 2019 г.

Отговорник: МИГ – Управителния съвет (УС) и Изпълнителното звено (ИЗ)

1. Провеждане на дейностите по информирание и консултиране във връзка с прилагането на СВОМР на целевата територия.

2. Публикуване на покани на официалната интернет страница на Сдружението за подаване на проектни предложения по втори прием по: Мярка "Инвестиции в земеделски стопанства" (ПРСР); Мярка „Подкрепа за внедряване на иновации в предприятията“ (ОПИК); Мярка „Достъп до финансиране в подкрепа на предприемачеството“ (ОПИК); Мярка „Инвестиции в подкрепа на неземеделски дейности“ (ПРСР); Мярка „Подобряване на производствения капацитет в МСП“ (ОПИК); Мярка „Развитие на управленския капацитет и растеж на МСП“ (ОПИК); Мярка „Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура“ (ПРСР); Мярка „Инвестиции за публично ползване в инфраструктура за отдих, туристическа инфраструктура“ (ПРСР); Мярка „Изграждане на местна идентичност“ (Регламент 1305); Мярка „Достъп до заетост за търсещите работа и неактивните лица, трайно безработни и лица, отдалечени от пазара на труда чрез местни инициативи за заетост“ (ОП РЧР).

3. Консултиране на потенциалните бенефициенти по техните инвестиционни проекти по мерките по отворените покани в рамките на законовите правомощия от експертите на МИГ.

4. Водене на Регистъра на постъпилите проекти, осигуряващ прозрачност на провежданите процедури и на Регистъра на сключените договори с бенефициентите по мерките.

5. Структуриране на Комисия за избор на проекти в съответствие със законовите разпоредби на приложимата нормативна уредба и осигуряване на процеса на оценка.

6. Изготвяне на Доклади за избор на проектни предложения и на всички документи за вносянето им в ДФЗ – РА или в съответните УО за последващ контрол.

7. Сключване на договори с бенефициентите.

8. Осъществяване на мониторинг и текущ контрол.

9. Възлагане на текуща оценка на СВОМР.

Срок за изпълнение: от м. април 2019 г. до м. септември 2019 г.

Отговорник: МИГ – Управителния съвет (УС) и Изпълнителното звено (ИЗ)

1. Провеждане на дейностите по информирание и консултиране във връзка с прилагането на СВОМР на целевата територия.

2. Публикуване на покани на официалната интернет страница на Сдружението за подаване на проектни предложения по първи прием по Мярка „Активно приобщаване с оглед насърчаване на равните възможности, подобряване достъпа до социални услуги и по-добра пригодност за заетост“ (ОП РЧР) и втори прием по Мярка "Инвестиции в преработка/маркетинг на селскостопански продукти“.

3. Консултиране на потенциалните бенефициенти по техните инвестиционни проекти по мерките по отворените покани в рамките на законовите правомощия от експертите на МИГ.

4. Водене на Регистъра на постъпилите проекти, осигуряващ прозрачност на провежданите

процедури и на Регистъра на сключените договори с бенефициентите по мерките.

5. Структуриране на Комисия за избор на проекти в съответствие със законовите разпоредби на приложимата нормативна уредба и осигуряване на процеса на оценка.

6. Изготвяне на Доклади за избор на проектни предложения и на всички документи за внасянето им в ДФЗ – РА или в съответните УО за последващ контрол.

7. Сключване на договори с бенефициентите.

8. Осъществяване на мониторинг и текущ контрол.

9. Възлагане на текуща оценка на СВОМР.

Срок за изпълнение: от м. октомври 2019 г. до м. януари 2020 г.

Отговорник: МИГ – Управителния съвет (УС) и Изпълнителното звено (ИЗ)

1. Провеждане на дейностите по информирание и консултиране във връзка с прилагането на СВОМР на целевата територия.

2. Публикуване на покани на официалната интернет страница на Сдружението за подаване на проектни предложения по трети прием по: Мярка "Инвестиции в земеделски стопанства" (ПРСР); Мярка "Инвестиции в преработка/маркетинг на селскостопански продукти" (ПРСР); Мярка „Подкрепа за внедряване на иновации в предприятията“ (ОПИК); Мярка „Достъп до финансиране в подкрепа на предприемачеството“ (ОПИК); Мярка „Инвестиции в подкрепа на неземеделски дейности“ (ПРСР); Мярка „Подобряване на производствения капацитет в МСП“ (ОПИК); Мярка „Развитие на управленския капацитет и растеж на МСП“ (ОПИК); Мярка „Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура“ (ПРСР); Мярка „Инвестиции за публично ползване в инфраструктура за отдих, туристическа инфраструктура“ (ПРСР); Мярка „Достъп до заетост за търсещите работа и неактивните лица, трайно безработни и лица, отдалечени от пазара на труда чрез местни инициативи за заетост“ (ОП РЧР) и втори прием по Мярка „Активно приобщаване с оглед насърчаване на равните възможности, подобряване достъпа до социални услуги и по-добра пригодност за заетост“ (ОП РЧР).

3. Консултиране на потенциалните бенефициенти по техните инвестиционни проекти по мерките по отворените покани в рамките на законовите правомощия от експертите на МИГ.

4. Водене на Регистъра на постъпилите проекти, осигуряващ прозрачност на провежданите процедури и на Регистъра на сключените договори с бенефициентите по мерките.

5. Структуриране на Комисия за избор на проекти в съответствие със законовите разпоредби на приложимата нормативна уредба и осигуряване на процеса на оценка.

6. Изготвяне на Доклади за избор на проектни предложения и на всички документи за внасянето им в ДФЗ – РА или в съответните УО за последващ контрол.

7. Сключване на договори с бенефициентите.

8. Осъществяване на мониторинг и текущ контрол.

9. Възлагане на междинна оценка на СВОМР.

Срок за изпълнение: от м. февруари 2020 г. до м. май 2020 г.

Отговорник: МИГ – Управителния съвет (УС) и Изпълнителното звено (ИЗ)

1. Провеждане на дейностите по информирание и консултиране във връзка с прилагането на СВОМР на целевата територия.

2. Публикуване на покани на официалната интернет страница на Сдружението за подаване на проектни предложения по последни остатъчни приеми по всички мерки, включени в

Стратегията за ВОМР, когато има налични неувоени средства по тях.

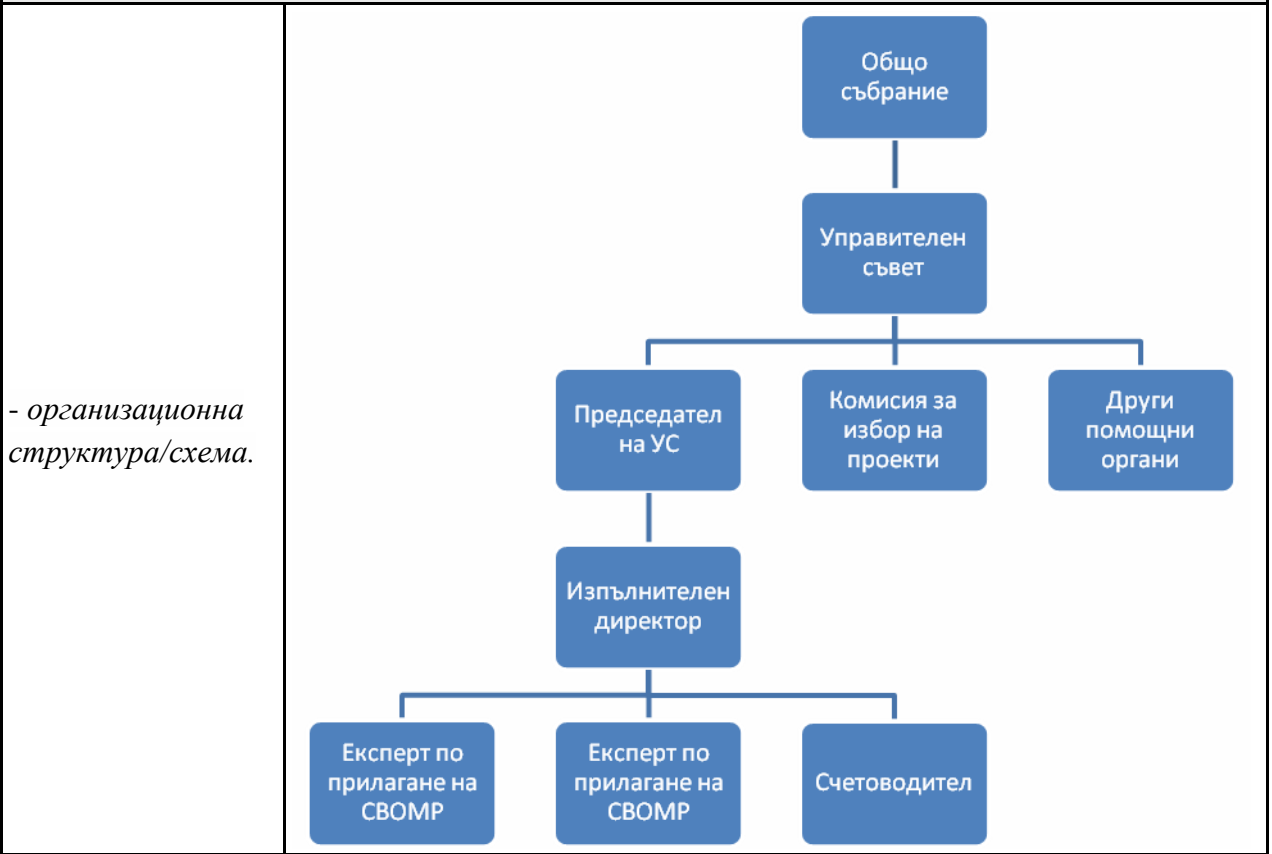
3. Консултиране на потенциалните бенефициенти по техните инвестиционни проекти по мерките по отворените покани в рамките на законовите правомощия от експертите на МИГ.
4. Водене на Регистъра на постъпилите проекти, осигуряващ прозрачност на провежданите процедури и на Регистъра на сключените договори с бенефициентите по мерките.
5. Структуриране на Комисия за избор на проекти в съответствие със законовите разпоредби на приложимата нормативна уредба и осигуряване на процеса на оценка.
6. Изготвяне на Доклади за избор на проектни предложения и на всички документи за внасянето им вДФЗ – РА или в съответните УО за последващ контрол.
7. Сключване на договори с бенефициентите.
8. Осъществяване на мониторинг и текущ контрол.
9. Възлагане на окончателна оценка на СВОМР.

Срок за изпълнение: от м. юни 2020 г. до м. декември 2020 г.
 Отговорник: МИГ – Управителния съвет (УС) и Изпълнителното звено (ИЗ).

Крайният срок за изпълнение на дейностите по проектите към Стратегията за ВОМР е 30 юни 2023 година

8. Описание на уредбата за управлението и мониторинга на стратегията, която показва капацитета инициативна група да изпълни стратегията, и описание на специфичната уредба относно оценката:
(не повече от 12 страници)

8.1. Организационна структура на МИГ:

8.2. Управление на МИГ:

- органи за
управление и
контрол;

Сдружение с нестопанска цел /СНЦ/ „Местна инициативна група Балчик – Генерал Тошево” е регистрирано в обществена полза със следния предмет на дейност:

(1) подготвя и изпълнява интегрирани стратегии, основани на характеристиките на целевата територия и разработени въз основа на местните потребности и потенциал. Извършва изследвания, проучвания и анализи, свързани със социално-икономическото развитие на територията на двете общини, създава, координира, управлява и осъществява контрол и мониторинг на стратегии, програми и проекти, финансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове и от други международни програми или донори, организира конференции, форуми, семинари, обучения и информационни кампании;

(2) Прилага интегрирана многофондова Стратегия за ВОМР, одобрена по подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за Водено от общностите местно развитие“ на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от Програмата за развитие на селските райони (ПРСР) за периода 2014–2020 г. и разработена съгласно приложимото законодателство и специфичните изисквания на нормативните актове, свързани с Подхода „Водено от общностите местно развитие“ от ПРСР (2014-2020)., общото българско законодателство и в съответствие с устава си;

(3)СНЦ “МИГ Балчик – Генерал Тошево“ може да развива и всякакви други разрешени от закона дейности, допринасящи за осъществяване на заложените цели.

Органи на СНЦ „МИГ Балчик – Генерал Тошево“ са :

1. **Общо събрание;**
2. **Управителен съвет;**
3. **Председател на Управителния съвет;**
4. **Изпълнителен директор;**
5. **Допълнителни помощни органи, създадени по решение на Управителния съвет.**

ОБЩОТО СЪБРАНИЕ е върховен колективен орган на Сдружението и има право да взема решения по всички въпроси от дейността му. Общото събрание се състои от всички редовни членове на СНЦ „МИГ Балчик – Генерал Тошево. В Общото събрание делът на представителите от публичния сектор, на представителите на стопанския сектор и на представителите на нестопанския сектор не може да превишава повече от 49 % (четиридесет и девет процента) от правата на глас.

Общото събрание има изключителни права и компетентност да:

- Изменя и допълва Устава на Сдружението;
- Приема други вътрешни актове;
- Взема решение за прекратяване на СНЦ „МИГ Балчик --Генерал Тошево“;
- Избира и освобождава членовете на Управителния съвет;

- Приема ежегодния отчет за дейността на Управителния съвет;
- Назначава и освобождава регистрирани одитори за независим финансов одит на СНЦ „МИГ Балчик – Генерал Тошево“ при условията на Закона за счетоводството;
- Приема бюджета на СНЦ „МИГ Балчик – Генерал Тошево“;
- Приема годишен финансов отчет заверен от независим финансов одит, в предвидените от закона срокове, който се представя пред Централния регистър на юридическите лица с нестопанска цел за осъществяване на общественополезна дейност, воден от Министерството на правосъдието;
- Приема годишен доклад за дейността на СНЦ „МИГ Балчик – Генерал Тошево“ съгласно изискванията на чл. 40 ал. 2 от ЗЮЛНЦ за предходната година, в предвидените от закона срокове, който се представя пред Централния регистър на юридическите лица с нестопанска цел за осъществяване на общественополезна дейност, воден от Министерството на правосъдието;
- Взема решения относно дължимостта и размера на членския внос или на имуществени вноски, както и реда на тяхното събиране;
- Отменя решения на другите органи на Сдружението, които противоречат на закона, Устава или други вътрешни актове, регламентиращи дейността на СНЦ „МИГ Балчик – Генерал Тошево“;
- Освобождава от отговорност членовете на Управителния съвет;
- Приема интегрираната многофондова Стратегия за ВОМР на СНЦ „МИГ Балчик – Генерал Тошево“ и измененията в нея;
- Взема решение за участие в други организации;
- Взема решение за откриване и закриване на клонове;
- Разпорежда се с имуществото на Сдружението при спазване изискванията на Устава.
- Взема и други решения, предвидени в Устава или закона.

УПРАВИТЕЛЕН СЪВЕТ се състои от 7 (седем) лица и се избира от Общото събрание измежду членовете на СНЦ „МИГ Балчик – Генерал Тошево“ за срок от 5 (пет) години.

В Управителния съвет делът на представителите, на който и да е от секторите: на представителите на публичния сектор, на представителите на стопанския сектор и на представителите на нестопанския сектор не представлява повече от 49 % (четиридесет и девет процента) от правата на глас..

Управителният съвет:

- Управителният съвет ръководи цялостната дейност на Сдружението в обществена полза, когато не заседава Общото събрание, като осигурява изпълнението на решенията му;
- Избира Председател на Управителния съвет измежду членовете си;
- Председателят на Управителния съвет представлява Сдружението; Определя обема на представителната власт на отделни негови членове;
- Разпорежда се с имуществото на СНЦ „МИГ Балчик – Генерал

Тошево“ при спазване изискванията на Устава;

- Подготвя и внася в Общото събрание проект за бюджет;
- Подготвя и внася в Общото събрание отчет за дейността на СНЦ „МИГ Балчик – Генерал Тошево“;
- Подготвя и внася в Общото събрание годишен финансов отчет заверен от независим финансов одит съгласно изискванията на Закона за счетоводството;
- Изготвя и представя в срок до 31 май на всяка година в -Централния регистър на юридическите лица с нестопанска цел информацията по чл. 46 ал. 2 от ЗЮЛНЦ;
- Определя реда и организира извършването на дейността на МИГ Балчик – Генерал Тошево, включително и тази в обща полза, и носи отговорност за това;
- Взема решение за приемане и изключване на членове по реда и условията съответно на чл. 14 и чл. 19 от този Устав;
- Взема решение за участие в други организации;
- Взема решение за откриване и закриване на клонове;
- Внася за обсъждане и одобрение от Общото събрание проект на Стратегия за ВОМР след публично проведени консултации, обществени обсъждания, информационни срещи и други със представителите на групите заинтересованите страни от целевата територия и изпълнява решенията на Общото събрание във връзка с реализирането на Стратегията на ВОМР;
- Подава Заявление за предоставяне на финансова помощ в срока, посочен в поканата по подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за Водено от общностите местно развитие“ на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от Програмата за развитие на селските райони за периода 2014 – 2020 г.;
- Подава Заявления за предоставяне на финансова помощ по подмерките на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от ПРСР (2014-2020), подкрепена от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР) и управлява проектите;
- Отговаря за процеса на управление и прилагане на многофондова интегрирана Стратегия за Водено от общностите местно развитие, разработена в съответствие с нормативните актове и специфичните изисквания на -Управляващия орган, общото българско законодателство, приложимото европейско законодателство и този Устав;
- По предложение на и съвместно с Изпълнителния директор разработва недискриминационна и прозрачна процедура и обективни критерии за подбор на проекти към -Стратегията за ВОМР, съгласно нормативната уредба за прилагане на Подхода ВОМР;
- Приема стратегии, програми, планове и проекти за дейността на СНЦ „МИГ Балчик – Генерал Тошево“ и определя управленските екипи за тяхната реализация;
- Приема организационната структура и щата на СНЦ „МИГ Балчик – Генерал Тошево“;

-Изпълнява задълженията, предвидени в Устава;
-Взема решения по всички въпроси, които по закон или съгласно Устава не спадат в правата на друг орган.

ПРЕДСЕДАТЕЛЯТ представлява СНЦ „МИГ Балчик – Генерал Тошево“ при осъществяване на дейността и като ангажира отговорността на Сдружението с подписа си, в съответствие с представителните пълномощия, предоставени от Управителния съвет.

Председателят:

- Свиква и ръководи заседанията на Управителния съвет;
- Организира изпълнението на решенията на Общото събрание и на Управителния съвет;
- Взема решения по всички въпроси, които не са от изключителната компетентност на Общото събрание и Управителния съвет;
- Организира дейността по изпълнението на задачите на СНЦ „МИГ Балчик – Генерал Тошево“ и осигурява правилното стопанисване и опазване на имуществото му;
- Подготвя материалите за заседанията на Общото събрание и Управителния съвет като организира провеждането на тези заседания;
- Организира и ръководи дейностите по подготовката на договори, проекти, програми, стратегии, осъществява мониторинг и контрол;
- Представява СНЦ „МИГ Балчик – Генерал Тошево“ пред държавните органи, пред другите обществени организации, както и пред международни органи и организации;
- Сключва договори в страната и чужбина от името на СНЦ „МИГ Балчик – Генерал Тошево“ във връзка с изпълнението на дейността, целите и задачите на Сдружението;
- Сключва предварителни споразумения, граждански и/или трудови договори с персонала на СНЦ „МИГ Балчик – Генерал Тошево“ (Изпълнителен директор, Експерт по прилагане на Стратегията за ВОМР и др.), както и с други органи/звена, необходими за постигане целите и осъществяване дейността на Сдружението;
- Изготвя длъжностни характеристики, съгласно организационната структура и щата на СНЦ „МИГ Балчик – Генерал Тошево“;
- Организира дейността по изпълнение на целите и задачите на Сдружението и осигурява правилното стопанисване и опазване на имуществото му;
- Изпълнява и други функции

ПРЕДСТАВИТЕЛСТВО пред трети физически и юридически лица, пред държавни и местни органи, обществени и международни организации се осъществява от Председателя на Управителния съвет на Сдружението.

ПОМОЩНИ ОРГАНИ- За постигане на поставените цели и осъществяване на предмета на дейност на СНЦ „МИГ Балчик – Генерал Тошево“ с решение на Управителния съвет се формират и функционират:

1. Комисия за избор на проекти към Стратегията за ВОМР

	<p>съгласно приложимото законодателство.</p> <p>2. Други помощни органи с цел осъществяване на конкретни задачи, проекти и други.</p> <p>Управителния съвет определя кръга на правомощията на Комисията и помощните органи по ал. 1 като осигурява необходимите условия за работата им.</p>
<p>- описание на позициите и изискванията към изпълнителния директор и персонала.</p>	<p>Местната инициативна група осигурява за срока на изпълнение на Стратегията за ВОМР:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. самостоятелен офис; 2. служители на пълен работен ден за позициите Изпълнителен директор и Експерт по прилагане на Стратегията за ВОМР. <p>ИЗПЪЛНИТЕЛНИЯТ ДИРЕКТОР (1бр.на пълен работен ден) се назначава с решение на Управителния съвет на Сдружението, при спазване на нормативните актове и специфичните изисквания в Наредба №22/14.12.2015 г. на МЗХ към Местните инициативни групи, свързани с прилагане на Подхода „Водено от общностите местно развитие“ от ПРСР (2014 – 2020), общото българско законодателство, Устава и вътрешните правила, приети от Общото събрание.</p> <p>Изпълнителният директор отговаря за прилагането на Стратегията за Водено от общностите местно развитие. Конкретните му правомощия се определят с договора за наемане и длъжностна характеристика утвърдена от Управителния съвет. Изпълнителният директор участва в заседанията на Управителния съвет по право със съвещателен глас.</p> <p>Изпълнителният директор трябва да отговаря на следните изисквания:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. завършено висше образование, най-малко степен „бакалавър“; 2. професионален стаж най-малко пет години; 3. управленски опит най-малко две години; 4. опит в реализиране на проект, програма или стратегия със стойност над 100 хиляди лева, финансирани от ЕС или от други международни донори. <p>Изпълнителния директор извършва цялостна организация на дейността на сдружението, осигурява изпълнението на решенията на Управителния съвет във връзка с възложените му правомощия, решава въпроси, които в съответствие с Устава на СДРУЖЕНИЕТО му бъдат възложени от управителния съвет.</p> <p>ЕКСПЕРТИ по прилагане на Стратегията за ВОМР(2 бройки на пълен работен ден) трябва да отговарят на следните изисквания:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. завършено висше образование, най-малко степен „бакалавър“; 2. професионален стаж най-малко две години <p>Експертите по прилагане на дейностите от Стратегията за ВОМР пряко подпомагат работата на изпълнителния директор (ИД) на Местната инициативна група (МИГ). Експертите по прилагане на дейностите по СВОМР координират целия процес по избор на</p>

проекти, следят за качествено изпълнение на проектите по СВОМР, предоставят качествени и обективни консултации на бъдещи бенефициенти. Конкретните им правомощия се определят с договора за наемане и утвърдена длъжностна характеристика.

Освен това за нуждите на изпълнение на СВОМР ще бъде нает и допълнителен персонал:

Счетоводител на половин работен ден (счетоводство, финансови консултации и финансов контрол). Счетоводителят трябва да отговаря на изисквания на чл.18 от Закона за счетоводството. Счетоводителят организира и осъществява предварителен, текущ и последващ вътрешен финансов контрол по спазването на финансовата и платежната дисциплина, правилното оформяне на първичните и официалните счетоводни документи, редовното извършване на инвентаризациите и отразяването на резултатите от тях. Ръководи и организира счетоводната отчетност чрез оптимална централизация на счетоводните операции и осигурява своевременно отразяване в счетоводството на всички стопански операции. Конкретните му правомощия се определят с договора за наемане и утвърдена длъжностна характеристика. Счетоводителят на сдружението е на пряко подчинение на Изпълнителния директор. Счетоводителят **отговаря** за състоянието на финансовата дисциплина и недопускане на условия за разхищения и злоупотреби, отговаря за достоверността на финансово-счетоводните документи, отговаря за спазване на сроковете за предоставяне на финансови справки и информация на УО на ПРСР и др. ОП и изготвянето на счетоводни отчети на Сдружението.

Служителите на СНЦ „МИГ Балчик – Генерал Тошево“ не могат да са членове на колективния управителен орган (УО) и да са свързани лица с членовете на колективния управителен орган по смисъла на § 1 от допълнителните разпоредби на Търговския закон.

8.3. Капацитет на местната инициативна група да изпълни стратегията за ВОМР:

Опитите за създаване на публично-частно партньорство за развитието на територията започват през предишния програмен период 2007-2013. Тогава представители на стопанския и нестопанския сектор от община Балчик заедно с общината създават публично-частно партньорство, учредява СНЦ „Местна инициативна група - Балчик“, което кандидатства за финансиране изпълнението на СВОМР по ПРСР 2007 – 2013 директно по мярка 41, но стратегията не получава одобрение. Като една от основните причини за неуспеха местните партньори отчитат нисък капацитет. В резултат на това сдружението почти не функционира и в крайна сметка община Балчик прекратява членството си в него. Взето е Решение № 915 от 30.07.2015 на Общински съвет Балчик с което се дава съгласие Община Балчик да прекрати своето членство в СНЦ „Местна инициативна група – Балчик“ регистрирано в Окръжен съд Добрич с Решение № 134 от 07.12.2008 г. В резултат на това следва общо събрание и излизане на общината от сдружението с решение на Окръжен съд Добрич №43/29.03.16г.

Аналогично представители на стопанския и нестопанския сектор от община Генерал Тошево и Шабла заедно с общината създават публично-частно партньорство, което кандидатства с проект за финансиране за разработване на стратегия за местно развитие по мярка 431-2 от ПРСР 2007 – 2013. Проектът е одобрен и успешно изпълнен, като най-важните резултати от него са създаване на стратегия за местно развитие и учредяване на СНЦ „МИГ Генерал Тошево-Шабла 2010“. СНЦ „МИГ Генерал Тошево-Шабла 2010“ кандидатства за финансиране на изпълнението на СВОМР по ПРСР 2007 – 2013, но стратегията не получава одобрение. И тъй като община Шабла решава да направи партньорство с община Каварна през програмен период 2014-2020 ОС на МИГ взема решение за прекратяването и заличаването на СНЦ, а Общински съвет Генерал Тошево за прекратяване участието на Община Генерал Тошево в него. В следствие на предприетите действия, Съдът по регистрация на юридическото лице – Окръжен съд Добрич постановява Решение №78/03.08.2015г., с което прекратява дейността на сдружението и то се обявява в ликвидация.

Следващият етап по формиране на партньорството започва през новия програмен период . Осъзнатите недостатъци на нереализираната СВОМР и най-вече ограниченият капацитет на територията карат партньорите от **община Балчик** да потърсят начини за неговото увеличаване. Естествен и непротиворечив път за това е чрез увеличаване на обхвата на партньорството с други територии със сходни географски, демографски, социално-културни, икономически, инфраструктурни и административни характеристики. Общо разбиране за проблемите, предизвикателствата и възможностите е постигнато с партньори от **община Генерал Тошево** .

Следващия етап започна с организиране и провеждане на срещи за сформиране на местно партньорство и избиране на партньори за подготовката проект по мярка 19.1. Бяха проведени две предварителни срещи в двете общини с представители на местния бизнес и неправителствен сектор. След което бе отправена покана за съвместна среща към местните заинтересовани страни от територията, публикувана от страна на община Балчик и на интернет сайтовете на общинските администрации. На проведената на **20.08.2015 г., в град Генерал Тошево, в сградата на Община Генерал Тошево** среща присъстваха 56 представители на публичните власти, стопанския и неправителствения сектор от територията. Като партньори по проекта бяха избрани **Община Балчик** (водещ партньор и кандидат по проекта), и **Община Генерал Тошево, представители на публичния сектор, „СЪН ФУУДС“ ЕООД, ЕИК: 124636775- представител на икономическия сектор и НЧ Читалище „Светлина-1941“** Генерал Тошево, БУЛСТАТ: 000842947- представител на неправителствения сектор.

Мотивите за избор на партньорите бяха следните:

Общините от целевата територия имат вече голям опит при разработване на стратегически документи за регионално развитие – общинските планове за развитие, а също така и участието им при разработването на Областната стратегия за развитие. Освен това, вече имат натрупан опит при разработване и изпълнение на проекти, финансирани по фондовете на ЕС. Този опит на общините позволи да се приложи регионален подход при разработването на СВОМР и осигури капацитет за правилното изпълнение на дейностите и отчитане на разходите по проекта. В допълнение, община Балчик притежава опит и експертен потенциал по ЕП и затова бе избрана за бенифициент по проекта.

„СЪН ФУУДС“ ЕООД е бързо развиваща се компания имаща опит, който може да се използва за развитието на територията. Като допълнителен мотив за избора послужи, че фирмата има опит и по ЕП.

НЧ „НЧ Читалище „Светлина-1941“ Генерал Тошево наред със съхранението, пресъздаването и експонирането на материалното и нематериалното културно наследство се опитва да отговори на предизвикателствата, които поставя съвременността пред развитието на тази уникална културна институция. Накратко, мотивите за избор на читалището за партньор по проекта бяха, че използвайки съвременните технологии и обществени промени, читалището продължава да изпълнява своите функции по развитието на културния и социалния капитал, явявайки се по този начин и пример за другите представители на неправителствения сектор от територията. Отделно има опит по изпълнение на ЕП.

Изключително важно условие се явява изразеното чрез подписването на Споразумението за партньорство намерение на всички представители на партньорите от заинтересованите страни за реализиране в цялост на идеята за създаване на „Местна Инициативна Група Балчик Генерал Тошево“. Това е един шанс за по-слаборазвитите общини да подпомогнат процеса по създаване на работни места и намаляване на обезлюдяването в селските райони; развитието на алтернативни икономически дейности и на иновативни подходи или производства; преодоляване на дисбаланса чрез подпомагане на субектите в реализирането на малки проекти. Изготвянето и прилагането на Стратегия за водено от общностите местно развитие е насочено към устойчивото развитие в различни сектори на двете общини чрез обединяване и мобилизиране на наличните човешки и финансови ресурси от публичния, частния и гражданския сектор при реализиране на съвместни проекти, обединяване на местните заинтересовани страни около общи проекти и мултисекторни дейности за постигане на синергия по отношение прилагането на Подхода Водено от общностите местно развитие.

Местното партньорство с водещ партньор Община Балчик успешно изпълни дейностите по мярка 19.1. свързани с информиране и популяризиране процеса на подготовка на СВОМР, обучения, изготвяне на СИА на територията, както и анализ на Заинтересованите страни, разработване и консултиране на СВОМР.

На 18.03.2016г. се учреди и СНЦ МИГ Балчик-Генерал Тошево. Сдружението има 53 членове, УС състоящ се от 7 члена - двете общини, 3-ма представители на бизнеса и 2 представителя на НПО сектора. Нито един от секторите не превишава 49% в Колективния управителен и Колективния върховен орган.

В сдружението са представени над 70% от групите заинтересовани страни от анализа на територията и от населените места на територията.

Капацитет на Общото събрание: Голяма част от членовете на Общото събрание са утвърдени професионалисти в своята област и с много реализирани проекти.

Капацитет на УС включва двете общини, един земеделски производители, една земеделска кооперация, 2 НПО (читалища) и едно търговско дружество, голяма част от които са с опит по управление на проекти.

Капацитет на Община Балчик и Община Генерал Тошево

Община Балчик и община Генерал Тошево са водещи партньори в МИГ, които притежават капацитет и доказан опит в управлението на проекти. За периода 2007-2014 г. община Балчик е реализирала над 20 броя проекта финансирани от европейските структурни фондове /ОП “Околна среда“ - 3 бр. , ОП „Административен капацитет 5 бр., ОП “РЧР“ – 9 бр., ОП “Регионално развитие“ - 8 бр., ПРСР 1 бр. Най-много проекти са реализирани по ОП Развитие на човешките ресурси. Проект с най- голям финансов ресурс е на стойност 6 304 916,27 лева по ОПРР. Общината има опит в управлението на проекти по ПРСР чрез реализирания проект на стойност **2 556 962,00** лева. По

трансгранично сътрудничество 2 броя, Чрез МИРГ 4 броя.

Община Генерал Тошево за периода 2007-2014 г. има реализирани 20 проекта финансирани от европейските структурни фондове /ОП "Околна среда" – 1бр. , ОП "Административен капацитет" – 3 бр., ОП "РЧР" – 4 бр., ОП "Регионално развитие" – 3 бр., ПРСР – 3 бр./ . Общата стойност на проектите е над 16 000 000 лева. Най-много проекти са реализирани по ТГС Румъния – България 2007 - 2013 – 6 проекта, но най-голям финансов ресурс е усвоен чрез проектите по ТГС и ПРСР, всеки на стойност от по около 2 500 000лв.

Капацитет на Изпълнителния директор - Предложената кандидатура за Изпълнителен директор е с дългогодишен управленски опит като изпълнителен директор на Регионална занаятчийска камара –Варна (26.11.2002 г - 10.10.2006), заместник кмет на община Девня с ресор „Европейски програми и проекти” (мандат 2010 – 2015) и изпълнителен директор на МИГ „Девня-Аксаково”(01.11.2011г до 30.09.2015 г). От 01.01.2017 година е изпълнителен директор на МИГ „Елена –Златарица”. Като изпълнителен директор на МИГ „Девня-Аксаково” е реализирала успешно Стратегия за местно развитие та стойност 3 059 993,82лв. по договор за БФП РД 50-148/13.11.11г. Има над 5 години опит по подхода „ЛИДЕР” – като член на екипа на МИГ (Изпълнителен директор на МИГ”Девня-Аксаково” и като координатор по подготвителна мярка 431-2 "Придобиване на умения и постигане на обществена активност на съответните територии за потенциални местни инициативни групи в селските райони".

Капацитет на Експертите по прилагане на СВОМР:

С оглед оптимизиране работата по прилагане на Стратегията за ВОМР МИГ предвижда да осигури в екира си два експерти по прилагането на СВОМР, които териториално да покриват община Балчик и съответно община Генерал Тошево. Предложените кандидатури отговарят на изискванията, посочени в насоките. Единият от експертите е с практически опит в работата си с местни инициативни рибарски групи, прилагащи ЛИДЕР/ВОМР.

Технически капацитет- Двете общини са осигурили два напълно оборудвани офиса в двата общински центъра за улеснение на бенефициентите и избягване неудобството от разстоянията на територията с подход за инвалиди и помощни помещения- за заседания и архивно помещение.

Финансов капацитет- двете общини с решения на Общинските си съвети предоставят фин. ресурс в рамките на 30 хиляди.лв. за обезпечение на дейностите по подмярка 19.4, както ще предоставят и запис на заповед при необходимост.

8.4. Описание на системата за мониторинг и оценка:

Системата за мониторинг и оценка се основава на разпоредбите за последните програмни периоди, регулиращи по-систематичен начин, адаптиран за определен брой изисквания, с отчитане спецификите на Подхода ЛИДЕР/ВОМР и с акцент върху оценката на постигнатите цели, приоритети и индикатори, насочени към устойчива заетост, повишаване качеството на живот, осигуряване на растеж и добавена стойност на територията на действие на МИГ. Разпоредбите на ниво Европейски съюз осигуряват **опростена рамка за мониторинг и оценка на всички намеси за развитието на селските райони**. Тя осигурява широка приемственост по отношение на изискванията на мониторинга и представлява значително опростяване на оценката на резултатите и въздействията, докато в същото време предлага по-голяма гъвкавост. Въведени са

допълнителни изисквания за събиране на данни при извършена актуализация на Стратегията, както и при промяна на обхвата или целите на дадена мярка, съобразно променени в приложимите стратегически насоки за развитие на селските райони. Общата рамка за мониторинг и оценка установява ограничен набор от общи показатели за всяко равнище на **йерархията на целите**, следвайки причинно-следствената връзка на **логиката на намеса** и **йерархията на общите показатели**, като започва от вложените ресурси – финансови и/или административни, които ще генерират количествените резултати от дейностите при изпълнението на Стратегията за ВОМР, преследвайки свързаните с мерките специфични цели. Показателите се използват като инструменти за оценка доколко очакваните цели са били постигнати чрез мерките или цялата Стратегия. Оценката на въздействието, степента, до която е постигната стратегическата цел се съставя от количественото изражение на резултатите от индивидуалните мерки чрез йерархията на целите. Последващите резултати са незабавните последици от намеси, които следва да допринасят за постигането на специфичните цели и приоритети. Въздействията следва да допринасят за постигането на стратегическата цел, като отговарят на предварително идентифицираните нужди. Логиката на намеса за всяка мярка и съответстващите общи показатели са представени в раздела за Индикаторите.

Под **мониторинг** се разбира комплекс от три основни дейности – наблюдение, анализ и оценка на цялостния процес по изпълнение и реализация на стратегическия документ. Мониторингът е важна част от работата за постигане на целите, защото чрез него се следят действията в развитие, оценяват се успешните практики и се анализират неуспешните. Мониторингът е непрекъсната и систематична проверка на бюджетните постъпления, дейностите, финансирани съгласно мерките и данните за първите резултати на равнище проекти. Мониторингът генерира количествени данни. Той дава обратна информация за правилното изпълнение на мерките и дейностите, улеснявайки корекциите на отклоненията от оперативните цели. Мониторингът допринася за отчетността на публичните разходи и носи ценна информация за оценката на СВОМР. **Наблюдението** представлява систематично проследяване на бюджетите и проектите, финансирани по мерките, както и на резултатите от тяхното прилагане. Наблюдението генерира количествени и качествени данни, необходими за извършване на оценките и дава обратна информация за прилагането на мерките и на СВОМР, улеснявайки идентифицирането на необходимите корекции. Една от основните цели на мониторинга е, чрез проследяване използването на отпуснатите финансови средства да се извърши преценка за постигнатия напредък и въздействие в посока очаквани резултати. **Напредъкът** се измерва спрямо заложените цели, стандарти и критерии за ефективност и ефикасност, което спомага за по-добра осведоменост на заинтересованите страни и съпоставка на използваните ресурси спрямо получените резултати. По този начин се **създава база за отчетност** и се осигуряват **основни данни**, необходими за извършването на крайната оценка на процесите и мерките, заложен в СВОМР. **Оценката** е процес на разглеждане на резултатите и въздействията на Стратегията за местно развитие и определяне на степента на тяхното съответствие с поставените цели, ефективността и ефикасността в процеса на прилагане на мерките и администрирането ѝ, както и приноса към цялостното постигане на целите на Подхода ВОМР. Оценката разглежда уместността на мерките и дейностите – доставя входни данни за формулирането и преориентирането на политиката. При извършването на оценка трябва да се разчита главно на данните и информацията, събрани чрез мониторинга, което посочва възможността за ранно взаимодействие между двете дейности. **Мониторингът и оценката** на Стратегията за ВОМР са насочени към анализ на

напредъка и въздействието в процеса на реализиране на целите, на постигнатата ефективност, ефикасност, очаквани резултати и индикатори. **Оценката** отчита и съответствието между целите в Стратегията, целите на ПРСР, ОПИК и ОП РЧР, и целите на партньорите, които са насочени към подобряване на конкурентоспособността, развитието и иновациите; подобряване на околната среда и ландшафта, подобряване качеството на живот чрез насърчаване разнообразяването на икономическите дейности. Оценката разглежда резултатите и постигането на целите, вследствие прилагането на СВОМР и се стреми да представи изводи, които да подпомогнат избора на адекватни политики за развитие на територията на действие на МИГ в дългосрочен времеви период. Оценителните дейности следва да бъдат организирани на текуща основа и да се извършват през целия период на прилагане на СВОМР. Текущата оценка се превръща в основа за междинна и окончателна оценки. Рамката за мониторинг и оценка обхваща Система за извършване на текуща, междинна и окончателна оценки, които следва да осигурят и подобряването на управлението на Стратегията за ВОМР. Установяването на сътрудничество, обмен на добри практики и изграждане на капацитет за оценка увеличава ползата от мониторинга и оценката като инструменти за програмното управление.

Показателите към СВОМР са специфични, измерими, постижими по рентабилен начин, съответстващ на програмите и своевременно достъпен (SMART). Показателите не могат винаги да бъдат попълнени с количествени статистически данни, като в някои случаи могат да бъдат включват качествени оценки или логически предположения.

Показателите за вложените ресурси се отнасят до бюджета и другите ресурси, отпуснати на всяко равнище на подпомагане и се използват за мониторинг на напредъка по отношение на (годишния) ангажимент и плащането на средствата, налични за всяка операция, мярка или програма във връзка с нейните приемливи разходи.

Показателите за количественото изражение на мерките измерват дейностите на мерките, пряко реализирани в рамките на СВОМР. Тези дейности са първата стъпка към реализирането на специфичните цели на намесата и се измерват във физически или парични единици.

Показателите за резултатите измерват преките и незабавни последствия от намесата и осигуряват информация за промените, например, в поведението, капацитета или производителността на преките бенефициенти като се измерват във физически или парични единици.

Показателите за въздействието се отнасят до ползите от СВОМР, надхвърлящи незабавните последици за преките бенефициенти, не само на равнище подпомагане, но и по-общо. Те са свързани с по-широките цели на Подхода ВОМР и обикновено се изразяват „нетно“ т.е. след изваждане на последствията, които не могат да бъдат отдадени на намесата (напр. двойно отчитане, инертна маса), и като се вземат предвид косвените последствия (изместване и мултипликатори).

Базови показатели, свързани с целите: Използват се за разработване на SWOT анализ във връзка с целите, идентифицирани и като (референтна) основа за оценката на въздействието на Стратегията. Базовите показатели отразяват положението в началото на периода и тенденцията в течение на времето. Оценката на въздействието трябва да отразява тази част от промяната във времето, която може да бъде отдадена на Стратегията, след като се вземат предвид основната тенденция и другите въздействащи фактори.

Базови показатели, свързани с контекста: Те дават информация за съответните аспекти на общите контекстуални тенденции, за които е вероятно да окажат въздействие върху Стратегията и имат две цели: 1. допринасят за идентифициране на силните и слабите

страни в рамките на целевата територия и 2. помагат за интерпретиране на въздействията, постигнати в рамките на Стратегията в светлината на общите икономически, социални, структурни и екологични тенденции.

Системата за мониторинг и оценка се основава на обобщен модел на разработване и осъществяване на политики, който представя съотношението между поставените цели, вложените ресурси, извършените действия, постигнатите резултати и осъществените въздействия. Основната цел на мониторинга е да контролира ефикасността на административния процес, а чрез оценката се предоставя информация за ефективността и устойчивостта на прилаганата Стратегия. Оценяването на СВOMP произтича от нормативните изисквания, като оценките имат за цел подобряване на качеството, резултатността и ефективността на изпълнението на мерките и дейностите по Подхода ВOMP. Оценява се въздействието на Стратегията на територията на действие на МИГ в контекста на стратегическите насоки на Общността и на ПРСР, ОПИК и ОП РЧР, като се вземат предвид изискванията за устойчиво развитие и въздействие върху околната среда, както и подобряването на качеството на живот. Междинната и Окончателната оценка изследват степента на използване на ресурсите, резултатността и ефективността от програмирането и социално-икономическото въздействие. Оценките разглеждат целите на Стратегиите и се стремят да извадят поуки за провеждане на политика за развитие. Те идентифицират факторите, които допринасят за успеха или неуспеха при изпълнението на Стратегията, включително устойчивостта, като идентифицират най-добрата практика, представляват инструменти на доброто управление и са неотделима и значима част на процеса на вземане на решения и управление на цялостния цикъл на консултиране, разработване, прилагане и оценяване.

9. Индикатори за мониторинг и оценка:

9.1. (Изм. с доп.споразумение РД50-35/23.11.2021г.) Индикатори за цялостното прилагане на стратегията за ВOMP, включително брой създадени работни места:
(не повече от 1 страница)

ИНДИКАТОРИ ЗА ЦЯЛОСТНОТО ПРИЛАГАНЕ НА СТРАТЕГИЯТА ЗА ВOMP

Индикатор	Мерна единица	Стойност	Източник на данни
Общо инвестиции (публични + частни) по ПРСР, ОПИК и ОП РЧР	EUR	4 061 544,74	МИГ- Годишни доклади за изпълнението на СВOMP
Общо публични разходи по ПРСР, ОПИК и ОП РЧР	EUR	3 668 472,21	МИГ- Годишни доклади за изпълнението на СВOMP
Общо публични			
Брой работни места	Брой	45	МИГ- Годишни доклади за изпълнението на СВOMP
Брой подпомогнати нови предприятия	Брой	1	МИГ- Годишни доклади за изпълнението на СВOMP
Брой бенефициенти/стопанства, (микропредприятия), получаващи	Брой	4	МИГ- Годишни доклади за изпълнението на СВOMP

подкрепа за инвестиции в неселскостопански дейности			
Брой стопанства, получаващи подкрепа за инвестиции в земеделски стопанства	Брой	8	МИГ- Годишни доклади за изпълнението на СВОМР
Брой стопанства, получаващи подкрепа за инвестиции в преработка/ маркетинг на селскостопанска продукция	Брой	4	МИГ- Годишни доклади за изпълнението на СВОМР
Процент от населението на територията на действие на МИГ, което се възползва от подобрените услуги/инфраструктура	%	70	МИГ- Годишни доклади за изпълнението на СВОМР
Брой участници – неактивни и безработни лица над 30 г. придобили квалификация	Брой	70	МИГ- Годишни доклади за изпълнението на СВОМР
Неактивни и безработни участници, които са започнали да търсят работа или имат работа, включително като самостоятелно наети лица, след осигурена грижа за дете	Брой	20	МИГ- Годишни доклади за изпълнението на СВОМР
Деца, вкл. с увреждания, получаващи социални и здравни услуги	Брой	50	МИГ- Годишни доклади за изпълнението на СВОМР
Участници с увреждания над 18 години, получаващи услуги	Брой	20	МИГ- Годишни доклади за изпълнението на СВОМР
Брой въведени на територията иновативни и интегрирани многосекторни социални услуги	Брой	1	МИГ- Годишни доклади за изпълнението на СВОМР
Брой подпомогнати малки и средни предприятия	Брой	7	

9.2. Индикатори по мерки:

(не повече от 1 страница за индикатори по мярка)

ИНДИКАТОРИ ПО МЯРКА „ПОДКРЕПА ЗА ВНЕДРЯВАНЕ НА ИНОВАЦИИ В ПРЕДПРИЯТИЯТА“

Приоритетна ос 1: „Технологично развитие и иновации“, Инвестиционен приоритет 1.1 "Технологично развитие и иновации", Тематична цел 1: „Насърчаване на разработването и въвеждането в практиката на иновации“ от Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ за периода 2014-2020 година

ID	ИНДИКАТОР	МЕРНА ЕДИНИЦА	СТОЙНОСТ
1.	Брой предприятия, подпомогнати да въведат нови за фирмата продукти	Предприятия	1
2.	Брой предприятия, подпомогнати да	Предприятия	1

	въведат нови за пазара продукти		
3.	Частни инвестиции, допълващи публичната подкрепа за иновации или за научноизследователски и развойни проекти	EUR	20 000,00
4.	Брой на предприятията, получаващи подкрепа	Предприятия	1
ИНДИКАТОРИ ПО МЯРКА „ДОСТЪП ДО ФИНАНСИРАНЕ В ПОДКРЕПА НА ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВОТО“			
Приоритетна ос 2: „Предприемачество и капацитет за растеж“, Инвестиционен приоритет 2.1: „Достъп до финансиране в подкрепа на предприемачеството“, Тематична цел 3: „Повишаване на конкурентоспособността на местните икономики и възможности за създаване на местен бизнес, вкл. чрез диверсификация и алтернативни дейности“ от Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ за периода 2014-2020 година			
ID	ИНДИКАТОР	МЕРНА ЕДИНИЦА	СТОЙНОСТ
1.	Брой подпомогнати нови предприятия	Предприятия	1
2.	Брой предприятия, които получават безвъзмездни средства	Предприятия	3
3.	Частни инвестиции, допълващи публичната подкрепа за предприятията (безвъзмездни средства)	EUR	30 000, 00
4.	Ръст на заетостта в подпомогнатите предприятия	Еквивалент на пълно работно време	15
ИНДИКАТОРИ ПО МЯРКА „ПОДОБРЯВАНЕ НА ПРОИЗВОДСТВЕНИЯ КАПАЦИТЕТ В МСП“			
Приоритетна ос 2: „Предприемачество и капацитет за растеж“, Инвестиционен приоритет 2.2: „Капацитет за растеж на МСП“, Тематична цел 3: „Повишаване на конкурентоспособността на местните икономики и възможности за създаване на местен бизнес, вкл. чрез диверсификация и алтернативни дейности“ от Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ за периода 2014-2020 година			
ID	ИНДИКАТОР	МЕРНА ЕДИНИЦА	СТОЙНОСТ
1.	Брой на предприятията, получаващи безвъзмездни средства	Предприятия	2
2.	Частни инвестиции, допълващи публичната подкрепа за предприятията (безвъзмездни средства)	EUR	30 000, 00
ИНДИКАТОРИ ПО МЯРКА „РАЗВИТИЕ НА УПРАВЛЕНСКИЯ КАПАЦИТЕТ И РАСТЕЖ НА МСП“			
Приоритетна ос 2: „Предприемачество и капацитет за растеж“, Инвестиционен приоритет 2.2: „Капацитет за растеж на МСП“, Тематична цел 3: „Повишаване на конкурентоспособността на местните икономики и възможности за създаване на местен бизнес, вкл. чрез диверсификация и алтернативни дейности“ от Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ за периода 2014-2020 година			
ID	ИНДИКАТОР	МЕРНА ЕДИНИЦА	СТОЙНОСТ

1.	Брой на предприятията, получаващи безвъзмездни средства	Предприятия	3
2.	Частни инвестиции, допълващи публичната подкрепа за предприятията (безвъзмездни средства)	EUR	20 000, 00

ОБЩИ ИНДИКАТОРИ ЗА РЕЗУЛТАТИТЕ ПО МЯРКА „ДОСТЪП ДО ЗАЕТОСТ ЗА ТЪРСЕЩИТЕ РАБОТА И НЕАКТИВНИТЕ ЛИЦА, ТРАЙНО БЕЗРАБОТНИ И ЛИЦА, ОТДАЛЕЧЕНИ ОТ ПАЗАРА НА ТРУДА ЧРЕЗ МЕСТНИ ИНИЦИАТИВИ ЗА ЗАЕТОСТ“ ОТ СВОМР

Приоритетна ос 1: „Подобряване достъпа до заетост и качеството на работните места“
 Инвестиционен приоритет 1: „Достъп до заетост за търсещите работа и неактивните лица включително трайно безработни и лица, отдалечени от пазара на труда, а също и чрез местни инициативи за заетост, и подкрепа за мобилността на работната сила” от Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ за периода 2014-2020 година

Ид. №	Показател	Категория региони	Мерна единица за показател	Базова стойност			Мерна единица за базовата и целева стойност	Базова година	Целева стойност - 2023 г.			Източник на данни	Честота на отчитането
				М	Ж	О			М	Ж	О		
СЦ1	Участници на възраст от 30 до 54 г. вкл., започнали работа, вкл. като самонаети, при напускане на операцията	МИГ	Брой			0	Брой	2016			5	МИГ Годишен доклад	Годишно
СЦ2	Участници на възраст от 30 до 54 г. вкл, с ниско образование (под средното - ISCED 3), започнали работа, вкл. като	МИГ	Брой			0	Брой	2016			5	МИГ Годишен доклад	Годишно

	самонаети, при напускане на операцията										
СЦЗ	Участници на възраст над 54 години, започнали работа, вкл. като самонаети, при напускане на операцията	МИГ	Брой	0	Брой	2016		5	МИГ	Годишно	
									Годишен доклад		

ОБЩИ И СПЕЦИФИЧНИ ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО ПО МЯРКА „ДОСТЪП ДО ЗАЕТОСТ ЗА ТЪРСЕЩИТЕ РАБОТА И НЕАКТИВНИТЕ ЛИЦА, ТРАЙНО БЕЗРАБОТНИ И ЛИЦА, ОТДАЛЕЧЕНИ ОТ ПАЗАРА НА ТРУДА ЧРЕЗ МЕСТНИ ИНИЦИАТИВИ ЗА ЗАЕТОСТ“ ОТ СВОМР

Приоритетна ос 1: „Подобряване достъпа до заетост и качеството на работните места“
 Инвестиционен приоритет 1: „Достъп до заетост за търсещите работа и неактивните лица включително трайно безработни и лица, отдалечени от пазара на труда, а също и чрез местни инициативи за заетост, и подкрепа за мобилността на работната сила” от Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ за периода 2014-2020 година

ID	Показател	Мерна единица	Фонд	Целева стойност (2023 г.)			Източник на данни	Честота на отчитането
				М	Ж	О		
СЦ1	Неактивни участници на възраст от 30 до 54 г. вкл., извън образование и обучение	Брой	ЕСФ			10	МИГ	Годишно
СЦ1	Безработни участници на възраст от 30 до 54 г. вкл.	Брой	ЕСФ			10	МИГ	Годишно
СЦ1	Неактивни и безработни участници от ромски произход на възраст от 30 до 54 години вкл.	Брой	ЕСФ			5	МИГ	Годишно
СЦ2	Неактивни участници на	Брой	ЕСФ			10	МИГ	Годишно

	възраст от 30 до 54 г. вкл., с ниско образование (под средното - ISCED 3)						
СЦ2	Безработни участници на възраст от 30 до 54 г. вкл. с ниско образование (под средното - ISCED 3)	Брой	ЕСФ		10	МИГ	Годишно
СЦ3	Безработни участници, вкл. продължително безработни, или неактивни участници, извън образование и обучение, над 54 г.	Брой	ЕСФ		10	МИГ	Годишно

ДОПЪЛНИТЕЛНИ ИНДИКАТОРИ ПО МЯРКА „ДОСТЪП ДО ЗАЕТОСТ ЗА ТЪРСЕЩИТЕ РАБОТА И НЕАКТИВНИТЕ ЛИЦА, ТРАЙНО БЕЗРАБОТНИ И ЛИЦА, ОТДАЛЕЧЕНИ ОТ ПАЗАРА НА ТРУДА ЧРЕЗ МЕСТНИ ИНИЦИАТИВИ ЗА ЗАЕТОСТ“ ОТ СВОМР

Приоритетна ос 1: „Подобряване достъпа до заетост и качеството на работните места“
Инвестиционен приоритет 1: „Достъп до заетост за търсещите работа и неактивните лица включително трайно безработни и лица, отдалечени от пазара на труда, а също и чрез местни инициативи за заетост, и подкрепа за мобилността на работната сила” от Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ за периода 2014-2020 година

Индикатор	Мерна единица	Стойност	Източник на данни
Общо инвестиции (публични + частни)	EUR	200 000,00	МИГ- Годишни доклади за изпълнението на СВОМР
Общо публични разходи	EUR	200 000,00	МИГ- Годишни доклади за изпълнението на СВОМР
Брой работни места, разкрити в подпомогнатите проекти	Брой	15	МИГ- Годишни доклади за изпълнението на СВОМР

ОБЩИ ИНДИКАТОРИ ЗА РЕЗУЛТАТИТЕ ПО МЯРКА „АКТИВНО ПРИОБЩАВАНЕ С ОГЛЕД НА СЪРЧАВАНЕ НА РАВНИТЕ ВЪЗМОЖНОСТИ, ПОДОБРЯВАНЕ ДОСТЪПА ДО СОЦИАЛНИ УСЛУГИ И ПО-ДОБРА ПРИГОДНОСТ ЗА ЗАЕТОСТ“ ОТ СВОМР

Приоритетна ос 2: „Намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване”
Инвестиционен приоритет 2: „Активно приобщаване, включително с оглед насърчаване на

равните възможности и активното участие и по-добрата пригодност за заетост” от Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ за периода 2014-2020 година

Ид. №	Показател	Мерна единица	Общ показател за изпълнението, използван като база	Базова стойност			Мерна единица за базовата и целева стойност	Базова година	Целева стойност - 2023 г.			Източник на данни	Честота на отчитането
				М	Ж	О			М	Ж	О		
СЦ1	Неактивни и безработни участници, които са започнали да търсят работа или имат работа, включително като самостоятелно заети лица, след осигурена грижа за дете	Брой				0	Брой	2016			20	МИГ Годишен доклад	Годишно
СЦ1	Деца, вкл. с увреждания, получаващи социални и здравни услуги	Брой				0	Брой	2016			50	МИГ Годишен доклад	Годишно
СЦ2	Участници с увреждания над 18 г., които са започнали да търсят	Брой				0	Брой	2016			5	МИГ Годишен доклад	Годишно

	работа или имат работа, включително като самостоятелно заети лица									лад	
СЦ2	Участници с увреждания над 18 години, получаващи услуги								20		

ОБЩИ И СПЕЦИФИЧНИ ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО ПО МЯРКА „АКТИВНО ПРИОБЩАВАНЕ С ОГЛЕД НАСЪРЧАВАНЕ НА РАВНИТЕ ВЪЗМОЖНОСТИ, ПОДОБРЯВАНЕ ДОСТЪПА ДО СОЦИАЛНИ УСЛУГИ И ПО-ДОБРА ПРИГОДНОСТ ЗА ЗАЕТОСТ“ ОТ СВОМР

Приоритетна ос 2: „Намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване”
 Инвестиционен приоритет 2: „Активно приобщаване, включително с оглед насърчаване на равните възможности и активното участие и по-добрата пригодност за заетост” от Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ за периода 2014-2020 година

ID	Показател	Мерна единица	Фонд	Целева стойност (2023 г.)			Източник на данни	Честота на отчитането
				М	Ж	О		
СЦ1	Неактивни или безработни участници	Брой	ЕСФ			20	МИГ	Годишно
СЦ1	Деца, вкл. с увреждания	Брой	ЕСФ			50	МИГ	Годишно
СЦ2	Хора с увреждания над 18 г.	Брой	ЕСФ			5	МИГ	Годишно

ДОПЪЛНИТЕЛНИ ИНДИКАТОРИ ПО МЯРКА „АКТИВНО ПРИОБЩАВАНЕ С ОГЛЕД НАСЪРЧАВАНЕ НА РАВНИТЕ ВЪЗМОЖНОСТИ, ПОДОБРЯВАНЕ ДОСТЪПА ДО СОЦИАЛНИ УСЛУГИ И ПО-ДОБРА ПРИГОДНОСТ ЗА ЗАЕТОСТ“ ОТ СВОМР

Приоритетна ос 2: „Намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване”
 Инвестиционен приоритет 2: „Активно приобщаване, включително с оглед насърчаване на равните възможности и активното участие и по-добрата пригодност за заетост” от Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ за периода 2014-2020 година

Индикатор	Мерна единица	Стойност	Източник на данни
Общо инвестиции (публични + частни)	EUR	400 000,00	МИГ- Годишни доклади за изпълнението на СВОМР
Общо публични разходи	EUR	400 000,00	МИГ- Годишни доклади за

			изпълнението на СВОМР
Брой работни места, разкрити в подпомогнатите проекти	Брой	10	МИГ- Годишни доклади за изпълнението на СВОМР
ИНДИКАТОРИ ПО МЯРКА "ИНВЕСТИЦИИ В ЗЕМЕДЕЛСКИ СТОПАНСТВА" - ПРСР (2014-2020) ОТ СВОМР			
ИНДИКАТОР	МЕРНА ЕДИНИЦА	СТОЙНОСТ	Източник на данни
Брой стопанства, получаващи подкрепа за инвестиции в земеделски стопанства	Брой	8	МИГ-Годишни доклади за изпълнението на СВОМР
Общо инвестиции в евро (публични + частни)	EUR	653 083, 35	МИГ-Годишни доклади за изпълнението на СВОМР
Общо публични разходи в евро	EUR	326 541,67	МИГ-Годишни доклади за изпълнението на СВОМР
Брой работни места, разкрити в подпомогнатите проекти	Брой	8	МИГ-Годишни доклади за изпълнението на СВОМР
ИНДИКАТОРИ ПО МЯРКА "ИНВЕСТИЦИИ В ПРЕРАБОТКА/МАРКЕТИНГ НА СЕЛСКОСТОПАНСКИ ПРОДУКТИ" - ПРСР (2014-2020) ОТ СВОМР			
ИНДИКАТОР	МЕРНА ЕДИНИЦА	СТОЙНОСТ	
Брой стопанства, получаващи подкрепа за инвестиции в преработка/ маркетинг на селскостопански продукти	Брой	4	
Общо инвестиции в евро (публични + частни)	EUR	400 000, 00	
Общо публични разходи в евро	EUR	200 000,00	
Брой работни места, разкрити в подпомогнатите проекти	Брой	8	
ИНДИКАТОРИ ПО МЯРКА „ИНВЕСТИЦИИ В ПОДКРЕПА НА НЕЗЕМЕДЕЛСКИ ДЕЙНОСТИ“ – ПРСР (2014-2020) ОТ СВОМР			
ИНДИКАТОР	МЕРНА ЕДИНИЦА	СТОЙНОСТ	
Брой бенефициенти (стопанства), получаващи подкрепа за инвестиции в неселскостопански дейности	Брой	4	
Общо инвестиции в евро (публични + частни)	EUR	875 000,00	
Общо публични разходи в евро	EUR	700 000,00	
Брой работни места, разкрити в подпомогнатите проекти	Брой	12	

ИНДИКАТОРИ ПО МЯРКА „ИНВЕСТИЦИИ В СЪЗДАВАНЕТО, ПОДОБРЯВАНЕТО ИЛИ РАЗШИРЯВАНЕТО НА ВСИЧКИ ВИДОВЕ МАЛКА ПО МАЩАБИ ИНФРАСТРУКТУРА“ – ПРСР (2014-2020) ОТ СВОМР

ИНДИКАТОР	МЕРНА ЕДИНИЦА	СТОЙНОСТ	Източник на данни
Брой жители, които се ползват от подобрени услуги/инфраструктура	Брой	12 000	МИГ-Годишни доклади за изпълнението на СВОМР
Брой операции, получаващи подкрепа за инвестиции в малка по мащаби инфраструктура	Брой	4	МИГ-Годишни доклади за изпълнението на СВОМР
Общо инвестиции в евро (публични + частни)	EUR	655 721,62	МИГ-Годишни доклади за изпълнението на СВОМР
Общо публични разходи в евро	EUR	655 721,62	МИГ-Годишни доклади за изпълнението на СВОМР
Брой работни места, разкрити в подпомогнатите проекти	Брой	8	МИГ-Годишни доклади за изпълнението на СВОМР

ИНДИКАТОРИ ПО МЯРКА „ИНВЕСТИЦИИ ЗА ПУБЛИЧНО ПОЛЗВАНЕ В ИНФРАСТРУКТУРА ЗА ОТДИХ, ТУРИСТИЧЕСКА ИНФРАСТРУКТУРА“ – ПРСР (2014-2020) ОТ СВОМР

ИНДИКАТОР	МЕРНА ЕДИНИЦА	СТОЙНОСТ
Брой жители, които се ползват от подобрени услуги/инфраструктура	Брой	15 000
Брой операции, получаващи подкрепа за инвестиции в малка по мащаби инфраструктура	Брой	4
Общо инвестиции в евро (публични + частни)	EUR	200 000,00
Общо публични разходи в евро	EUR	200 000,00
Брой работни места, разкрити в подпомогнатите проекти	Брой	8

ИНДИКАТОРИ ПО МЯРКА „ИЗГРАЖДАНЕ НА МЕСТНА ИДЕНТИЧНОСТ“ – (РЕГЛАМЕНТ 1305) ОТ СВОМР

ИНДИКАТОР	МЕРНА ЕДИНИЦА	СТОЙНОСТ
Брой жители, които са присъствали на събитията	Брой - ежегодно	1 500
Брой операции, получаващи подкрепа за инвестиции в изграждане на местна идентичност	Брой	2
Общо инвестиции в евро (публични + частни)	EUR	30 000,00

Общо публични разходи в евро	EUR	30 000,00
Брой работни места, разкрити в подпомогнатите проекти	Брой	1
10. Съответствие с хоризонталните политики на ЕС: (не повече от 2 страници)		
10.1. Равенство между половете и липса на дискриминация:		
- прилагане на принципа на равенство между половете;	Полагането на принципа е разписано в мерките, когато е задължително. При изпълнението на СВOMP, както и при подготовката на документи, публични събития и дейности по информация и публичност принципът ще се прилага и спазва.	
- допринасяне за утвърждаване на принципа на равните възможности;	За прилагането на принципа в Стратегията за WOMP допринася включването на мерки, попадащи в обхвата на Подхода WOMP по ОП РЧР.	
- създаване на условия за превенция на дискриминацията.	Стратегията като цяло е разработена при условията на принципа за недопускане на всякакви форми на дискриминация при нейното прилагане и популяризиране.	
10.2. Устойчиво развитие (защита на околната среда):		
Всички дейности, мерки и операции в Стратегията за WOMP, за които се осигурява инвестиционна подкрепа по Подхода WOMP, са съобразени и разписани при стриктно спазване на условията и изискванията на европейското и българското законодателство в сферата на опазването на околната среда и биоразнообразието. По Стратегията за WOMP са допустими само инвестиционни дейности и проекти, които не оказват отрицателно въздействие върху околната среда.		
10.3. Насърчаване на заетостта и конкурентоспособността:		
Чрез прилагането на многофондова Стратегия за WOMP на територията на действие на МИГ Балчик-Генерал Тошево, се осигурява концентрирана инвестиционна подкрепа за насърчаване на заетостта и конкурентоспособността по всички мерки, попадащи в обхвата на ПРСР, ОПИК и ОП РЧР. По този начин се цели постигане на националните и европейски цели в сферата на заетостта и растежа на местната икономика.		
10.4. Съответствие с програмите, финансирани от ЕСИФ:		
Налице е пълно съответствие на целите, приоритетите и мерките с програмите на Европейските структурни и инвестиционни фондове, осигуряващи безвъзмездна финансова помощ за развитието на селските райони чрез прилагането на инструментариума по Подхода Водено от общностите местно развитие. Стратегията за WOMP на МИГ – Балчик-Генерал Тошево включва мерки, които се финансират от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони чрез Програма за развитие на селските райони 2014-2020, Европейския фонд за регионално развитие чрез Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност” 2014-2020 и от Европейския социален фонд чрез Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси 2014-2020”. Тези мерки пряко допринасят за постигането на целите на посочените програми. Специфичните цели на Стратегията за WOMP съответстват и допълват Стратегическа цел		

1 на ОП “Региони в растеж” (ЕФРР): „Икономическо сближаване в европейски, национален и вътрешнорегионален план чрез развитие на собствения потенциал на районите и опазване на околната среда” и кореспондират с Тематична цел 9 „Насърчаване на социалното приобщаване, борба с бедността и всяка форма на дискриминация” на ОП „Наука и образование за интелигентен растеж”(ЕСФ), като допълващи интервенции са налице по мерки от ПРСР 2014-2020.

Приложение 1.1
Пълно описание на мерките

ПРСР
2014-2020

Мярка 4.1 "Инвестиции в земеделски стопанства"

Цели:

- Повишаване конкурентоспособността на земеделието в Република България чрез:
  - реструктуриране и развитие на наличните материални мощности в стопанствата;
  - насърчаване въвеждането на нови технологии в производството и модернизация на физическия капитал;
  - опазване на компонентите на околната среда;
  - спазване стандартите на Европейския съюз (ЕС) и подобряване на условията в земеделските стопанства;
  - насърчаване на сътрудничеството между земеделските стопани.
- **Инвестиране в земеделските стопанства**

Обхват на мярката:

Териториален обхват: Целевата територия на МИГ Балчик-Генерал Тошево

Обхват на инвестициите:

Подпомагат се инвестиции, които водят до подобряване на цялостната дейност на земеделското стопанство чрез:

- внедряване на нови продукти, процеси и технологии и обновяване на наличните производствени материални и/или нематериални активи; или
- насърчаване на сътрудничеството с производителите и преработвателите на земеделски продукти; или
- опазване на компонентите на околната среда, включително с намаляване на вредните емисии и отпадъци; или
- повишаване на енергийната ефективност в земеделските стопанства; и/или

- подобряване условията на труд, подобряване на хигиенните, ветеринарните, фитосанитарните, екологичните и други условия на производство; или
- подобряване качеството на произвежданите земеделски продукти; или
- осигуряване на възможностите за производство на биологични земеделски продукти.

Финансова помощ не се предоставя за проекти, включващи инвестиции, които не отговарят на разпоредбите на Закона за опазване на околната среда, Закона за биологичното разнообразие или/и Закона за водите. Финансова помощ не се предоставя, ако за същите инвестиционни разходи кандидатът е получил публична финансова помощ от държавния бюджет или от бюджета на Европейския съюз. За мярката се прилагат условията и изискванията в разпоредбите на Наредба № 22/14.12.2015 г. на МЗХ за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за Водено от общностите местно развитие“ на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от ПРСР.

Допустими получатели:

За подпомагане могат да кандидатстват лица, които към датата на подаване на заявлението за подпомагане са:

1. Земеделски стопани, чието стопанство е със стандартен производствен обем над 8 000 евро;
2. Признати групи производители и признати организации на производители на земеделски продукти или такива, одобрени за финансова помощ по мярка 9 "Учредяване на групи и организации на производители" от ПРСР 2014-2020 г.
3. За подпомагане само за проекти за колективни инвестиции могат да кандидатстват и юридически лица, регистрирани по Търговския закон и/или Закона за кооперациите, които включват най-малко 6 лица и са извън посочените в т.1 и т.2.

Допустимите получатели трябва да имат постоянен адрес за физическите лица или седалище и адрес на управление за едноличните търговци и юридическите лица на територията на действие на МИГ Балчик-Генерал Тошево и да осъществяват дейностите по проекта на същата територия. Не е допустим кандидат/получател на помощ и/или негов законен или упълномощен представител, който не отговаря на условията, определени в член 12, ал. 3 Наредба № 22 от 14.12.2015 г. на МЗХ за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за Водено от общностите местно развитие“ на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от ПРСР.

Допустимите дейности и разходи:

Допустими дейности:

Допустимите дейности са свързани с инвестиции, които допринасят за подобряване на цялостната дейност, конкурентоспособност и жизнеспособност на земеделското стопанство, предназначени за:

- внедряване на нови продукти, процеси и технологии и обновяване на наличните производствени материални и/или нематериални активи;
- насърчаване на сътрудничеството с производителите и преработвателите на земеделски продукти; за опазване на компонентите на околната среда, вкл. с намаляване на вредните емисии и отпадъци;
- повишаване на енергийната ефективност в земеделските стопанства;
- подобряване условията на труд, подобряване на хигиенните, ветеринарните, фитосанитарните, екологичните и др. условия на производство;
- подобряване качеството на произвежданите земеделски продукти; за осигуряване на възможностите за производство на биологични земеделски продукти.

Дейностите и техният обхват трябва да кореспондират с идентифицираните в социално-икономическия анализ към Стратегията за ВОМР проблеми и потребности, очертаващи необходимостта от инвестиции за насърчаване развитието и модернизирането на селското стопанство и подпомагане на земеделските производители на територията на действие на МИГ Балчик-Генерал Тошево. Дейностите по проектите към мярката трябва да се осъществяват на територията на МИГ Балчик-Генерал Тошево. За мярката се прилагат и условията за недопустимост на дейностите, определени в Наредба № 22 от 14.12.2015 г. на МЗХ за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за водено от общностите местно развитие“ на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от ПРСР, както и всички условия и изисквания на приложимото европейско и българско право, свързани със съответните дейности, регламентирани в актуални текстове на действащата нормативна уредба, определяща условията и реда за подпомагане.

Допустими разходи:

Допустими категории разходи са :

- Разходи които имат характера на инвестиционни по смисъла на чл.45 от Регламент (ЕС) 1305/2013;
- Други допустими разходи, свързани с изпълнението на операции по Регламент (ЕС) 1305/2013 и приоритетите на Стратегията за ВОМР;
- Съобразени с общите национални правила и детайлните правила за допустимост на разходите по програмите, съфинансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ), за програмен период 2014 - 2020 г и по-специално за разходите, съфинансирани от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР), определени в Постановление № 189 на Министерския съвет от 2016 година (Обн.ДВ бр.61/2016)

Допустими разходи в рамките на земеделското стопанство са:

1. строителство или обновяване на сгради и на друга недвижима собственост, използвана за земеделското производство, включително такава, използвана за опазване компонентите на околната среда;
2. закупуване, включително чрез финансов лизинг, и/или инсталиране на нови машини, съоръжения и оборудване, необходими за подобряване на земеделския производствен процес, включително за опазване компонентите на околната среда, получаване на топлинна и/или електроенергия, необходими за земеделските дейности на стопанството и подобряване на енергийната ефективност, съхранение и подготовка за продажба на земеделска продукция;
3. създаване и/или презасаждане на трайни насаждения, включително трайни насаждения от десертни лозя, медоносни дървесни видове за производство на мед, други бързорастящи храсти и дървесни видове, използвани за производство на биоенергия;
4. разходи за достигане съответствие с нововъведените стандарти на ЕС, включително чрез финансов лизинг;
5. закупуване на: съоръжения, прикачен инвентар за пчеларство и съответно оборудване, необходимо за производството на мед и други пчелни продукти, както и за развъждането на пчели-майки, включително чрез финансов лизинг;
6. разходи за достигане на съответствие със съществуващи стандарти на ЕС - за млади земеделски стопани, получаващи финансова помощ по подмярка 6;
7. закупуване на земя, необходима за изпълнение на проекта във връзка с изграждане и/или модернизиране на сгради, помещения и други недвижими материални активи, предназначени

за земеделските производствени дейности и/или за създаване и/или презасаждане на трайни насаждения;

8. закупуване на сгради, помещения и друга недвижима собственост, необходими за изпълнение на проекта, предназначени за земеделските производствени дейности на територията на МИГ Балчик-Генерал Тошево.

9. закупуване, включително чрез финансов лизинг, на специализирани земеделски транспортни средства, като например: камиони, цистерни за събиране на мляко, хладилни превозни средства за транспортиране на продукцията, превозни средства за транспортиране на живи животни и птици;

10. разходи за достигане на съответствие с международно признати стандарти, свързани с въвеждане на системи за управление на качеството в земеделските стопанства, въвеждане на добри производствени практики, подготовка за сертификация;

11. закупуване на софтуер, включително чрез финансов лизинг;

12. за ноу-хау, придобиване на патенти права и лицензи, за регистрация на търговски марки и процеси, необходими за изготвяне и изпълнение на проекта;

13. разходи, свързани с проекта, в т.ч. разходи за предпроектни проучвания, такси, хонорари за архитекти, инженери и консултанти, консултации за екологична и икономическа устойчивост на проекти, проучвания за техническа осъществимост на проекта, извършени както в процеса на подготовка на проекта преди подаване на заявлението за подпомагане, така и по време на неговото изпълнение, които не могат да надхвърлят 12 % от общия размер на допустимите разходи по проект, включени в т. 1 - 12, ако са извършени не по-рано от 1 януари 2014 г., независимо дали всички свързани с тях плащания са направени;

14. всички допустими други разходи, подробно изброени в ПРСР 2014-2020 - подмярка 4.1 "Инвестиции в земеделски стопанства" от мярка 4 "Инвестиции в материални активи" от ПРСР (2014-2020)

Дейностите и разходите по проекта, с изключение на разходите по ал. 1, т. 13, са допустими, ако са извършени след подаване на заявлението за подпомагане.

Недопустими са разходи по мярката са всички разходи, попадащи в обхвата на посочените като недопустими в раздел 14 „Категории разходи, допустими за финансиране” от Насоки за определяне на Условието за кандидатстване и Условието за изпълнение на одобрените стратегии за водено от общностите местно развитие за прием 2017 година на УО на ПРСР 2014-2020. От Стратегията за ВОМР са недопустими за финансиране от ЕЗФРСР разходи, посочени в чл. 21 на Наредба № 22/14.12.2015 г. на МЗХ за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за водено от общностите местно развитие“ на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от ПРСР (2014–2020).

Няма да се предоставя финансова помощ за закупуването на превозно средство, с изключение на специализирани транспортни, включително превозни средства за целите на инвестицията, когато същите са допустими за финансиране съгласно ПРСР 2014-2020 - подмярка 4.1 "Инвестиции в земеделски стопанства" от мярка 4 "Инвестиции в материални активи" от ПРСР (2014-2020)

Финансови параметри за проектите:

Минималният размер на общите допустими разходи за един проект е левовата равностойност на 10 000 евро при курс 1,9558 лева за 1 евро

С решение на КВО на МИГ и допълнително споразумение от 01.10.2018 г.

Максималният размер на общите допустими разходи е променен на левовата равностойност на 50 000 евро. при курс 1,9558 лева за 1 евро

Интензитет и размер на финансовата помощ:

Интензитетът на безвъзмездната финансова помощ е както следва:

1. Финансовата помощ за одобрени проекти е в размер 50 на сто от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи.

2. Финансовата помощ по т. 1 се увеличава с 10 на сто за:

- проекти, представени от млади земеделски стопани; интегрирани проекти, включително и такива, свързани със сливания на организации на производителите;

- проекти за колективни инвестиции, представени от юридически лица, включващи от 6 до 10 земеделски стопани.

3. Финансовата помощ по т. 1 се увеличава с 20 на сто за проекти за колективни инвестиции, представени от юридически лица, включващи над 10 земеделски стопани и/или групи/организации на производители.

Максималният размер на финансовата помощ за проект, отговарящ на повече от едно от условията по т. 2 е не повече от 70 на сто от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи. Максималният размер на финансовата помощ за проект за колективни инвестиции, представен от един кандидат/ползвател на финансова помощ, отговарящ на повече от едно от условията по т. 2 и 3, е не повече от 90 на сто от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи.

За мярката се прилагат условията за държавна помощ, приложими за съответната мярка от ПРСР 2014-2020

Критерии за оценка на проектите и тяхната тежест:

Избраните критерии целят да гарантират насочване на помощ съобразно установените потребности и заложените цели в Стратегията за ВОМР, като се приоритизират проекти, както следва:

1) Проекти с инвестиции и дейности, насочени в секторите "Плодове и зеленчуци", „Животновъдство” „Етеричномаслени и медицински култури" или проекти с комбинация от инвестиции и дейности изцяло в тези сектори : 25 точки;

2) Проекти, при които изпълнението на одобрените инвестиции и дейности води до осигуряване на допълнителна заетост в земеделските стопанства, изразена в разкриването на минимум едно работно място на пълен работен ден за периода на изпълнение на бизнес плана: 20 точки

3) Проекти с инвестиции и дейности от стопанства за производство на биологични продукти: 15 точки;

4) Проекти с инвестиции и дейности за иновации в стопанствата: 15 точки;

5) Проекти с инвестиции и дейности, осигуряващи опазване на компонентите на околната среда, и/или инвестиции, осигуряващи съответствие на стопанството с изискванията на стандартите на ЕС : 15 точки;

6) Проекти с инвестиции и дейности за повишаване на енергийната ефективност в стопанствата: 10 точки.

Максимален брой точки: 100

Финансова помощ ще бъде предоставяне на проекти, получили при оценката минимум 10 точки.

Мярка 4.2 "Инвестиции в преработка/маркетинг на селскостопански продукти"

Цели:

- Подобряване на цялостната дейност, икономическата ефективност и

конкурентоспособността на предприятия от хранително-преработвателната промишленост чрез:

- по-добро използване на факторите за производство;
- въвеждане на нови продукти, процеси и технологии, включително къси вериги на доставка;
- подобряване на качеството и безопасността на храните и тяхната проследяемост;
- постигане на съответствие със стандартите на Европейския съюз (ЕС);
- подобряване опазването на околната среда.

- Инвестиране в земеделски стопанства.

Обхват на мярката:

Териториален обхват: Целевата територия на МИГ Балчик-Генерал Тошево

Обхват на инвестициите:

Подпомагат се проекти, които водят до подобряване на цялостната дейност на предприятието чрез:

1. внедряване на нови и/или модернизиране на наличните мощности и подобряване на използването им, и/или
2. внедряване на нови продукти, процеси и технологии, и/или
3. намаляване на себестойността на произвежданата продукция, и/или
4. постигане на съответствие с нововъведени стандарти на ЕС, и/или
5. подобряване на сътрудничеството с производителите на суровини, и/или
6. опазване на околната среда, включително намаляване на вредните емисии и отпадъци, и/или
7. подобряване на енергийната ефективност в предприятията, и/или
8. подобряване на безопасността и хигиенните условия на производство и труд, и/или
9. подобряване на качеството и безопасността на храните и тяхната проследяемост, и/или
10. подобряване на възможностите за производство на биологични храни чрез преработка на първични земеделски биологични продукти.

Секторен обхват:

- Финансова помощ се предоставя за извършване на инвестиции в следните избрани производствени сектори, свързани с преработката/маркетинга на селскостопански продукти:
  1. мляко и млечни продукти, включително яйца от птици, с изключение на производство, преработка и/или маркетинг на продукти, наподобяващи/заместващи мляко и млечни продукти;
  2. месо и месни продукти;
  3. плодове и зеленчуци, включително гъби;
  4. пчелен мед и пчелни продукти с изключение на производство, преработка и/или маркетинг на продукти, наподобяващи/заместващи пчелен мед и пчелни продукти;
  5. зърнени, мелничарски и нишестени продукти с изключение на производство, преработка и/или маркетинг на хляб и тестени изделия;
  6. растителни и животински масла и мазнини с изключение на производство, преработка и/или маркетинг на маслиново масло;
  7. технически и медицински култури, включително маслодайна роза, билки и памук, с изключение на производство, преработка и/или маркетинг на тютюн и тютюневи изделия, захар и сладкарски изделия;

8. готови храни за селскостопански животни (фуражи);

9. гроздова мъст, вино и оцет.

• Финансова помощ се предоставя за извършване на инвестиции и за производство на енергия чрез преработка на първична и вторична биомаса от растителни и животински продукти с изключение на биомаса от рибни продукти и при условие, че енергията ще се използва за собствено потребление, свързано с дейностите, попадащи в някои от секторите, изброени по-горе и при спазване на следните изисквания :

а) Инвестиции за производство на енергия от възобновяеми енергийни източници, включително проекти с инвестиции за производство на електрическа и/или топлинна енергия или енергия за охлаждане и/или производство на биогорива и течни горива от биомаса, се подпомагат, ако същите не надхвърлят необходимото количество енергия за покриване нуждите на предприятието. Капацитетът на инсталациите не трябва да надвишава мощност от 1 мегават;

б) При комбинирано топло- и електропроизводство капацитетът на инсталацията трябва да съответства на необходимата за дейностите на предприятието полезна топлоенергия;

в) При комбинирано топло - и електропроизводство капацитетът на инсталацията трябва да съответства на необходимата за дейностите на предприятието полезна топлоенергия;

г) Проекти с инвестиции за производство на биогорива и течните горива от биомаса се подпомагат при условие, че отговарят на критериите за устойчивост, определени в чл. 37 - 40 от Закона за енергията от възобновяеми източници;

д) Използваните за производство на биоенергия, включително биогорива, суровини от зърнени и други богати на скорбяла култури, захарни и маслодайни култури и суровини, които се използват за фуражи, не трябва да надхвърлят 20 на сто от общия обем суровини, използвани за това производство. Условието не се прилага за отпадъчни продукти от култури, които не се използват за фуражи;

е) Към заявлението за подпомагане се прилага анализ, удостоверяващ изпълнението на условията от т. „а” до т. „д”, изготвен и съгласуван от правоспособно лице с компетентност в съответната област;

• Продуктите от допустимите за финансова помощ сектори, за чиято преработка и/или маркетинг се кандидатства, трябва да са описани в приложение № 1 по чл. 38 от Договора за функционирането на Европейския съюз, наричано по-нататък "приложение № 1 от Договора", а по отношение на работните операции по първична преработка на продукт се включва омаганяването - изсушаване на влакното и почистване от примеси, включително балиране на влакното“;

• Съответствието на проектите със секторите по мярката се определя въз основа на селскостопанските продукти, за чиято преработка и/или маркетинг се кандидатства, технологията на производство и получените крайни продукти.

Финансова помощ не се предоставя за дейности:

1. включени в оперативните програми на кандидати - организации на производители на плодове и зеленчуци съгласно Наредба № 11 от 2007 г. за условията и реда за признаване на организации на производители на плодове и зеленчуци и на техните асоциации и за условията и реда за одобряване и изменение на одобрените оперативни програми (обн., ДВ, бр. 42 от 2007 г.);

2. допустими за подпомагане по чл. 1 от Наредба № 2 от 2014 г. за условията и реда за предоставяне на финансова помощ по Националната програма за подпомагане на лозаро-винарския сектор за периода 2014 - 2018 г. (обн., ДВ, бр. 34 от 2014 г.; изм., бр. 60 и 89 от 2014 г.) за производството на лозаро-винарски продукти по приложение № 1 от Закона за виното и спиртните напитки;
3. свързани с производството и съхранението на маслиново масло и трапезни маслини;
4. подпомагани по чл. 6 от Регламент (ЕО) № 1952/2005 на Съвета от 23 ноември 2005 г. относно общата организация на пазара на хмел и за отмяна на регламенти (ЕИО) № 1696/71, (ЕИО) № 1037/72, (ЕИО) № 879/73 и (ЕИО) 1981/82 (ОВ L 314, 30.11.2005 г.);
5. свързани с преработка и/или маркетинг на риба и рибни продукти.

Допустими получатели:

1. Земеделски стопани;
2. Признати групи или организации на производители или такива, одобрени за финансова помощ по мярка 9. "Учредяване на групи и организации на производители" от ПРСР 2014 - 2020 г.;
3. Еднолични търговци и юридически лица, различни от кандидатите по т. 1 и 2.

Допустимите получатели трябва да са регистрирани по Търговския закон или Закона за кооперациите, да имат постоянен адрес за физическите лица или седалище и адрес на управление за едноличните търговци и юридическите лица на територията на действие на МИГ Балчик-Генерал Тошево и да осъществяват дейностите по проекта на същата територия. Допустимите получатели, земеделските стопани по т. 1, към датата на подаване на заявлението за подпомагане, трябва да отговарят на следните условия:

- да са регистрирани като земеделски стопани съгласно Наредба № 3 от 1999 г. за създаване и поддържане на регистър на земеделските стопани (ДВ, бр. 10/99 г.);

- минималният стандартен производствен обем на земеделското им стопанство да е не по-малко от левовата равностойност на 8000 евро, което се доказва с декларация по образец за изчисление на минималния стандартен производствен обем на стопанството през текущата стопанска година към момента на кандидатстване и:

- регистрация на обработваната от кандидата земя и отглежданите животни в Интегрираната система за администриране и контрол (ИСАК); или

- документ за собственост или ползване на земята или заповеди по чл. 37в, ал. 4, 10 и 12 от Закона за собствеността и ползването на земеделските земи, която участва при изчисляването му; или

- анкетните формуляри от анкетна карта/анкетни карти на земеделския стопанин, издадени по реда на Наредба № 3 от 1999 г. за създаване и поддържане на регистър на земеделските стопани.

Обработваната от кандидата земя, която участва при изчисление на минималния стандартен производствен обем на земеделското стопанство, не трябва да противоречи на разпоредбата на чл. 33б от Закона за подпомагане на земеделските производители.

Допустимите получатели на помощта трябва да отговарят на условията на Наредба № 22/14.12.2015 г. на МЗХ. Не е допустим кандидат/получател на помощ и/или негов законен или упълномощен представител, който не отговаря на условията, определени в член 12, ал. 3 Наредба № 22 от 14.12.2015 г. на МЗХ за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за Водено от общностите местно развитие“ на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от ПРСР. Финансова помощ **не се предоставя** за

проекти, включващи инвестиции, които не отговарят на разпоредбите на Закона за опазване на околната среда, Закона за биологичното разнообразие или/и Закона за водите. Финансова помощ не се предоставя за проекти, включващи инвестиции за преработка на селскостопански продукти в неселскостопански продукти извън приложение № I от Договора за проекти, които:

1. са подадени от кандидати големи предприятия, или
2. не се осъществяват на територията на МИГ Балчик-Генерал Тошево.

Финансова помощ за преработка на продукти от приложение № I от Договора в продукти извън приложение № I от Договора се предоставя в съответствие с изискванията на Регламент (ЕС) № 702/2014 от 25 юни 2014 г. относно деклариране на някои категории помощи в секторите на селското и горското стопанство и в селските райони за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на ЕС и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1857/2006 на Комисията (ОВ, L 193 от 1 юли 2014 г.). Проектите, представени от признати групи или организации на производители или такива, одобрени за финансова помощ по мярка 9. "Учредяване на групи и организации на производители" от ПРСР 2014-2020 г., трябва да са пряко свързани с основната земеделска дейност на членовете и основна за групата/организацията.

Финансова помощ не се предоставя, ако за същите инвестиционни разходи кандидатът е получил публична финансова помощ от държавния бюджет или от бюджета на Европейския съюз.

Допустимите дейности и разходи:

Допустими дейности:

Допустимите дейности са свързани с инвестиции, които допринасят за подобряване на цялостната дейност на предприятието, в изброените сектори в т. „Секторен обхват“ по мярката, чрез:

- внедряване на нови и/или модернизиране на наличните мощности и подобряване на използването им, и/или
- внедряване на нови продукти, процеси и технологии, и/или
- намаляване на себестойността на произвежданата продукция, и/или
- постигане на съответствие с нововъведени стандарти на ЕС, и/или
- подобряване на сътрудничеството с производителите на суровини, и/или
- опазване на околната среда, включително намаляване на вредните емисии и отпадъци, и/или
- подобряване на енергийната ефективност в предприятията, и/или
- подобряване на безопасността и хигиенните условия на производство и труд, и/или
- подобряване на качеството и безопасността на храните и тяхната проследяемост, и/или
- подобряване на възможностите за производство на биологични храни чрез преработка на първични земеделски биологични продукти.

Дейностите и техният обхват трябва да кореспондират с идентифицираните в социално-икономическия анализ към Стратегията за ВОМР проблеми и потребности, очертаващи необходимостта от инвестиции за насърчаване икономическата ефективност и конкурентоспособност на предприятията от хранително-преработвателната промишленост на територията на действие на МИГ Балчик-Генерал Тошево. Дейностите по проектите към мярката трябва да се осъществяват на територията на МИГ Балчик-Генерал Тошево и да отговарят на условията и изискванията за допустимост съгласно ПРСР 2014-2020. За

мярката се прилагат условията за недопустимост на дейностите, определени в Наредба № 22/14.12.2015 г. на МЗХ, както и всички условия и изисквания на приложимото европейско и българско право, свързани със съответните дейности, регламентирани в актуални текстове на действащата нормативна уредба, определяща условията и реда за подпомагане.

Допустими разходи:

Допустими категории разходи са :

- Разходи които имат характера на инвестиционни по смисъла на чл.45 от Регламент (ЕС) 1305/2013;

- Други допустими разходи, свързани с изпълнението на операции по Регламент (ЕС) 1305/2013 и приоритетите на Стратегията за ВОМР;

- Съобразени с общите национални правила и детайлните правила за допустимост на разходите по програмите, съфинансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ), за програмен период 2014 - 2020 г и по-специално за разходите, съфинансирани от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР), определени в Постановление № 189 на Министерския съвет от 2016 година (Обн.ДВ бр.61/2016

Допустими за финансова помощ са следните разходи:

1. изграждане, придобиване и модернизирание на сгради и други недвижими активи, свързани с производството и/или маркетинга, включително такива, използвани за опазване компонентите на околната среда;

2. закупуване, включително чрез финансов лизинг, и/или инсталиране на нови машини, съоръжения и оборудване, необходими за подобряване на производствения процес по преработка и маркетинга, в т.ч. за:

а) преработка, пакетиране, включително охлаждане, замразяване, сушене, съхраняване и др. на суровините или продукцията;

б) производство на нови продукти, въвеждане на нови технологии и процеси;

в) опазване компонентите на околната среда;

г) производство на енергия от възобновяеми енергийни източници за собствените нужди на предприятието, включително чрез преработка на растителна и животинска първична и вторична биомаса;

д) подобряване на енергийната ефективност и за подобряване и контрол на качеството и безопасността на суровините и храните;

3. закупуване на земя, необходима за изпълнение на проекта във връзка с изграждане и/или модернизирание на сгради, помещения и други недвижими материални активи, предназначени за производствени дейности;

4. закупуване на сгради, помещения и други недвижими имоти, необходими за изпълнение на проекта, предназначени за производствени дейности на територията на МИГ Балчик-Генерал Тошево. Разходите за закупуване на земя, сгради и други недвижими имоти по т. 3 и 4 не могат да надхвърлят 10 на сто от общия размер на допустимите разходи по т. 1 и 2 и т. 5 – 10;

5. закупуване, включително чрез финансов лизинг, на специализирани транспортни средства, включително хладилни такива, за превоз на суровините или готовата продукция, използвани и произвеждани от предприятието;

6. изграждане/модернизирание, включително оборудване на лаборатории, които са собственост на кандидата, разположени са на територията на предприятието на територията

на действие на МИГ Балчик-Генерал тошево и са пряко свързани с нуждите на производствения процес, включително чрез финансов лизинг;

7. материални инвестиции за постигане на съответствие с новоприети стандарти на Съюза вкл. чрез финансов лизинг;

8. разходи за достигане на съответствие с международно признати стандарти за системи за управление, разходи за въвеждане на добри производствени практики, системи за управление на качеството и подготовка за сертификация в предприятията само когато тези разходи са част от общ проект на кандидата;

9. закупуване на софтуер, включително чрез финансов лизинг;

10. за ноу-хау, придобиване на патентни права и лицензи, за регистрация на търговски марки и процеси, необходими за изготвяне и изпълнение на проекта;

11. разходи, свързани с проекта, в т.ч. разходи за предпроектни проучвания, такси, хонорари за архитекти, инженери и консултанти, консултации за икономическа устойчивост на проекти, извършени както в процеса на подготовка на проекта преди подаване на заявлението за подпомагане, така и по време на неговото изпълнение, които не могат да надхвърлят 12 на сто от общия размер на допустимите разходи по проект, включени в т. 1–10, извършени не по-рано от 1 януари 2014 г., независимо дали всички свързани с тях плащания са направени

Дейностите и разходите по проекта, с изключение на разходите по т. 11, са допустими, ако са извършени след подаване на заявлението за подпомагане. Разходите за закупуване на земя, сгради и други недвижими имоти - недвижима собственост, са допустими за финансиране до размера на данъчната им оценка, валидна към датата на подаване на заявлението за подпомагане. В случай, че към датата на придобиването данъчната оценка е с по-ниска стойност, допустими за финансиране са разходи до този размер. Закупуването чрез финансов лизинг на активите е допустимо, при условие че ползвателят на помощта стане собственик на съответния актив не по-късно от датата на подаване на заявката за междинно или окончателно плащане за същия актив Съгласно Стратегията за ВОМР са недопустими за финансиране от ЕЗФРСР разходи: посочени в чл. 21 на Наредба № 22/14.12.2015 г. на МЗХ за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за водено от общностите местно развитие“ на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от ПРСР (2014–2020).

Няма да се предоставя финансова помощ за закупуването на превозно средство, с изключение на специализирани транспортни, включително превозни средства за целите на инвестицията, когато същите са допустими за финансиране съгласно ПРСР 2014-2020 - подмярка 4.2. "Инвестиции в преработка/маркетинг на селскостопански продукти" от мярка 4. "Инвестиции в материални активи" от ПРСР за периода 2014 - 2020 г.

Финансови параметри за проектите:

Минималният размер на общите допустими разходи за един проект е левовата равностойност на 15 000 евро при курс 1,9558 лева за 1 евро

Максималният размер на общите допустими разходи е левовата равностойност на 200 000 евро. При курс 1,9558 лева за 1 евро

Интензитет и размер на финансовата помощ:

Интензитетът на безвъзмездната финансова помощ е, както следва:

Интензитет и размер на финансовата помощ:

Интензитетът и размерът на безвъзмездната финансова помощ е, както следва:

1. Финансовата помощ за одобрени проекти е в размер 50 на сто от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи за проекти, представени от микро-, малки или средни предприятия, а за проекти, представени от големи предприятия, финансовата помощ е в размер на 40 на сто от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи.

2. Финансовата помощ за общите разходи по т.11 от „Допустими разходи” не може да надхвърля 12 на сто от общия размер на допустимите разходи по проект, включени в т. 1-10 от раздел „Допустими разходи“.

Разликата между пълния размер на допустимите за финансово подпомагане разходи и размера на финансовата помощ се осигурява от кандидата, като участието на кандидата може да бъде само в парична форма.

За мярката се прилагат условията за държавна помощ, приложими за съответната мярка от ПРСР 2014-2020.

Критерии за оценка на проектите и тяхната тежест:

Избраните критерии целят да гарантират насочване на помощ съобразно установените потребности и заложените цели в Стратегията за ВОМР, като се приоритизират проекти, както следва:

1) Над 30% от допустимите инвестиционни разходи по проекта са свързани с иновации в предприятието: 20 точки;

2) Проекти, при които изпълнението на одобрените инвестиции и дейности води до осигуряване на допълнителна заетост в предприятието изразена в разкриването на минимум едно работно място на пълен работен ден за периода на изпълнение на бизнес плана: 20 точки

3) Проекти, свързани с преработка на суровини от растителен или животински произход, добити на територията на МИГ – максимален брой точки-20:

- минимум 10% от използваните суровини са с произход от територията на МИГ – 10 точки;

-минимум 20% от използваните суровини са с произход от територията на МИГ – 20 точки

4) Инвестициите по проекта водят до повишаване на енергийната ефективност с минимум 10% за предприятието: 10 точки;

5) Проекти с инвестиции за преработка и производство на сертифицирани биологични продукти - над 75% от обема на преработваната суровина и произведена продукция, посочена в бизнес плана, ще бъде биологично сертифицирана –10 точки;

6) Проекти за инвестиции за преработка на суровини от чувствителни сектори - над 75% от обема на преработваните суровини са от растителен или животински произход, попадащи в обхвата на чувствителните сектори секторите "Плодове и зеленчуци", „Животновъдство” „Етеричномаслени и медицински култури": 10 точки:

7) Проекти с инвестиции за постигане на стандартите на ЕС, свързани с минимални стандарти за защита и хуманно отношение към животните и/или инвестиции, водещи до намаляване на емисиите - ннвестициите водят до изпълнение на изискванията на: Регламент /ЕО/ №853/2004/чл. 10, §3, Приложение III, Глава II и Директива 93/119/ ЕС/22.12.1993 за защита на животните при клане и Наредба № 4 от 15 юли 2014 г. за специфичните изисквания към производството на суровини и храни от животински произход в кланични пунктове, тяхното транспортиране и пускане на пазара; и/или на Регламент за изпълнение на Директива 2009/125/ЕС/, които водят до намаляване на емисиите:5 точки;

8) Проекти с инвестиции за насърчаване на кооперирането и интеграцията между

земеделските стопани и предприятия от преработвателната промишленост насърчаващи интеграцията на земеделските производители – максимален брой точки: 5 точки.

Максимален брой точки: 100

Финансова помощ ще бъде предоставяне на проекти, получили при оценката минимум 10 точки

Мярка 6.4 „Инвестиционна подкрепа за неземеделски дейности“

Цели:

- Насърчаване на заетостта и разкриване на качествени работни места и запазване на вече съществуващите работни места;
- Насърчаване стартирането и развитието на неземеделски дейности в селските райони;
- Инвестиране в неземеделски дейности.

Обхват на мярката:

Териториален обхват: Целевата територия на МИГ Балчик-Генерал Тошево, с изключение на територията на град Балчик и Курортен комплекс „Албена“, Община Балчик, попадащи в списъка на населените места и курортните комплекси по черноморското крайбрежие с развит масов туризъм, посочени в Приложение № 16 към ПРСР (2014-2020), където не се предоставя финансова помощ за изграждане и обновяване на туристически обекти и развитие на туристически услуги.

Обхват на инвестициите: Предоставя се подкрепа за инвестиции в неземеделски дейности, които са насочени към:

- Развитие на туризъм (изграждане и обновяване на туристически обекти и развитие на туристически услуги);
- Производство или продажба на продукти, които не са включени в Приложение 1 от Договора за функциониране на Европейския съюз (независимо от вложените продукти и материали);
- Развитие на услуги във всички сектори (например: грижи за деца, възрастни хора, хора с увреждания, здравни услуги, счетоводство и одиторски услуги, ветеринарни дейности и услуги базирани на ИТ и др.);
- Производство на енергия от възобновяеми енергийни източници за собствено потребление;
- Развитие на занаяти (включително предоставяне на услуги, свързани с участието на посетители в занаятчийски дейности) и други неземеделски дейности.

Финансова помощ не се предоставя за проекти, включващи инвестиции, които не отговарят на разпоредбите на Закона за опазване на околната среда, Закона за биологичното разнообразие или/и Закона за водите. Финансова помощ не се предоставя, ако за същите инвестиционни разходи кандидатът е получил публична финансова помощ от държавния бюджет или от бюджета на Европейския съюз. За мярката се прилагат условията и изискванията в разпоредбите на Наредба № 22 от 14.12.2015 г. на МЗХ за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за Водено от общностите местно развитие“ на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от ПРСР, както и

всички условия и изисквания на приложимото европейско и българско право, свързани с мярката и със съответните дейности/разходи, регламентирани в актуални текстове на действащата нормативна уредба, определяща условията и реда за подпомагане. Не се предоставя финансова помощ за изграждане и обновяване на туристически обекти и развитие на туристически услуги в курортни комплекси и населени места по черноморското крайбрежие и в планинските курорти с развит масов туризъм. Населените места с развит масов туризъм и курортните комплекси са посочени в Приложение № 16 на ПРСР (2014-2020).

Допустими получатели:

Земеделски стопани или микропредприятия, регистрирани като еднолични търговци или юридически лица по Търговския закон, Закона за кооперациите, както и физически лица, регистрирани по Закона за занаятите.

Допустимите получатели трябва да имат постоянен адрес за физическите лица или седалище и адрес на управление за едноличните търговци и юридическите лица на територията на действие на МИГ Балчик-Генерал Тошево и да осъществяват дейностите по проекта на същата територия, като за проекти за получаване на финансова помощ за изграждане и обновяване на туристически обекти и развитие на туристически услуги, допустимите получатели трябва да имат постоянен адрес за физическите лица или седалище и адрес на управление за едноличните търговци и юридическите лица на територията на действие на МИГ Балчик-Генерал Тошево, с изключение на град Балчик и КК „Албена“, Община Балчик, и да осъществяват дейностите по проекта на същата територия. Не е допустим кандидат/получател на помощ и/или негов законен или упълномощен представител, който не отговаря на условията, определени в член 12, ал. 3 Наредба № 22 от 14.12.2015 г. на МЗХ за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за Водено от общностите местно развитие“ на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от ПРСР.

За да се избегне припокриването между ОПИК и ПРСР, подкрепата за инвестиции в неземеделски дейности за действащи микропредприятия и земеделски стопани на територията на МИГ Балчик – Генерал Тошево се предоставя само в рамките на ПРСР. При определянето на едно предприятие за микропредприятие се следва дефиницията на Препоръка 2003/361/ЕО на Комисията. Допустимите получатели трябва да отговарят на всички условия и изисквания на приложимото европейско и българско право за допустимост, регламентирани в актуални текстове на действащата нормативна уредба, определяща условията и реда за подпомагане.

Допустими дейности и разходи:

Допустими дейности:

Допустими са дейности по мярката за:

- изграждане и обновяване на туристически обекти и развитие на туристически услуги;
- производство или продажба на продукти, които не са включени в Приложение 1 от Договора за създаване на Европейската общност (независимо от вложените продукти и материали);
- развитие на услуги във всички сектори;
- производство на енергия от възобновяеми енергийни източници за собствено потребление;
- развитие на занаятите, включително дейности за предоставяне на услуги, свързани с

участието на посетители в занаятчийски дейности и други неземеделски дейности.

В рамките на мярката не се финансират дейности, които водят до осъществяване на селскостопанска дейност или резултата от дейността е продукт, включен в Приложение I на Договора за функциониране на Европейския съюз. Не се предоставя финансова помощ за хазарт, финансови услуги, голф, сектори и дейности, определени за недопустими в Регламент (ЕС) № 1407/2013 на Комисията от 18 декември 2013 година относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта de minimis, производство на енергия от възобновяеми енергийни източници за продажба. Не се предоставя финансова помощ за изграждане и обновяване на туристически обекти и развитие на туристически услуги в курортни комплекси и населени места по черноморското крайбрежие с развит масов туризъм, посочени в Приложение № 16 към ПРСР (2014-2020), а именно: на територията на град Балчик и Курортен комплекс „Албена“, Община Балчик.

Дейностите и техният обхват трябва да кореспондират с идентифицираните в социално-икономическия анализ към Стратегията за ВОМР потребности, очертаващи необходимостта от инвестиционна подкрепа на микропредприятията по ПРСР за неземеделски дейности на територията на действие на МИГ Балчик–Генерал Тошево. Дейностите по проектите към мярката трябва да се осъществяват на територията на МИГ Балчик–Генерал Тошево, с изключение на дейностите, свързани с изграждане и обновяване на туристически обекти и развитие на туристически услуги, които трябва да се извършват извън територията на град Балчик и на КК „Албена“, Община Балчик. За мярката се прилагат условията за недопустимост на дейностите, определени в Наредба № 22 от 14.12.2015 г. на МЗХ за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за Водено от общностите местно развитие“ на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от ПРСР, както и всички условия и изисквания на приложимото европейско и българско право, свързани със съответните дейности, регламентирани в актуални текстове на действащата нормативна уредба, определяща условията и реда за подпомагане и допустимост на проектите.

Допустими разходи:

Допустими категории разходи са :

- Разходи които имат характера на инвестиционни по смисъла на чл.45 от Регламент (ЕС) 1305/2013;
- Други допустими разходи, свързани с изпълнението на операции по Регламент (ЕС) 1305/2013 и приоритетите на Стратегията за ВОМР;
- Съобразени с общите национални правила и детайлните правила за допустимост на разходите по програмите, съфинансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ), за програмен период 2014 - 2020 г и по-специално за разходите, съфинансирани от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР), определени в Постановление № 189 на Министерския съвет от 2016 година (Обн.ДВ бр.61/2016)

Финансова помощ за материални и нематериални инвестиции, за създаване и развитие на неземеделски дейности на територията на действие на МИГ Балчик–Генерал Тошево, включващи:

- а) Изграждане, придобиване или подобренията на недвижимо имущество;
- б) Закупуване, включително чрез лизинг на нови машини и оборудване до пазарната стойност на активите;

в) Общи разходи, свързани с разходите за буква „а“ и „б“, например хонорари на архитекти, инженери и консултанти, хонорари, свързани с консултации относно екологичната и икономическата устойчивост, включително проучвания за техническа осъществимост;

г) Нематериални инвестиции: придобиване и създаване на компютърен софтуер и придобиване на патенти, лицензи, авторски права и марки.

Разходите по т. „в“ не могат да надхвърлят 12 % от сумата на разходите по т. „а“, „б“ и „г“.

Разходите са допустими само, ако са извършени след подаване на заявлението за подпомагане, с изключение на общите разходи. Допустими са авансови плащания в размер до 50% от одобрената финансова помощ.

Не са допустими за подпомагане текущи разходи. Не са допустими за подпомагане разходи, свързани с дейностите за изграждане и обновяване на туристически обекти и развитие на туристически услуги, които се осъществяват на територията на град Балчик и на територията на КК „Албена“, Община Балчик.

Няма да се предоставя финансова помощ за закупуването на превозно средство, с изключение на специализирани транспортни, включително превозни средства за целите на инвестицията, когато същите са допустими за финансиране съгласно подмярка 6.4. „Инвестиционна подкрепа за неземеделски дейности“ от ПРСР 2014 – 2020 г.

Не е допустимо придобиването на товарни автомобили за сухопътен транспорт съгласно чл.3, т.2 и 3 от Регламент 1407/2013 на Комисията от 18 декември 2013 г.относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта de minimis (ОВ, L352/1 от 24 декември 2013г

Условия за допустимост: Проектите и кандидатите трябва да отговарят на следните условия:

- Инвестициите да се осъществяват на територията на МИГ Балчик–Генерал Тошево с изключение на инвестицията за изграждане и обновяване на туристически обекти и развитие на туристически услуги, която не трябва да се осъществява на територията на град Балчик и на територията на КК „Албена“, Община Балчик, включени в списъка на населените места и курортните комплекси по черноморското крайбрежие с развит масов туризъм, посочени в Приложение № 16;
- Инвестицията да няма отрицателно влияние върху околната среда;
- Кандидатът да представи разработен бизнес план, който да показва икономическа жизнеспособност на инвестицията за срок от 5 години/ 10 години при строително-монтажни работи;
- Стопанството на кандидати, земеделски стопани, трябва да има стандартен производствен обем над 8 000 евро;
- Подпомагат се проекти за обновяване или изграждане на места за настаняване с до 20 помещения за настаняване;
- Проекти, с включени инвестиции за производство на енергия от ВЕИ се подпомагат, ако не надхвърлят необходимото количество енергия за покриване на потребностите на предприятието;
- Инвестициите в производство на електроенергия от биомаса не се подпомагат, ако те не произвеждат 10% топлинна енергия от общо произведената енергия.
- При производство на биоенергия (включително биогорива) суровините от зърнени и други богати на скорбяла култури, захарни култури, маслодайни култури, както и суровини, които могат да се използват за фуражи се ограничават до 20%. Ограниченията от 20% не се прилагат за отпадъчни продукти от тези култури, които не се използват за фуражи;

- Проекти за производство на биогорива и течните горива от биомаса се подпомагат при условие, че отговарят на критериите за устойчивост, определени в чл. 37-40 от Закона за енергията от възобновяеми източници (например: не са отглеждани върху терени с голямо значение за биоразнообразието, с високи въглеродни запаси, не са добити от суров материал, отглеждан на земя, която е била торфище, водят като резултат при потреблението на произведените от тях биогорива и течни горива от биомаса до намаляване на емисиите на парникови газове, са отглеждани в съответствие с чл. 38 Закона за енергията от възобновяеми източници).

Финансови параметри за проектите:

Минималният размер на общите допустими разходи за един проект е левовата равностойност на 5000 евро при курс 1,9558 лева за едно евро

С решение на КВО на МИГ и допълнително споразумение от 01.10.2018 г.

Максималният размер на общите допустими разходи е променен на левовата равностойност на 50 000 евро. при курс 1,9558 лева за едно евро

Интензитет и размер на финансовата помощ:

С допълнително споразумение от 22.08.2019 г. безвъзмездната финансова помощ за проект за развитие на туризъм (изграждане и обновяване на туристически обекти и развитие на туристически услуги), е при интензитет на помощта 5%.

Безвъзмездната финансова помощ за проект, който не включва дейности за развитие на развитие на туризъм (изграждане и обновяване на туристически обекти и развитие на туристически услуги) е до 75 %.

Финансовата помощ не може да надвишава 75% от общите допустими разходи и при спазване на правилата за „минимална помощ“ при условията на Регламент (ЕС) № 1407/2013 на Комисията от 18 декември 2013 година относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта de minimis.

Максималният размер на финансовата помощ за изграждане и обновяване на места за настаняване не може да надхвърля 50 000 лева с ДДС.

За мярката се прилагат условията за държавна помощ, приложими за съответната мярка от ПРСР 2014-2020

Критерии за оценка на проектите и тяхната тежест:

Избраните критерии целят да гарантират насочване на помощ съобразно установените потребности и заложените цели в Стратегията за ВОМР, като се приоритизират проекти, както следва:

- 1) Проекти за производствени дейности: 15 точки;
- 2) Проекти за развитие на селски, еко, културен туризъм и всички други алтернативни форми на туризъм: 10 точки;
- 3) Проекти, при които изпълнението на одобрените инвестиции и дейности води до осигуряване на допълнителна заетост в предприятието, изразена в разкриването на минимум едно работно място на пълен работен ден за периода на изпълнение на бизнес плана: 10 точки;
- 4) Проекти, при които за производството/услугите се използват суровини и материали, произведени/предлагани от производители/търговци от територията на МИГ Балчик-Генерал Тошево – максимален брой точки-10:

- минимум 10% от използваните суровини/материали са с произход от територията на МИГ – 5 точки;
  - минимум 20% от използваните суровини/материали са с произход от територията на МИГ – 10 точки
  - 5) Проекти, включващи иновации – максимален брой точки: 10 точки;
  - 6) Проекти за развитие на занаятите – максимален брой точки: 10 точки;
  - 7) Проекти, включващи инвестиции за предлагане на пазара на собствена продукция – максимален брой точки: 10 точки;
  - 8) Проекти за услуги във всички сектори: 10 точки;
  - 9) Проекти, включващи инвестиции за развитие на „зелена икономика“, в т. ч. и за технологии водещи до намаляване на емисиите съгласно Регламент за прилагане на директива 2009/125/ЕС: 5 точки;
  - 10) Проекти за услуги, свързани с информационни и комуникационни технологии : 5 точки;
  - 11) Проекти, подадени от кандидати на възраст между 18 и 40 г.: 5 точки.
- Максимален брой точки: 100
- Финансова помощ ще бъде предоставяне на проекти, получили при оценката минимум 10 точки.

Мярка 7.2 „Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура“

Цели:

- Насърчаване на социалното приобщаване, намаляване на бедността и икономическо развитие в селските райони
- Стимулиране на местното развитие в селските райони
- Инвестиране в инфраструктура за основни услуги за бизнеса
- Инвестиране в инфраструктура за основни услуги за населението.

Обхват на мярката:

Териториален обхват: Целевата територия на МИГ Балчик-Генерал Тошево.

Обхват на инвестициите: Мярката предоставя инвестиционна подкрепа за създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура - строителство, реконструкция и/или рехабилитация на пътища, улици, тротоари и на съоръженията и принадлежностите към тях; изграждане и/или обновяване на площи, за широко обществено ползване, предназначени за трайно задоволяване на обществени потребности от общинско значение; или изграждане, реконструкция, ремонт, оборудване и/или обзавеждане на социална, спортна, културна, общинска образователна инфраструктура с местно значение и др.

Подпомагат се проекти, за които са проведени съгласувателните процедури по реда на Закона за опазване на околната среда, Закона за защитените територии и/или Закона за биологичното разнообразие със съответния компетентен орган по околна среда и по реда на Закона за културното наследство с Министерството на културата за защитените територии за опазване на културното наследство.

Не се подпомагат проекти на Община Генерал Тошево, включващи дейности за подобряване на енергийната ефективност на сгради, в които се предоставят обществени услуги и/или на

всякакви други общински сгради и друг вид инфраструктура. Финансова помощ не се предоставя, ако за същите инвестиционни разходи кандидатът е получил публична финансова помощ от държавния бюджет или от бюджета на Европейския съюз.

Допустими получатели:

1. Община Балчик.
2. Община Генерал Тошево – за всички допустими дейности и разходи, с изключение на дейности за подобряване на енергийната ефективност на сгради, в които се предоставят обществени услуги и/или на всякакви други общински сгради и друг вид инфраструктура.
3. Юридически лица с нестопанска цел, регистрирани по Закона за юридическите лица с нестопанска цел за дейности по:
  - изграждане, реконструкция, ремонт, реставрация, закупуване на оборудване и/или обзавеждане на обекти, свързани с културния живот, вкл. мобилни такива, вкл. и дейности по вертикалната планировка и подобряване на прилежащите пространства;
  - изграждане, реконструкция, ремонт, оборудване и/или обзавеждане на:
    - социална инфраструктура за предоставяне на услуги, които не са част от процеса на деинституционализация на деца и възрастни, включително транспортни средства;
    - спортна инфраструктура.
4. Читалища, регистрирани по Закона за народните читалища за дейности по изграждане, реконструкция, ремонт, реставрация, закупуване на оборудване и/или обзавеждане на обекти, свързани с културния живот, включително мобилни такива, включително и дейности по вертикалната планировка и подобряване на прилежащите пространства.

Допустимите получатели, юридическите лица с нестопанска цел и читалищата, регистрирани по Закона за народните читалища, трябва да имат седалище и адрес на управление на територията на действие на МИГ Балчик-Генерал Тошево. Не е допустим кандидат/получател на помощ и/или негов законен или упълномощен представител, който не отговаря на условията, определени в член 12, ал. 3 Наредба № 22 от 14.12.2015 г. на МЗХ за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за водено от общностите местно развитие“ на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от ПРСР. Член 12, ал. 3, т. 1 не се прилага, когато кандидат/получател е община.

Допустимите получатели трябва да отговарят на всички условия и изисквания на приложимото европейско и българско право за допустимост, регламентирани в актуални текстове на действащата нормативна уредба, определяща условията и реда за подпомагане по мярката.

МИГ е допустим получател на финансова помощ, ако:

1. проектът, за който кандидатства за финансиране, е в обществена полза,
2. никой от членовете на колективния управителен орган, както и свързано с него лице по смисъла на § 1 от допълнителните разпоредби на Търговския закон, не е изпълнител или подизпълнител на дейностите на проекта, и
3. не е постъпило друго предложение за финансиране по мярката по провежданата процедура

Допустими дейности и разходи:

Допустими дейности:

По мярката се предоставя финансова помощ за следните допустими за подпомагане дейности:

1. строителство, реконструкция и/или рехабилитация на нови и съществуващи общински пътища, улици и тротоари, и съоръженията и принадлежностите към тях;
2. изграждане и/или обновяване на площи за широко обществено ползване, предназначени за трайно задоволяване на обществените потребности от общинско значение;
3. изграждане, реконструкция, ремонт, оборудване и/или обзавеждане на социална инфраструктура за предоставяне на услуги, които не са част от процеса на деинституционализация на деца и възрастни, включително транспортни средства;
4. реконструкция и/или ремонт на общински сгради, в които се предоставят обществени услуги, с цел подобряване на тяхната енергийна ефективност, осъществявани само на територията на Община Балчик;
5. изграждане, реконструкция, ремонт, оборудване и/или обзавеждане на спортна инфраструктура;
6. изграждане, реконструкция, ремонт, реставрация, закупуване на оборудване и/или обзавеждане на обекти, свързани с културния живот, включително мобилни такива, включително и дейности по вертикалната планировка и подобряване на прилежащите пространства;
7. реконструкция, ремонт, оборудване и/или обзавеждане на общинска образователна инфраструктура с местно значение в селските райони.

Дейностите трябва да се осъществяват на територията на МИГ Балчик-Генерал Тошево, с изключение на дейности за подобряване на енергийната ефективност на сгради, в които се предоставят обществени услуги и/или на всякакви други общински сгради и друг вид инфраструктура, които се осъществяват само на територията на Община Балчик, както и да отговарят на условията и изискванията за допустимост на дейностите съгласно ПРСР 2014-2020 - подмярка 7.2., като трябва да кореспондират с идентифицираните в социално-икономическия анализ към Стратегията за ВОМР потребности, очертаващи необходимостта от инвестиции в създаване, подобряване или разширяване на малка по мащаб инфраструктура за подобряване привлекателността на населените места. Проектите по мярката се подпомагат, ако дейностите, включени в проектите, съответстват на приоритетите на Общинския план за развитие на съответната община, удостоверено с решение на Общинския съвет (за кандидати – общини).

Безвъзмездна финансова помощ не се предоставя за дейности в сгради за здравеопазване на територията на действие на МИГ Балчик- Генерал Тошево и за дейности за изграждане, реконструкция, ремонт, оборудване и/или обзавеждане на социална инфраструктура за предоставяне на услуги, които са част от процеса на деинституционализация на деца и възрастни, включително транспортни средства. За мярката се прилагат и условията за недопустимост на дейностите, определени в Наредба № 22 от 14.12.2015 г. на МЗХ за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за Водено от общностите местно развитие“ на мярката 19 „Водено от общностите местно развитие“ от ПРСР. За мярката се прилагат и всички условия на приложимото европейско и българско право, свързани с изискванията за съответните дейности/разходи/проекти, регламентирани в актуални текстове на действащата нормативна уредба, определяща условията и реда за подпомагане.

Допустими разходи:

Допустими категории разходи са :

- Разходи които имат характера на инвестиционни по смисъла на чл.45 от Регламент (ЕС)

1305/2013;

- Други допустими разходи, свързани с изпълнението на операции по Регламент (ЕС) 1305/2013 и приоритетите на Стратегията за ВОМР;

- Съобразени с общите национални правила и детайлните правила за допустимост на разходите по програмите, съфинансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ), за програмен период 2014 - 2020 г и по-специално за разходите, съфинансирани от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР), определени в Постановление № 189 на Министерския съвет от 2016 година (Обн.ДВ бр.61/2016)

Допустими за финансова помощ са следните разходи:

1. строителство, реконструкция, рехабилитация, изграждане, обновяване, ремонт и/или реставрация на сгради и/или помещения и/или друга недвижима собственост, съгласно допустимите за подпомагане дейности, които са:

а) разходи, свързани с прякото изпълнение на строително-монтажните работи;

б) непредвидени разходи в размер до 5% от стойността на одобрените разходи по б. „а“;

2. закупуване на нови транспортни средства, оборудване и обзавеждане до пазарната им стойност, вкл. чрез финансов лизинг, съгласно допустимите за подпомагане дейности;

3. придобиване на компютърен софтуер, патентни и авторски права, лицензи, регистрация на търговски марки, до пазарната им стойност;

4. разходи, свързани с проекта, в т.ч. разходи за хонорари за архитекти, инженери и консултанти, консултации за икономическа и екологична устойчивост на проекта, извършени, както в процеса на подготовка на проекта преди подаване на заявлението за подпомагане, така и по време на неговото изпълнение, които не могат да надхвърлят 12 на сто от общия размер на допустимите разходи по проект, включени в т. 1, буква „а“, 2 и 3. Допустимите разходи по т. 4 не може да надхвърлят следните стойности:

-за консултантски услуги, свързани с подготовката на проекта, като част от разходите по т. 4, не могат да надхвърлят 1 на сто от допустимите разходи по т. 1, буква „а“, 2 и 3;

-за консултантски услуги, свързани с управлението на проекта, като част от разходите по т. 4, не могат да надхвърлят 1 на сто от допустимите разходи по т. 1, буква „а“, 2 и 3;

-разходите за изготвяне на технически и/или работен проект в случаите на строително-монтажни дейности, като част от разходите по т. 4, не могат да надхвърлят 5 на сто от допустимите разходи по т. 1, буква „а“, 2 и 3;

-разходите за строителен надзор, като част от разходите по т. 4, не могат да надхвърлят 2 на сто от допустимите разходи по т. 1, буква „а“, 2 и 3;

-разходите за авторски надзор, като част от разходите по т. 4, не могат да надхвърлят 1 на сто от допустимите разходи по т. 1, буква „а“, 2 и 3.

Разходите по т. 3 са допустими само в случай, че се кандидатства за разходи по т. 1, буква „а“ и са необходими за постигане на целите на мярката и на Стратегията за ВОМР. Разходите по т. 4 са допустими, ако са извършени не по-рано от 1 януари 2014 г., независимо дали всички свързани с тях плащания са направени. Дейностите и разходите по проекта, с изключение на разходите по т. 4, са допустими, ако са извършени след подаване на заявлението за подпомагане, независимо дали всички свързани с тях плащания са направени. Закупуването чрез финансов лизинг на активите е допустимо, при условие че ползвателят на помощта стане собственик на съответния актив не по-късно от датата на подаване на заявката за междинно или окончателно плащане за същия актив. Финансова помощ **не се предоставя** за разходи, за които кандидатът вече е получил публична финансова помощ от

държавния бюджет или от бюджета на Европейския съюз за обекта/те, включени в дейностите.

Няма да се предоставя финансова помощ за закупуването на превозно средство, с изключение на специализирани транспортни, включително превозни средства за целите на инвестицията, когато същите са допустими за финансиране съгласно условията на ПРСР 2014- 2020 по подмярка 7.2. „Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура.

Финансови параметри за проектите:

Минималният размер на общите допустими разходи за един проект е левовата равностойност на 10 000 евро.

Максималният размер на общите допустими разходи е левовата равностойност на 200 000 евро.

Интензитет и размер на финансовата помощ:

- Финансовата помощ е в размер 100 на сто от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи за проекти, които след извършване на инвестицията не генерират нетни приходи.
- Финансовата помощ е в размер 100 на сто от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи за проекти, които след извършване на инвестицията ще генерират нетни приходи, но размерът на допустимите за финансово подпомагане разходи за проекта не надхвърля левовата равностойност (при курс 1,9558 лева за едно евро) на 50 000 евро.
- Размерът на финансовата помощ за проекти, които след извършване на инвестицията ще генерират нетни приходи се определя въз основа на анализ „разходи-ползи“, идготвен по образец, утвърден от изпълнителния директор на ДФЗ.
- Разликата между пълния размер на допустимите за финансово подпомагане разходи и размера на финансовата помощ определен въз основа на анализ „разходи-ползи“ се осигурява от кандидата, като участието му може да бъде само в парична форма

Максималният размер на финансовата помощ за МИГ за мерки, финансирани от ЕЗФРСР, е в размер до 10 на сто от бюджета за проекти в стратегията за ВОМР от ЕЗФРСР.

За мярката се прилагат условията за държавна помощ, приложими за съответната мярка от ПРСР 2014-2020.

Критерии за оценка на проектите и тяхната тежест:

Избраните критерии целят да гарантират насочване на помощ съобразно установените потребности и заложените цели в Стратегията за ВОМР, като се приоритизират проекти, както следва:

1) Брой население, което ще се възползва от подобрените основни услуги и обхвата на териториално въздействие – максимален брой точки: 15 точки:

- до 500 жители – 5 точки;
- от 501 до 1000 жители – 10 точки;
- от 1001 до 5000 жители – 15 точки;

- 2) Проекти въвеждащи иновативни технологии или инвестиции с екологичен ефект – максимален брой точки: 10 точки;
  - 3) Проекти, създаващи работни места при изпълнение на допустимите дейности – максимален брой точки: 10 точки;
  - 4) Изграждане, реконструкция, ремонт, оборудване и/или обзавеждане на инфраструктура за социални услуги за деца: 10 точки;
  - 5) Проекти, в зависимост от културната и обществената значимост на обекта – максимален брой точки: 10 точки;
  - 6) Проектът е за реконструкция и/или рехабилитация на улица/и без настилка или лоша настилка, и/или за ремонт на тротоари и/или на площи за широко обществено ползване, предназначени за трайно задоволяване на обществените потребности от общинско значение – максимален брой точки: 10 точки;
  - 7) Проектът е за реконструкция и/или ремонт на обекти свързани с културния живот в общината – максимален брой точки: 10 точки;
  - 8) Проекти за общинска образователна инфраструктура с местно значение, приоритизиране на база Методология за приоритизиране на образователна инфраструктура, одобрена от МОН – максимален брой точки: 10 точки
  - 9) Проектът е за реконструкция и/или ремонт на спортна инфраструктура – максимален брой точки: 10 точки
  - 10) Проекти, осигуряващи недопускане на дискриминация и приобщаване на уязвими общности (в т.ч. роми), при които е налице концентрация на проблеми, създаващи риск от бедност, социално изключване и маргинализация – максимален брой точки: 5 точки;
Максимален брой точки: 100
- Финансова помощ ще бъде предоставяне на проекти, получили при оценката минимум 10 точки.

Мярка 7.5 „Инвестиции за публично ползване в инфраструктура за отдих, туристическа инфраструктура“

Цели:

- Насърчаване на социалното приобщаване, намаляване на бедността и икономическо развитие в селските райони
- Стимулиране на местното развитие, на растежа и подобряване на екологичната и социално-икономическата устойчивост на селските райони чрез развитие на инфраструктурата и основни местни услуги в селските райони
- Инвестиране в туристическа инфраструктура
- Инвестиране в инфраструктура за отдих за публично ползване.

Обхват на мярката:

Териториален обхват: Целевата територия на МИГ Балчик-Генерал Тошево, с изключение на територията на град Балчик и Курортен комплекс „Албена“, Община Балчик, попадащи в списъка на населените места и курортните комплекси по черноморското крайбрежие с развит масов туризъм, посочени в Приложение № 16 към ПРСР (2014-2020), където не се предоставя финансова помощ за изграждане и обновяване на туристически обекти и развитие на туристически услуги.

Обхват на инвестициите: Мярката подкрепя инвестиции за дребна по мащаби туристическа

инфраструктура, която допринася за развитието и оползотворяването на туристическия потенциал. Обхватът на инвестициите по мярката е насочен към удовлетворяване на идентифицираните в социално-икономическия анализ на територията потребности на местната общност, за да се получи шанс за адекватно експониране и популяризиране на ценностите в целевата територия и на уникалните туристически ресурси. По мярката се подкрепят инвестиции за изграждане, реконструкция, ремонт, закупуване на оборудване и/или обзавеждане на туристически информационни центрове; посетителски центрове за представяне и експониране на местното природно и културно наследство; центрове за изкуство и занаяти с туристическа цел, както и инвестиции за изграждане, реконструкция, ремонт, закупуване на съоръженията към тях на туристически атракции, свързани с местното природно, културно наследство, историческо събитие и събития, предоставящи услуги с познавателна или образователна цел. Подпомагат се проекти, за които са проведени съгласувателните процедури по реда на Закона за опазване на околната среда, Закона за защитените територии и/или Закона за биологичното разнообразие със съответния компетентен орган по околна среда и по реда на Закона за културното наследство с Министерството на културата за защитените територии за опазване на културното наследство. Финансова помощ не се предоставя, ако за същите инвестиционни разходи кандидатът е получил публична финансова помощ от държавния бюджет или от бюджета на Европейския съюз. За мярката се прилагат условията и изискванията в разпоредбите на Наредба № 22 от 14.12.2015 г. на МЗХ за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за Водено от общностите местно развитие“ на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от ПРСР, както и всички условия и изисквания на приложимото европейско и българско право, свързани с мярката и със съответните дейности/разходи, регламентирани в актуални текстове на действащата нормативна уредба, определяща условията и реда за подпомагане. Не се предоставя финансова помощ за изграждане и обновяване на туристически обекти и развитие на туристически услуги в курортни комплекси и населени места по черноморското крайбрежие и в планинските курорти с развит масов туризъм. Населените места с развит масов туризъм и курортните комплекси са посочени в Приложение № 16 на ПРСР (2014-2020).

Допустими получатели:

1. Община Балчик, с изключение на град Балчик и КК „Албена“, Община Балчик
2. Община Генерал Тошево
3. Юридически лица с нестопанска цел.

МИГ е допустим получател на финансова помощ, ако:

1. проектът, за който кандидатства за финансиране, е в обществена полза,
2. никой от членовете на колективния управителен орган, както и свързано с него лице по смисъла на § 1 от допълнителните разпоредби на Търговския закон, не е изпълнител или подизпълнител на дейностите на проекта, и
3. не е постъпило друго предложение за финансиране по мярката по провежданата процедура

Допустимите получатели - юридически лица с нестопанска цел, трябва да имат седалище и адрес на управление на територията на действие на МИГ Балчик-Генерал Тошево, с изключение на град Балчик и КК „Албена“, Община Балчик. Не е допустим

кандидат/получател на помощ и/или негов законен или упълномощен представител, който не отговаря на условията, определени в член 12, ал. 3 Наредба № 22 от 14.12.2015 г. на МЗХ за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за Водено от общностите местно развитие“ на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от ПРСР. Член 12, ал. 3, т. 1 не се прилага, когато кандидат/получател е община.

Допустимите получатели трябва да отговарят на всички условия и изисквания на приложимото европейско и българско право за допустимост, регламентирани в актуални текстове на действащата нормативна уредба, определяща условията и реда за подпомагане по мярката.

Допустими дейности и разходи:

Допустими дейности:

Предоставя се безвъзмездна финансова помощ за следните допустими за подпомагане дейности по мярката:

- Изграждане, реконструкция, ремонт, закупуване на оборудване и/или обзавеждане на туристически информационни центрове;
- Изграждане, реконструкция, ремонт, закупуване на оборудване и/или обзавеждане на посетителски центрове за представяне и експониране на местното природно и културно наследство;
- Изграждане, реконструкция, ремонт, закупуване на оборудване и/или обзавеждане на централите за изкуство и занаяти с туристическа цел;
- Изграждане, реконструкция, ремонт и закупуване на съоръжения за туристически атракции, които са свързани с местното природно, културно и/или историческо наследство и предоставящи услуги с познавателна или образователна цел;
- Изграждане, реконструкция, ремонт и закупуване на съоръжения за туристическа инфраструктура (информационни табели и пътепоказатели за туристическите места и маршрути, съоръжения за безопасност, велоалеи и туристически пътеки).

Дейностите трябва да се изпълняват на територията на действие на МИГ Балчик-Генерал Тошево, с изключение на град Балчик и КК „Албена“, Община Балчик, и да отговарят на дефиницията за дребна по мащаби инфраструктура, като трябва да кореспондират с идентифицираните в социално-икономическия анализ към Стратегията за ВОМР потребности, очертаващи необходимостта от инвестиции, допринасящи за развитието и оползотворяването на туристическия потенциал на целевата територия. Дейностите трябва да се изпълняват в съответствие с Общинския план за развитие на съответно на Община Балчик или на Община Генерал Тошево за периода 2014-2020 година и при наличие на одобрена Стратегия за ВОМР, дейностите, включени в проектите се съгласуват с нея, за което се представя декларация от председателя на колективния управителен орган на МИГ Балчик-Генерал Тошево. Предвидените дейности трябва да се изпълняват в съответствие с Програмата за развитие на туризма на територията на съответната община; да нямат отрицателно въздействие върху околната среда по смисъла на ЗООС; да отговарят на изискванията на Заповедите за определянето на местата по Натура 2000 и планове за тяхното управление, а когато няма издадени заповеди за определяне на местата по Натура 2000 дейността се съгласува с МОСВ, ЗЗТ, ЗБР и съответните им подзаконовни нормативни актове за тяхното прилагане. Дейностите трябва да се изпълняват съгласно с препоръките от извършените оценки, както и условията и мерките в съответния административен акт на компетентния орган съгласно ЗООС, ЗЗТ и ЗБР и съответните им подзаконовни нормативни актове за тяхното прилагане (когато е приложимо). Когато дейностите се извършват на

терени, които подлежат на рекултивация съгласно чл. 11, ал. 1 от ЗОЗЗ, трябва да се представи проект за рекултивация на нарушени терени или залесяване на териториите с подходящи растителни видове, когато националното законодателство изисква да се приложат тези мерки. Дейностите се осъществяват на обекти, които не са обявени за недвижима културна ценност от национално и световно значение. Проектите са придружени с анализ на икономическите и социалните ползи, в който е доказано, че инвестициите ще доведат до социално–икономическо развитие на селския район и да съдържа аргументация за устойчивостта на инвестицията.

Не са допустими за подпомагане по мярката дейности, свързани с опазването, популяризирането и развитието на културното наследство на обекти от национално и световно значение, дейности в курортни комплекси и населени места по черноморското крайбрежие и в планинските курорти с развит масов туризъм, посочени в Приложение № 16 към ПРСР, а именно: на територията на град Балчик и Курортен комплекс „Албена“, Община Балчик. Не се подпомагат дейности за изграждане, реконструкция, ремонт и закупуване на съоръжения за туристически атракции и на съоръжения за туристическа инфраструктура в рамките на териториите, подпомагани от ОПРР. За мярката се прилагат условията за недопустимост на дейностите, определени в Наредба № 22 от 14.12.2015 г. на МЗХ за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за Водено от общностите местно развитие“ на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от ПРСР, както и всички условия и изисквания на приложимото европейско и българско право, свързани със съответните дейности/ разходи/ допустими получатели/финансови параметри/ интензитет, регламентирани в актуални текстове на действащата нормативна уредба, определяща условията и реда за подпомагане.

Допустими разходи:

Допустими категории разходи са :

- Разходи които имат характера на инвестиционни по смисъла на чл.45 от Регламент (ЕС) 1305/2013;
- Други допустими разходи, свързани с изпълнението на операции по Регламент (ЕС) 1305/2013 и приоритетите на Стратегията за ВОМР;
- Съобразени с общите национални правила и детайлните правила за допустимост на разходите по програмите, съфинансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ), за програмен период 2014 - 2020 г и по-специално за разходите, съфинансирани от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР), определени в Постановление № 189 на Министерския съвет от 2016 година (Обн.ДВ бр.61/2016)

Допустимите разходи се свеждат до:

- а) Изграждането, включително отпускането на лизинг, или подобренията на недвижимо имущество;
  - б) Закупуването или вземането на лизинг на нови машини и оборудване, обзавеждане до пазарната цена на актива;
  - в) Общи разходи, свързани с изброените по-горе, например хонорари на архитекти, инженери и консултанти, хонорари, свързани с консултации относно екологичната и икономическата устойчивост;
  - г) Следните нематериални инвестиции: придобиването или развитието на компютърен софтуер и придобиването на патенти, лицензи, авторски права, търговски марки.
- Разходите по т. „в“ не трябва да надхвърлят 12% от сумата на разходите по т. „а“, „б“ и „г“.

Оперативните разходи, свързани с предоставянето на услугите са недопустими за подпомагане по мярката. Разходи, различни от посочените в т. „б“, свързани с договора за лизинг, например марж на лизингодателя, разходи за рефинансиране на лихви, административни разходи и разходи за застраховка са недопустими за подпомагане по мярката. Допустими са авансови плащания в размер до 50% от публичната помощ, свързана с одобрените допустими разходи. За проекти, по които бенефициентите са възложители по ЗОП, авансовото плащане е допустимо както следва:

- до 12% от стойността на одобрената публична помощ по проекта за общи разходи и при наличие на документи от проведената съгласно изискванията на ЗОП процедура за избор на изпълнител/и;
- разлика до 50% от стойността на одобрената публична помощ по проекта, след провеждане на всички процедури и сключване на договор за избор на изпълнител/и по реда на ЗОП.

Няма да се предоставя финансова помощ за закупуването на превозно средство, с изключение на специализирани транспортни, включително превозни средства за целите на инвестицията, когато същите са допустими за финансиране съгласно подмярка 7.5. от ПРСР 2014-2020 г.

Разходите за ДДС са допустими в случаите, когато не подлежат на възстановяване в съответствие с националното законодателство в областта на ДДС.

Финансови параметри на проектите:

Минималният размер на общите допустими разходи за един проект е левовата равностойност на 5 000 евро при курс 1,9558 лева за 1 евро

Максималният размер на общите допустими разходи е левовата равностойност на 200 000 евро при курс 1,9558 лева за 1 евро

Интензитет и размер на финансовата помощ:

- Финансовата помощ е в размер 100 на сто от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи за проекти, които след извършване на инвестицията не генерират нетни приходи.

- Финансовата помощ е в размер 100 на сто от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи за проекти, които след извършване на инвестицията ще генерират нетни приходи, но размерът на допустимите за финансово подпомагане разходи за проекта не надхвърля левовата равностойност на 50 000 евро.

- Размерът на финансовата помощ за проекти, които след извършване на инвестицията ще генерират нетни приходи се определя въз основа на анализ „разходи-ползи“, изготвен по образец, утвърден от изпълнителния директор на ДФЗ

- Разликата между пълния размер на допустимите за финансово подпомагане разходи и размера на финансовата помощ, определен въз основа на анализ „разходи-ползи“, се осигурява от кандидата, като участието му може да бъде само в парична форма.

Максималният размер на финансовата помощ за МИГ за мерки, финансирани от ЕЗФРСР, е в размер до 10 на сто от бюджета за проекти в стратегията за WOMP от ЕЗФРСР.

За мярката се прилагат условията за държавна помощ, приложими за съответната мярка от ПРСР 2014-2020.

Критерии за оценка на проектите и тяхната тежест:

1) Брой население, което ще се възползва от подобрените услуги и обхвата на териториално въздействие – максимален брой точки: 40 точки:

- до 500 жители – 20 точки;
- от 501 до 1000 жители – 30 точки;
- от 1001 до 5000 жители – 40 точки;

- 2) Проектът предвижда създаване на работни места за лица с постоянен адрес на територията на действие на МИГ Балчик-Генерал Тошево : 30 точки;
- 3) Проектът е насочен към опазване на околната среда : 20 точки;
- 4) Проектът предвижда да включва техники и програми за интерпретация и анимация за хората с увреждания: 10 точки.

Максимален брой точки: 100

Финансова помощ ще бъде предоставяне на проекти, получили при оценката минимум 20 точки.

Мярка 1305 / 7.8. „Изграждане на местна идентичност“

Мярката е разписана по Регламент (ЕС) 1305 / 2013: чл. 20 от Регламент (ЕС) 1305 / 2013 и допринася за постигането на Специфична цел 3.0.1.

Специфична цел 3.0.1. Изграждане на местна идентичност подпомага постигането на двете приоритетни цели. Предвидено е да бъде постигната чрез подмярка извън обхвата на ПРСР, но в обхвата на Регламент (ЕС) 1305 / 2013 (чл.20). Код и наименование на подмярката съгласно Част 5 от Приложение I на Регламент за изпълнение (ЕС) 808 / 2014: 7.8.

Цели:

- Развитие на динамична жизнена среда и подобряване качеството на живот чрез развитие на хоризонтални и междусекторни партньорства и взаимодействие за инициативи от общ интерес
- Развитие на териториална идентичност, маркетинг и марки на база на специфичния териториален потенциал и продукти от местен характер
- Изграждане на местна идентичност.

Обхват на мярката:

Териториален обхват: Целевата територия на МИГ Балчик-Генерал Тошево.

Обхват на инвестициите: Мярката подкрепя инвестиции за организиране и провеждане на събития (празник, честване, фестивал и др.), представящи общото за двете части от целевата територия (Община Балчик и Община Генерал Тошево) културно и природно наследство, с акцент върху нематериалното наследство – изпълнение на народни песни и танци, пресъздаване на обичаи, представяне на традиционни земеделски или производствени практики и др.

Финансова помощ не се предоставя, ако за същите инвестиционни разходи кандидатът е получил публична финансова помощ от държавния бюджет или от бюджета на Европейския съюз. За мярката се прилагат условията и изискванията в разпоредбите на Наредба № 22 от 14.12.2015 г. на МЗХ за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за водено от общностите местно развитие“ на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от ПРСР, както и всички условия и изисквания на приложимото европейско и българско право, свързани с мярката и със съответните дейности/разходи, регламентирани в актуални текстове на действащата нормативна уредба, определяща условията и реда за подпомагане.

Допустими получатели:

1. Читалища, регистрирани по Закона за народните читалища
2. СНЦ „МИГ Балчик-Генерал Тошево“
3. Юридически лица с нестопанска цел, регистрирани по Закона за юридическите лица с нестопанска цел за осъществяване на общественополезна дейност.

МИГ е допустим получател на финансова помощ, ако:

1. проектът, за който кандидатства за финансиране, е в обществена полза,
2. никой от членовете на колективния управителен орган, както и свързано с него лице по смисъла на § 1 от допълнителните разпоредби на Търговския закон, не е изпълнител или подизпълнител на дейностите на проекта, и
3. не е постъпило друго предложение за финансиране по мярката по провежданата процедура

Допустимите получатели трябва да имат седалище и адрес на управление на територията на действие на МИГ Балчик-Генерал Тошево. Не е допустим кандидат/получател на помощ и/или негов законен или упълномощен представител, който не отговаря на условията, определени в член 12, ал. 3 Наредба № 22 от 14.12.2015 г. на МЗХ за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за Водено от общностите местно развитие“ на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от ПРСР. Допустимите получатели трябва да отговарят на всички условия и изисквания на приложимото европейско и българско право за допустимост, регламентирано в актуални текстове на действащата нормативна уредба, определяща условията и реда за подпомагане по мярката по Регламент (ЕС) 1305 / 2013: чл. 20 от Регламент (ЕС) 1305 / 2013.

Условия за кандидатстване по мярката:

Проектите се изпълняват в партньорство между Водещ партньор, страши партньор(и), асоциирани партньори от първи тип и асоциирани партньори от втори тип.

Водещ партньор по проекта е народно читалище от целевата територия, което отговаря за цялостното изпълнение на дейностите по проекта. Водещият партньор извършва основни дейности и не по-малко от половината от допустимите разходи по проекта.

Старши партньор по проекта е народно читалище, включително МИГ Балчик-Генерал Тошево, ЮЛНЦ в обществена полза, който в партньорство с Водещия партньор извършва основни дейности и разходи по проекта. Водещият партньор и старшият партньор / старшите партньори с подаването на заявлението за подпомагане представят и подписано споразумение за партньорство. Водещият партньор и поне един от старшите партньори трябва да бъдат от различни общини от целевата територия. Старшите партньори извършват не повече от половината разходи по проекта.

Асоцииран партньор от първи тип е Народно читалище от целевата територия, което участва в основните дейности по проекта, но не извършва допустими разходи. Необходимите разходи за неговото участие (пътни, храна и др.) могат да бъдат извършени от водещ партньор или старши партньор. Участието на асоцииран партньор от първи тип не е задължително. При подаване на заявлението за подпомагане водещият партньор и старшите партньори представят покана и ангажимент за участие на асоциираните партньори от първи тип при наличие на такива.

Общият брой на Водещия партньор, старшия партньор / старшите партньори и асоциирания партньор / асоциираните партньори от първи тип трябва да бъде минимум 5 (пет). Общият

дял на тези партньори от всяка от общините трябва да бъде поне 30%.

Асоцииран партньор от втори тип е културен институт (музей, етнографски комплекс) от целевата територия, който допринася за събитието, предмет на проекта, със спомагателни дейности. Асоциираният партньор от втори тип не извършва допустими разходи по проекта. Разходите за асоциираните партньори от втори тип (пътни, храна, информационни и рекламни материали и др.) могат да бъдат извършени от водещия партньор или старши партньор. Участието на асоцииран партньор от втори тип **не** е задължително, но е **желателно**. При подаване на заявлението за подпомагане водещият партньор и старшите партньори представят покана и ангажимент за участие на асоциираните партньори от втори тип при наличие на такива.

Подпомагат се проекти, които съответстват на Специфична цел 3.0.1. Изграждане на местна идентичност от СВОМР на СНЦ „МИГ Балчик – Генерал Тошево” и не оказват вредно въздействие върху околната среда.

Допустими дейности и разходи:

Допустими дейности:

Предоставя се безвъзмездна финансова помощ за следните допустими за подпомагане дейности по мярката:

- Основните дейности по мярката трябва да бъдат свързани с организирането и провеждането на събития (празник, честване, фестивал и др.), представящи общото за двете части от целевата територия (община Балчик и община Генерал Тошево) културно и природно наследство и да бъдат с акцент върху нематериалното наследство – изпълнение на народни песни и танци, пресъздаване на обичаи, представяне на традиционни земеделски или производствени практики и др.
- Спомагателните дейности по проекта трябва да бъдат обвързани с основните дейности по проекта и да представят паметта и / или материалното културно и природно наследство на територията – експозиция на движими паметници на културата, разпространение на информационни и / или рекламни материали за сбирките на асоциираните партньори и др.

Дейностите и техният обхват трябва да кореспондират с идентифицираните в социално-икономическия анализ към Стратегията за ВОМР проблеми и потребности, очертаващи необходимостта от инвестиции за развитие на местната идентичност. Дейностите по проектите към мярката трябва да се осъществяват на територията на МИГ Балчик-Генерал Тошево.

За мярката се прилагат и условията за недопустимост на дейностите, определени в Наредба № 22 от 14.12.2015 г. на МЗХ за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за водено от общностите местно развитие“ на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от ПРСР, както и всички условия и изисквания на приложимото европейско и българско право, свързани със съответните дейности, регламентирани в Регламент (ЕС) 1305 / 2013: чл. 20 от Регламент (ЕС) 1305 / 2013. и в актуални текстове на действащата нормативна уредба, определяща условията и реда за подпомагане.

Допустими разходи:

Допустими категории разходи са :

- Разходи които имат характера на инвестиционни по смисъла на чл.45 от Регламент (ЕС) 1305/2013;
- Други допустими разходи, свързани с изпълнението на операции по Регламент (ЕС)

1305/2013 и приоритетите на Стратегията за ВОМР;

-Съобразени с общите национални правила и детайлните правила за допустимост на разходите по програмите, съфинансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ), за програмен период 2014 - 2020 г и по-специално за разходите, съфинансирани от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР), определени в Постановление № 189 на Министерския съвет от 2016 година (Обн.ДВ бр.61/2016)

1. Разходи за провеждане на основните дейности на събитието – транспорт и храна на участниците от страна на водещия партньор, старшите партньори и асоциираните партньори, наем на озвучителна техника, материали и изграждане на временни постройки за нуждите на събитието (сцена, павилиони), наем на временни постройки за нуждите на събитието и др.
2. Разходи за провеждане на спомагателните дейности – транспорт и храна за участниците от страна на асоциираните партньори от втори тип, разработване и отпечатване на информационни и рекламни материали, превоз на експонатите, наем / материали и изграждане на временни постройки и др.
3. Разходи за път на публика от целевата територия до мястото на събитието и обратно – пенсионери, хора с увреждания, ученици, лица в риск от бедност и социално изключване.
4. Разходи за публикации и реклама в печатни и електронни издания, радио и телевизионна реклама и др. във връзка с предстоящото провеждане на събитието.
5. Разходи за публичност на проекта.

Недопустими са разходи по мярката, подробно изброени в чл. 21, на Наредба № 22/14.12.2015 г. на МЗХ за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за водено от общностите местно развитие“ на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от ПРСР (2014–2020)

Финансови параметри за проектите:

Минималният размер на общите допустими разходи за един проект е левовата равностойност на 2 500 евро при курс 1,9558 лева за 1 евро

Максималният размер на общите допустими разходи е левовата равностойност на 20 000 евро. при курс 1,9558 лева за 1 евро

Интензитет и размер на финансовата помощ:

Финансовата помощ е в размер 100 на сто от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи за проекта и при спазване на правилата за „минимална помощ“ при условията на Регламент (ЕС) № 1407/2013 на Комисията от 18 декември 2013 година относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта de minimis.

Максималният размер на финансовата помощ за МИГ за мерки, финансирани от ЕЗФРСР, е в размер до 10 на сто от бюджета за проекти в стратегията за ВОМР от ЕЗФРСР.

Критерии за оценка на проектите и тяхната тежест:

11) Общият брой на водещия партньор, старшите партньори и асоциираните партньори от първи тип е поне 10 (десет) : 50 точки;

2) Участие на асоциирани партньори от втори тип. Максимален брой точки : 30

- наличие на партньори само от едната община – 15 точки.

- наличие на партньори от двете общини – 30 точки;

3) Осигурен транспорт за публика от целевата територия до мястото на събитието и обратно – пенсионери, хора с увреждания, ученици, лица в риск от бедност и социално изключване.

Максимален брой точки: 20

- за поне 100 души, но по-малко от 200 – 10 точки.

- за поне 200 души – 20 точки.

Максимален брой точки: 100

Финансова помощ ще бъде предоставяне на проекти, получили при оценката минимум 25 точки

ОП РЧР 2014-2020

Мярка 19.2/1.1-1 „Достъп до заетост за търсещите работа и неактивните лица, трайно безработни и лица, отдалечени от пазара на труда чрез местни инициативи за заетост“

Съответствие на мярката с инвестиционен/ни приоритет/и на програмата и приноса ѝ към определена специфична цел/и от ОПРЧР

Приоритетна ос 1 „Подобряване достъпа до заетост и качеството на работните места“, Инвестиционен приоритет 1 „Достъп до заетост за търсещите работа и неактивните лица, включително трайно безработни и лица, отдалечени от пазара на труда, а също и чрез местни инициативи за заетост, и подкрепа за мобилността на работната сила” от Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ за периода 2014-2020 година

Мярката е разработена в пълно съответствие със специфичните цели (СЦ 1, СЦ 2 и СЦ 3) на ИП 1 от ПО 1 на ОП РЧР. Допустимите целеви групи и бенефициенти, като нейното включване в Стратегията за ВОМР на СНЦ „МИГ Балчик-Генерал Тошево“ и обхвата на допустимите дейности произтичат от идентифицираните потребности и нужди на местната общност в социално-икономическия анализ на територията въз основа на наличните статистически данни и информация, очертаващи необходимостта от финансиране на мерки от ОП РЧР с конкретната насоченост за подкрепа на заетостта сред възрастните групи над 30 г. и повишаване квалификацията и качеството на работната сила, за да се създадат условия за по-лесна реализация на пазара на труда съобразно нуждите на местния бизнес, респективно се подобри качеството на живот. Мярката е насочена към удовлетворяване потребностите на местната общност и на целевите групи, произтичащи от констатираните в проучванията и анализа проблеми с комплексен характер при по-възрастните трудоспособни хора от територията на действие на МИГ, включващи: наличие на неактуални или недостатъчни знания, умения и компетенции, които не отговарят на търсените от работодателите; невъзможност да се справят с нови технологии, наличие на негативни стереотипи и пренебрежение към знанията и опита на по-възрастните от страна на работодателите; наличие на социална ангажираност, която ги е откъснала за дълго от работа. Мярката поставя в центъра на вниманието нуждите на „отделния човек” и индивидуалните потребности на лицата, които ще ползват услугата, а не на институциите или организациите, които ще я предоставят.

Обхват на мярката:

Териториален обхват: Целевата територия на МИГ Балчик-Генерал Тошево.

Цели:

- Достъп до заетост за търсещите работа и неактивните лица, включително трайно безработни и лица, отдалечени от пазара на труда, а също и чрез местните инициативи за заетост, и подкрепа за мобилността на работната сила.
- Увеличаване броя на започналите работа безработни или неактивни лица на възраст от 30 и 54 г. включително;
- Увеличаване броя на започналите работа безработни или неактивни лица с ниско образование на възраст от 30 и 54 г., включително;
- Увеличаване броя на започналите работа безработни или неактивни лица над 54-годишна възраст.

Целеви групи:

(Съгласно Закона за насърчаване на заетостта - отчита се и обхвата на специфичната

цел.)

Целева група за Специфична цел 1, Инвестиционен приоритет 1, Приоритетна ос 1:
Икономически неактивни лица, извън образование и обучение, в т.ч. обезкуражени лица; търсещи работа безработни лица и групи в неравностойно положение на пазара на труда. Възрастова група – от 30 и 54 години включително.

Целева група за Специфична цел 2, Инвестиционен приоритет 1, Приоритетна ос 1:
Икономически неактивни лица, извън образование и обучение, в т.ч. обезкуражени лица; търсещи работа безработни лица и групи в неравностойно положение на пазара на труда, с ниско образование (под средно). Възрастова група – от 30 и 54 години включително.

Целева група за Специфична цел 3, Инвестиционен приоритет 1, Приоритетна ос 1:
Икономически неактивни лица, извън образование и обучение, в т.ч. обезкуражени лица; търсещи работа безработни лица и групи в неравностойно положение на пазара на труда. Възрастова група – над 54 години.

Идентифицирани проблеми:

Допустимите целеви групи и бенефициенти, и обхвата на допустимите дейности произтичат от идентифицираните потребности и нужди на местната общност в социално-икономическия анализ на територията въз основа на наличните статистически данни и информация, очертаващи необходимостта от финансиране на мерки от ОП РЧР с конкретната насоченост за подкрепа на заетостта сред възрастовите групи над 30 г. и повишаване квалификацията и качеството на работната сила, за да се създадат условия за по-лесна реализация на пазара на труда съобразно нуждите на местния бизнес, респективно се подобри качеството на живот. Мярката е насочена към удовлетворяване потребностите на местната общност и на целевите групи, произтичащи от констатираните в проучванията и анализа проблеми с комплексен характер при по-възрастните трудоспособни хора от територията на действие на МИГ, включващи: наличие на неактуални или недостатъчни знания, умения и компетенции, които не отговарят на търсените от работодателите; невъзможност да се справят с нови технологии, наличие на негативни стереотипи и пренебрежение към знанията и опита на по-възрастните от страна на работодателите; наличие на социална ангажираност, която ги е откъснала за дълго от работа. Мярката поставя в центъра на вниманието нуждите на „отделния човек“ и индивидуалните потребностите на лицата, които ще ползват услугата, а не на институциите или организациите, които ще я предоставят.

Специфични условия към мярката:

- Мярката е насочена към придобиването на знания и създаването на подходящи умения на целевите групи, ориентирани към специфичното търсене на местния трудов пазар и потребностите на работодателите от работна сила с определени характеристики;
- Инвестициите по Инвестиционен приоритет 1 са насочени към постигане на дългосрочни ефекти върху целевата група за участие и реално включване в заетост;
- Изпълнението на проектите по мярката трябва да даде възможност за създаване на подходящи умения в посочените целеви групи, за да осигури по-голяма конкурентоспособност и успешна интеграция на пазара на труда;
- Предоставянето на средства за повишаване на професионалната квалификация да бъде свързано с осигуряването на последваща устойчива заетост на обучените.
- Предоставянето на обучения за професионална квалификация трябва да се извършва само от лицензирани от НАПОО центрове за професионално обучение

Допустими получатели:

(допустими типове бенефициенти и мотиви за техния избор):

Община Балчик, Община Генерал Тошево. Организации, предоставящи посреднически услуги на пазара на труда; работодатели; неправителствени организации; обучителни организации. (*предоставянето на обучения за професионална квалификация трябва да се извършва само от лицензирани от НАПОО центрове за професионално обучение*), които имат седалище и адрес на управление на територията на действие на МИГ Балчик-Генерал Тошево и ще осъществяват дейностите по проекта на същата територия на действие. Допустимите получатели на помощта и/или техни законни или упълномощени представители трябва да отговарят на условията за допустимост, съобразно действащата актуална към момента на конкретната процедура за подбор нормативна база.

Допустимите получатели (бенефициенти) са съобразно Указанията от Управляващия орган на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2014–2020 за прилагането на Подхода WOMP с ресурси от ОП РЧР (2014–2020), включени са в списъка на допустими бенефициенти на програмата по Инвестиционен приоритет 1, ПО 1. и са налични като организации на територията на МИГ. В хода на консултирането на Стратегията са изразили интерес и готовност да представят свои проекти, съобразно конкретните нужди на територията, обхванати от специфичните цели по програмата.

Партньорствата са възможни, но не са задължителни. Партньорите като вид организации трябва да съвпадат с тези, посочени като допустими получатели (бенефициенти).

Допустимите получатели (кандидати) следва да отговарят на следните задължителни за ОП РЧР критерии:

- Да отговарят на изискванията за предоставяне на минимални помощи, в съответствие с приложимото законодателство-Регламент 1407/2013;
- Да разполагат с финансов капацитет, който се оценява по предоставена от УО на ОП РЧР методика за оценка на финансовия капацитет.
- Когато получател/кандидат е община и тя кандидатства с партньор/и или партньор по проекта е община, тя трябва да представи Решение на Общинския съвет за подаване на проектно предложение по конкретната процедура и Решение на Общинския съвет за одобряване на споразумение за общинско сътрудничество с партньора за кандидатстването по проекта, съгласно чл. 59 и сл. от ЗМСМА.

Иновативни подходи – на ниво Стратегия не са идентифицирани, но на ниво проект са възможни с отчитане на конкретните цели на проекта, целеви групи и предложени решения за решаване на техните проблеми.

Допустими дейности и разходи:

Примерни допустими дейности:

- Предоставяне на посреднически услуги на пазара на труда, активиране на неактивни лица, организиране и участие в трудови борси и др. подкрепящи услуги за заетост;
- Професионално информироване и консултиране, вкл. по въпроси относно упражняването на трудови и осигурителни права;
- Психологическо подпомагане;
- Предоставяне на мотивационно обучение;
- Предоставяне на обучение за повишаване на професионалната квалификация или придобиване на нова;
- Предоставяне на обучение за придобиване на ключови компетентности;
- Осигуряване на заетост след предоставяне на посреднически услуги и/или обучение;
- Осигуряване на обучение по време на работа (чиракуване) и стажуване;
- Предоставяне на стимули за насърчаване на мобилността на търсещи работа лица от

групите в неравностойно положение на пазара на труда;

- Предоставяне на стимули на работодатели за наемането на безработни лица от групите в неравностойно положение на пазара на труда;
- Работа с работодателите за преодоляване на дискриминационни нагласи при наемането на представители на уязвими групи на пазара на труда, заедно с предоставянето на посреднически услуги за работодателите.

Бюджет на мярката

(Изм. с доп. споразумение № РД50-35/02.11.2020) Съгласно финансовия план на СВОМР предвидения бюджет за безвъзмездна финансова помощ е **725 054,33** лева

Интензитет и размер на финансовата помощ:

Максималният интензитет на помощта е в размер до 100% от общата стойност на допустимите разходи.

Финансови параметри за проектите:

Минималният размер на общите допустими разходи за един проект е левовата равностойност на 50 000 евро при курс 1,9558 лева за едно евро.

Максималният размер на общите допустими разходи за един проект е левовата равностойност на 200 000 евро при курс 1,9558 лева за едно евро.

Допустими разходи:

Допустимите разходи се определят съгласно изискванията на Глава 5, Раздел I от ЗУСЕСИФ и приложимите подзаконовни нормативни актове, разпоредбите на Регламент № 1303/2013, Регламент № 1304/2013, Регламент № 966/2012 и приложимото национално законодателство за финансовата рамка 2014–2020 г. Съгласно Глава 5, Раздел I от ЗУСЕСИФ, за да бъдат допустими, разходите трябва да отговарят едновременно на следните условия:

1. разходите са за дейности, съответстващи на критериите за подбор на операции и се извършват от допустими бенефициенти съгласно съответната програма по чл. 3, ал. 2;
2. разходите попадат във включени в документите по чл. 26, ал. 1 и в одобрения проект категории разходи;
3. разходите са за реално доставени продукти, извършени услуги и строителни дейности;
4. разходите са извършени законосъобразно съгласно приложимото право на Европейския съюз и българското законодателство;
5. разходите са отразени в счетоводната документация на бенефициента чрез отделни счетоводни аналитични сметки или в отделна счетоводна система;
6. за направените разходи е налична одитна следа съгласно минималните изисквания на чл. 25 от Делегиран регламент (ЕС) № 480/2014 на Комисията от 3 март 2014 г. за допълнение на Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство (ОВ, L 138/5 от 13 май 2014 г.) и са спазени изискванията за съхраняване на документите съгласно чл. 140 от Регламент (ЕС) № 1303/2013;
7. разходите са съобразени с приложимите правила за предоставяне на държавни помощи.
8. да са извършени в съответствие с принципа на доброто финансово управление в съответствие с чл. 30 на Регламент (ЕС, ЕВРАТОМ) № 966/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 г. относно финансовите правила, приложими за общия

бюджет на Съюза, и за отмяна на Регламент (ЕО, ЕВРАТОМ) № 1605/2002 на Съвета (ОВ, L 298 от 26.10.2012 г.)

Видовете допустими разходи по ОПРЧР могат да бъдат представени в следния неизчерпателен списък:

- разходи за оборудване и обзавеждане;
- разходи за трудови и други възнаграждения, стипендии и други доходи на физически лица за дейности, пряко свързани с изпълнението на договора за финансиране, включително осигурителните вноски, начислени за сметка на осигурителя върху договореното възнаграждение, съгласно националното законодателство;
- разходи за командировки (пътни, дневни и квартирни); стойността им се определя съгласно Наредбата за командировките в страната и Наредбата за служебните командировки и специализации в чужбина или съгласно съответните нормативни актове на друга държава-членка на Европейския съюз, в случаите, когато не е приложимо българското законодателство;
- разходи за материали и консумативи, необходими за изпълнението на дейностите по договора за финансиране;
- разходите за стипендии и други доходи, изплатени от трети страни в полза на участниците в дадена дейност;
- разходи, свързани с участието на хора с увреждания.

Пълния обхват на допустимите разходи ще бъде посочен в Условието за кандидатстване, изготвени от МИГ за конкретните процедури на подбор, съгласно Указанията на УО на ОПРЧР.

Недопустими разходи

- разходи, финансирани по друга операция, програма или каквато и да е друга финансова схема, произлизаща от националния бюджет, от бюджета на Общността или от друга донорска програма;
- глоби, финансови санкции и разходи за разрешаване на спорове;
- комисионите и загубите от курсови разлики при обмяна на чужда валута;
- данък върху добавената стойност, освен когато не е възстановим;
- закупуване на дълготрайни материални активи - втора употреба;
- разходите за гаранции, осигурени от банка или от друга финансова институция, с изключение на разходите по финансови инструменти.
- лихви по дългове, с изключение на свързани с безвъзмездна финансова помощ, предоставени под формата на лихвени субсидии или субсидии за гаранционни такси;
- субсидиране на лихва по одобрени схеми за държавни помощи и разходите за финансови трансакции;
- разходи за закупуване на инфраструктура, земя и недвижимо имущество;
- разходи за консултантски услуги, свързани с подготовката и/или попълването на документите за кандидатстване за финансова подкрепа.

На основание чл. 57, ал. 2 от ЗУСЕСИФ не са допустими разходи за проекти или дейности, които са физически завършени или изцяло осъществени преди подаването на формуляра за кандидатстване от бенефициента, независимо дали всички свързани плащания са извършени от него.

Не са допустими за финансиране разходи за консултантски услуги, свързани с подготовката и/или попълването на документите за кандидатстване за финансова подкрепа.

Пълния обхват на недопустимите разходи ще бъде посочен в Условието за кандидатстване, изготвени от МИГ за конкретните процедури на подбор, съгласно Указанията на УО на ОПРЧР.

Критерии за избор на проекти

Критерии	Скала на оценка	Максимален брой точки
1. Оперативен капацитет		10
1.1 Опит на <u>кандидата и партньора/партньорите</u> в управлението на проекти и/или <u>опит в изпълнение на дейности, като тези включени в проектното предложение</u> ²⁵ през последните 5 години: (изброяват се дейностите)		
1.3 А Опит на кандидата в управлението на проекти и/или <u>опит в изпълнение на дейности, като тези включени в проектното предложение</u> през последните 5 години		
1.1.Б Опит на партньора/партньорите в управлението на проекти и/или <u>опит в изпълнение на дейности, подобни на тези включени в проектното предложение</u> ²⁶ през последните 5 години		
1.4. Опит на законния представител на кандидата (управител, прокурисит и др.)/собственика на капитала на организацията в организация, управление/изпълнение на проекти на проекти и/или в дейности като тези, включени в проектното предложение и/или управленски опит.		
2. Съответствие		15
2.1 Описание и обосновка на <u>целите на проекта (оценява се връзката между заложените цели и целите на процедурата, нуждите на целевите групи, както и предвидените резултати)</u>		
2.4 Описание на целевите групи по проекта и техните нужди		
3. Методика и организация		30
3.5 Съответствие на дейностите с целите и очакваните резултати		
3.6 Яснота на изпълнение на дейностите		
4. Бюджет и ефективност на разходите - Ефективност, ефикасност и икономичност на разходите и структурираност на бюджета		15
5. Допълнителни специфични критерии		30
5.1.Брой разкрити, работни места на пълен работен	От 1 до 3 работни места	15

²⁵ Оценката по т.1.1 се формира като средно аритметична оценка между оценките по т. 1.1 А и т. 1.1 Б. В случай че не е предвидено участието на партньор по проекта, се взема само оценката по т. 1.1 А

²⁶ В случай че са включени повече от един партньор, оценката се формира като средно аритметична от оценките на всеки партньор.

ден в изпълняваните проекти	- 5 От 3 – 7 работни места - 10 Над 7 работни места - 15	
5.2. Териториален и общностен обхват на дейностите	<p>Дейностите по проекта обхващат населени места и представители на целевите групи само от едната община – 5 точки;</p> <p>Дейностите по проекта обхващат населени места и представители на целевите групи от двете общини – 10 точки</p> <p>Дейностите по проекта се осъществяват на територията на двете общини и включват представители на целевите групи и от малки и отдалечени от общинските центрове населени места -15</p>	15
ОБЩ МАКСИМАЛЕН БРОЙ ТОЧКИ		100
<p>Обща бележка: МИГ след съгласуване с УО на ОП РЧР, има право да допълва и модифицира критериите, съобразно спецификата на съответната процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ. Точките в самите раздели също могат да бъдат променяни в съответствие с конкретната процедура. В зависимост от спецификата на всяка една процедура могат да се добавят допълнителни критерии в рамките на четирите раздела. Разпределението и точкуването на критериите за оценка в рамките на всеки от разделите ще бъде определено в процеса на разработване на насоките за кандидатстване към одобрените стратегии, съгласно Указанията на УО на ОП РЧР по чл. 37, ал. 1 от ПМС 161/2016 г.</p> <p>МИГ след съгласуване с УО на ОПРЧР могат да определят минимален брой точки за преминаване по отделните раздели и/или минимално допустима оценка за качество на проектните предложения.</p>		

Режим на минимална помощ:

Мярката се изпълнява в съответствие с правилата за минимална помощ (правилото **de minimis**) по смисъла на Регламент (ЕС) № 1407/2013 на Комисията от 18 декември 2013 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) към помощта de minimis, публикуван в Официален вестник на ЕС L 352 от 24.12.2013 година.

В тази връзка следва да се има предвид, че кандидати и/или партньори са **недопустими да получат минимална помощ, ако попадат в забранителните режими на помощ** в съответствие с Регламент (ЕС) № 1407/2013, а именно:

а) помощите, предоставяни на предприятия, които извършват дейност **в сектора на рибарството и аквакултурите**, обхванати от Регламент (ЕС) № 1379/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2013г. относно общата организация на пазарите на продукти от риболов и аквакултури, за изменение на регламенти (ЕО) № 1184/2006 и (ЕО) №

1224/2009 на Съвета и за отмяна на Регламент (ЕО) № 104/2000 на Съвета (ОВ L 354 от 28.12.2013 г.);

б) помощите, предоставяни на предприятия, които извършват дейност **в областта на първичното производство на селскостопански продукти** („селскостопански продукти“ са продукти, изброени в приложение I към Договора (ДФЕС), с изключение на продуктите на рибарството и аквакултурите, включени в приложното поле на Регламент (ЕС) № 1379/2013). Когато дадено предприятие упражнява дейност в секторите, посочени по-горе в букви а) или б) , както и в един или повече от секторите или дейностите, попадащи в допустимите сектори, съгласно Регламент (ЕС) № 1407/2013 г., то предприятието може да получи помощ само за допустимите по регламента сектори, при условие че получателят на помощта гарантира посредством подходящи средства, като например разделение на дейностите или разграничаване на разходите, че дейностите в изключените сектори (букви а и б) не се ползват от помощ de minimis, предоставена съгласно Регламент (ЕС) № 1407/2013 г.

Демаркация

Координацията между ЕСФ и останалите фондове е необходима, за да се избегне препокриване на сферите на подкрепа, както и избягване на двойното финансиране, а и максимално да се увеличат полезните взаимодействия между фондовете чрез допълняемост между тях. За целта, в ОПРЧР са залегнали следните правила относно разграничаването на сферите на подкрепа от фондовете:

Демаркация и допълняемост с Програмата за развитие на селските райони (ПРСР):

Обучения – подкрепата за обучение в областта на земеделието и горите за лица, ангажирани в сектора на селското стопанство и горското стопанство ще бъдат финансирани по новата ПРСР. По ОП РЧР могат да бъдат финансирани: (1) професионални обучения в тези области за безработни лица; (2) друг вид професионални обучения, както и обучения за придобиване на ключови компетентности на лица, заети в посочените сектори. Обученията в областта на хранително-вкусовата промишленост ще бъдат подкрепени от ПРСР само за лица, ангажирани в сектора на селското стопанство и горското стопанство. Извън тези лица, обученията в областта на хранително-вкусовата промишленост попадат в обхвата на помощта на ОПРЧР.

Консултантски услуги - по ОП РЧР 2014-2020 г. няма да бъдат финансирани обучения на консултанти, които да предоставят услуги на селскостопанските и горските производители за подобряване на икономическите и екологичните показатели на техните стопанства. Такива обучения ще бъдат финансирани само по ПРСР.

Социални услуги – по новата ПРСР могат да бъдат осъществени инвестиции, с които да се подкрепи изпълнението на целите на ОП РЧР. По ПРСР могат да бъдат допустими инвестиции за изграждане, реконструкция, ремонт, оборудване и/или обзавеждане на социална общинска инфраструктура за предоставяне на услуги, които не са част от процеса на деинституционализация на деца или възрастни. В тези случаи по ОП РЧР може да бъде финансирано предоставянето на услуги в обновената социална инфраструктура.

Заетост и подкрепа за предприятията – през новия програмен период по ОП РЧР ще бъдат допустими за финансиране подкрепящи мерки, в т.ч. субсидиране на работни заплати, свързани със стимулирането на работодатели да наемат хора.

Предвид прилагането на Регламент (ЕС) № 1407/2013 г. по отношение на проектите за ВОМР следва да се вземат предвид ограниченията за допустимост на кандидатите, посочени и в т. V. „Режим на минимална помощ“ по-горе.

По отношение на подкрепата за зоните от Натура 2000, ОП РЧР от своя страна ще подкрепя

работодателите и предприятията, попадащи в Натура 2000 зони, с всички допустими мерки по ПО 1 с цел повишаване на тяхната конкурентоспособност. Възможно е и реализирането на мерки за обучение на млади предприемачи за планиране и развитие на екологосъобразен бизнес в територии, попадащи в НАТУРА 2000.

Демаркация и допълняемост с Програмата за морско дело и рибарство (ПМДР):

Обученията по ключови компетенции и професионални умения, включително на работното място за заети от сектори рибарство, аквакултура и свързаната обработка и преработка ще се осъществява от ОП РЧР.

Обученията за безработни – професионални и такива за ключови компетентности, включително в сектори рибарство, аквакултура и свързаната обработка и преработка, се осъществява от ОП РЧР.

ПМДР 2014-2020 г. не включва дейности по обучения, с изключение на обучения, като част от инвестиционен проект, за работа със специфично оборудване/технология, каквито ОП РЧР не финансира.

Допустимите разходи за консултантски услуги за подпомагане на кандидатите за безвъзмездна помощ по ПМДР 2014-2020 г. ще се финансират от ПМДР 2014-2020 г. Същите дейности няма да се финансират от ОП РЧР.

Подкрепа за създаването на нови работни места чрез диверсификация извън риболова от заети лица в областта на рибарството и аквакултурите се осигурява от ПМДР.

Стартиране на самостоятелна стопанска дейност от заети лица във всички останали сектори се финансира от ОП РЧР.

Помощ за рибари или собственици на риболовни кораби за колективни и индивидуални предпазни средства с цел подобряване условията на труд на рибарите на борда, както и за подобряване на условията на труд и хигиената в предприятията за производство на аквакултури и преработка на риба ще се финансират по ПМДР 2014-2020 г.

По ОП РЧР е допустимо да се финансират подкрепящи мерки, в т.ч., разходи за субсидирана заетост, свързани със стимулирането на работодатели да наемат хора.

Предвид прилагането на Регламент (ЕС) № 1407/2013 г. по отношение на проектите за ВОМР следва да се вземат предвид ограниченията за допустимост на кандидатите, посочени и в т. V. „Режим на минимална помощ“ по-горе. Мерки за насърчаване на мобилността на работната сила, заета в сектор на рибарството и аквакултурите също могат да бъдат подкрепяни от ОП РЧР. ОП РЧР не предвижда подкрепа за местните инициативни рибарски групи.

Демаркация и допълняемост с Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“:

По ОП РЧР ще бъдат подкрепяни само обучения за икономически неактивни, безработни и заети лица, осъществявани извън системата на формалното образование, докато по ОП НОИР - в рамките на формалното образование. Ограмотяването на възрастни, като част от формалното образование, е в обхвата на ОП НОИР.

Предоставянето на услуги за по-лесен **преход от образование към заетост** на младите хора, когато същите се предоставят от организации извън системата на средното и висшето образование, ще бъде подкрепяно от ОП РЧР.

По ОП РЧР ще се подкрепят лицата без завършено средно образование и професионален опит, които не желаят да се завръщат в образователната система, като ще бъдат насочвани предимно към обучения за придобиване на професионална квалификация, както и към мерки, свързани с включването им в обучение по време на работа (чиракуване). ОП РЧР ще подкрепя мерки за чиракуване и стажуване на младежи, които са извън формалното

образование.

Като част от подкрепата за **интеграцията на най-маргинализираните общности**, по ОП РЧР ще бъдат подкрепяни и инициативи за осигуряване на достъп до образование, до момента, в който децата и учениците се включат в образователния процес. С това трябва да се уточни, че по ОП РЧР няма да бъдат финансирани дейности, осъществяващи се на територията на детската градина или училището, които са част от същинския образователен процес. Услуги, част от образователния процес в детските градини и училищата, в т.ч. превенция на отпадането от училище и др., ще бъдат подкрепяни по линия на ОП НОИР.

Демаркация и допълняемост с Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“:

По линия на ОП РЧР закупуването на оборудване ще бъде ограничено като размер и ще се прилага единствено като съпътстваща дейност при реализирането на активни политики на пазара на труда, ако е необходимо. В подкрепа на технологична модернизация в предприятия ще бъдат финансирани мерки единствено по линия на ОПИК, като също така ще се финансира производствено оборудване.

За развитие на човешките ресурси в предприятия, включително високотехнологични предприятия, клъстър, предприятия от приоритетни отрасли се предвиждат обученията на заети лица, които ще се извършва по линия на ОП РЧР (без обучения, пряко свързани с експлоатацията на новозакупено оборудване, както и за въвеждането на зелени технологии).

Стандартите за безопасни условия на труд ще бъдат финансирани по линия на ОП РЧР, а всички останали стандарти - по ОПИК.

Допълняемост между двете програми ще се търси посредством възможности за координирано изпълнение на схеми по отношение на подкрепата за стартиране на самостоятелна дейност от младежи и на стартирането на самостоятелна стопанска дейност, както и по отношение на социалното предприемачество. В тези случаи ще се цели подкрепените от ОП РЧР стартирали предприятия, вкл. и социални предприятия, да имат достъп до схеми за подпомагане на по-нататъшното им развитие по линия на ОПИК, напр. чрез технологично обновление, финансови инструменти за развитие, консултантски услуги, въвеждане на стандарти и др.

Демаркация и допълняемост с Оперативна програма „Околна среда“:

По отношение на дейностите, свързани с опазване и възстановяване на биологичното разнообразие, включително мрежата НАТУРА 2000 ОПРЧР 2014-2020 ще подкрепи мерки от Националната приоритетна рамка за действие по Natura 2000 (PAF), съгласно заложеното в нея разпределение.

Подкрепата от ОПРЧР е в рамките на определените по програмата специфични цели и дейности за съответните инвестиционни приоритети и техните целеви групи.

Мярка 19.2/2.2-2 „Активно приобщаване с оглед насърчаване на равните възможности, подобряване достъпа до социални услуги и до по-добра пригодност за заетост“

Съответствие на мярката с инвестиционен/ни приоритет/и на програмата и приноса ѝ към определена специфична цел/и от ОПРЧР

Приоритетна ос 2: „Намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване”,

Инвестиционен приоритет 2: „Активно приобщаване, включително с оглед насърчаване на равните възможности и активното участие и по-добрата пригодност за заетост” от Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ за периода 2014-2020 година
Мярката е разработена в съответствие със специфичните цели (СЦ 1 и СЦ 2) на ИП 2 от ПО 2 на ОП РЧР 2014-2020

Обхват на мярката:

Териториален обхват: Целевата територия на МИГ Балчик-Генерал Тошево.

Цели:

- Активно приобщаване, включително с оглед насърчаване на равните възможности и активното участие и по-добрата пригодност за заетост
- Увеличаване на броя на членове на семейства с деца /включително с увреждания/, които са започнали да търсят работа или са в заетост, след предоставени интегрирани мерки за социално включване;
- Увеличаване на броя на хората с увреждания, които са започнали да търсят работа или са заети, чрез предоставяне на социални и здравни услуги, вкл. чрез интегрирани мерки за хора с увреждания и техните семейства.

Целеви групи:

Целева група за Специфична цел 1, Инвестиционен приоритет 2, Приоритетна ос 2: Семейства с деца, вкл. с увреждания; деца в риск; служители на доставчици на социални и здравни услуги.

Целева група за Специфична цел 2, Инвестиционен приоритет 2, Приоритетна ос 2: Хора с увреждания и техните семейства; възрастни в риск; служители на доставчици на социални и здравни услуги.

Идентифицирани проблеми:

За самотните родители и многодетните семейства и семействата с деца като цяло, рискът от изпадане в бедност е изключително голям. Причините за това могат да бъдат търсени, както в липсата на трудови доходи, така и в продължителното време, прекарано в отглеждане на децата, особено такива с увреждания, което от своя страна обуславя затруднения при съвместяването на семейния и професионалния живот на родителите, особено за жените и ги води до социално изключване и икономическа изолация.

Налице е затруднен достъп до заетост на хора с увреждания и неагтивно отношение на работодателите към техните проблеми.

Допустими получатели:

(допустими типове бенефициенти и мотиви за техния избор):

Допустими получатели:

(допустими типове бенефициенти и мотиви за техния избор):

Община Балчик, Община Генерал Тошево. Неправителствени организации; организации, предоставящи посреднически услуги на пазара на труда; доставчици на социални услуги; доставчици на здравни услуги; регистрирани поделения на вероизповеданията, които имат седалище и адрес на управление на територията на действие на МИГ Балчик-Генерал Тошево и ще осъществяват дейностите по проекта на същата територия на действие.

Допустимите получатели (бенефициенти) са съобразно Указанията от Управляващия орган на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2014–2020 за прилагането на Подхода WOMP с ресурси от ОП РЧР (2014–2020), включени са в списъка на допустими бенефициенти на програмата по ИП 2, ПО 2. В хода на консултирането на Стратегията са изразили интерес и готовност да представят свои проекти, съобразно конкретните нужди на територията, обхванати от специфичните цели по програмата.

Допустимите получатели на помощта и/или техни законни или упълномощени представители трябва да отговарят на условията за допустимост, съобразно действащата актуална към момента на конкретната процедура за подбор нормативна база.

Допустимите получатели (кандидати) следва да отговарят на следните задължителни за ОП РЧР критерии:

- Да отговарят на изискванията за предоставяне на минимални помощи, в съответствие с приложимото законодателство-Регламент 1407/2013;
- Да разполагат с финансов капацитет, който се оценява по предоставена от УО на ОП РЧР методика за оценка на финансовия капацитет.
- Когато получател/кандидат е община и тя кандидатства с партньор/и или партньор по проекта е община, тя трябва да представи Решение на Общинския съвет за подаване на проектно предложение по конкретната процедура и Решение на Общинския съвет за одобряване на споразумение за общинско сътрудничество с партньора за кандидатстването по проекта, съгласно чл. 59 и сл. от ЗМСМА.

Иновативни подходи – на ниво Стратегия не са идентифицирани, но на ниво проект са възможни с отчитане на конкретните цели на проекта, целеви групи и предложени решения за решаване на техните проблеми. По мярката ще се насърчава разкриването на **нови иновативни услуги** за удовлетворяване на потребностите на целевите групи – устойчиви и с дългосрочни ефекти, включващи пълен пакет от услуги, които да спомагат както за социалната интеграция, така и трудовата интеграция на лицата, когато е приложимо.

Допустими дейности и разходи:

Насърчава се планирането на дейности, които са насочени към:

- предоставянето на услуги, в т.ч. подкрепящи, услуги за превенция и интегрирани услуги за социално включване, вкл. услуги за ранна интервенция;
- дейности, включващи междуобщинско сътрудничество в социалната сфера;
- услуги в общността и в домашна среда, вкл. иновативни. При предоставянето на услугите се препоръчва да се акцентира върху мобилната работа с целевите групи;
- услуги, осигуряващи подкрепена заетост за хора с увреждания и реално включване в заетост.

По мярката трябва да се прилага интегриран подход

Примерни допустими дейности:

- Предоставяне на услуги за семейства с деца (вкл. деца с увреждания), услуги по превенция (семеино консултиране, превенция на изоставянето и др.) и на подкрепящи услуги, в т.ч. интегрирани междусекторни услуги в общността или в семейна среда;
- Реализация на интегрирани подходи за насърчаване участието на пазара на труда на лица, полагащи грижи за зависими членове на семейства;
- Подобряване достъпа до заетост на хората с увреждания и други уязвими групи чрез интегрирани комплексни мерки и предоставяне на подкрепящи услуги, вкл. в общността;
- Подобряване достъпа до здравеопазване и промоция на здравето, в т.ч. чрез целеви действия, насочени към уязвими групи;
- Местни социални дейности за социално включване.

В сферата на здравеопазването ще бъдат подкрепяни съпътстващи дейности, насочени към осигуряване на информационно-образователни и здравно-консултативни услуги за превенция и здравословен живот. Където е необходимо ще бъде улесняван и достъпа до здравни услуги, като неразделна част от комплексните услуги за социално включване, осигуряване на по-високо качество на живот и пригодност за заетост, като напр. иновативни междусекторни услуги, включващи рехабилитация, трудотерапия, социална услуга в

общността и други, според индивидуалните потребности на човека с увреждане.

Специфични условия по мярката:

Планираната реализация на услуги следва да поставя в центъра на вниманието потребностите на лицата, които ще ползват услугата, а не на институции или организации, които ще я предоставят и техните досегашни практики.

Услугите следва да се разглеждат като дейности, които да могат да се комбинират в съответствие с индивидуалните потребности на лицата.

Прилага се интегриран подход. Инвестира се в дейности, чрез които се предоставя социална услуга и качествена грижа за деца, включително с увреждания, и възрастни с увреждания, в общността или в домашна среда. Успоредно с това, лицата, ангажирани с постоянните грижи за такива деца или възрастни въкъщи да получават подкрепа, свързана с участието им на реалния пазар на труда.

Дейностите да са насочени към подобряването на достъпа до социални и здравни услуги и повишаване равнището на заетост на хората с увреждания, както и до връщането на пазара на труда на членове на семействата, полагащи грижи за лицата с увреждания.

Дейностите по мерките трябва да допринасят за постигане на целите на основните стратегически документи: Национална стратегия за намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване 2020 г. и Националната стратегия за дългосрочна грижа.

Бюджет на мярката

(Изм. с доп. споразумение № РД50-35/02.11.2020) Съгласно финансовия план на СВОМР предвидения бюджет за безвъзмездна финансова помощ е **761 353,67** лева

Интензитет и размер на финансовата помощ:

Максималният интензитет на помощта е в размер до 100% от общата стойност на допустимите разходи.

Финансови параметри за проектите:

Минималният размер на общите допустими разходи за един проект е левовата равностойност на 50 000 евро при курс 1,9558 лева за едно евро.

Максималният размер на общите допустими разходи за един проект е левовата равностойност на 200 000 евро при курс 1,9558 лева за едно евро.

Допустими разходи:

Допустимите разходи се определят съгласно изискванията на Глава 5, Раздел I от ЗУСЕСИФ и приложимите подзаконовни нормативни актове, разпоредбите на Регламент № 1303/2013, Регламент № 1304/2013, Регламент № 966/2012 и приложимото национално законодателство за финансовата рамка 2014–2020 г. Съгласно Глава 5, Раздел I от ЗУСЕСИФ, за да бъдат допустими, разходите трябва да отговарят едновременно на следните условия:

1. разходите са за дейности, съответстващи на критериите за подбор на операции и се извършват от допустими бенефициенти съгласно съответната програма по чл. 3, ал. 2;
2. разходите попадат във включени в документите по чл. 26, ал. 1 и в одобрения проект категории разходи;
3. разходите са за реално доставени продукти, извършени услуги и строителни дейности;
4. разходите са извършени законосъобразно съгласно приложимото право на Европейския съюз и българското законодателство;
5. разходите са отразени в счетоводната документация на бенефициента чрез отделни счетоводни аналитични сметки или в отделна счетоводна система;
6. за направените разходи е налична одитна следа съгласно минималните изисквания на чл. 25 от Делегиран регламент (ЕС) № 480/2014 на Комисията от 3 март 2014 г. за допълнение на Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета за определяне на

общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство (ОВ, L 138/5 от 13 май 2014 г.) и са спазени изискванията за съхраняване на документите съгласно чл. 140 от Регламент (ЕС) № 1303/2013;

7. разходите са съобразени с приложимите правила за предоставяне на държавни помощи.

8. да са извършени в съответствие с принципа на доброто финансово управление в съответствие с чл. 30 на Регламент (ЕС, ЕВРАТОМ) № 966/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 г. относно финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза, и за отмяна на Регламент (ЕО, ЕВРАТОМ) № 1605/2002 на Съвета (ОВ, L 298 от 26.10.2012 г.)

Видовете допустими разходи по ОПРЧР могат да бъдат представени в следния неизчерпателен списък:

-разходи за оборудване и обзавеждане;

-разходи за трудови и други възнаграждения, стипендии и други доходи на физически лица за дейности, пряко свързани с изпълнението на договора за финансиране, включително осигурителните вноски, начислени за сметка на осигурителя върху договореното възнаграждение, съгласно националното законодателство;

-разходи за командировки (пътни, дневни и квартирни); стойността им се определя съгласно Наредбата за командировките в страната и Наредбата за служебните командировки и специализации в чужбина или съгласно съответните нормативни актове на друга държава-членка на Европейския съюз, в случаите, когато не е приложимо българското законодателство;

-разходи за материали и консумативи, необходими за изпълнението на дейностите по договора за финансиране;

-разходите за стипендии и други доходи, изплатени от трети страни в полза на участниците в дадена дейност;

-разходи, свързани с участието на хора с увреждания.

Пълния обхват на допустимите разходи ще бъде посочен в Условието за канддатстване, изготвени от МИГ за конкретните процедури на подбор, съгласно Указанията на УО на ОПРЧР.

Недопустими разходи

-разходи, финансирани по друга операция, програма или каквато и да е друга финансова схема, произлизаща от националния бюджет, от бюджета на Общността или от друга донорска програма;

-глоби, финансови санкции и разходи за разрешаване на спорове;

-комисионите и загубите от курсови разлики при обмяна на чужда валута;

-данък върху добавената стойност, освен когато не е възстановим;

-закупуване на дълготрайни материални активи

- втора употреба;

-разходите за гаранции, осигурени от банка или от друга финансова институция, с изключение на разходите по финансови инструменти.

-лихви по дългове, с изключение на свързани с безвъзмездна финансова помощ, предоставени под формата на лихвени субсидии или субсидии за гаранционни такси;
 -субсидиране на лихва по одобрени схеми за държавни помощи и разноските за финансови трансакции;

-разходи за закупуване на инфраструктура, земя и недвижимо имущество;
 -разходи за консултантски услуги, свързани с подготовката и/или попълването на документите за кандидатстване за финансова подкрепа.

На основание чл. 57, ал. 2 от ЗУСЕСИФ не са допустими разходи за проекти или дейности, които са физически завършени или изцяло осъществени преди подаването на формуляра за кандидатстване от бенефициента, независимо дали всички свързани плащания са извършени от него.

Не са допустими за финансиране разходи за консултантски услуги, свързани с подготовката и/или попълването на документите за кандидатстване за финансова подкрепа.

Пълния обхват на недопустимите разходи ще бъде посочен в Условието за кандидатстване, изготвени от МИГ за конкретните процедури на подбор, съгласно Указанията на УО на ОПРЧР.

Критерии за избор на проекти

Критерии	Скала на оценка	Максимален брой точки
1. Оперативен капацитет		10
1.1 Опит на кандидата и партньора/партньорите в управлението на проекти и/или опит в изпълнение на дейности, като тези включени в проектното предложение ²⁷ през последните 5 години: (изброяват се дейностите)		
1.4 А Опит на кандидата в управлението на проекти и/или опит в изпълнение на дейности, като тези включени в проектното предложение през последните 5 години		
1.1.Б Опит на партньора/партньорите в управлението на проекти и/или опит в изпълнение на дейности, подобни на тези включени в проектното предложение ²⁸ през последните 5 години		
1.5. Опит на законния представител на кандидата (управител, прокурисит и др.)/собственика на капитала на организацията в организация, управление/изпълнение на проекти на проекти и/или в дейности като тези, включени в проектното предложение и/или управленски опит.		
2. Съответствие		15
2.1 Описание и обосновка на целите на проекта		

²⁷ Оценката по т.1.1 се формира като средно аритметична оценка между оценките по т. 1.1 А и т. 1.1 Б. В случай че не е предвидено участието на партньор по проекта, се взема само оценката по т. 1.1 А

²⁸ В случай че са включени повече от един партньор, оценката се формира като средно аритметична от оценките на всеки партньор.

(оценява се връзката между заложените цели и целите на процедурата, нуждите на целевите групи, както и предвидените резултати)		
2.5 Описание на целевите групи по проекта и техните нужди		
3. Методика и организация		30
3.7 Съответствие на дейностите с целите и очакваните резултати		
3.8 Яснота на изпълнение на дейностите		
4. Бюджет и ефективност на разходите - Ефективност, ефикасност и икономичност на разходите и структурираност на бюджета		15
5. Допълнителни специфични критерии		30
5.1.Брой разкрити, работни места на пълен работен ден в изпълняваните проекти	От 1 до 3 работни места – 5 От 3 – 7 работни места - 10 Над 7 работни места - 15	15
5.2. Териториален и общностен обхват на дейностите	Дейностите по проекта обхващат населени места и представители на целевите групи само от едната община – 5 точки; Дейностите по проекта обхващат населени места и представители на целевите групи от двете общини – 10 точки Дейностите по проекта се осъществяват на територията на двете общини и включват представители на целевите групи и от малки и отдалечени от общинските центрове населени места -15	15
ОБЩ МАКСИМАЛЕН БРОЙ ТОЧКИ		100
<p>Обща бележка: МИГ след съгласуване с УО на ОП РЧР, има право да допълва и модифицира критериите, съобразно спецификата на съответната процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ. Точките в самите раздели също могат да бъдат променяни в съответствие с конкретната процедура. В зависимост от спецификата на всяка една процедура могат да се добавят допълнителни критерии в рамките на четирите раздела. Разпределението и точкуването на критериите за оценка в рамките на всеки от разделите ще бъде определено в процеса на разработване на насоките за кандидатстване към одобрените стратегии, съгласно Указанията на УО на ОП РЧР по чл. 37, ал. 1 от ПМС 161/2016 г.</p> <p>МИГ след съгласуване с УО на ОПРЧР могат да определят минимален брой точки за преминаване по отделните раздели и/или минимално допустима оценка за качество на проектните предложения.</p>		

Режим на минимална помощ:

Мярката се изпълнява в съответствие с правилата за минимална помощ (правилото **de minimis**) по смисъла на Регламент (ЕС) № 1407/2013 на Комисията от 18 декември 2013 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) към помощта de minimis, публикуван в Официален вестник на ЕС L 352 от 24.12.2013 година.

В тази връзка следва да се има предвид, че кандидати и/или партньори са **недопустими да получат минимална помощ, ако попадат в забранителните режими на помощ** в съответствие с Регламент (ЕС) № 1407/2013, а именно:

а) помощите, предоставяни на предприятия, които извършват дейност **в сектора на рибарството и аквакултурите**, обхванати от Регламент (ЕС) № 1379/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2013г. относно общата организация на пазарите на продукти от риболов и аквакултури, за изменение на регламенти (ЕО) № 1184/2006 и (ЕО) № 1224/2009 на Съвета и за отмяна на Регламент (ЕО) № 104/2000 на Съвета (ОВ L 354 от 28.12.2013 г.);

б) помощите, предоставяни на предприятия, които извършват дейност **в областта на първичното производство на селскостопански продукти** („селскостопански продукти“ са продукти, **изброени в приложение I** към Договора (ДФЕС), с изключение на продуктите на рибарството и аквакултурите, включени в приложното поле на Регламент (ЕС) № 1379/2013). Когато дадено предприятие упражнява дейност в секторите, посочени по-горе в букви а) или б) , както и в един или повече от секторите или дейностите, попадащи в допустимите сектори, съгласно Регламент (ЕС) № 1407/2013 г., то предприятието може да получи помощ само за допустимите по регламента сектори, при условие че получателят на помощта гарантира посредством подходящи средства, като например разделение на дейностите или разграничаване на разходите, че дейностите в изключените сектори (букви а и б) не се ползват от помощ de minimis, предоставена съгласно Регламент (ЕС) № 1407/2013 г.

Демаркация:

За мярката се прилагат условията, определени в Указанията от Управляващия орган на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2014–2020 за прилагането на Подхода WOMP с ресурси от ОП РЧР (2014–2020), по отношение на демаркацията с ПРСР и ОПМДР, като по отношение на недопускане на двойно финансиране с мерки от ОПИК е задължително следването на демаркацията с тази програма, както е описана в раздел 8 на ОП РЧР (2014–2020). Координацията между ЕСФ и останалите фондове е необходима, за да се избегне препокриване на сферите на подкрепа, както и избягване на двойното финансиране, а и максимално да се увеличат полезните взаимодействия между фондовете чрез допълняемост между тях. За целта, в ОПРЧР са залегнали следните правила относно разграничаването на сферите на подкрепа от фондовете:

Демаркация и допълняемост с Програмата за развитие на селските райони (ПРСР):

Обучения – подкрепата за обучение в областта на земеделието и горите за лица, ангажирани в сектора на селското стопанство и горското стопанство ще бъдат финансирани по новата ПРСР. По ОП РЧР могат да бъдат финансирани: (1) професионални обучения в тези области за безработни лица; (2) друг вид професионални обучения, както и обучения за придобиване на ключови компетентности на лица, заети в посочените сектори. Обученията в областта на хранително-вкусовата промишленост ще бъдат подкрепени от ПРСР само за лица, ангажирани в сектора на селското стопанство и горското стопанство. Извън тези лица, обученията в областта на хранително-вкусовата промишленост попадат в обхвата на помощта на ОПРЧР.

Консултантски услуги - по ОП РЧР 2014-2020 г. няма да бъдат финансирани обучения на консултанти, които да предоставят услуги на селскостопанските и горските производители за подобряване на икономическите и екологичните показатели на техните стопанства. Такива обучения ще бъдат финансирани само по ПРСР.

Социални услуги – по ПРСР могат да бъдат осъществени инвестиции, с които да се подкрепи изпълнението на целите на ОП РЧР. По ПРСР могат да бъдат допустими инвестиции за изграждане, реконструкция, ремонт, оборудване и/или обзавеждане на социална общинска инфраструктура за предоставяне на услуги, които не са част от процеса на деинституционализация на деца или възрастни. В тези случаи по ОП РЧР може да бъде финансирано предоставянето на услуги в обновената социална инфраструктура.

Заетост и подкрепа за предприятията – през новия програмен период по ОП РЧР ще бъдат допустими за финансиране подкрепящи мерки, в т.ч. субсидиране на работни заплати, свързани със стимулирането на работодатели да наемат хора.

Предвид прилагането на Регламент (ЕС) № 1407/2013 г. по отношение на проектите за ВОМР следва да се вземат предвид ограниченията за допустимост на кандидатите, посочени и в т. V. „Режим на минимална помощ“ по-горе.

По отношение на подкрепата за зоните от Натура 2000, ОП РЧР от своя страна ще подкрепя работодателите и предприятията, попадащи в Натура 2000 зони, с всички допустими мерки по ПО 1 с цел повишаване на тяхната конкурентоспособност. Възможно е и реализирането на мерки за обучение на млади предприемачи за планиране и развитие на екологосъобразен бизнес в територии, попадащи в НАТУРА 2000.

Демаркация и допълняемост с Програмата за морско дело и рибарство (ПМДР):

Обученията по ключови компетенции и професионални умения, включително на работното място за заети от сектори рибарство, аквакултура и свързаната обработка и преработка ще се осъществява от ОП РЧР.

Обученията за безработни – професионални и такива за ключови компетентности, включително в сектори рибарство, аквакултура и свързаната обработка и преработка, се осъществява от ОП РЧР.

ПМДР 2014-2020 г. не включва дейности по обучения, с изключение на обучения, като част от инвестиционен проект, за работа със специфично оборудване/технология, каквито ОП РЧР не финансира.

Допустимите разходи за консултантски услуги за подпомагане на кандидатите за безвъзмездна помощ по ПМДР 2014-2020 г. ще се финансират от ПМДР 2014-2020 г. Същите дейности няма да се финансират от ОП РЧР.

Подкрепа за създаването на нови работни места чрез диверсификация извън риболова от заети лица в областта на рибарството и аквакултурите се осигурява от ПМДР.

Стартиране на самостоятелна стопанска дейност от заети лица във всички останали сектори се финансира от ОП РЧР.

Помощ за рибари или собственици на риболовни кораби за колективни и индивидуални предпазни средства с цел подобряване условията на труд на рибарите на борда, както и за подобряване на условията на труд и хигиената в предприятията за производство на аквакултури и преработка на риба ще се финансират по ПМДР 2014-2020 г.

По ОП РЧР е допустимо да се финансират подкрепящи мерки, в т.ч., разходи за субсидирана заетост, свързани със стимулирането на работодатели да наемат хора.

Предвид прилагането на Регламент (ЕС) № 1407/2013 г. по отношение на проектите за ВОМР следва да се вземат предвид ограниченията за допустимост на кандидатите, посочени и в т. V. „Режим на минимална помощ“ по-горе. Мерки за насърчаване на мобилността на

работната сила, заета в сектор на рибарството и аквакултурите също могат да бъдат подкрепяни от ОП РЧР. ОП РЧР не предвижда подкрепа за местните инициативни рибарски групи.

Демаркация и допълняемост с Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“:

По ОП РЧР ще бъдат подкрепяни само обучения за икономически неактивни, безработни и заети лица, осъществявани извън системата на формалното образование, докато по ОП НОИР - в рамките на формалното образование. Ограмотяването на възрастни, като част от формалното образование, е в обхвата на ОП НОИР.

Предоставянето на услуги за по-лесен **преход от образование към заетост** на младите хора, когато същите се предоставят от организации извън системата на средното и висшето образование, ще бъде подкрепяно от ОП РЧР.

По ОП РЧР ще се подкрепят лицата без завършено средно образование и професионален опит, които не желаят да се завръщат в образователната система, като ще бъдат насочвани предимно към обучения за придобиване на професионална квалификация, както и към мерки, свързани с включването им в обучение по време на работа (чиракуване). ОП РЧР ще подкрепя мерки за чиракуване и стажуване на младежи, които са извън формалното образование.

Като част от подкрепата за **интеграцията на най-маргинализираните общности**, по ОП РЧР ще бъдат подкрепяни и инициативи за осигуряване на достъп до образование, до момента, в който децата и учениците се включат в образователния процес. С това трябва да се уточни, че по ОП РЧР няма да бъдат финансирани дейности, осъществяващи се на територията на детската градина или училището, които са част от същинския образователен процес. Услуги, част от образователния процес в детските градини и училищата, в т.ч. превенция на отпадането от училище и др., ще бъдат подкрепяни по линия на ОП НОИР.

Демаркация и допълняемост с Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“:

По линия на ОП РЧР закупуването на оборудване ще бъде ограничено като размер и ще се прилага единствено като съпътстваща дейност при реализирането на активни политики на пазара на труда, ако е необходимо. В подкрепа на технологична модернизация в предприятия ще бъдат финансирани мерки единствено по линия на ОПИК, като също така ще се финансира производствено оборудване.

За развитие на човешките ресурси в предприятия, включително високотехнологични предприятия, клъстърни, предприятия от приоритетни отрасли се предвиждат обученията на заети лица, които ще се извършва по линия на ОП РЧР (без обучения, пряко свързани с експлоатацията на новозакупено оборудване, както и за въвеждането на зелени технологии).

Стандартите за безопасни условия на труд ще бъдат финансирани по линия на ОП РЧР, а всички останали стандарти - по ОПИК.

Допълняемост между двете програми ще се търси посредством възможности за координирано изпълнение на схеми по отношение на подкрепата за стартиране на самостоятелна дейност от младежи и на стартирането на самостоятелна стопанска дейност, както и по отношение на социалното предприемачество. В тези случаи ще се цели подкрепените от ОП РЧР стартирали предприятия, вкл. и социални предприятия, да имат достъп до схеми за подпомагане на по-нататъшното им развитие по линия на ОПИК, напр. чрез технологично обновление, финансови инструменти за развитие, консултантски услуги, въвеждане на стандарти и др.

Демаркация и допълняемост с Оперативна програма „Околна среда“:

По отношение на дейностите, свързани с опазване и възстановяване на биологичното разнообразие, включително мрежата НАТУРА 2000 ОПРЧР 2014-2020 ще подкрепи мерки от Националната приоритетна рамка за действие по Натура 2000 (РАФ), съгласно заложеното в нея разпределение.

Подкрепата от ОПРЧР е в рамките на определените по програмата специфични цели и дейности за съответните инвестиционни приоритети и техните целеви групи.

ОШК 2014-2020

Мярка 19.2 - 1., Подкрепа за внедряване на иновации в предприятията

Съответствие с приоритети на ОПИК 2014-2020, в т.ч. цел и принос:

Съответствие: Приоритетна ос 1: „Технологично развитие и иновации“, Инвестиционен приоритет 1.1: "Технологично развитие и иновации", Тематична цел 1: „Насърчаване на разработването и въвеждането в практиката на иновации“ от Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ за периода 2014-2020 година

Цел: Насърчаване на разработването и въвеждането в практиката на иновации; Повишаване на иновационната дейност на предприятията Технологично развитие и повишаване на иновационната активност

Принос: Мярката допринася за изпълнение на специфичната цел: „Повишаване на иновационната дейност на предприятията“ на Приоритетна ос 1 „Технологично развитие и иновации“, Инвестиционен приоритет „Технологично развитие и иновации“, Тематична цел 1: „Насърчаване на разработването и въвеждането в практиката на иновации“ на ОПИК и на Специфична цел 1 от Стратегията за ВОМР.

Обхват на мярката:

Териториален обхват: Целевата територия на МИГ Балчик – Генерал Тошево.

Секторен обхват: По Приоритетна ос 1 „Технологично развитие и иновации“ се подкрепят само внедряване или разработване на иновации, попадащи в тематичните области на Иновационната стратегия за интелигентна специализация (ИСИС).

Обхват на инвестициите: Мярката подкрепя дейностите от Приоритетна ос 1: „Технологично развитие и иновации“, Инвестиционен приоритет 1.1: "Технологично развитие и иновации", Тематична цел 1: „Насърчаване на разработването и въвеждането в практиката на иновации“ от Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ за периода 2014-2020 г., попадащи в областите на интелигентната специализация, посочени в ИСИС, и по-конкретно дейности в подкрепа за иновации в предприятията, вкл. разработване и внедряване на нови продукти, процеси и бизнес модели, насочени към стимулиране на устойчив бизнес и ускоряване темпа на растеж (осигуряване на „догонващ растеж“) и благоприятстване развитието на иновации (като възможност за „интелигентен растеж“). Целта е повишаване на иновационната дейност в тематичните области на ИСИС, като изпълнението на проектите, подкрепени по мярката, следва да води до пазарна реализация на продукт (стока или услуга) или внедряване на процес в приоритетните направления на тематичните области на ИСИС.

Специфика по отношение на обхванатата територия:

Мярката е насочена към удовлетворяване на идентифицираните в анализа на социално-икономическото развитие на територията на МИГ Балчик – Генерал Тошево нужди на МСП и потребности на целевата територия от инвестиции за насърчаване на иновационната активност на малките и средните предприятия, за разработване и/или внедряването на иновации от и на територията на действие на МИГ, насърчаване на частните инвестиции в научни изследвания и иновации, развитие на устойчива пазарна конкурентоспособност с цел подобряване на производствените процеси, повишаване на производствения капацитет, засилване на експортния потенциал на предприятията и устойчиво развитие, вкл. чрез диверсификация и алтернативни дейности.

Целева група и идентифицирани проблеми

Целева група: Предприятия, разработващи/ внедряващи иновации, включително и съществуващи предприятия.

Идентифицирани проблеми: Липса на инвестиционна активност, насочена към внедряване на иновации, вкл. насочени към диверсификация . Това води до слаба конкурентоспособност или неустойчива такава на местните предприятия и спъва развитието на алтернативни дейности

Допустими типове бенефициенти (получатели):

Малки и средни предприятия (МСП) - търговци по смисъла на Търговския закон или Закона за кооперациите, отговарящи на изискванията за малко или средно предприятие съгласно Закона за малките и средни предприятия и Приложение I на Регламент (ЕС) № 651/2014, които имат седалище и адрес на управление на територията на действие на МИГ Балчик – Генерал Тошево и ще осъществяват дейностите по проекта на същата територия на действие. Допустимите получатели на помощта и/или техни законни или упълномощени представители трябва да отговарят на условията на чл. 18, ал. 4 от Наредба № 22 от 14.12.2015 г. на МЗХ за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за водено от общностите местно развитие“ на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от ПРСР (2014–2020).

Със средства от ОПИК **не се допуска** финансиране на проекти, изпълнявани от **микро** предприятия в рамките на селски райони и от предприятия, които не са допустими съгласно демаркацията на ОПИК с други програми

Кандидатите трябва да отговарят на изискванията за микро, малко или средно предприятие съгласно Закона за малките и средни предприятия. Допустимостта на кандидатите по този критерий се определя на териториален принцип съгласно демаркацията на ОПИК и Приложения № 1-3 на ПМС № 161/2016.

Допустимите получатели трябва да имат седалище и адрес на управление на територията на действие на МИГ Балчик – Генерал Тошево и да осъществяват дейностите по проекта на същата територия на действие.

Допустимите получатели трябва да отговарят на всички условия и изисквания на приложимото европейско и българско право за допустимост, регламентирани в актуални текстове на действащата нормативна уредба, определяща условията и реда за подпомагане.

Иновативни подходи: Не са идентифицирани на ниво Стратегия, но са възможни на ниво проект с оглед на конкретните му цели и решавани нужди.

Бюджет:

Съгласно финансовия план на СВОМР бюджетът на мярката е 391160,00 лева;

Интензитет на финансовата помощ:

Максимален интензитет на безвъзмездната финансова помощ за **режим „de minimis”** за малки и средни предприятия е до 90% от общата стойност на допустимите разходи по проекта.

Финансови параметри за проектите:

Минималният размер на общите допустими разходи за един проект е левовата равностойност на 50 000 евро при курс 1,9558 лева за едно евро

Максималният размер на общите допустими разходи за един проект е левовата равностойност на 200 000 евро при курс 1,9558 лева за едно евро

Допустими дейности и категории разходи:

Индикативни допустими дейности:

Индикативните дейности към мярката в Стратегията за ВОМР предвиждат:

- ✓ подкрепа за иновации в предприятията, вкл. разработване и внедряване на нови продукти, процеси и бизнес модели в предприятията.

Предвижда се инвестиционна подкрепа, консултантски и помощни услуги за разработване и

внедряване на иновации в предприятията.

Допустими дейности:

Подкрепят се само дейности за внедряване или разработване на иновации, попадащи в тематичните области на ИСИС.

Изпълнението на дейностите, подкрепени по мярката, следва да води до пазарна реализация на продукт (стока или услуга) или внедряване на процес в приоритетните направления на тематичните области на ИСИС. Разграничават се следните видове иновации: продуктова (стока или услуга), производствена (процесова), маркетингова и организационна. Внедрената иновация (продукти; стоки или услуги; процеси) може да е собствена разработка или на база интелектуални права, придобити от трети лица, без да се нарушават чужди права върху интелектуална собственост.

Допустими дейности по Елемент А „Инвестиции“:

- Придобиване на ново оборудване, необходимо за внедряване в производството на иновативния продукт (стока или услуга) или процес.
- Придобиване на права на интелектуална собственост върху иновациите, които ще бъдат подкрепяни по мярката.
- Придобиване/разработване на специализиран софтуер, необходим за внедряването на иновативния продукт (стока или услуга) или процес.

Дейностите по Елемент А „Инвестиции“ от мярката към Стратегията за ВОМР следва да бъдат изпълнявани при условията и праговете за минимална помощ.

Допустими примерни дейности по Елемент Б „Услуги“:

- Консултантски услуги в подкрепа на иновациите: консултиране, подпомагане и обучение в областта на трансфера на знания; в областта на придобиването, защитата и експлоатацията на нематериални активи; в областта на използването на стандарти и на правилата, които ги уреждат.

- Помощни услуги в подкрепа на иновациите: осигуряване на бази данни в процеса на изпълнение на дейностите с цел разработване на по-ефективни продукти, процеси или услуги; осигуряване на пазарни проучвания; на лаборатории; на етикети за качество; изпитване и сертифициране - с цел разработване на по-ефективни продукти, процеси или услуги.

Дейностите по Елемент Б „Услуги“ от мярката към Стратегията за ВОМР следва да бъдат изпълнявани при условията и праговете за минимална помощ.

Максималният размер на помощта по посочения елемент за едно и също предприятие, заедно с другите получени минимални помощи, не може да надхвърля левовата равностойност на 200 000 евро за период от три бюджетни години. При прилагане на режим „de minimis“ и по двата елемента, то посоченият праг от 200 000 евро за период от три бюджетни години се прилага към размера на помощта общо по двата елемента.

Всяко проектно предложение по мярката към Стратегията за ВОМР задължително трябва да включва комбинация от дейности от двата елемента, като Елемент А „Инвестиции“ е задължителен. Включването само на дейности по Елемент Б „Услуги“ е недопустимо.

Категории разходи:

С Постановление № 189 от 28 юли 2016 г. за определяне на национални правила за допустимост на разходите по програмите, съфинансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове, за програмен период 2014 - 2020 г. (ПМС № 189/2016) се определят общите национални правила и детайлните правила за допустимост на разходите по програмите, съфинансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове, за програмен период 2014 - 2020 г. чрез конкретизиране на условия за допустимост и/или

недопустимост на определени категории разходи.

Допустими разходи:

Допустимите разходи се определят на база на изискванията на Глава 5, Раздел I от Закона за управление на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове (ЗУСЕСИФ), приложимите подзаконовни нормативни актове и национално законодателство и разпоредбите на Регламент (ЕС) № 1303/2013 г. за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета.

За допустими се считат разходите, отговарящи на условията на чл. 57, ал. 1 от ЗУСЕСИФ.

Разходите са допустими, ако са платени в срока за допустимост на разходите за програмния период 2014-2020.

Допустими разходи по Елемент А „Инвестиции“:

- Разходи за придобиване на машини, съоръжения и оборудване, представляващи дълготрайни материални активи, необходими за изпълнението на дейностите по проекта;
- Разходи за придобиване на дълготрайни нематериални активи (вкл. разходи за разработване на софтуер), необходими за изпълнението на дейностите по проекта.

Допустими разходи по Елемент Б „Услуги“:

- Разходи за консултантски услуги в подкрепа на иновациите, извършени за изпълнение на дейностите по консултиране, подпомагане и обучение в областта на трансфера на знания; в областта на придобиването, защитата и експлоатацията на нематериални активи; в областта на използването на стандарти и на правилата, които ги уреждат.

- Разходи за помощни услуги в подкрепа на иновациите, извършени за изпълнение на дейностите за осигуряване на бази данни с цел разработване на по-ефективни продукти, процеси или услуги; за осигуряване на пазарни проучвания; на лаборатории; на етикети за качество; изпитване и сертифициране - с цел разработване на по-ефективни продукти, процеси или услуги.

Опростени разходи се прилагат, ако са допустиви по програмата и това се посочва в условията за кандидатстване.

Недопустими разходи

Недопустимите разходи се определят на основа на изискванията на Глава 5, Раздел I от ЗУСЕСИФ, приложимите подзаконовни нормативни актове и национално законодателство и разпоредбите на Регламент (ЕС) № 1303/2013 г. за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета.

На основание на чл. 57, ал. 2 от ЗУСЕСИФ не са допустими разходи за проекти или дейности, които са физически завършени или изцяло осъществени преди подаването на формуляра за кандидатстване от бенефициента, независимо дали всички свързани плащания са извършени от него.

Приложим режим на минимална помощ:

Мярката ще се изпълняват в съответствие с правилата за минимална помощ (режим на помощ de minimis) по смисъла на Регламент (ЕС) № 1407/2013 на Комисията от 18 декември 2013 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта de minimis, публикуван в Официален вестник на ЕС L 352 от 24.12.2013 г.

Максималният размер на помощта по режим de minimis, за която се кандидатства заедно с другите получени минимални помощи, не може да надхвърля левовата равностойност на 200 000 евро и съответно левовата равностойност на 100 000 евро в случай на едно и също предприятие, което осъществява шосейни товарни превози за чужда сметка за период от три бюджетни години.

Размерът на получените минимални помощи се определя като сбор от помощта, за която се кандидатства и получената минимална помощ от:

- предприятието кандидат;
- предприятията, с които предприятието кандидат образува „едно и също предприятие“ по смисъла на чл. 2, пар. 2 на Регламент (ЕС) № 1407/2013;
- всички предприятия, които са се влели, слели с или са придобити от някое от предприятията, образуващи „едно и също предприятие“ с предприятието кандидат съгласно чл. 3, пар. 8 на Регламент (ЕС) № 1407/2013;
- предприятията, образуващи „едно и също предприятие“ с предприятието кандидат, които са се възползвали от помощ de minimis, получена преди разделяне или отделяне, съгласно чл. 3, пар. 9 от Регламент (ЕС) № 1407/2013.

Очакван принос: Очакваният принос от мярката се изразява основно в нарастване на дела на предприятията, които самостоятелно разработват, внедряват и разпространяват иновации, в резултат на което ще се повиши иновационният им капацитет и конкурентоспособност. В резултат се очаква засилване на иновационната дейност на предприятията чрез стимулиране на инвестициите в научно-изследователска и развойна дейност и увеличаване на инвестициите в продуктови, процесни, маркетингови и/или организационни иновации

Критерии за оценка на проектите и тяхната тежест:

1. В случай на разработване на продуктова и/или производствена иновация

Критерии	Брой ²⁹ точки
I. Иновативност и пазарна приложимост на разработваната иновация	20
1. Новост на разработваната иновация	5
2. Пазарна приложимост и жизнеспособност на разработваната иновация	15
II. Иновативен капацитет на екипа на кандидата и степен на техническа готовност	20
1. Опит на екипа на кандидата в изпълнението на сходни дейности	4
2. Образователно-квалификационно ниво на екипа на кандидата	3
3. Придобити права по интелектуална собственост от кандидата, управителя и/или съдружниците	3

²⁹ Тежестта на критериите в рамките на всеки обособен раздел се определят от МИГ в изпълнение на заложените цели и приоритети в стратегията за местно развитие.

4. Начин на разработване на иновацията (от кандидата и/или чрез използване на външни услуги)	5
5. Степен на техническа готовност за разработване на иновацията	5
III. Приоритизиране на проекти	10
1. Регионална специализация съгласно ИСИС	5
2. Подкрепа за еко-иновации ³⁰	5
IV. Реалистичност на разходите и плана за действие по проекта	10
1. Реалистичност на разходите по проекта	4
2. Реалистичност на плана за действие по проекта	4
3. Проектното предложение осигурява устойчивост на резултатите и ефект от изпълнението на проекта, вкл. към стратегията за местно развитие	2
V. Допълнителни специфични критерии към СМР, определени от МИГ/МИРГ	40³¹
1. Инвестициите по проекта водят до разкриване нови работни места на пълен работен :От 1 до 3 работни места – 10 ;Над 3 работни места - 20	20
2. Инвестициите по проекта ще се извършват в северната част на територията на МИГ	20
Максимален брой точки	100

2. В случай на внедряване на продуктова и/или производствена иновация

Критерии	Брой ³² точки
I. Иновативност и пазарна приложимост на подкрепяната иновация	15
1. Степен на защита на подкрепяната по проекта иновация	2
2. Новост на подкрепяната иновация	3
3. Пазарна приложимост и жизнеспособност на иновацията	5
4. Подкрепяната по проекта иновация е резултат от съвместна дейност между кандидата и научна организация или собствена за кандидата дейност	5

³⁰ Еко-иновациите се определят като всяка форма на иновация, в резултат на която е налице, или е насочена към значителен и видим напредък към целта за устойчиво развитие чрез намаляване на въздействието върху околната среда, повишаване на устойчивостта към натиска върху околната среда или постигане на по-ефективно и отговорно използване на природните ресурси.

³¹ МИГ/МИРГ определя специфичните критерии за приоритизиране на проектите в изпълнение на заложените цели и приоритети така, че да не надвишават 40% от общия брой точки.

³² Тежестта на критериите в рамките на всеки обособен раздел се определят от МИГ в изпълнение на заложените цели и приоритети в стратегията за местно развитие.

II. Иновативен капацитет и финансова стабилност на кандидата	15
1. Опит на кандидата в изпълнението на дейности, сходни с дейностите, за които се кандидатства (съгласно Справката за иновационна дейност на предприятието през последните три финансови години, подавана към НСИ)	3
2. Предприятия, занимаващи се с научно-изследователска и развойна дейност (НИРД) – средно за последните три финансови години	3
3. Претеглен марж на печалбата за последните три финансови години	3
4. Претеглена брутна добавена стойност за последните три финансови години	3
5. Претеглен коефициент на рентабилност на активите за последните три финансови години	3
III. Конкурентоспособност на предприятието в резултат на изпълнението на проекта (прогнозни данни)	12
1. Вътрешна норма на възвръщаемост (IRR)	3
2. Дисконтиран срок за откупуване на инвестициите (DPP)	3
3. Нарастване на производителността на предприятието вследствие на изпълнението на проекта	3
4. Нарастване на нетните приходи от продажби/Обща стойност на проекта	3
IV. Приоритизиране на проекти	8
1. Регионална специализация съгласно ИСИС	5
2. Подкрепа за еко-иновации	3
V. Реалистичност на разходите по проекта	10
1. Реалистичност на разходите по проекта	3
2. Реалистичност на плана за действие по проекта	3
3. Проектното предложение осигурява устойчивост на резултатите и ефект от изпълнението на проекта, вкл. към стратегията за местно развитие	4

VI. Допълнителни специфични критерии към СМР определени от МИГ	40³³
1. Инвестициите по проекта водят до разкриване нови работни места на пълен работен :От 1 до 3 работни места – 10 ;Над 3 работни места - 20	20
2.Инвестициите по проекта ще се извършват в северната част на територията на МИГ	20
Максимален брой точки	100

Условията за кандидатстване с проектни предложения за изпълнение на стратегията за местно развитие и тяхната оценка се определят съгласно приложимите разпоредби на ЗУСЕСИФ и ПМС № 161/2016.

Подборът на проекти се определя в ЗУСЕСИФ и ПМС № 161/2016 - Глава пета КООРДИНАЦИЯ ВЪВ ВРЪЗКА С ОДОБРЕНИЕ НА ПРОЕКТИ КЪМ СТРАТЕГИЯ ЗА ВОМР, Раздел I Подбор на проекти към стратегия за ВОМР на ПМС № 161/2016.

Демаркация:

За мярката се прилагат условията, определени в Указанията на Управляващия орган на ОПИК (2014–2020) относно подготовката на стратегии за местно развитие при многофондово прилагане на Подхода ВОМР, по отношение на демаркацията с ПРСР и ОПМДР и ограниченията за предприятията от секторите на рибарството и аквакултурите, първично производство на селскостопански продукти, преработката и продажбата на селскостопански продукти, вкл. и по отношение на демаркацията с ОП РЧР, ОПОС, ОП НОИР и Хоризонт 2020, както и условията в действащото приложимо европейско и национално право за спазване на установената липса на припокриване и координация по всички програми, финансирани със средства на ЕС. Със средства от ОПИК не се допуска финансиране на проекти, изпълнявани от микропредприятия в рамките на селски райони и от предприятия, които не са допустими съгласно координацията на ОПИК с другите програми.

Тематични области на Иновационната стратегия за интелигентна специализация:

- **ИКТ и информатика:**
  - производства, особено Fables и нови подходи за дизайн и/или асемблиране;
  - ИКТ подходи в машиностроене, медицина и творчески индустрии (във връзка с другите три тематични области), вкл. дигитализация на културно-историческо наследство, развлекателни и образователни игри, „инбедид“ софтуер;
  - 3D дигитализация, визуализация и прототипиране;
  - Big Data, Grid and Cloud Technologies;
  - безжични сензорни мрежи и безжична комуникация/управление;
  - езикови технологии;
  - уеб, хибридни и "native" приложения, уеб базирани приложения за създаване и експлоатиране на нови услуги и продукти;
  - използване на нови възможности във връзка с аутсорсинг и ИКТ-базирани услуги и системи.

³³ МИГ определя специфичните критерии за приоритизиране на проектите в изпълнение на заложените цели и приоритети така, че да не надвишават 40% от общия брой точки.

- **мехатроника и чисти технологии:**

- производство на базови елементи, детайли, възли и оборудване, вграждани като част от мехатронен агрегат или самостоятелно съставляващи такъв агрегат;
- машиностроене и уредостроене, вкл. части, компоненти и системи, с акцент върху транспорта и енергетиката;
- инженеринг, реинженеринг и продължаване на жизнения цикъл на индустриални машини, уреди и системи;
- системи за автоматизирано и софтуерно подпомагано управление с приложение в производството;
- вграждане на ВЕИ в роботизирани системи с изкуствен интелект;
- създаване на съвременни информационни комплекси за автономни енергийни системи;
- роботика и автоматизация на процеси, в т.ч. 3-D моделиране на роботизирани автоматизирани системи;
- проектиране и производство на високо-технологични продукти и/или участие в над-национална производствена верига, вкл. в аеро-космическата индустрия;
- био-мехатроника;
- интелигентни системи и уреди, „интелигентни домове“ – „интелигентни градове“;
- чисти технологии с акцент върху транспорта и енергетиката (съхранение, спестяване и ефективно разпределение на енергия, електрически превозни средства и екомобилност, водород-базирани модели и технологии, безотпадни технологии, технологии и методи за включване на отпадъчни продукти и материали от производства в други производства).

- **индустрия за здравословен живот и биотехнологии:**

- методи за чисто производство, съхранение, преработка и достигане до крайния потребител на специфични български съставки, средства и продукти (вкл. кисело мляко, мед и пчелни продукти, хляб, вино, млечни и месни продукти, етерични масла, бира, билки и билкови продукти, козметични средства и продукти);
- производство на специализирани храни и напитки (бебешки и детски, „космически“ храни);
- производство на инструменти, оборудване, консумативи за медицинска и дентална
- диагностика и терапия и/или участие в над-национална производствена верига;
- персонална медицина, диагностика и индивидуална терапия, лечебни и лекарствени форми и средства;
- медицински и лечебен туризъм с акцент върху възможностите за персонализация (немасов, а персонален туризъм);
- нано-технологии в услуга на медицината;
- био-технологии с пряко приложение за здравословен начин на живот;
- „сини“ технологии и приложение на нови методи и технологии в устойчивото ползване на речни и морски ресурси;
- производство на инсталации за добиване на екологично чиста електроенергия и промишлена вода;
- зелена икономика.

- **нови технологии в креативните и рекреативните индустрии:**

- културните и творческите индустрии (според дефиниция на ЕК: архитектура, архивно дело и библиотекарство, артистични занаятчийство, аудио-визуални форми (филми, ТВ, видео игри и мултимедия), културно наследство, дизайн, вкл. моден дизайн,

- фестивали, музика, сценични и визуални изкуства, издателска дейност, радио;
- компютърни и мобилни приложения и игри с образователен, маркетинг и/или развлекателен характер;
- алтернативен (селски, еко-, културен и фестивален) и екстремн туризъм и спорт (за стимулиране на несезонен, немасов, а постоянен нишов туризъм);
- производство на стоки и съоръжения с пряко приложение в тези сфери (напр. национални (регионални) носии, велосипеди, стени за катерене и др. стоки за алтернативни и екстремни спортове, костюми, декори, материали за исторически възстановки, специализирана екипировка и оборудване, печатни издания).

Мярка 19.2 – 2.1. „Достъп до финансиране в подкрепа на предприемачеството“

Съответствие с приоритети на ОПИК 2014-2020, в т.ч. цел и принос

Съответствие: Приоритетна ос 2: „Предприемачество и капацитет за растеж“, Инвестиционен приоритет 2.1: „Достъп до финансиране в подкрепа на предприемачеството“, Тематична цел 3: „Повишаване на конкурентоспособността на местните икономики и възможности за създаване на местен бизнес, вкл. чрез диверсификация и алтернативни дейности“ от Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ за периода 2014-2020 година

Цели: Повишаване на конкурентоспособността на местните икономики и възможности за създаване на местен бизнес, вкл. чрез диверсификация и алтернативни дейности; Подобряване нивото на оцеляване на МСП, включително чрез насърчаване на предприемачеството; Достъп до финансиране в подкрепа на предприемачите.

Принос: Мярката допринася за изпълнение на специфичната цел: „Подобряване нивото на оцеляване на МСП, включително чрез насърчаване на предприемачеството“ на Приоритетна ос 2: „Предприемачество и капацитет за растеж“, Инвестиционен приоритет 2.1: „Достъп до финансиране в подкрепа на предприемачеството“, Тематична цел 3: „Повишаване на конкурентоспособността на местните икономики и възможности за създаване на местен бизнес, вкл. чрез диверсификация и алтернативни дейности“ на ОПИК и на Специфичната цел от Стратегията за ВОМР.

Обхват на мярката:

Териториален обхват: Целевата територия на МИГ Балчик – Генерал Тошево.

Секторен обхват: По Приоритетна ос 2: „Предприемачество и капацитет за растеж“ се предвижда подкрепа за секторите, изведени като приоритетни съгласно Националната стратегия за насърчаване на малките и средните предприятия 2014-2020 (НСНМСП). Кандидатите за подпомагане трябва да са с код на основна икономическа дейност по Класификация на икономическите дейности (КИД - 2008) в една от посочените групи сектори на икономическа дейност съгласно тяхната технологична интензивност.

Сектори, изведени като приоритетни съгласно НСНМСП 2014-2020:

Високотехнологични и средно високотехнологични промишлени производства:

S20 „Производство на химични продукти“

S21 „Производството на лекарствени вещества и продукти“

S26 „Производството на компютърна и комуникационна техника, електронни и оптични продукти“

S27 „Производство на електрически съоръжения“

S28 „Производство на машини и оборудване, с общо и специално предназначение“

C29 „Производство на автомобили, ремаркета и полуремаркета“

C30 „Производство на превозни средства, без автомобили“

Интензивни на знание услуги:

J58 „Издателска дейност“

J59 „Производството на филми и телевизионни предавания, звукозаписване и издаване на музика“

J60 „Радио- и телевизионна дейност“

J61 „Далекосъобщения“

J62 „Дейности в областта на информационните технологии“

J63 „Информационни услуги“

M72 „Научноизследователска и развойна дейност“

Нискотехнологични и средно нискотехнологични промишлени производства:

C10 „Производство на хранителни продукти“

C11 „Производство на напитки“

C13 „Производство на текстил и изделия от текстил, без облекло“

C14 „Производство на облекло“

C15 „Обработка на кожи; производство на обувки и други изделия от обработени кожи без косъм“

C16 „Производство на дървен материал и изделия от дървен материал и корк, без мебели; производство на изделия от слама и материали за плетене“

C17 „Производство на хартия, картон и изделия от хартия и картон“

C18 „Печатна дейност и възпроизвеждане на записани носители“

C19 „Производство на кокс и рафинирани нефтопродукти“

C22 „Производство на изделия от каучук и пластмаси“

C23 „Производство на изделия от други неметални минерални суровини“

C24 „Производство на основни метали“

C25 „Производство на метални изделия, без машини и оборудване“

C31 „Производство на мебели“

C32 „Производство, неклассифицирано другаде“

C33 „Ремонт и инсталиране на машини и оборудване“.

Приоритетно се подкрепят проекти, попадащи в тематичните области на Иновационната стратегия за интелигентна специализация.

Тематични области на Иновационната стратегия за интелигентна специализация:

• **ИКТ и информатика:**

- производства, особено Fabless и нови подходи за дизайн и/или асемблиране;
- ИКТ подходи в машиностроене, медицина и творчески индустрии (във връзка с другите три тематични области), вкл. дигитализация на културно-историческо наследство, развлекателни и образователни игри, „инбедид“ софтуер;
- 3D дигитализация, визуализация и прототипиране;
- Big Data, Grid and Cloud Technologies;
- безжични сензорни мрежи и безжична комуникация/управление;
- езикови технологии;
- уеб, хибридни и "native" приложения, уеб базирани приложения за създаване и експлоатиране на нови услуги и продукти;
- използване на нови възможности във връзка с аутсорсинг и ИКТ-базирани услуги и системи.

• **мехатроника и чисти технологии:**

- производство на базови елементи, детайли, възли и оборудване, вграждани като част от мехатронен агрегат или самостоятелно съставляващи такъв агрегат;
- машиностроене и уредостроене, вкл. части, компоненти и системи, с акцент върху транспорта и енергетиката;
- инженеринг, реинженеринг и продължаване на жизнения цикъл на индустриални машини, уреди и системи;
- системи за автоматизирано и софтуерно подпомагано управление с приложение в производството;
- вграждане на ВЕИ в роботизирани системи с изкуствен интелект;
- създаване на съвременни информационни комплекси за автономни енергийни системи;
- роботика и автоматизация на процеси, в т.ч. 3-D моделиране на роботизирани автоматизирани системи;
- проектиране и производство на високо-технологични продукти и/или участие в над-национална производствена верига, вкл. в аеро-космическата индустрия;
- био-мехатроника;
- интелигентни системи и уреди, „интелигентни домове“ – „интелигентни градове“;
- чисти технологии с акцент върху транспорта и енергетиката (съхранение, спестяване и ефективно разпределение на енергия, електрически превозни средства и екомобилност, водород-базирани модели и технологии, безотпадни технологии, технологии и методи за включване на отпадъчни продукти и материали от производства в други производства).
- **индустрия за здравословен живот и биотехнологии:**
  - методи за чисто производство, съхранение, преработка и достигане до крайния потребител на специфични български съставки, средства и продукти (вкл. кисело мляко, мед и пчелни продукти, хляб, вино, млечни и месни продукти, етерични масла, бира, билки и билкови продукти, козметични средства и продукти);
  - производство на специализирани храни и напитки (бебешки и детски, „космически“ храни);
  - производство на инструменти, оборудване, консумативи за медицинска и дентална
  - диагностика и терапия и/или участие в над-национална производствена верига;
  - персонална медицина, диагностика и индивидуална терапия, лечебни и лекарствени форми и средства;
  - медицински и лечебен туризъм с акцент върху възможностите за персонализация (немасов, а персонален туризъм);
  - нано-технологии в услуга на медицината;
  - био-технологии с пряко приложение за здравословен начин на живот;
  - „сини“ технологии и приложение на нови методи и технологии в устойчивото ползване на речни и морски ресурси;
  - производство на инсталации за добиване на екологично чиста електроенергия и промишлена вода;
  - зелена икономика.
- **нови технологии в креативните и рекреативните индустрии:**
  - културните и творческите индустрии (според дефиниция на ЕК: архитектура, архивно дело и библиотекарство, артистични занаятчийство, аудио-визуални форми (филми, ТВ, видео игри и мултимедия), културно наследство, дизайн, вкл. моден дизайн, фестивали, музика, сценични и визуални изкуства, издателска дейност, радио;

- компютърни и мобилни приложения и игри с образователен, маркетинг и/или развлекателен характер;
- алтернативен (селски, еко-, културен и фестивален) и екстремн туризъм и спорт (за стимулиране на несезонен, немасов, а постоянен нишов туризъм);
- производство на стоки и съоръжения с пряко приложение в тези сфери (напр. национални (регионални) носии, велосипеди, стени за катерене и др. стоки за алтернативни и екстремни спортове, костюми, декори, материали за исторически възстановки, специализирана екипировка и оборудване, печатни издания).

Обхват на инвестициите: Мярката подкрепя дейностите за насърчаване на предприемачески идеи в области, свързани с европейски и регионални предизвикателства от Приоритетна ос 2: „Предприемачество и капацитет за растеж“, Инвестиционен приоритет 2.1: „Достъп до финансиране в подкрепа на предприемачеството“, Тематична цел 3: „Повишаване на конкурентоспособността на местните икономики и възможности за създаване на местен бизнес, вкл. чрез диверсификация и алтернативни дейности“

Специфика по отношение на обхванатата територия:

Мярката е насочена към удовлетворяване на идентифицираните в анализа на социално-икономическото развитие на територията на МИГ Балчик – Генерал Тошево нужди и потребности на местните МСП от устойчиво развитие и диверсификация на техния бизнес за постигане на пазарна конкурентоспособност и подобряване на производствените процеси, повишаване на производствения капацитет. Нуждите произтичат от затруднения достъп до източници за финансиране и незадоволителните условия за реализиране на предприемачески възможности, вследствие от негативните процеси по отношение факторите за растеж и качеството на работната сила. Мярката е насочена към ускоряване темпа на растеж и заетост на малкия и средния бизнес от целевата територия чрез създаване на възможности за по-лесен достъп до финансиране, респ. за оцеляване на МСП и за съхранение на предприемаческия дух. МСП са ключов източник за създаване на работни места, нови бизнес идеи, източник са на предприемачески умения и иновации. В този аспект, усилията за създаване на конкурентоспособна и устойчива местна икономика, осигуряване на растеж и заетост, са в пряка зависимост от подпомагане развитието на МСП на територията на действие на МИГ Балчик – Генерал Тошево за преодоляване на проблемите и негативни процеси по отношение на възможностите за развитие.

Целева група и идентифицирани проблеми

Целева група: За подкрепа за насърчаване на предприемаческите идеи в области, свързани с европейски и регионални предизвикателства и секторите на НСНМСП целева група са МСП, желаещи да реализират предприемачески идеи в областта на здравеопазването, процесите, свързани със застаряването на населението, демографските въпроси, културните и творчески индустрии и др.

Идентифицирани проблеми: недостатъчна конкурентоспособност в контекста на европейските и регионални предизвикателства; застрашена устойчивост на предприятията; липса на достъп до финансиране за предприемаческите идеи.

Допустими типове бенефициенти (получатели):

Малки и средни предприятия (МСП) - търговци по смисъла на Търговския закон или Закона за кооперациите, отговарящи на изискванията за малко или средно предприятие съгласно Закона за малките и средни предприятия и Приложение I на Регламент (ЕС) № 651/2014 -стартиращи (новорегистрирани) и съществуващи предприятия в определените в Националната стратегия за насърчаване на МСП сектори, както и предприятия, развиващи

своята дейност в областта на културните и творческите индустрии, предприятия развиващи нови продукти и услуги, свързани със застаряването на населението, полагане на грижи и здравеопазване, социално предприемачество и др.

Допустимите получатели трябва да имат седалище и адрес на управление на територията на действие на МИГ Балчик – Генерал Тошево и да осъществяват дейностите по проекта на същата територия на действие.

Със средства от ОПИК **не се допуска** финансиране на проекти, изпълнявани от **микро** предприятия в рамките на селски райони и от предприятия, които не са допустими съгласно демаркацията на ОПИК с други програми

Кандидатите трябва да отговарят на изискванията за микро, малко или средно предприятие съгласно Закона за малките и средни предприятия. Допустимостта на кандидатите по този критерий се определя на териториален принцип съгласно демаркацията на ОПИК и Приложения № 1-3 на ПМС № 161/2016.

Допустимите получатели трябва да имат седалище и адрес на управление на територията на действие на МИГ Балчик – Генерал Тошево и да осъществяват дейностите по проекта на същата територия на действие.

Допустимите получатели трябва да отговарят на **всички условия и изисквания за допустимост** на приложимото европейско и българско право , регламентирани в актуални текстове на действащата нормативна уредба, определяща условията и реда за подпомагане.

Иновативни подходи: Не са идентифицирани на ниво Стратегия, но са възможни на ниво проект с оглед на конкретните му цели и решавани нужди.

Бюджет:

Съгласно финансовия план на СВOMP бюджетът на мярката е 586740,00 лева;

Интензитет на финансовата помощ:

Максимален интензитет на безвъзмездната финансова помощ за **режим „de minimis”** за малки и средни предприятия е до 90% от общата стойност на допустимите разходи по проекта.

Финансови параметри за проектите:

Минималният размер на общите допустими разходи за един проект е левовата равностойност на 30 000 евро при курс 1,9558 лева за едно евро

Максималният размер на общите допустими разходи за един проект е левовата равностойност на 200 000 евро при курс 1,9558 лева за едно евро

Допустими дейности и категории разходи:

Допустими дейности:

Допустимите дейности трябва да попадат в обхвата на Инвестиционен приоритет 2.1: „Достъп до финансиране в подкрепа на предприемачеството” по Приоритетна ос 2: „Предприемачество и капацитет за растеж“, Тематична цел 3: „Повишаване на конкурентоспособността на местните икономики и възможности за създаване на местен бизнес, вкл. чрез диверсификация и алтернативни дейности“ в секторите, изведени като приоритетни съгласно НСНМСП 2014-2020.

- Високотехнологични и средно високотехнологични промишлени производства;
- Интензивни на знание услуги;
- Нискотехнологични и средно нискотехнологични промишлени производства.

По мярката се подпомагат дейности на кандидати с код на основна икономическа дейност по Класификация на икономическите дейности (КИД - 2008) в една от посочените по-горе („Секторен обхват“) групи сектори на икономическа дейност съгласно тяхната технологична

интензивност. Приоритетно се подкрепят проекти, включващи допустими дейности, попадащи в тематичните области на Иновационната стратегия за интелигентна специализация:

- ИКТ и информатика;
- мехатроника и чисти технологии;
- индустрия за здравословен живот и биотехнологии;
- нови технологии в креативните и рекреативните индустрии.

Индикативни допустими дейности:

- ✓ насърчаване на предприемаческите идеи в области, свързани с европейски и регионални предизвикателства и секторите на НСНМСП.

Предвижда се насърчаване на предприемаческите идеи в области, свързани с европейски и регионални предизвикателства и секторите на НСНМСП.

Предвид особената значимост за ЕС на определени специфични области, свързани с европейските и регионални предизвикателства, подкрепа ще получат предприятия в специфични сфери, напр.: творчески и културни индустрии, предприятия, разработващи нови продукти и услуги, свързани със застаряване на населението, полагане на грижи и здравеопазване, в т.ч. социално предприемачество. Предвижда се и подкрепа на идеи, които ще се реализират от жени предприемачи, стартиращи предприемачи – лица до 29 годишна възраст и за лица на възраст над 50 години, стартиращи собствен бизнес, като дейностите трябва да съответстват на принципа на ефективност и ефикасност, при най-адекватното съотношение между очакваните разходи и ползи.

Категории разходи:

С Постановление № 189 от 28 юли 2016 г. за определяне на национални правила за допустимост на разходите по програмите, съфинансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове, за програмен период 2014 - 2020 г. (ПМС № 189/2016) се определят общите национални правила и детайлните правила за допустимост на разходите по програмите, съфинансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове, за програмен период 2014 - 2020 г. чрез конкретизиране на условия за допустимост и/или недопустимост на определени категории разходи.

Допустими разходи:

Допустимите разходи се определят на база на изискванията на Глава 5, Раздел I от Закона за управление на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове (ЗУСЕСИФ), приложимите подзаконовни нормативни актове и национално законодателство и разпоредбите на Регламент (ЕС) № 1303/2013 г. за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета.

За допустими се считат разходите, отговарящи на условията на чл. 57, ал. 1 от ЗУСЕСИФ.

Разходите са допустими, ако са платени в срока за допустимост на разходите за програмния период 2014-2020.

Опростени разходи се прилагат, ако са допустими по програмата и това се посочва в условията за кандидатстване.

Недопустими разходи

Недопустимите разходи се определят на основа на изискванията на Глава 5, Раздел I от ЗУСЕСИФ, приложимите подзаконовни нормативни актове и национално законодателство и разпоредбите на Регламент (ЕС) № 1303/2013 г. за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета.

На основание на чл. 57, ал. 2 от ЗУСЕСИФ не са допустими разходи за проекти или дейности, които са физически завършени или изцяло осъществени преди подаването на формуляра за кандидатстване от бенефициента, независимо дали всички свързани плащания са извършени от него.

Приложим режим на минимална помощ:

Мярката ще се изпълняват в съответствие с правилата за минимална помощ (режим на помощ de minimis) по смисъла на Регламент (ЕС) № 1407/2013 на Комисията от 18 декември 2013 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта de minimis, публикуван в Официален вестник на ЕС L 352 от 24.12.2013 г.

Максималният размер на помощта по режим de minimis, за която се кандидатства заедно с другите получени минимални помощи, не може да надхвърля левовата равностойност на 200 000 евро и съответно левовата равностойност на 100 000 евро в случай на едно и също предприятие, което осъществява шосейни товарни превози за чужда сметка за период от три бюджетни години.

Размерът на получените минимални помощи се определя като сбор от помощта, за която се кандидатства и получената минимална помощ от:

- предприятието кандидат;
- предприятията, с които предприятието кандидат образува „едно и също предприятие“ по смисъла на чл. 2, пар. 2 на Регламент (ЕС) № 1407/2013;
- всички предприятия, които са се влели, слели с или са придобити от някое от предприятията, образуващи „едно и също предприятие“ с предприятието кандидат съгласно чл. 3, пар. 8 на Регламент (ЕС) № 1407/2013;
- предприятията, образуващи „едно и също предприятие“ с предприятието кандидат, които са се възползвали от помощ de minimis, получена преди разделяне или отделяне, съгласно чл. 3, пар. 9 от Регламент (ЕС) № 1407/2013.

Очакван принос:

Очакваният принос от мярката се изразява основно в осигуряване подкрепа за развитие на нови предприятия и конкурентоспособност на съществуващи предприятия, и създаване и устойчивост на работни места в тях, с цел постигане на ръст на нововъзникващите области, свързани с европейски и регионални предизвикателства.

Основните резултати, които се очакват от прилагането на мярката на местно ниво по ОПИК (2014-2020) чрез реализиране на Стратегията за ВОМР, са свързани с нарастване дела на подпомогнатите предприятия, постигане на положителен ефект по отношение устойчивостта на новосъздадените предприятия, ръст на частните инвестиции, допълващи публичната подкрепа и повишаване на конкурентоспособността на местната икономика и заетостта в подпомогнатите предприятия. Основният резултат, който се очаква от подкрепата на проекти на местно ниво по мярката, е свързан с подобряване на достъпа до финансиране на МСП и

насърчаване създаването на нови предприятия, които да осигуряват заетост на местното население и възможности за повишаване на доходите.

Критерии за оценка на проектите и тяхната тежест:

Критерии	Брой ³⁴точки
I. Капацитет на екипа на кандидата и иновативност на проектното предложение	25
1. Иновативност на проектното предложение	4
2. Образователно-квалификационно ниво на кандидата	3
3. Пазарна приложимост и жизнеспособност на проекта	10
4. Проектното предложение осигурява устойчивост на резултатите и ефект от изпълнението на проекта, вкл. към стратегията за местно развитие	8
II. Приоритизиране на проекти	25
1. Регионална специализация съгласно ИСИС	5
2. Инвестиции за опазване на околната среда, вкл. такива, които допринасят за смекчаване на последиците от изменението на климата ³⁵ и приспособяване към тях	5
3. Устойчиво развитие	5
4. Проектът се изпълнява от жени-предприемачи	5
5. Проектът се изпълнява от стартиращи предприемачи – лица до 29 годишна възраст и за лица на възраст над 50 г., стартиращи собствен бизнес	5
III. Бюджет и ефективност на разходите	10
1. Реалистичност на разходите по проекта	5
2. Реалистичност на плана за действие по проекта	5
IV. Допълнителни специфични критерии към СМР определени от МИГ	40³⁶
1. Инвестициите по проекта водят до разкриване нови работни места на пълен работен :От 1 до 3 работни места – 10 ;Над 3 работни места - 20	20
2.Инвестициите по проекта ще се извършват в северната част на територията на МИГ	20
Максимален брой точки	100

³⁴ Тежестта на критериите в рамките на всеки обособен раздел се определят от МИГ/МИРГ в изпълнение на заложените цели и приоритети в стратегията за местно развитие.

³⁵ Съгласно Насоки за интеграция на политиката по околна среда и политиката по изменение на климата в европейските структурни и инвестиционни фондове – фаза Изпълнение на Споразумението за партньорство и програмите в периода 2014 – 2020 г.

³⁶ МИГ определя специфичните критерии за приоритизиране на проектите в изпълнение на заложените цели и приоритети така, че да не надвишават 40% от общия брой точки.

Условията за кандидатстване с проектни предложения за изпълнение на стратегията за местно развитие и тяхната оценка се определят съгласно приложимите разпоредби на ЗУСЕСИФ и ПМС № 161/2016.

Подборът на проекти се определя в ЗУСЕСИФ и ПМС № 161/2016 - Глава пета КООРДИНАЦИЯ ВЪВ ВРЪЗКА С ОДОБРЕНИЕ НА ПРОЕКТИ КЪМ СТРАТЕГИЯ ЗА ВОМР, Раздел I Подбор на проекти към стратегия за ВОМР на ПМС № 161/2016.

Демаркация:

За мярката се прилагат условията, определени в Указанията на Управляващия орган на ОПИК (2014–2020) относно подготовката на стратегии за местно развитие при многофондово прилагане на Подхода ВОМР, по отношение на демаркацията с ПРСР и ОПМДР и ограниченията за предприятията от секторите на рибарството и аквакултурите, първично производство на селскостопански продукти, преработката и продажбата на селскостопански продукти, вкл. и по отношение на демаркацията с ОП РЧР, ОПОС, ОП НОИР и Хоризонт 2020, както и условията в действащото приложимо европейско и национално право за спазване на установената липса на припокриване и координация по всички програми, финансирани със средства на ЕС. Със средства от ОПИК не се допуска финансиране на проекти, изпълнявани от микропредприятия в рамките на селски райони и от предприятия, които не са допустими съгласно координацията на ОПИК с другите програми.

Мярка 19.2 – 2.2.1. „Подобряване на производствения капацитет в МСП“

Съответствие с приоритети на ОПИК 2014-2020, в т.ч. цел и принос

Съответствие: Приоритетна ос 2: „Предприемачество и капацитет за растеж“, Инвестиционен приоритет 2.2: „Капацитет за растеж на МСП“, Тематична цел 3: „Повишаване на конкурентоспособността на местните икономики и възможности за създаване на местен бизнес, вкл. чрез диверсификация и алтернативни дейности“ от Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ за периода 2014-2020 година.

Цели: Повишаване на конкурентоспособността на местната икономика и възможности за създаване на местен бизнес, вкл. чрез диверсификация и алтернативни дейности; Повишаване на производителността и експортния потенциал на българските МСП; Капацитет за растеж на МСП

Принос: Мярката допринася за изпълнение на специфичната цел: „Повишаване на производителността и експортния потенциал на българските МСП“ на Приоритетна ос 2: „Предприемачество и капацитет за растеж“, Инвестиционен приоритет 2.2: „Капацитет за растеж на МСП“, Тематична цел 3: „Повишаване на конкурентоспособността на местните икономики и възможности за създаване на местен бизнес, вкл. чрез диверсификация и алтернативни дейности“ на ОПИК (2014-2020) и на Специфичната цел от Стратегията за ВОМР

Обхват на мярката:

Териториален обхват: Целевата територия на МИГ Балчик – Генерал Тошево.

Секторен обхват: По Приоритетна ос 2: „Предприемачество и капацитет за растеж“ се предвижда подкрепа за секторите, изведени като приоритетни съгласно Националната стратегия за насърчаване на малките и средните предприятия 2014-2020 (НСНМСП). Кандидатите за подпомагане трябва да са с код на основна икономическа дейност по Класификация на икономическите дейности (КИД - 2008) в една от посочените групи

сектори на икономическа дейност съгласно тяхната технологична интензивност.

Сектори, изведени като приоритетни съгласно НСНМСП 2014-2020:

Високотехнологични и средно високотехнологични промишлени производства:

C20 „Производство на химични продукти“

C21 „Производството на лекарствени вещества и продукти“

C26 „Производството на компютърна и комуникационна техника, електронни и оптични продукти“

C27 „Производство на електрически съоръжения“

C28 „Производство на машини и оборудване, с общо и специално предназначение“

C29 „Производство на автомобили, ремаркета и полуремаркета“

C30 „Производство на превозни средства, без автомобили“

Интензивни на знание услуги:

J58 „Издателска дейност“

J59 „Производството на филми и телевизионни предавания, звукозаписване и издаване на музика“

J60 „Радио- и телевизионна дейност“

J61 „Далекосъобщения“

J62 „Дейности в областта на информационните технологии“

J63 „Информационни услуги“

M72 „Научноизследователска и развойна дейност“

Нискотехнологични и средно нискотехнологични промишлени производства:

C10 „Производство на хранителни продукти“

C11 „Производство на напитки“

C13 „Производство на текстил и изделия от текстил, без облекло“

C14 „Производство на облекло“

C15 „Обработка на кожи; производство на обувки и други изделия от обработени кожи без косъм“

C16 „Производство на дървен материал и изделия от дървен материал и корк, без мебели; производство на изделия от слама и материали за плетене“

C17 „Производство на хартия, картон и изделия от хартия и картон“

C18 „Печатна дейност и възпроизвеждане на записани носители“

C19 „Производство на кокс и рафинирани нефтопродукти“

C22 „Производство на изделия от каучук и пластмаси“

C23 „Производство на изделия от други неметални минерални суровини“

C24 „Производство на основни метали“

C25 „Производство на метални изделия, без машини и оборудване“

C31 „Производство на мебели“

C32 „Производство, неклассифицирано другаде“

C33 „Ремонт и инсталиране на машини и оборудване“.

Приоритетно се подкрепят проекти, попадащи в тематичните области на Иновационната стратегия за интелигентна специализация.

Тематични области на Иновационната стратегия за интелигентна специализация:

- **ИКТ и информатика:**

- производства, особено Fables и нови подходи за дизайн и/или асемблиране;
- ИКТ подходи в машиностроене, медицина и творчески индустрии (във връзка с другите три тематични области), вкл. дигитализация на културно-историческо

- наследство, развлекателни и образователни игри, „инбедид“ софтуер;
- 3D дигитализация, визуализация и прототипиране;
- Big Data, Grid and Cloud Technologies;
- безжични сензорни мрежи и безжична комуникация/управление;
- езикови технологии;
- уеб, хибридни и "native" приложения, уеб базирани приложения за създаване и експлоатиране на нови услуги и продукти;
- използване на нови възможности във връзка с аутсорсинг и ИКТ-базирани услуги и системи.
- **мехатроника и чисти технологии:**
- производство на базови елементи, детайли, възли и оборудване, вграждани като част от мехатронен агрегат или самостоятелно съставляващи такъв агрегат;
- машиностроене и уредостроене, вкл. части, компоненти и системи, с акцент върху транспорта и енергетиката;
- инженеринг, реинженеринг и продължаване на жизнения цикъл на индустриални машини, уреди и системи;
- системи за автоматизирано и софтуерно подпомагано управление с приложение в производството;
- вграждане на ВЕИ в роботизирани системи с изкуствен интелект;
- създаване на съвременни информационни комплекси за автономни енергийни системи;
- роботика и автоматизация на процеси, в т.ч. 3-D моделиране на роботизирани автоматизирани системи;
- проектиране и производство на високо-технологични продукти и/или участие в над-национална производствена верига, вкл. в аеро-космическата индустрия;
- био-мехатроника;
- интелигентни системи и уреди, „интелигентни домове“ – „интелигентни градове“;
- чисти технологии с акцент върху транспорта и енергетиката (съхранение, спестяване и ефективно разпределение на енергия, електрически превозни средства и екомобилност, водород-базирани модели и технологии, безотпадни технологии, технологии и методи за включване на отпадъчни продукти и материали от производства в други производства).
- **индустрия за здравословен живот и биотехнологии:**
- методи за чисто производство, съхранение, преработка и достигане до крайния потребител на специфични български съставки, средства и продукти (вкл. кисело мляко, мед и пчелни продукти, хляб, вино, млечни и месни продукти, етерични масла, бира, билки и билкови продукти, козметични средства и продукти);
- производство на специализирани храни и напитки (бебешки и детски, „космически“ храни);
- производство на инструменти, оборудване, консумативи за медицинска и дентална
- диагностика и терапия и/или участие в над-национална производствена верига;
- персонална медицина, диагностика и индивидуална терапия, лечебни и лекарствени форми и средства;
- медицински и лечебен туризъм с акцент върху възможностите за персонализация (немасов, а персонален туризъм);
- нано-технологии в услуга на медицината;
- био-технологии с пряко приложение за здравословен начин на живот;

- „сини“ технологии и приложение на нови методи и технологии в устойчивото ползване на речни и морски ресурси;
- производство на инсталации за добиване на екологично чиста електроенергия и промишлена вода;
- зелена икономика.
- **нови технологии в креативните и рекреативните индустрии:**
  - културните и творческите индустрии (според дефиниция на ЕК: архитектура, архивно дело и библиотекарство, артистични занаятчийство, аудио-визуални форми (филми, ТВ, видео игри и мултимедия), културно наследство, дизайн, вкл. моден дизайн, фестивали, музика, сценични и визуални изкуства, издателска дейност, радио;
  - компютърни и мобилни приложения и игри с образователен, маркетинг и/или развлекателен характер;
  - алтернативен (селски, еко-, културен и фестивален) и екстремн туризъм и спорт (за стимулиране на несезонен, немасов, а постоянен нишов туризъм);
  - производство на стоки и съоръжения с пряко приложение в тези сфери (напр. национални (регионални) носии, велосипеди, стени за катерене и др. стоки за алтернативни и екстремни спортове, костюми, декори, материали за исторически възстановки, специализирана екипировка и оборудване, печатни издания).

Обхват на инвестициите: Мярката подкрепя дейностите за насърчаване на предприемачески идеи в области, свързани с европейски и регионални предизвикателства от Приоритетна ос 2: „Предприемачество и капацитет за растеж“, Инвестиционен приоритет 2.2: „Капацитет за растеж на МСП“, Тематична цел 3: „Повишаване на конкурентоспособността на местните икономики и възможности за създаване на местен бизнес, вкл. чрез диверсификация и алтернативни дейности

Специфика по отношение на обхванатата територия:

Мярката е насочена към удовлетворяване на идентифицираните в анализа на социално-икономическото развитие на територията на МИГ Балчик – Генерал Тошево нужди и потребности на местните МСП от иновации; устойчиво развитие и диверсификация на техния бизнес за постигане на пазарна конкурентоспособност; за подобряване на производствените процеси и за развитие на производствения капацитет. Потребностите на сектора на МСП на местно ниво са свързани и с нуждите от улеснен достъп до финансиране, до нови технологии и системи за управление за повишаване на производителността, насърчен достъп до пазари - присъствие и ефективно използване на ползите от растежа на тези пазари, както и стимулиране на устойчива заетост за развитие на конкурентно и ефективно производство и бизнес, и за увеличаване на добавената стойност.

Целева група и идентифицирани проблеми

Целева група: За общи производствени инвестиции за подобряване на производствения капацитет за растеж чрез ефективното и ефикасно използване на факторите на производство и чрез изграждането на възможности за възприемане и адаптиране на европейски и международни знания и технологии **целева група са МСП според НСНМСП**

Идентифицирани проблеми: Ниска степен на интернационализация на предприятията, въпреки наличната благоприятна транспортна инфраструктура, достъпност и свързаност. Този проблем произтича както от по-слабата иновационна активност на МСП, така и от използването на морално остарели технологии и недостатъчни инвестиции за подобряване на моделите на управление и организация на основните процеси в дейността. Съществува необходимост на предприятията от въвеждане и прилагане на ефективни системи за

управление, насочени към повишаване качеството на продуктите, услугите и процесите, въвеждане и прилагане на добри производствени практики и иновативни по отношение на местния бизнес, нови подходи и технологии.

Допустими типове бенефициенти (получатели):

Малки и средни предприятия (МСП) - търговци по смисъла на Търговския закон или Закона за кооперациите, отговарящи на изискванията за малко или средно предприятие съгласно Закона за малките и средни предприятия и Приложение I на Регламент (ЕС) № 651/2014. - Допустими получатели са съществуващи МСП, които развиват своята основна икономическа дейност в определените по мярката групи сектори на икономическа дейност съгласно тяхната технологична интензивност според Националната стратегия за насърчаване на малките и средните предприятия 2014-2020.

Допустимите получатели трябва да имат седалище и адрес на управление на територията на действие на МИГ Балчик – Генерал Тошево и да осъществяват дейностите по проекта на същата територия на действие.

Със средства от ОПИК **не се допуска** финансиране на проекти, изпълнявани от **микро** предприятия в рамките на селски райони и от предприятия, които не са допустими съгласно демаркацията на ОПИК с други програми

Кандидатите трябва да отговарят на изискванията за микро, малко или средно предприятие съгласно Закона за малките и средни предприятия. Допустимостта на кандидатите по този критерий се определя на териториален принцип съгласно демаркацията на ОПИК и Приложения № 1-3 на ПМС № 161/2016.

Допустимите получатели трябва да имат седалище и адрес на управление на територията на действие на МИГ Балчик – Генерал Тошево и да осъществяват дейностите по проекта на същата територия на действие.

Допустимите получатели трябва да отговарят на **всички условия и изисквания за допустимост** на приложимото европейско и българско право, регламентирани в актуални текстове на действащата нормативна уредба, определяща условията и реда за подпомагане.

Иновативни подходи: Не са идентифицирани на ниво Стратегия, но са възможни на ниво проект с оглед на конкретните му цели и решавани нужди.

Бюджет:

Съгласно финансовия план на СВОМР бюджетът на мярката е 586740,00 лева;

Интензитет на финансовата помощ:

Максимален интензитет на безвъзмездната финансова помощ за **режим „de minimis”** за малки и средни предприятия е до 90% от общата стойност на допустимите разходи по проекта.

Финансови параметри за проектите:

Минималният размер на общите допустими разходи за един проект е левовата равностойност на 50 000 евро при курс 1,9558 лева за едно евро

Максималният размер на общите допустими разходи за един проект е левовата равностойност на 200 000 евро при курс 1,9558 лева за едно евро

Допустими дейности и категории разходи:

Допустими дейности:

Допустимите дейности трябва да попадат в обхвата на Инвестиционен приоритет 2.2: „Капацитет за растеж на МСП“ по Приоритетна ос 2: „Предприемачество и капацитет за растеж“, Тематична цел 3: „Повишаване на конкурентоспособността на местните икономики

и възможности за създаване на местен бизнес, вкл. чрез диверсификация и алтернативни дейности“ в секторите, изведени като приоритетни съгласно НСНМСП 2014-2020.

Индикативни допустими дейности:

- ✓ общи производствени инвестиции за подобряване на производствения капацитет за растеж чрез ефективното и ефикасно използване на факторите на производство и чрез изграждането на възможности за възприемане и адаптиране на европейски и международни знания и технологии.

Предвижда се повишаване на производителността, ефективното и ефикасно използване на факторите на производство (човешки капитал, природни ресурси и технологии), подобряване на производствените процеси чрез инвестиции в дълготрайни материални и нематериални активи, въвеждане на водещи технологични решения и/или реинженеринг на процеси, разширяване на производството чрез добавяне на нови характеристики или подобряване на съществуващите продукти и услуги и диверсификация на дейността чрез разнообразяване на портфолиото на предприятията и достъп до пазари. Подобряване на ефективността в предприятията и тяхната конкурентоспособност чрез внедряване на нови технологии/практики/методи/системи за подобряване на ресурсната ефективност и ефикасност в производствения процес, въвеждане на добри практики/технологични методи/технологии/процеси за намаляване консумацията на природни ресурси, безотпадни технологии, оползотворяване на вторични суровини и производствените отпадъци, регенериране и др. подобни.

Категории разходи:

С Постановление № 189 от 28 юли 2016 г. за определяне на национални правила за допустимост на разходите по програмите, съфинансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове, за програмен период 2014 - 2020 г. (ПМС № 189/2016) се определят общите национални правила и детайлните правила за допустимост на разходите по програмите, съфинансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове, за програмен период 2014 - 2020 г. чрез конкретизиране на условия за допустимост и/или недопустимост на определени категории разходи.

Допустими разходи:

Допустимите разходи се определят на база на изискванията на Глава 5, Раздел I от Закона за управление на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове (ЗУСЕСИФ), приложимите подзаконови нормативни актове и национално законодателство и разпоредбите на Регламент (ЕС) № 1303/2013 г. за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета.

За допустими се считат разходите, отговарящи на условията на чл. 57, ал. 1 от ЗУСЕСИФ.

Разходите са допустими, ако са платени в срока за допустимост на разходите за програмния период 2014-2020.

Опростени разходи се прилагат, ако са допустими по програмата и това се посочва в условията за кандидатстване.

Недопустими разходи

Недопустимите разходи се определят на основа на изискванията на Глава 5, Раздел I от ЗУСЕСИФ, приложимите подзаконови нормативни актове и национално законодателство и

разпоредбите на Регламент (ЕС) № 1303/2013 г. за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета.

На основание на чл. 57, ал. 2 от ЗУСЕСИФ не са допустими разходи за проекти или дейности, които са физически завършени или изцяло осъществени преди подаването на формуляра за кандидатстване от бенефициента, независимо дали всички свързани плащания са извършени от него.

Приложим режим на минимална помощ:

Мярката ще се изпълняват в съответствие с правилата за минимална помощ (режим на помощ de minimis) по смисъла на Регламент (ЕС) № 1407/2013 на Комисията от 18 декември 2013 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта de minimis, публикуван в Официален вестник на ЕС L 352 от 24.12.2013 г.

Максималният размер на помощта по режим de minimis, за която се кандидатства заедно с другите получени минимални помощи, не може да надхвърля левовата равностойност на 200 000 евро и съответно левовата равностойност на 100 000 евро в случай на едно и също предприятие, което осъществява шосейни товарни превози за чужда сметка за период от три бюджетни години.

Размерът на получените минимални помощи се определя като сбор от помощта, за която се кандидатства и получената минимална помощ от:

- предприятието кандидат;
- предприятията, с които предприятието кандидат образува „едно и също предприятие“ по смисъла на чл. 2, пар. 2 на Регламент (ЕС) № 1407/2013;
- всички предприятия, които са се влели, слели с или са придобити от някое от предприятията, образуващи „едно и също предприятие“ с предприятието кандидат съгласно чл. 3, пар. 8 на Регламент (ЕС) № 1407/2013;
- предприятията, образуващи „едно и също предприятие“ с предприятието кандидат, които са се възползвали от помощ de minimis, получена преди разделяне или отделяне, съгласно чл. 3, пар. 9 от Регламент (ЕС) № 1407/2013.

Очакван принос:

Очакваният принос е свързан с подобряване на конкурентоспособността и създаване на потенциал за експорт и като резултат – подобряване на пазарното присъствие на местните МСП – чрез внедрени технологии за подобряване на производствения процес, постигане на по-висока производителност, намаляване на производствените разходи и оптимизиране на производствената верига, съответно повишаване на добавената стойност и активно включване във всички етапи на веригата за добавяне на стойност.

Основните резултати, които се очакват от прилагането на мярката по ОПИК (2014-2020) чрез реализиране на Стратегията за ВОМР на територията на действие на МИГ са свързани с нарастване дела на подпомогнатите предприятия, трансфера на знания и технологии на местно ниво чрез инвестиции за повишаване на капацитета на МСП за пазарно развитие и производителността на труда на тази територия

Критерии за оценка на проектите и тяхната тежест:

Критерии	Брой ³⁷ точки
I. Икономическа и финансова стабилност на кандидата преди изпълнение на проекта	19
1. Коефициент на рентабилност на печалбата преди лихви, данъци и амортизации – EBITDA за три финансови години	4
2. Производителност на кандидата за три финансови години	4
3. Приходи от износ за три финансови години	4
4. Съпоставимост между средната стойност на EBITDA за три финансови години на кандидата и стойността на заявените общи допустими разходи по проекта	4
5. Коефициент на задлъжнялост спрямо последната финансова година	3
II. Капацитет на кандидата в инвестиционни проекти и управление	6
1. Инвестиционна дейност на кандидата за последните три финансови години	4
2. Внедрени машини/стандарти/системи за управление	2
III. Ефект от изпълнението на проекта ³⁸	10
1. Вътрешна норма на възвръщаемост ³⁹ (N, N+1, N+2, N+3)	2
2. Нарастване на производителността (N+1, N+2, N+3)	2
3. Изменение на средните генерирани приходи от износ вследствие на инвестицията по проекта (N+1, N+2, N+3)	3
4. Повишаване на ефективността на производствените разходи (N+1, N+2, N+3)	3
IV. Приоритизиране на проекти	15
1. Тематично приоритизиране в областите на ИСИС	5
2. Инвестиции за опазване на околната среда, вкл. такива, които допринасят за смекчаване на последиците от изменението на климата ⁴⁰ и приспособяване към тях	5
3. Устойчиво развитие	5
V. Бюджет и ефективност на разходите	10
1. Реалистичност на разходите по проекта	3

³⁷ Тежестта на критериите в рамките на всеки обособен раздел се определят от МИГ в изпълнение на заложените цели и приоритети в стратегията за местно развитие.

³⁸ При изчисляване на показателите по този раздел следва да се има предвид последната приключила година, N, N+1, N+2 и N+3 са прогнозни години, при които N е годината на приключване изпълнението на договора/проекта.

³⁹ Вътрешна норма на възвръщаемост се изчислява чрез стандартна функция на Excel (fn IRR).

⁴⁰ Съгласно Насоки за интеграция на политиката по околна среда и политиката по изменение на климата в Европейските структурни и инвестиционни фондове – фаза Изпълнение на Споразумението за партньорство и програмите в периода 2014 – 2020 г.

2. Реалистичност на плана за действие по проекта	3
3. Проектното предложение осигурява устойчивост на резултатите и ефект от изпълнението на проекта, вкл. към стратегията за местно развитие	4
VI. Допълнителни специфични критерии към СМР определени от МИГ/МИРГ	40⁴¹
1. Инвестициите по проекта водят до разкриване нови работни места на пълен работен :От 1 до 3 работни места – 10 ;Над 3 работни места - 20	20
2. Инвестициите по проекта ще се извършват в северната част на територията на МИГ	20
Максимален брой точки	100

Условията за кандидатстване с проектни предложения за изпълнение на стратегията за местно развитие и тяхната оценка се определят съгласно приложимите разпоредби на ЗУСЕСИФ и ПМС № 161/2016.

Подборът на проекти се определя в ЗУСЕСИФ и ПМС № 161/2016 - Глава пета КООРДИНАЦИЯ ВЪВ ВРЪЗКА С ОДОБРЕНИЕ НА ПРОЕКТИ КЪМ СТРАТЕГИЯ ЗА ВОМР, Раздел I Подбор на проекти към стратегия за ВОМР на ПМС № 161/2016.

Демаркация:

За мярката се прилагат условията, определени в Указанията на Управляващия орган на ОПИК (2014–2020) относно подготовката на стратегии за местно развитие при многофондово прилагане на Подхода ВОМР, по отношение на демаркацията с ПРСР и ОПМДР и ограниченията за предприятията от секторите на рибарството и аквакултурите, първично производство на селскостопански продукти, преработката и продажбата на селскостопански продукти, вкл. и по отношение на демаркацията с ОП РЧР, ОПОС, ОП НОИР и Хоризонт 2020, както и условията в действащото приложимо европейско и национално право за спазване на установената липса на припокриване и координация по всички програми, финансирани със средства на ЕС. Със средства от ОПИК не се допуска финансиране на проекти, изпълнявани от микропредприятия в рамките на селски райони и от предприятия, които не са допустими съгласно координацията на ОПИК с другите програми.

мярка 19.2 – 2.2.2. „Развитие на управленския капацитет и растеж на МСП“

Съответствие с приоритети на ОПИК 2014-2020, в т.ч. цел и принос

Съответствие: Приоритетна ос 2: „Предприемачество и капацитет за растеж“, Инвестиционен приоритет 2.2: „Капацитет за растеж на МСП“, Тематична цел 3: „Повишаване на конкурентоспособността на местните икономики и възможности за създаване на местен бизнес, вкл. чрез диверсификация и алтернативни дейности“ от Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ за периода 2014-2020 година.

Цели: Повишаване на конкурентоспособността на местните икономики и възможности за създаване на местен бизнес, вкл. чрез диверсификация и алтернативни дейности; Повишаване на производителността и експортния потенциал на българските МСП; Капацитет за растеж на

⁴¹ МИГ/МИРГ определя специфичните критерии за приоритизиране на проектите в изпълнение на заложените цели и приоритети така, че да не надвишават 40% от общия брой точки.

МСП.

Принос: Мярката допринася за изпълнение на Специфичната цел: *„Повишаване на производителността и експортния потенциал на българските МСП“* на Приоритетна ос 2: *„Предприемачество и капацитет за растеж“*, Инвестиционен приоритет 2.2: *„Капацитет за растеж на МСП“*, Тематична цел 3: *„Повишаване на конкурентоспособността на местните икономики и възможности за създаване на местен бизнес, вкл. чрез диверсификация и алтернативни дейности“* на ОПИК (2014-2020) и на Специфичната цел от Стратегията за ВОМР.

Обхват на мярката:

Териториален обхват: Целевата територия на МИГ Балчик – Генерал Тошево.

Секторен обхват: По Приоритетна ос 2: *„Предприемачество и капацитет за растеж“* се предвижда подкрепа за секторите, изведени като приоритетни съгласно Националната стратегия за насърчаване на малките и средните предприятия 2014-2020 (НСНМСП). Кандидатите за подпомагане трябва да са с код на основна икономическа дейност по Класификация на икономическите дейности (КИД - 2008) в една от посочените групи сектори на икономическа дейност съгласно тяхната технологична интензивност. **Обхват на инвестициите:** За постигане на Специфичната цел: *„Повишаване на производителността и експортния потенциал на българските МСП“* по Приоритетна ос 2: *„Предприемачество и капацитет за растеж“* по мярката се предвиждат инвестиции за подкрепа за специализирани услуги за МСП, насочени към развитие и укрепване на управленския капацитет с цел подобряване производителността на труда, с акцент върху изграждането на възможности за възприемане и адаптиране на европейски и международни знания и добри практики за повишаване на конкурентоспособността и като резултат на експортния потенциал, в секторите, изведени като приоритетни в Националната стратегия за насърчаване на малките и средните предприятия 2014-2020 и в обхвата на тематичните области на Иновационната стратегия за интелигентна специализация. Обхватът на инвестициите благоприятства повишаването на конкурентоспособността и производителността на МСП, повишаването на управленския капацитет и добавената стойност, като допринася за оползотворяване на потенциала за експорт и подпомага развитието на местната икономика на територията на действие на МИГ Балчик – Генерал Тошево.

Специфика по отношение на обхванатата територия:

Мярката е насочена към удовлетворяване на идентифицираните в анализа на социално-икономическото развитие на територията на МИГ Балчик – Генерал Тошево потребности на местните МСП от иновации; устойчиво развитие и диверсификация на техния бизнес за постигане на пазарна конкурентоспособност; нужда от подобряване на производствените процеси и развитие на управленския капацитет за подпомагане растежа на местната икономика. Потребностите на сектора на МСП на местно ниво са свързани и с нуждите от улеснен достъп до финансиране, до нови технологии и системи за управление за повишаване на производителността, достъп до специализирани услуги и пазари - присъствие и ефективно използване на ползите от растежа на тези пазари, както и стимулиране на устойчивата заетост за развитие на конкурентно и ефективно производство и бизнес за увеличаване на добавената стойност.

Мярката е насочена към повишаване нивото на факторите на производството, подпомагане разработването, внедряването и сертифицирането на системи за управление на качеството, опазване на околната среда, еко маркировка, сигурност на информацията и др., съгласно международни, европейски и национални стандарти, както и към насърчаване разработването, трансфера, внедряването и сертифицирането на добри производствени

практики. По този начин се цели повишаване на производителността, оползотворяване на експортния потенциал на малките и средни предприятия от целевата територия, подобряване на управленския капацитет на местните МСП чрез постигане на съответствие на предлаганите продукти с европейски и международни стандарти - фактор за повишаване на конкурентните им предимства на външен пазар. В този аспект, усилията за повишаване производителността на труда, конкурентоспособността и устойчивостта на местна икономика, с цел постигане на растеж и заетост, са в пряка зависимост от подпомагането и развитието на управленски капацитет на МСП на територията на действие на МИГ Балчик – Генерал Тошево - за смекчаване на негативни процеси по отношение на възможностите за местно развитие.

Целева група и идентифицирани проблеми

Целева група: За подкрепа за специализирани услуги за МСП за развитие и укрепване на управленския капацитет целева група са МСП според Националната стратегия за насърчаване на малките и средните предприятия 2014-2020.

Идентифицирани проблеми: Според извършените проучвания на целевата територия е налице ниска степен на интернационализация на предприятията, въпреки наличната благоприятна транспортна инфраструктура, достъпност и свързаност. Този проблем произтича както от по-слабата иновационна активност на МСП, така и от използването на морално остарели технологии и недостатъчни инвестиции за подобряване на моделите на управление и организацията на основните процеси в дейността. Съществува необходимост на предприятията от въвеждане и прилагане на ефективни системи за управление, насочени към повишаване качеството на продуктите, услугите и процесите, въвеждане и прилагане на добри производствени практики и иновативни по отношение на местния бизнес подходи и технологии.

Малките и средните предприятия играят съществена роля в развитието на местната икономика като един от основните източници за създаване на работни места, нови бизнес идеи, изграждане на предприемачески умения и иновации. МСП регулярно изпитват трудности с набирането на капитал или кредитен ресурс, както на местно, така и на национално ниво. Техните ограничени ресурси лимитират и достъпа им до нови технологии и системи за управление, което се отразява негативно на ефективността на производството, възможностите за достъп до пазари и устойчиво развитие.

Допустими типове бенефициенти (получатели):

Малки и средни предприятия (МСП) - търговци по смисъла на Търговския закон или Закона за кооперациите, отговарящи на изискванията за малко или средно предприятие съгласно Закона за малките и средни предприятия и Приложение I на Регламент (ЕС) № 651/2014. - Допустими получатели са съществуващи МСП, които развиват своята основна икономическа дейност в определените по мярката групи сектори на икономическа дейност съгласно тяхната технологична интензивност според Националната стратегия за насърчаване на малките и средните предприятия 2014-2020.

Допустимите получатели трябва да имат седалище и адрес на управление на територията на действие на МИГ Балчик – Генерал Тошево и да осъществяват дейностите по проекта на същата територия на действие.

Със средства от ОПИК **не се допуска** финансиране на проекти, изпълнявани от **микро** предприятия в рамките на селски райони и от предприятия, които не са допустими съгласно демаркацията на ОПИК с други програми

Кандидатите трябва да отговарят на изискванията за микро, малко или средно предприятие съгласно Закона за малките и средни предприятия. Допустимостта на кандидатите по този

критерий се определя на териториален принцип съгласно демаркацията на ОПИК и Приложения № 1-3 на ПМС № 161/2016.

Допустимите получатели трябва да отговарят на **всички условия и изисквания за допустимост** на приложимото европейско и българско право, регламентирани в актуални текстове на действащата нормативна уредба, определяща условията и реда за подпомагане.

Иновативни подходи: Не са идентифицирани на ниво Стратегия, но са възможни на ниво проект с оглед на конкретните му цели и решавани нужди.

Бюджет:

Съгласно финансовия план на СВОМР бюджетът на мярката е 391160,00 лева;

Интензитет на финансовата помощ:

Максимален интензитет на безвъзмездната финансова помощ за **режим „de minimis”** за малки и средни предприятия е до 90% от общата стойност на допустимите разходи по проекта.

Финансови параметри за проектите:

Минималният размер на общите допустими разходи за един проект е левовата равностойност на 25 000 евро при курс 1,9558 лева за едно евро

Максималният размер на общите допустими разходи за един проект е левовата равностойност на 200 000 евро при курс 1,9558 лева за едно евро

Допустими дейности и категории разходи:

Допустими дейности:

Допустимите дейности трябва да попадат в обхвата на Инвестиционен приоритет 2.2: „Капацитет за растеж на МСП“ по Приоритетна ос 2: „Предприемачество и капацитет за растеж“, Тематична цел 3: „Повишаване на конкурентоспособността на местните икономики и възможности за създаване на местен бизнес, вкл. чрез диверсификация и алтернативни дейности“ в секторите, изведени като приоритетни съгласно НСНМСП 2014-2020.

Сектори, изведени като приоритетни съгласно НСНМСП 2014-2020:

Високотехнологични и средно високотехнологични промишлени производства:

C20 „Производство на химични продукти“

C21 „Производството на лекарствени вещества и продукти“

C26 „Производството на компютърна и комуникационна техника, електронни и оптични продукти“

C27 „Производство на електрически съоръжения“

C28 „Производство на машини и оборудване, с общо и специално предназначение“

C29 „Производство на автомобили, ремаркета и полуремаркета“

C30 „Производство на превозни средства, без автомобили“

Интензивни на знание услуги:

J58 „Издателска дейност“

J59 „Производството на филми и телевизионни предавания, звукозаписване и издаване на музика“

J60 „Радио- и телевизионна дейност“

J61 „Далекосъобщения“

J62 „Дейности в областта на информационните технологии“

J63 „Информационни услуги“

M72 „Научноизследователска и развойна дейност“

Нискотехнологични и средно нискотехнологични промишлени производства:

C10 „Производство на хранителни продукти“

- C11 „Производство на напитки“
- C13 „Производство на текстил и изделия от текстил, без облекло“
- C14 „Производство на облекло“
- C15 „Обработка на кожи; производство на обувки и други изделия от обработени кожи без косъм“
- C16 „Производство на дървен материал и изделия от дървен материал и корк, без мебели; производство на изделия от слама и материали за плетене“
- C17 „Производство на хартия, картон и изделия от хартия и картон“
- C18 „Печатна дейност и възпроизвеждане на записани носители“
- C19 „Производство на кокс и рафинирани нефтопродукти“
- C22 „Производство на изделия от каучук и пластмаси“
- C23 „Производство на изделия от други неметални минерални суровини“
- C24 „Производство на основни метали“
- C25 „Производство на метални изделия, без машини и оборудване“
- C31 „Производство на мебели“
- C32 „Производство, неклассифицирано другаде“
- C33 „Ремонт и инсталиране на машини и оборудване“.

Приоритетно се подкрепят проекти, попадащи в тематичните области на Иновационната стратегия за интелигентна специализация.

Тематични области на Иновационната стратегия за интелигентна специализация:

- **ИКТ и информатика:**

- производства, особено Fables и нови подходи за дизайн и/или асемблиране;
- ИКТ подходи в машиностроене, медицина и творчески индустрии (във връзка с другите три тематични области), вкл. дигитализация на културно-историческо наследство, развлекателни и образователни игри, „инбедид“ софтуер;
- 3D дигитализация, визуализация и прототипиране;
- Big Data, Grid and Cloud Technologies;
- безжични сензорни мрежи и безжична комуникация/управление;
- езикови технологии;
- уеб, хибридни и "native" приложения, уеб базирани приложения за създаване и експлоатиране на нови услуги и продукти;
- използване на нови възможности във връзка с аутсорсинг и ИКТ-базирани услуги и системи.

- **мехатроника и чисти технологии:**

- производство на базови елементи, детайли, възли и оборудване, вграждани като част от мехатронен агрегат или самостоятелно съставляващи такъв агрегат;
- машиностроене и уредостроене, вкл. части, компоненти и системи, с акцент върху транспорта и енергетиката;
- инженеринг, реинженеринг и продължаване на жизнения цикъл на индустриални машини, уреди и системи;
- системи за автоматизирано и софтуерно подпомагано управление с приложение в производството;
- вграждане на ВЕИ в роботизирани системи с изкуствен интелект;
- създаване на съвременни информационни комплекси за автономни енергийни системи;
- роботика и автоматизация на процеси, в т.ч. 3-D моделиране на роботизирани автоматизирани системи;

- проектиране и производство на високо-технологични продукти и/или участие в над-национална производствена верига, вкл. в аеро-космическата индустрия;
- био-мехатроника;
- интелигентни системи и уреди, „интелигентни домове“ – „интелигентни градове“;
- чисти технологии с акцент върху транспорта и енергетиката (съхранение, спестяване и ефективно разпределение на енергия, електрически превозни средства и еко-мобилност, водород-базирани модели и технологии, безотпадни технологии, технологии и методи за включване на отпадъчни продукти и материали от производства в други производства).
- **индустрия за здравословен живот и биотехнологии:**
  - методи за чисто производство, съхранение, преработка и достигане до крайния потребител на специфични български съставки, средства и продукти (вкл. кисело мляко, мед и пчелни продукти, хляб, вино, млечни и месни продукти, етерични масла, бира, билки и билкови продукти, козметични средства и продукти);
  - производство на специализирани храни и напитки (бебешки и детски, „космически“ храни);
  - производство на инструменти, оборудване, консумативи за медицинска и дентална
  - диагностика и терапия и/или участие в над-национална производствена верига;
  - персонална медицина, диагностика и индивидуална терапия, лечебни и лекарствени форми и средства;
  - медицински и лечебен туризъм с акцент върху възможностите за персонализация (немасов, а персонален туризъм);
  - нано-технологии в услуга на медицината;
  - био-технологии с пряко приложение за здравословен начин на живот;
  - „сини“ технологии и приложение на нови методи и технологии в устойчивото ползване на речни и морски ресурси;
  - производство на инсталации за добиване на екологично чиста електроенергия и промишлена вода;
  - зелена икономика.
- **нови технологии в креативните и рекреативните индустрии:**
  - културните и творческите индустрии (според дефиниция на ЕК: архитектура, архивно дело и библиотекарство, артистични занаятчийство, аудио-визуални форми (филми, ТВ, видео игри и мултимедия), културно наследство, дизайн, вкл. моден дизайн, фестивали, музика, сценични и визуални изкуства, издателска дейност, радио;
  - компютърни и мобилни приложения и игри с образователен, маркетинг и/или развлекателен характер;
  - алтернативен (селски, еко-, културен и фестивален) и екстремн туризъм и спорт (за стимулиране на несезонен, немасов, а постоянен нишов туризъм);
  - производство на стоки и съоръжения с пряко приложение в тези сфери (напр. национални (регионални) носии, велосипеди, стени за катерене и др. стоки за алтернативни и екстремни спортове, костюми, декори, материали за исторически възстановки, специализирана екипировка и оборудване, печатни издания).

Индикативни допустими дейности:

- ✓ подкрепа за специализирани услуги за МСП за развитие и укрепване на управленския капацитет.

Подкрепата е насочена към управлението на факторите на производство, с акцент върху

изграждането на възможности за възприемане и адаптиране на европейски и международни знания и добри практики. За повишаване на конкурентоспособността и като резултат на експортния потенциал на българските МСП чрез инвестициите ще се насърчава: разработване, внедряване и сертифициране на системи за управление на качеството, опазване на околната среда, еко маркировка, сигурност на информацията и други съгласно международни, европейски и национални стандарти; разработване, трансфер, внедряване и сертифициране на добри производствени практики; услуги по реинженеринг на процесите в предприятията; трансфер и адаптиране на нови модели за управление на промените и бърза адаптация към тях; разработване на стратегии за пазарна реализация, проучвания и трансфер на инструментариум за навлизане на нови пазари и за задоволяване на пазарното търсене и разнообразяване на предлагането.

Категории разходи:

С Постановление № 189 от 28 юли 2016 г. за определяне на национални правила за допустимост на разходите по програмите, съфинансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове, за програмен период 2014 - 2020 г. (ПМС № 189/2016) се определят общите национални правила и детайлните правила за допустимост на разходите по програмите, съфинансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове, за програмен период 2014 - 2020 г. чрез конкретизиране на условия за допустимост и/или недопустимост на определени категории разходи.

Допустими разходи:

Допустимите разходи се определят на база на изискванията на Глава 5, Раздел I от Закона за управление на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове (ЗУСЕСИФ), приложимите подзаконовни нормативни актове и национално законодателство и разпоредбите на Регламент (ЕС) № 1303/2013 г. за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета.

За допустими се считат разходите, отговарящи на условията на чл. 57, ал. 1 от ЗУСЕСИФ.

Разходите са допустими, ако са платени в срока за допустимост на разходите за програмния период 2014-2020.

Опростени разходи се прилагат, ако са допустими по програмата и това се посочва в условията за кандидатстване.

Недопустими разходи

Недопустимите разходи се определят на основа на изискванията на Глава 5, Раздел I от ЗУСЕСИФ, приложимите подзаконовни нормативни актове и национално законодателство и разпоредбите на Регламент (ЕС) № 1303/2013 г. за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета.

На основание на чл. 57, ал. 2 от ЗУСЕСИФ не са допустими разходи за проекти или дейности, които са физически завършени или изцяло осъществени преди подаването на

формуляра за кандидатстване от бенефициента, независимо дали всички свързани плащания са извършени от него.

Приложим режим на минимална помощ:

Мярката ще се изпълняват в съответствие с правилата за минимална помощ (режим на помощ de minimis) по смисъла на Регламент (ЕС) № 1407/2013 на Комисията от 18 декември 2013 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта de minimis, публикуван в Официален вестник на ЕС L 352 от 24.12.2013 г.

Максималният размер на помощта по режим de minimis, за която се кандидатства заедно с другите получени минимални помощи, не може да надхвърля левовата равностойност на 200 000 евро и съответно левовата равностойност на 100 000 евро в случай на едно и също предприятие, което осъществява шосейни товарни превози за чужда сметка за период от три бюджетни години.

Размерът на получените минимални помощи се определя като сбор от помощта, за която се кандидатства и получената минимална помощ от:

- предприятието кандидат;
- предприятията, с които предприятието кандидат образува „едно и също предприятие“ по смисъла на чл. 2, пар. 2 на Регламент (ЕС) № 1407/2013;
- всички предприятия, които са се втели, слели с или са придобити от някое от предприятията, образуващи „едно и също предприятие“ с предприятието кандидат съгласно чл. 3, пар. 8 на Регламент (ЕС) № 1407/2013;
- предприятията, образуващи „едно и също предприятие“ с предприятието кандидат, които са се възползвали от помощ de minimis, получена преди разделяне или отделяне, съгласно чл. 3, пар. 9 от Регламент (ЕС) № 1407/2013.

Очакван принос:

Очакваният принос от изпълнението на мярката е свързан с подобряване на капацитета на местните МСП за работа в интензивно конкурентни пазари, с повишаване на конкурентоспособността и респективно на устойчивото присъствие на българските МСП на външни пазари. Основните резултати, които се очакват от прилагането на мярката по ОПИК (2014-2020) чрез реализиране на Стратегията за ВОМР на територията на действие на МИГ са свързани с нарастване дела на подпомогнатите предприятия, трансфера на знания и технологии на местно ниво чрез инвестиции за повишаване на капацитета на МСП за пазарно развитие и производителността на труда на тази територия.

Критерии за оценка на проектите и тяхната тежест:

Критерии	Брой ⁴² Точки
I. Икономическа и финансова стабилност на кандидата преди изпълнение на проекта	19
1. Коефициент на рентабилност на печалбата преди лихви, данъци и амортизации – EBITDA за три финансови години	4
2. Производителност на кандидата за три финансови години	4
3. Приходи от износ за три финансови години	4

⁴² Тежестта на критериите в рамките на всеки обособен раздел се определят от МИГ в изпълнение на заложените цели и приоритети в стратегията за местно развитие.

4. Съпоставимост между средната стойност на EBITDA за три финансови години на кандидата и стойността на заявените общи допустими разходи по проекта	4
5. Коефициент на задлъжнялост спрямо последната финансова година	3
II. Капацитет на кандидата в инвестиционни проекти и управление	6
1. Инвестиционна дейност на кандидата за последните три финансови години	4
2. Внедрени машини/стандарти/системи за управление	2
III. Ефект от изпълнението на проекта⁴³	10
1. Вътрешна норма на възвръщаемост ⁴⁴ (N, N+1, N+2, N+3)	2
2. Нарастване на производителността (N+1, N+2, N+3)	2
3. Изменение на средните генерирани приходи от износ вследствие на инвестицията по проекта (N+1, N+2, N+3)	3
4. Повишаване на ефективността на производствените разходи (N+1, N+2, N+3)	3
IV. Приоритизиране на проекти	15
1. Тематично приоритизиране в областите на ИСИС	5
2. Инвестиции за опазване на околната среда, вкл. такива, които допринасят за смекчаване на последиците от изменението на климата ⁴⁵ и приспособяване към тях	5
3. Устойчиво развитие	5
V. Бюджет и ефективност на разходите	10
1. Реалистичност на разходите по проекта	3
2. Реалистичност на плана за действие по проекта	3
3. Проектното предложение осигурява устойчивост на резултатите и ефект от изпълнението на проекта, вкл. към стратегията за местно развитие	4
VI. Допълнителни специфични критерии към СМР определени от МИГ/МИРГ	40⁴⁶
1. Инвестициите по проекта водят до разкриване нови работни места на пълен работен :От 1 до 3 работни места – 10 ;Над 3 работни места - 20	20
2. Инвестициите по проекта ще се извършват в северната част на територията на МИГ	20

⁴³ При изчисляване на показателите по този раздел следва да се има предвид последната приключила година, N, N+1, N+2 и N+3 са прогнозни години, при които N е годината на приключване изпълнението на договора/проекта.

⁴⁴ Вътрешна норма на възвръщаемост се изчислява чрез стандартна функция на Excel (fn IRR).

⁴⁵ Съгласно Насоки за интеграция на политиката по околна среда и политиката по изменение на климата в Европейските структурни и инвестиционни фондове – фаза Изпълнение на Споразумението за партньорство и програмите в периода 2014 – 2020 г.

⁴⁶ МИГ/МИРГ определя специфичните критерии за приоритизиране на проектите в изпълнение на заложените цели и приоритети така, че да не надвишават 40% от общия брой точки.

Условията за кандидатстване с проектни предложения за изпълнение на стратегията за местно развитие и тяхната оценка се определят съгласно приложимите разпоредби на ЗУСЕСИФ и ПМС № 161/2016.

Подборът на проекти се определя в ЗУСЕСИФ и ПМС № 161/2016 - Глава пета КООРДИНАЦИЯ ВЪВ ВРЪЗКА С ОДОБРЕНИЕ НА ПРОЕКТИ КЪМ СТРАТЕГИЯ ЗА ВОМР, Раздел I Подбор на проекти към стратегия за ВОМР на ПМС № 161/2016.

Демаркация:

За мярката се прилагат условията, определени в Указанията на Управляващия орган на ОПИК (2014–2020) относно подготовката на стратегии за местно развитие при многофондово прилагане на Подхода ВОМР, по отношение на демаркацията с ПРСР и ОПМДР и ограниченията за предприятията от секторите на рибарството и аквакултурите, първично производство на селскостопански продукти, преработката и продажбата на селскостопански продукти, вкл. и по отношение на демаркацията с ОП РЧР, ОПОС, ОП НОИР и Хоризонт 2020, както и условията в действащото приложимо европейско и национално право за спазване на установената липса на припокриване и координация по всички програми, финансирани със средства на ЕС. Със средства от ОПИК не се допуска финансиране на проекти, изпълнявани от микропредприятия в рамките на селски райони и от предприятия, които не са допустими съгласно координацията на ОПИК с другите програми.